

ORDONAȚA DE PROTECȚIE

Raport de evaluare a implementării prevederilor Legii
45 cu privire la ordonanța de protecție în Republica
Moldova în perioada 2008-2011

Prezentul Raport a fost realizat și publicat în cadrul Proiectului „Evaluarea implementării prevederilor ce se referă la ordonanța de protecție din cadrul legii 45-XVI în Republica Moldova în perioada 2008-2011”, cu sprijinul Fundației Soros-Moldova și Oficiului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR).

Conținutul raportului reflectă opinia și poziția autorului. Fundația Soros-Moldova nu poartă răspundere pentru conținutul Raportului.

Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului nu poartă răspundere pentru conținutul Raportului.

Autor Raport:

Alexandru Postica

Metodologia de Evaluare a fost elaborată de:

Ludmila Malcoci, doctor habilitat în sociologie

La elaborarea raportului au contribuit:

Lilia Potîng și Vadim Vieru

Coordonatoare de ediție:

Olga Manole

Corectoare text în limba Română:

Mariana Vatamanu

Traducere text în limba Engleză:

„Promo-Lingua” SRL

Procesare computerizată:

„Depol Promo” SRL

Această ediție a apărut într-un tiraj de 200 exemplare. Toate drepturile protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reproduș în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație.

SE DISTRIBUIE GRATUIT

This Report was prepared and published by the Promo-LEX Association within the project “Assessment of implementation of the Law 45-XVI on preventing and combating domestic violence in Moldova, 2008-2011”. Funding support for the Report was provided by the Soros Foundation Moldova and the United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR).

The content of this report reflects the views of the author. Soros Foundation Moldova is not responsible for the content of the report.

OHCHR is not responsible for the content of the report.

Author of the Report:

Alexandru Postica

Author of the Evaluation Methodology:

Ludmila Malcoci, PhD in Sociology

With the contribution of:

Lilia Potîng și Vadim Vieru

Edition coordinator:

Olga Manole

Romanian-English Translation:

„Promo-Lingua” SRL

Layout:

„Depol Promo” SRL

Edition - 200 copies. All rights reserved. Selected materials of this publication may be copied and reproduced without prior consent of the Promo-LEX Association only for non-profit purposes and with indication of the source of information.

FOR FREE DISTRIBUTION

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Postica, Alexandru.

Ordonanța de protecție : Raport de evaluare a implementării prevederilor Legii 45 cu privire la ordonanța de protecție în Republica Moldova în perioada 2008-2011 / aut.: Alexandru Postica ; au colab.: Lilia Potîng, Vadim Vieru ; coord. ed.: Olga Manole. - Ch. : Promo-Lex, 2012 (Tipogr. «Depol Promo»). - 186 p.

Text paral.: rom., engl.- Bibliogr. în notele de subsol. - Apare cu sprijinul Fundației Soros-Moldova și Oficiului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR). 200 ex. - Gratuit.

ISBN 978-9975-4378-0-6.

343.55(478)(047)

P 87

CUPRINS

RO .....

Abrevieri	4
Introducere	5
Capitolul I. Cadrul legal și instituțional de emiterie și aplicare a ordonanțelor de protecție	9
Capitolul II. Gradul de implementare de către organele de resort a prevederilor Legii 45 ce țin de ordonanța de protecție în perioada 2008-2011	19
2.1. Numărul plângerilor privind violența în familie în perioada 2008-2011	19
2.2. Numărul ordonanțelor de protecție și măsurile la care se obligă prin acestea	48
2.3. Termenele de valabilitate a ordonanțelor de protecție și revocarea acestora	61
Capitolul III. Percepția și gradul de cunoaștere a prevederilor ce țin de ordonanța de protecție	62
3.1. Gradul de înțelegere de către organele de resort și victime a conceptului și a formelor de manifestare a violenței în familie	62
3.2. Percepțiile reprezentanților organelor de resort și ale victimelor privind dinamica fenomenului violenței în familie	70
3.3. Nivelul de cunoaștere de către reprezentanții organelor de resort a rolului și a competențelor lor în protejarea și susținerea victimelor violenței în familie	71
3.4. Nivelul de informare și sursele utilizate de victimele violenței în familie privind organizațiile și instituțiile care le pot acorda suport	77
3.5. Gradul de cunoaștere de către victime și autorități a condițiilor emiterii și executării unei ordonanțe de protecție	81
3.6. Gradul de colaborare dintre organele de resort în procesul de emiterie și executare a ordonanțelor de protecție	88
Capitolul IV. Concluzii și recomandări	90

ENG .....

ABREVIERI

CCA	Codul Contravențiilor Administrative (abrogat)
CC	Codul Contravențional
CP	Codul Penal
CF	Codul Familiei
CPC	Codul de Procedură Civilă
CPP	Codul de Procedură Penală
CtEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CPR	Comisariat de Poliție raional
CPS	Comisariat de Poliție de sector
DAS	Dirrecția de Asistență Socială și Protecție a Familiei
UNFPA	Fondul ONU pentru Populație
INJ	Institutul Național al Justiției
Legea 45	Legea Nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie
MMPSF	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova
MS	Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
MAI	Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
OSCE	Misiunea în Moldova a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa
OIM OSCE	Misiunea în Moldova a Organizației Internaționale pentru Migrație
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

INTRODUCERE

Violența în familie constituie un fenomen inadmisibil și ilegal într-o societate democratică, care nu poate fi justificat în nici un fel, indiferent de starea economică, de obiceiurile și tradițiile sau cutumele sale.

Mai regretabil este faptul că nu e afectată doar familia în care se produc acte de violență, dar și societatea. Potrivit Recomandării nr. R(85)4, adoptată la reuniunea a 382 din 26.03.1985 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei, prin care s-a oferit o definiție noțiunii de *violență în familie*, aceasta reprezintă „orice act sau omisiune comisă în interiorul familiei de către unul din membrii ei și care aduce atingere vieții, integrității corporale sau psihologice sau libertății altui membru al acelei familii și vatamă în mod serios dezvoltarea personalității lui”. După cum se vede, definiția respectivă rămâne valabilă și după trecerea a 27 ani de la adoptarea ei.

Republica Moldova s-a implicat în combaterea și prevenirea fenomenului violenței în familie, adoptând un set de acte menite să lupte împotriva acestui flagel. Recent, s-au împlinit patru ani de la intrarea în vigoare (18.09.2008) a Legii nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Acest act legislativ a avut scopul de a stabili bazele juridice și organizatorice ale activității de prevenire și combatere a violenței în familie, autoritățile și instituțiile abilitate cu funcții în acest sens, mecanismul de sesizare și soluționare a cazurilor de violență. În mod normal, patru ani ar fi fost suficienți pentru crearea condițiilor necesare implementării acestui act legislativ. Normele adoptate urmau să creeze, atât la nivel instituțional cât și la nivel jurisdicțional, baza pentru prevenirea violenței în familie.

Totuși, mai mulți experți în domeniu afirmă că, deși a trecut destul timp pentru a fi înțeleasă și aplicată, neimplementarea legii respective se datorează lipsei unor mecanisme clare și concise de transpunere în viață a acesteia. Pe de altă parte, autoritățile recunosc lipsa unei coordonări între organele implicate în prevenirea și combaterea violenței domestice, a unor eforturi consolidate. Spre exemplu, în anul 2012, prima ședință a Consiliului coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie a avut loc abia pe 12 aprilie¹.

Conform statisticilor furnizate de MAI, numai pe parcursul anului 2011 au fost stabilite 369 de infracțiuni în baza art. 201 Cod penal (violența domestică). Deși au fost pornite 369 de dosare penale, au fost emise doar 222 de ordonanțe².

Potrivit legii, autoritățile abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie sunt obligate să reacționeze prompt la orice sesizare și să informeze victimele despre drepturile lor. Astfel, victimele, membrii familiei lor, persoanele cu funcție de răspundere și profesioniștii care vin în contact cu familia, persoanele care dețin informații despre pericolul iminent de săvârșire etc. ar putea depune cereri de comitere a actelor de violență în familie către organele competente. Legea identifică patru organe care ar putea reacționa la acte de violență și ar fi obligate să întreprindă măsuri de intervenție: organul afacerilor interne, instanțele de judecată, organul de asistență socială și de protecție a familiei și copilului, autoritatea administrației publice locale.

---

1 <http://www.cnp.md/ro/grupuri-de-lucru/politici-sociale-educationale-de-tineret-si-medi/stiri/item/1074-sedinta-violenta-domestica>

2 Raport *Violența împotriva femeilor în familie în Republica Moldova*, Chișinău, 2011
http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Violenta/Raport_violenta_fam.pdf

Conform legii, ulterior sesizărilor, aceste organe sunt obligate să întreprindă acțiunile ce se cer în vederea asigurării protecției victimei. O măsură promptă de reacționare temporară ar fi ordonanța de protecție, emisă la cererea organelor sus-nominalizate și executată imediat în scopul asigurării securității victimei.

Bazându-ne pe propria experiență de lucru, precum și pe constatările altor ONG active din acest segment, considerăm că implementarea ineficientă a legislației în domeniu reprezintă o problemă centrală în ceea ce privește prevenirea și combaterea violenței în familie. O analiză a cazurilor de violență în familie arată că cele mai problematice aspecte au tangențe cu neadoptarea măsurilor de protecție.

La această etapă au fost sesizate mai multe probleme sistemice – tăinuirea cazurilor de violență în familie, atât de către victime cât și de către funcționarii obligați să întreprindă acțiuni prompte, eșecul de a adopta și de a executa ordonanțele de protecție. Cauzele acestor probleme sunt diverse și urmează să fie examinate detaliat în continuare. În opinia victimelor intervievate în cadrul acestui proiect cu referire la cauzele apariției violenței în familie, 15,9% au menționat că aceasta este determinată de situația economică, 61,3% – de consumul excesiv de alcool, iar 22,8% au relevat că o cauză primordială ar fi nivelul scăzut de educație a membrilor societății.

Cu toate acestea, nu pot fi negate activitățile promovate de către actorii centrali în prevenirea și combaterea violenței în familie, la fel și efortul consolidat al multor organizații neguvernamentale și al structurilor donatoare în domeniu – bunăoară, potrivit datelor furnizate de MMPSF, activitatea Direcției politice de asigurare a egalității de gen și prevenirea violenței include și monitorizarea realizării prevederilor legislației în vigoare, efectuarea de studii analitice referitoare la fenomenul violenței în familie³.

Printre acțiunile actorilor centrali remarcăm: adoptarea Hotărârii nr. 544 din 09.09.2009 cu privire la Conceptul și Planul de acțiuni pentru elaborarea și implementarea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al cazurilor de violență în familie”. Acest sistem urmează să furnizeze date cu privire la incidența și caracteristicile fenomenului în cauză la nivel național. Cu toate acestea, utilizarea Sistemului informațional automatizat la scară națională întârzie să fie unul funcțional.

Datorită donatorilor externi a fost posibilă realizarea câtorva proiecte importante în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, iar mai multe organizații pentru drepturile omului s-au angajat să ofere asistență și suport victimelor acestui tip de violență. Începând cu anul 2004 și până la finele anului 2011, PNUD a realizat proiectul „Better opportunities for youth and women”, în cadrul căruia au fost create 10 centre pentru reintegrare socială, 3 dintre acestea fiind centre maternale în cadrul cărora se oferă asistență psihologică și adăpost, inclusiv victimelor violenței în familie. Centrele se află în Cahul, Căușeni și Drochia.

La nivelul practicii judiciare, trebuie să remarcăm că deși Legea 45 a fost adoptată în anul 2008, procedurile distincte pentru examinarea situațiilor de violență în familie au fost aprobate abia peste 2 ani. În acești 2 ani, judecătorii puteau face uz de legislație doar aplicând analogia legii. La mijlocul anului 2012, Curtea Supremă de Justiție a propus spre examinare un proiect de Hotărâre a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la generalizarea practicii judiciare în domeniu, proiect care, în opinia autorilor, trebuie îmbunătățit substanțial.

---

3 <http://mmpsf.gov.md/md/doepv/>

Scopul și Obiectivele cercetării

Scopul cercetării efectuate a reieșit din actualitatea problemei și a constat în studierea realizării prevederilor ce se referă la ordonanța de protecție din cadrul Legii 45, în vederea elaborării unor recomandări pentru eficientizarea implementării ordonanțelor de protecție în Republica Moldova.

Pentru realizarea scopului cercetării, au fost stabilite următoarele obiective:

1. Studiarea gradului de cunoaștere de către organele de resort și victimele violenței în familie a prevederilor Legii 45 ce țin de ordonanța de protecție, precum și a competențelor organelor de resort în acest domeniu;
2. Cercetarea gradului de implementare de către organele de resort a prevederilor Legii 45 ce țin de ordonanța de protecție, precum și a dificultăților cu care se confruntă acestea;
3. Identificarea problemelor și a dificultăților în implementarea Legii 45, în particular a prevederilor cu referire la ordonanța de protecție;
4. Elaborarea unor recomandări în vederea îmbunătățirii mecanismului de implementare a prevederilor privind ordonanța de protecție.

Metodologia cercetării

Pentru fiecare obiectiv au fost stabiliți indicatori de cercetare, care au stat la baza elaborării tehnicilor și a metodelor de cercetare. Grupurile-țintă supuse cercetării au fost următoarele: lucrători ai organelor de resort (judecătoria raională, procuratura raională, polițiștii de sector și direcția de asistență socială) și victime ale violenței în familie.

Instrumentele sociologice aplicate în timpul cercetării au fost următoarele:

1. Fișe de solicitare a informației de la organele de resort (*Fișă de solicitare a informației de la direcția de asistență socială; Fișă de solicitare a informației de la organele afacerilor interne din raion; Fișă de solicitare a informației de la judecătoria raională; Fișă de solicitare a informației de la procuratura raională*);
2. Ghiduri de interviuri aprofundate pentru chestionarea judecătorilor (*Ghid de interviu pentru judecători*), a asistenților sociali comunitari (*Ghid de interviu pentru asistenții sociali comunitari*), a polițiștilor de sector (*Ghid de interviu cu polițiștii de sector*) și a victimelor violenței în familie (*Ghid de interviu cu victimele violenței în familie*);
3. Fișa analizei de conținut a ordonanțelor de protecție emise (*Fișa analizei de conținut a ordonanțelor de protecție*).

Implementarea Metodologiei de cercetare

Fișele de solicitare a informației au fost aplicate în toate cele 32 de raioane la nivel de: direcție a asistenței sociale, poliție raională, judecătorie, procuratură. De menționat că informația a fost colectată, stocată și expediată cercetătorilor de mai bine de 95% din instituțiile cărora le-a fost solicitată. Cu regret, nu au completat fișele și nu au trimis informația necesară circa 5% din instituții: Judecătoria sec. Botanica, mun. Chișinău; Judecătoria r. Strășeni; Judecătoria r. Vulcănești; Procuratura sec. Rîșcani, mun. Chișinău; Procuratura mun. Bender; CPR Cimișlia; CPR Nisporeni; CPR Șoldănești; Comisariatul de Poliție din or. Ceadr Lunga; DAS Cahul. Aceste organe au fost solicitate în repetate rânduri să furnizeze informația necesară, atât prin expedi-

erea de scrisori recomandate cât și prin intervenții telefonice, demersuri care au fost ignorate sau neglijate.

Fișa analizei de conținut a ordonanțelor de protecție a fost aplicată pentru toate ordonanțele de protecție emise în perioada 2008-2011 de toate judecătoriile din cele 32 de raioane. Astfel, au fost analizate mai mult de 160 de ordonanțe de protecție emise de judecătoriile raionale sau de cele de sector, fiind expediate pe adresa Asociației, cu respectarea prevederilor Legii privind protecția datelor cu caracter personal.

Interviuri aprofundate cu victime, judecători, asistenți sociali comunitari și polițiști de sector au fost efectuate în două municipii (Chișinău și Bălți) și șase raioane din cele trei zone ale Republicii Moldova: Cahul, Căușeni, Anenii Noi, Orhei, Fălești și Edineț. În fiecare raion, chestionarele au fost aplicate în comunitățile incluse în eșantion în rezultatul selectării victimei violenței pentru interviu.

Așadar, au fost intervievați 47 de reprezentanți ai organelor de resort, inclusiv: 8 judecători, 8 procurori, 15 colaboratori de poliție, 16 asistenți sociali. În ceea ce privește victimele violenței în familie, au fost interviuate 44 de persoane, 22 dintre care au cunoscut experiența unei ordonanțe de protecție, iar celelalte 22 au înaintat cerere la poliție, dar nu a fost emisă o ordonanță de protecție. Din totalul de 44 de victime ale violenței, 24 au fost din mediul rural și 20 – din mediul urban (10 – din municipiile Bălți și Chișinău și 10 – din cele 6 centre raionale).

95,3% din victimele violenței în familie participante la studiu sunt femei și 4,7% – bărbați. La capitolul stare civilă, 4,6% din victime sunt celibatate, 38,6% – căsătorite; 22,7% – locuiesc în concubinaj, 27,3% – sunt divorțate, iar 6,8% – văduve. De asemenea, 6,8% din victime nu au copii; 13,7% – au câte un copil, 43,1% – 2 copii, 18,3% – 3 copii, 6,8% – 4 copii, 4,5% – 5 copii, 2,3% – 6 copii, 4,5% – 7 copii. Prin urmare, pentru a crea o imagine complexă a situației cu privire la violența în familie, victimele selectate reprezintă practic toate păturile societății.

În ceea ce privește locul de trai, 31,81% din victimele interviuate domiciliază în apartamente, 63,63% – în case la sol, iar 4,56% – în cămine. Referitor la dreptul de proprietate asupra imobilelor în care locuiesc, proprietatea este a ambilor soți/concubini în 31,8% de cazuri, doar a soțului/concubinului – în 25% de cazuri, doar a soției/concubinei – în 9,2%, iar în 34% de cazuri – victimele stau în chirie.

■ CADRUL LEGAL ȘI INSTITUȚIONAL DE EMITERE ȘI APLICARE A ORDONANȚELOR DE PROTECȚIE

Până la adoptarea Legii 45, unica opțiune pentru victima supusă unor acte de violență trebuia să-și caute un refugiu sau să rezolve problemele pe altă cale. Uneori, agresorul era reținut de poliție în vederea aducerii sale în fața judecătorului, care urma să decidă dacă acesta se face vinovat de comiterea anumitor delictе.

Unica soluție pentru victimă este izolarea agresorului până în momentul când cauza în privința acestuia va fi examinată de instanța de judecată, fie prin aplicarea reținerii administrative, fie prin arestare – în cazul infracțiunilor. De cele mai dese ori, însă, aceste manifestări ale violenței erau tratate ca și contravenții administrative. Astfel, potrivit CCA în vigoare până la 31.05.2009, pentru contravențiile invocate, de obicei, persoanelor agresive în baza art. 47¹ CCA – cauzarea leziunilor corporale și art. 47³ CCA – injuria se aplicau amenzi sau se dispunea arest administrativ pe un termen de 15 sau 30 de zile.

Potrivit art. 247 CCA, se prevedea reținerea administrativă pentru soluționarea promptă a cauzei administrative. Oricum, această limitare de libertate nu putea fi aplicată discreționar: reținerea dura până la prezentarea agresorului către judecător, după caz – șefului organului de poliție, care decidea ce măsuri se vor aplica în raport cu agresorul. Alte măsuri ce ar fi garantat securitatea persoanei agresate nu erau prevăzute. Ulterior eliberării sale din reținere, agresorul putea nestingherit să vină din nou în familie, unde, de obicei, se răzbuna pe victimă.

Pentru cazuri mai grave, puteau fi pornite urmăriri penale în temeiul art. 151 CP – vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, în temeiul art. 152 CP – vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, art. 155 CP – amenințarea cu omor ori cu vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, art. 166 al. 1 CP – privațiunea ilegală de libertate a unei persoane.

Asemeni CCA, legislația penală nu prevedea măsuri ce țin de aplicarea anumitor limitări agresorului în vederea prevenirii actelor de violență.

Prin urmare, Legea 45 a fost primul act legislativ care a creat victimelor condiții pentru protejare și apărarea contra agresorilor. Astfel, pentru prima dată a fost introdusă în legislația națională noțiunea de *ordonanță de protecție* – instrumentul legal prin care instanța de judecată aplică măsuri de protecție a victimei violenței în familie. Actul nominalizat a fost adoptat la 01.03.2007, publicat la 18.03.2008 și intrat în vigoare peste 6 luni de la publicare. Potrivit art. 18 al Legii 45, organul executiv – Guvernul – urma să prezinte Parlamentului, în termen de 3 luni, propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege. Această necesitate era determinată de faptul că, potrivit art. 15 al. 2, cererea depusă în instanța de judecată era examinată conform CPC și CPP. La acel moment, ambele acte nu prevedeau proceduri concrete ce s-ar fi referit la modul de adoptare a ordonanțelor de protecție.

Prin urmare, legiuitorul, odată cu adoptarea Legii 45, nu a ținut cont de faptul că ambele acte procesuale nu conțin norme destul de explicite cu privire la modul de examinare și de adop-

tare a ordonanțelor de protecție. La momentul respectiv, conform art. 14 CPC, ordonanța era prevăzută ca act de dispoziție, însă, potrivit art. 344 CPC, ca o dispoziție dată unipersonal de judecător. Ordonanța de protecție putea fi emisă doar în cazurile prevăzute de art. 345 CPC. Astfel, putea fi solicitată eliberarea ordonanței în cazul existenței unui act autentificat notarial sau încheiat printr-un înscris simplu sau în cazurile de încasare a pensiei de întreținere, perceperea salariului sau a unor drepturi calculate, sau alte acțiuni legate de încasare a anumitor sume de organul fiscal sau de executorul judecătoresc. Urmează să constatăm că art. 345 CPC nu prevedea posibilitatea emiterii unei ordonanțe în baza Legii 45.

Evident, o perioadă îndelungată de timp, în CPC și CPP nu au fost realizate modificările necesare. Prin urmare, existau impedimente formale de aplicare a Legii 45, deoarece lipsea procedura examinării.

O primă încercare de a oferi recomandări în ceea ce privește modul de eliberare a ordonanței de protecție a avut loc la începutul anului 2009, atunci când Asociația Obștească "Refugiul Casa Mărioarei", cu suportul financiar al Asociației Avocaților Americani / Inițiativa pentru Supremația Legii (ABA/ROLI) din Moldova a furnizat soluții practice și legale pentru victimele violenței în familie⁴. Dar iarăși, aceste soluții erau discutabile, odată ce la moment nu exista o procedură clară în ceea ce privește modul de emiterie, de contestare și de executare a acesteia. Deși se oferea posibilitatea sesizării instanței de judecată, despre adoptarea anumitor măsuri de protecție în jurisprudență nu se cunoșteau multe.

Printre primele cazuri de emiterie a unei ordonanțe de protecție raportate și făcute publice se numără și cel al Judecătoriei raionului Anenii Noi din 25.09.2009, când a fost pronunțată o ordonanță de protecție în temeiul analogiei legii⁵. Deși ulterior au fost emise alte zeci de ordonanțe, trebuie remarcat faptul că o opinie univocă cu privire la modalitatea de emiterie a ordonanței respective nu există. Astfel, de multe ori, judecătorii adoptau aceste ordonanțe cu referire la dispoziții diferite ale legii procesuale.

Practica judiciară însă nu a putut fi una uniformă, având în vedere că prevederile Legii stabileau drept condiție și procedură existența unor prevederi în CPC și CPP, care însă nu au fost introduse odată cu adoptarea legii. Prin urmare, deși stabilită prin lege, ordonanța urma să fie aplicată numai prin analogie doar cu unele prevederi ale CPC. Astfel, pe parcursul a 2 ani, nu au existat prevederi suficient de clare vizând modul în care urma să fie emisă o ordonanță de protecție.

Odată cu Legea nr. 167 din 09.07.2010, intrată în vigoare la data publicării – 03.09.2010, au fost modificate un șir de acte prin care se reglementa modul de eliberare a ordonanțelor, precum și se concretiza competența autorităților în vederea gestionării situațiilor de violență în familie. Astfel, a fost modificată Legea cu privire la poliție, care a introdus necesitatea desemnării subdiviziunii responsabile de domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, asigurând protecția victimelor violenței în familie și punerea sub urmărire a agresorilor. La fel, aceasta le-a delegat colaboratorilor de poliție sarcina asigurării executării ordonanței de protecție în conformitate cu Legea 45, precum și cea de depunere a cererii de eliberare a ordonanțelor de protecție.

4 Broșura "Soluții practice și legale pentru victimele violenței în familie", Asociația "Refugiul Casa Mărioarei", 2009
http://apps.americanbar.org/rol/publications/moldova_practical_and_legal_remedies_domestic_violence_victims_0209_romanian.pdf

5 *Buletinul informativ GENDER*, ediția 6 2009, pagina 4
http://www.un.md/UNIFEM/news/Gender%20Newsletter%206%20issue_rom.pdf

Au fost introduse modificări la CF vizând posibilitatea desfacerii căsătoriei fără acordarea termenului de împăcare în cazul în care existau probe care confirmau existența cazurilor de violență în familie.

CP a fost modificat prin introducerea unei norme ce viza obligarea inculpatului de a participa la un program special de tratament sau de consiliere în vederea eradicării comportamentului violent⁶.

Ca o măsură de prevenire a violenței în familie a fost introdusă o nouă infracțiune anterior nereglementată de legea penală. Astfel, potrivit art. 201/1 CP, a fost criminalizată violența în familie, ca implicând o acțiune sau o inacțiune intenționată, manifestată fizic sau verbal, comișă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, suferință psihică ori prejudiciu material sau moral. Infracțiunea prevede o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 180 de ore sau cu închisoare de până la 2 ani.

Aceeași infracțiune cu elemente agravante, cum ar fi săvârșirea acțiunilor asupra a doi sau mai mulți membri ai familiei ori provocarea vătămării medii a integrității corporale sau a sănătății, implică o pedeapsă cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 5 ani. În cazul acțiunilor de violență în familie care au cauzat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, au dus la sinucidere sau la tentativă de sinucidere ori au provocat decesul victimei, pedeapsa presupune închisoare de la 5 la 15 ani.

Tipurile de violență care sunt aplicate față de alte persoane decât membrii familiei și care au ca scop determinarea la raporturi sexuale ori la alte acțiuni cu caracter sexual – hărțuire sexuală, săvârșite prin amenințare, constrângere, șantaj, au fost criminalizate prin introducerea pedepsei cu amendă în mărime de la 300 la 500 unități convenționale ori cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 140 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani. În cazul condamnării cu suspendare a inculpatului, instanța putea dicta obligarea să participe la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent.

Cu referire la modificările operate în CPP, a fost introdus art. 215/1 CPP care reglementează măsurile de protecție aplicate victimelor violenței în familie în cadrul unui dosar penal. Și CPC a suferit modificări, fiind introdus un nou capitol ce viza modul de examinare a cererilor de emiteră a ordonanțelor. În acest sens, ordonanța emisă în cadrul procesului penal ar conține aceleași elemente ca și ordonanța emisă în procedura civilă.

Prin urmare, constatăm că o procedură clară în ceea ce privește modul de emiteră a ordonanțelor, atât în cadrul procedurilor penale cât și în cadrul procedurii civile, au fost introduse doar la 03.09.2010. Deci, mecanisme practice de aplicare a ordonanțelor de protecție au fost create la 2 ani de la intrarea în vigoare a Legii 45.

Având în vedere necesitatea înțelegerii funcționării procedurii de examinare a cererii de comitere a violenței în familie, precum și modul de examinare a acesteia, vom analiza prevederile comune (sau, eventual, diferențele) din cele trei acte ce reglementează modul de examinare a cererilor și de emiteră a ordonanțelor: CPC, CPP și Legea 45.

Din start trebuie remarcat faptul că, în toate procedurile, victimele au fost scutite de plata oricăror taxe de stat pentru examinarea cererilor depuse. Având în vedere faptul că cererile

---

6 A se vedea art. 90 al.6 lit. C/1 CP al RM.

de eliberare a ordonanței reprezintă niște acțiuni de protecție, acestea nu pot presupune o taxă de stat. Astfel, potrivit art. 85 alin. (1) lit. c¹) CPC, legiuitorul a prevăzut expres că victimele violenței în familie sunt scutite de achitarea taxei de stat pentru cererile privind aplicarea măsurilor de protecție. Cu toate acestea, agresorul ar putea fi impus să achite taxa de stat, în cazul în care instanța va considera justificată cererea de aplicare a măsurilor de protecție, fapt ce reiese din prevederile art. 98 alin. (1) CPC, aceasta va fi încasată în proporție de 500% din salariul minim, fiind calculată în unități convenționale, și anume 20 lei. Pentru situația în care se va dispune încasarea anumitor prejudicii, instanțele vor calcula sumele reieșind din cuantumul de 3% din suma dispusă spre încasare.

Cererea de comitere a faptelor de violență în familie poate fi depusă de către victimă nemijlocit sau prin reprezentant, membrii familiei, organul de poliție, asistentul social sau procuror. În cazul minorilor, cererea de eliberare a ordonanței poate fi depusă și de către organul de tutelă și curatelă. Potrivit sensului prevederilor capitolului 14 al CF, membru al familiei este orice persoană care are vreo legătură de rudenie cu victima. O definiție mai concisă a noțiunii de *membri ai familiei* este dată de prevederile CP: a) în cazul conlocuirii – persoane aflate în relații de căsătorie sau de concubinaj, persoane divorțate, persoane aflate în relații de tutelă și curatelă, rudele lor pe linie dreaptă sau colaterală, soții rudelor; b) în cazul locuirii separate – persoane aflate în relații de căsătorie, copiii lor, inclusiv cei adoptivi, cei născuți în afara căsătoriei, cei aflați sub curatelă. Ca agravantă la infracțiunea de viol și la acțiuni cu caracter sexual a fost introdusă aplicarea acestora față de un membru al familiei.

Potrivit art. 318/1 al. 1 CPC, procurorul, organul de asistență socială sau polițistul poate depune cerere în interesele victimei doar la solicitarea acesteia. Norma sus-citată stabilește că victima trebuie să fie în imposibilitate de depunere a cererii. Considerăm că la acest capitol ar putea să existe interpretări neuniforme, având în vedere faptul că imposibilitatea de depunere a cererii are mai multe motive. Astfel, dacă ar fi să luăm în calcul faptul că victima care a fost supusă unor violențe în majoritatea cazurilor se află în stare de afect emoțional, ea nu poate să dispună în mare parte de facultatea de a acționa liber. Prin urmare, este evident că procurorului, polițistului sau organului de asistență socială îi revine misiunea de a stabili această stare și de a justifica imposibilitatea depunerii cererii. Cu toate acestea, de cele mai multe ori, argumentele autorităților se limitează la expunerea faptelor generale, fără a individualiza cererea, cum ar fi prezența unor afecțiuni grave, stare psihică inadecvată etc. Evident că în cazul minorilor o acțiune promptă din partea autorităților vizate este justificată și necesară, având în vedere faptul că este vorba despre persoane fără capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu redusă.

Referitor la competența jurisdicțională, aceste cereri vor fi examinate de instanța de fond. Cu privire la competența teritorială, legiuitorul a lăsat la discreția victimei dreptul de adresare cu o cerere de la domiciliu ori de la locul de aflare a victimei sau a agresorului, de la locul unde victima a solicitat asistență sau unde s-a comis actul de violență; în cazul procesului penal – la locul de desfășurare a acțiunilor de urmărire penală.

Spre deosebire de procedura de examinare în cadrul procesului penal, examinarea cererii de eliberare în procedura civilă comportă mai multe dificultăți. Deși plasată în procedura specială prevăzută de CPC, modului de eliberare a ordonanței de protecție oricum nu îi sunt aplicabile toate prevederile comune procedurii speciale. Un fapt elocvent ar fi prevederile art. 280 al.3 CPC, care obligă judecătorul să scoată cererea de pe rol în cazul în care se constată apariția unui litigiu de drept ce urmează să fie examinat în procedura contencioasă.

Aici vom remarca că această prevedere nu este aplicabilă în situația ordonanțelor de protecție, deoarece nu vizează existența și necesitatea constatării unor fapte. Mai mult ca atât, potrivit art. 318/4 al. 1 CPC, judecătorul nu poate emite o încheiere de scoatere de pe rol a cererii de eliberare a ordonanței, deoarece are prerogativa de admitere sau de respingere a cererii. Astfel, judecătorul nu ar avea dreptul să emită o încheiere de scoatere de pe rol a cererii, indiferent de motive.

În plus, potrivit sensului acestui act judiciar, scopul emiterii este de a preveni un risc, la acel moment unul real și imediat, care pune în pericol viața și sănătatea victimei. Deci, nu poate fi vorba despre existența anumitor circumstanțe ce determină existența unui litigiu în legătură cu faptele descrise în cerere.

Pe de altă parte, potrivit art.14 al. 1 CPC, la judecarea pricinilor civile în primă instanță, actele judiciare se emit în formă de hotărâre, încheiere și ordonanță. Aici ar trebui să stabilim dacă faptele descrise de instanță în ordonanță, care, eventual, poate rămâne irevocabilă, pot fi examinate ca fiind acte judiciare constatatoare sau de prevenire; la fel, dacă acestea pot avea efecte asupra altor litigii, cum ar fi cauzele de decădere din drepturile părintești, de încasare a prejudiciilor pentru acțiunile abuzive. Or, conform prevederilor art. 123 al. 2 CPC, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

Prin urmare, importanța ordonanței de protecție emise de instanțele de judecată este mult mai mare decât o simplă măsură provizorie, ceea ce implică necesitatea examinării calitative a oricărei cereri despre comiterea actelor de violență în familie. Astfel, legiuitorul a specificat care ar trebui să fie cerințele față de condiția și forma actelor premergătoare procesului de eliberare a ordonanțelor.

În cererea privind aplicarea măsurilor de protecție, potrivit art. 318/3 CPC, se vor indica circumstanțele actului de violență, intensitatea, durata, consecințele suportate și alte aspecte care indică necesitatea aplicării măsurilor de protecție, informația referitoare la relația dintre victimă și agresor, circumstanțele care indică pericolul iminent de violență în viitor, referiri la cadrul juridic pertinent, măsura/măsurile de protecție solicitate.

Pertinența, elocvența circumstanțelor incluse în cerere urmează să fie examinate de instanța de judecată, care, de fapt, este obligată să le verifice minuțios, odată ce legiuitorul nu pune direct în sarcina victimei prezentarea probelor.

Acest aspect însă poate genera anumite probleme. În primul rând, remarcăm latura pozitivă – victima este exonerată de a prezenta probe ale faptului că a fost supusă tratamentului violent. Deci, se evită o nouă victimizare. Dificultăți apar atunci când autoritățile obligate să intervină ezită să întreprindă acțiunile necesare documentării cauzei. În mare parte, abilitățile colaboratorilor de poliție sau ale asistenților sociali de a prezenta și a documenta un caz de violență în familie sunt determinante pentru o reușită. Or, se știe că, în pofida prevederilor legale, fiecare victimă are dreptul la asistență juridică gratuită; doar o mică parte din victime reușesc să contacteze specialiști în domeniu.

Cele menționate mai sus sunt prevăzute și de prevederile art. 318/3 CPC: astfel, instanței de judecată îi revine obligația de a se documenta în problema dată prin contactarea imediată a

organului de poliție și solicitarea de a i se oferi informații despre procedura pornită. Instanța poate obliga organul de poliție sau asistența socială să prezinte un raport detaliat cu privire la caracterizarea victimei și a agresorului, precum și la circumstanțele cazului de violență în familie.

Norma care stabilește că neprezentarea agresorului în ședință nu împiedică instanța să examineze cererea, obligă, de fapt, instanța să respecte prevederile CPC referitoare la citarea agresorului. În caz contrar, legiuitorul ar fi stabilit dreptul instanței de a dispune unipersonal aplicarea măsurilor de protecție, cum este stabilit, spre exemplu, în prevederile art. 177 CPC care reglementează dreptul instanței de a dispune fără citarea părților aplicarea sechestrului pe bunuri, precum și adoptarea altor măsuri de asigurare a probelor.

În realitate, unica soluție pentru a respecta, pe de o parte, procedura de citare și, pe de altă parte, principiul egalității părților consfințit de art. 22 CPC ar fi contactarea colaboratorilor de poliție de la locul aflării agresorului, care trebuie să-l înștiințeze pe agresor despre existența pe rolul instanței a cererii potrivit art. 318/4 CPC, citarea urmând să fie făcută în conformitate cu prevederile art. 102 al. 4 CPC. În cazul refuzului de a semna înștiințarea de a se prezenta în fața instanței, polițistul ar urma să întocmească un raport, ca dovadă a acestui fapt.

Potrivit art. 318/4 CPC, instanța urmează să se pronunțe asupra cererii de eliberare a ordonanței în decurs de 24 ore din data recepționării cererii. Același termen este aplicabil și procedurii penale. Prin urmare, este evident faptul că lucrătorilor cancelariei le revine obligația ca, odată cu înregistrarea cererii, să noteze și ora la care a fost ea înregistrată, pentru a putea monitoriza respectarea sau nerespectarea exigențelor cu privire la timpul necesar examinării cererii.

Având în vedere caracterul cererii de eliberare a ordonanței, instanța ar putea dispune judecarea pricinii în ședință secretă, pentru a preveni divulgarea unor informații care se referă la aspecte intime ale vieții, care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională ori la alte circumstanțe care ar putea prejudicia interesele participanților la proces, în conformitate cu prevederile art. 23 al. 3 CPC. Aceasta rezidă și din prevederile art. 11 al. 7 al Legii 45, care menționează că înregistrarea, păstrarea și utilizarea datelor despre victimă cu caracter personal se efectuează în conformitate cu prevederile Legii cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

După examinarea cererii în ședință, în cazul admiterii acesteia, instanța de judecată va stabili circumstanțele situației, va analiza măsurile solicitate. Aceste acțiuni ar trebui să fie efectuate în corespundere cu prevederile art. 3 al Legii 45. Instanța urmează să determine exact care sunt subiecții violenței în familie, precum și dacă aceștia sunt sau nu membri ai familiei, așa cum este stabilit de lege. Potrivit procedurii civile, dar și procedurii penale, sunt prevăzute o serie de măsuri pe care le poate adopta instanța de judecată ca urmare a admiterii cererii. Aceste măsuri pot fi aplicate cumulativ sau selectiv.

Astfel că prevederile art. 318/4 al. 2 CPC sunt, în mare parte, identice cu prevederile art. 215/1 al. 3 CPP și cu prevederile art. 15 al. 1 al Legii 45. Acestea ar putea fi împărțite convențional în trei tipuri de limitări: limitările patrimoniale, limitări ale interacțiunii între subiecții violenței în familie și acțiuni cu caracter individual.

În categoria limitărilor patrimoniale sunt incluse mai multe tipuri de măsuri care au menirea să prevină agresorul de a săvârși acte de violență:

Părăsirea locuinței de către agresor

Atât Legea 45 cât și CPC prevăd posibilitatea obligării de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de proprietate asupra bunurilor. A doua parte a punctului a) al art. 215/1 al. 3 CPP pare mai reușită în comparație cu cele folosite în CPC și Legea 45, fiind formulată în felul următor – indiferent de dreptul de proprietate asupra bunurilor.

Având în vedere că ordonanța de protecție este un act legal prin care instanța de judecată aplică măsuri de protecție a victimei, prin aceasta nu poate fi reglementată partajarea averii comune și deciderea modalităților dreptului de proprietate. Prin urmare, este impropriu ca prin ordonanță să fie dispusă modalitatea dreptului de proprietate, chestiune ce ține deja expres de existența unui litigiu de drept.

Contribuirea la întreținerea copiilor minori comuni

O măsură ce este prevăzută de CPC și Legea 45, dar nu și de CPP ține de obligarea, până la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima. Este o formulare față de care avem anumite rezerve, deoarece nu e suficient de clară și poate provoca interpretări ce vor duce la nefuncționalitatea ei.

Așadar, obligația de a întreține copiii minori este una fundamentală și se bazează pe prevederile art. 74 al CF, care obligă părinții să participe la educarea și întreținerea copiilor minori. Quantumul pensiei de întreținere este stabilit de prevederile art. 75 al CF. Pe de altă parte, chiar și prevederile art. 345 punct d) CPC stabilesc că judecătorul ar putea emite unipersonal o ordonanță prin care să dispună încasarea pensiei de întreținere, această ordonanță ar deveni executorie.

Dispoziția legală despre măsurile aplicate violenței în familie cu privire la contribuția la întreținerea copiilor comuni nu stabilește suficient de clar în ce ar consta această contribuție. Nu este clar dacă dispoziția respectivă va fi executorie și peste termenul stabilit de ordonanța de protecție. O altă confuzie ar apărea și în situația în care victima dispune deja de o ordonanță emisă în procedura specială cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori de la agresor care nu se execută și obține o nouă ordonanță de protecție cu aceleași obligații.

Obligația de a plăti cheltuielile cauzate de actele de violență

Obligarea de a plăti cheltuielile și daunele cauzate prin actele de violență, inclusiv cheltuielile medicale și cele de înlocuire sau reparare a bunurilor distruse sau deteriorate, este și ea reglementată exclusiv de CPC și Legea 45. Nu este clar de ce legiuitorul nu a introdus aceste măsuri și în prevederile CPP. Considerăm că acest lucru trebuie făcut, pentru a garanta recuperarea imediată a prejudiciilor cauzate victimei, fără o adresare cu asemenea cerințe și în procedură civilă.

Obligația de a achita imediat prejudiciile cauzate este o măsură echitabilă și justă, care determină agresorul să nu mai săvârșească acțiuni violente care prejudiciază starea materială, fizică și psihică a victimei. Or, în cazul unei proceduri contencioase, recuperarea prejudiciilor cauzate sănătății și stării materiale ar fi nejustificat de mare.

În situația în care se decide încasarea anumitor sume bănești, sarcina executării va fi pusă în seama executorilor judecătorești în conformitate cu competența teritorială de la adresa agresorului și nu a colaboratorilor de poliție.

Limitarea dispunerii de bunurile comune

Limitarea dispunerii unilaterale de bunurile comune reprezintă situația în care agresorul își arogă intenționat dreptul de posesie a anumitor bunuri ce sunt proprietate comună. Legiuitorul nu a specificat la ce categorie de bunuri poate fi aplicată limitarea. Prin urmare, instanța ar putea dicta limitări atât în cazul bunurilor imobile cât și al celor mobile. Această măsură este prevăzută de toate cele trei acte legislative.

Interzicerea de a păstra și purta armă

Interzicerea de a păstra și purta armă este reglementată de toate cele trei acte normative și este menită să prevină aplicarea armei de către agresor atât față de victimă cât și față de alte persoane.

Evident, la adoptarea oricăror măsuri de protecție, fie limitative ale dreptului de proprietate, fie de alt gen, agresorul ar putea invoca anumite prezumții sau interpretări ale presupuselor drepturi garantate de legislație cum ar fi cel de proprietate sau de posesie.

După cum a menționat și CtEDO, precum și alte organisme internaționale, tema violenței în familie nu este o chestiune privată sau de familie, ci una de interes public, care implică acțiunea statului. Astfel, s-a introdus așa-numitul principiu al *toleranței „zero”*, adică măsurile de protecție urmează să descurajeze agresorul. Or, dacă am merge pe ideea respectării presupuselor drepturi de proprietate sau de posesie ale agresorului, atunci o parte din măsurile de protecție și-ar pierde din eficacitate. Într-un prim caz în care a fost recunoscută violarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, ca urmare a ignorării fenomenului violenței în familie cauza Opuz c. Turcia, CtEDO a invocat faptul că, în cazurile de violență domestică, drepturile agresorului nu pot lua locul drepturilor victimei la viață și la integritate fizică și mentală. În baza eșantionului reprezentativ supus studiului în cadrul proiectului, s-a stabilit că în 97,6% din cazuri agresori au fost bărbați și doar în 3,4% – femei. Aceeași rată este confirmată și de alte rapoarte sau studii ale unor organizații specializate. Așadar, pe parcursul anului 2011, din dosarele pornite în temeiul art. 201/1 CP, victime ale violențelor au fost 273 de femei și 96 de bărbați, raportul agresorilor fiind de 334 bărbați la 35 femei⁷. Guvernului Republicii Moldova i-au fost comunicate câteva cereri care vizau eșecul autorităților de a examina plângerile cu privire la violența în familie. CtEDO a punctat în întrebările sale adresate Guvernului și câteva referitoare la violarea art. 14 din Convenție ce ține de discriminarea în bază de gen, reieșind din faptul că majoritatea victimelor sunt femei, fapt ce constituie o formă de inegalitate. Prin urmare, asigurarea interesului superior al victimei (copii, femei, vârstnici), consfințit în actele

⁷ Raport *Violența împotriva femeilor în familie în Republica Moldova*, Chișinău, 2011
http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Violenta/Raport_violenta_fam.pdf

internaționale fundamentale în domeniul drepturilor omului, asumate ca obligațiuni ale statului, este justificată.

A doilea tip de limitări se referă la limitări ale interacțiunii între subiecții violenței în familie:

Obligarea de a sta departe de victimă

O categorie specifică de măsuri care poate fi aplicată de instanța de judecată față de agresor ar fi obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei. Această formulare este identică în CPC și CPP.

Potrivit Legii 45, aceasta însă apare într-o formulă mai simplificată: instanța poate dispune obligarea de a sta departe de locul aflării victimei. Formularea respectivă are un caracter general, or, o măsură generală precum este obligarea de a nu se apropia de victimă nu ar putea fi executată în modul corespunzător, deoarece nu s-ar înțelege în ce constă acțiunea de a nu se apropia și care este acea distanță de apropiere. Mențiunea indicată în CPC și CPP precum că instanța poate dispune interzicerea apropierii la o anumită distanță de victimă responsabilizează agresorul și face posibilă monitorizarea modului de executare a ordonanței. La adoptarea unei asemenea măsuri prin aplicarea distanței urmează să se țină cont de personalitatea agresorului și în ce anume a constatat violența, precum și care ar fi acea distanță ce ar garanta securitatea victimei.

Obligarea de a nu contacta victima, copiii acesteia, alte persoane dependente de ea și interzicerea de a vizita locul de muncă și de trai al victimei

O altă măsură ce stabilește acțiunile agresorului față de victimă este obligarea de a nu contacta victima, copiii acesteia, alte persoane dependente de ea. Această formulare se regăsește în toate cele trei acte. Și măsura de interzicere de a vizita locul de muncă și de trai al victimei este descrisă de către legiuitor la fel în toate cele trei acte. Ambele măsuri pot fi suspuse monitorizării.

Stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori

Potrivit art. 64 al.1 și al. 2 al CF, părintele care locuiește împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil și celălalt părinte care locuiește separat, cu excepția cazurilor când comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică și psihică. La fel, norma citată prevede că părinții au dreptul să stabilească un program de sine stătător, iar în caz de divergențe, această chestiune poate fi examinată de autoritatea tutelară, a cărei decizie poate fi contestată. În cazul unor acțiuni de violență în familie, instanța poate dispune un regim temporar de vizitare a copiilor minori fără ca această chestiune să fie examinată de autoritatea tutelară.

Trebuie menționat faptul că această prevedere nu se regăsește în CPP, având un caracter civil.

Al treilea tip de limitări se referă la acțiunile cu caracter individual ce pot fi dictate agresorului de instanța de judecată.

Obligarea de a face un examen medical privind starea psihică și dependența de droguri/alcool și, în cazul avizului medical care confirmă dependența de droguri/alcool, de a efectua un tratament medical forțat de alcoolism/narcomanie, este prevăzută de CPP, fără a se regăsi în dispoziția CPC. În altă ordine de idei, Legea 45 prevede obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere, dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau dispariția ei.

Având în vedere faptul că actele normative prevăd o listă exhaustivă de măsuri, este evident că instanța de judecată nu ar putea dicta măsuri care nu sunt reglementate de aceste acte. La fel, nu va putea dicta măsuri ilegale (a interzice agresorului cauzarea de leziuni corporale, de a insula etc.).

Pentru neexecutarea ordonanței de protecție, indiferent de procedura în care a fost adoptată, agresorul poate fi atras la răspundere penală (art. 320 CP) și contravențională (art. 318 CC).

Termenul de aplicare a ordonanței de protecție este de 3 luni. Astfel, instanței de judecată îi revine obligația și sarcina de a stabili necesitatea aplicării măsurilor de protecție pe un anumit termen, acesta putând fi prelungit la cererea victimei sau a persoanei care o înlocuiește.

O altă abordare a necesității aplicării ordonanței de protecție pe o perioadă mai îndelungată, opinie care merită toată atenția, a fost de a introduce noi prevederi în legislație cu privire la diferite tipuri de ordonanțe: restrictivă cu evacuarea temporară a agresorului din casă din capul locului, ce ar putea fi emisă de polițist pe o perioadă de minimum 10 zile; de protecție, emisă ulterior de instanța de judecată, care poate avea o durată de până la 1 an⁸.

În actele normative citate mai sus se menționează expedierea imediată a ordonanței organului afacerilor interne și organului de asistență socială de la locul aflării agresorului, care în cadrul urmăririi penale are calitatea de bănuț, învinuit sau inculpat. Astfel, executarea acestei ordonanțe urmează să fie realizată neîntârziat de organul de poliție de comun acord cu asistentul social.

Procedura de revocare a măsurilor de protecție este prevăzută de art. 318/5 CPC, care stabilește că la cererea întemeiată a victimei, instanța de judecată poate revoca măsurile de protecție aplicate, asigurându-se că voința victimei este liber exprimată și nu a fost supusă presiunilor din partea agresorului. Prin urmare, cererea trebuie să fie motivată în fapt. Drept motiv al revocării ar putea servi faptul că o perioadă anume agresorul nu are comportamentul potrivit căruia i-au fost aplicate măsurile de siguranță sau au intervenit alte circumstanțe. Judecătorul trebuie să stabilească că voința este liber exprimată. Deci, acesta urmează să examineze cererea în cadrul unei noi ședințe cu participarea victimei și a persoanelor care au întocmit raportul după caz.

Încheierile pot fi contestate prin depunerea unei cereri de recurs la Curtea de Apel competentă. Această contestare însă nu poate duce la suspendarea executării ordonanței. Decizia Curții de Apel ar fi una irevocabilă.

---

8 Raport de Activitate *Telefon de Încredere pentru femei*, Centrul Internațional „La Strada”, 2012
http://www.lastrada.md/publicatii/ebook/Telefon_de_incredere_pentru_femei_2.pdf

---

■ GRADUL DE IMPLEMENTARE DE CĂTRE ORGANELE DE RESORT A PREVEDERILOR LEGII 45 CE ȚIN DE ORDONANȚA DE PROTECȚIE ÎN PERIOADA 2008-2011

2.1. Numărul plângerilor privind violența în familie în perioada 2008-2011

Acest subcapitol reprezintă o sinteză pe marginea numărului de plângeri, cereri, demersuri cu privire la comiterea unor acte care ar putea fi tratate ca violență în familie (în continuare – plângeri). Analiza se bazează pe informația statistică pentru anii 2008, 2009, 2010 și 2011, oferită de procuraturile raionale, de sector și municipale (orășenești), de direcțiile de asistență socială și comisariatele de poliție.

Desigur, autorii acestui raport nu au cum să verifice dacă informația este completă și veridică, responsabilitatea pentru acest fapt revenindu-le în exclusivitate autorităților ce au furnizat-o. Informația este sistematizată pe raioane, municipii și sectoare, reprezentând indicatorii cantitativi pentru fiecare instituție supusă monitorizării.

Anenii Noi

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Anenii Noi, pe parcursul anului 2008 nu au fost înregistrate plângeri, în anii 2009 și 2010 au fost înregistrate câte 16 plângeri, fără însă a fi furnizată informație detaliată conform chestionarului. În anul 2011 au fost înregistrate 2 plângeri.

Potrivit datelor furnizate de CPR Anenii Noi, pe parcursul anului 2008 nu s-au înregistrat plângeri. În anul 2009, au fost înregistrate deja 4 plângeri, toate referindu-se la aplicarea violenței fizice de către soț față de soție; anume victimele au fost acele care s-au adresat cu asemenea plângeri. În anul 2010, organelor de poliție le-au fost expediate 5 plângeri, în 4 dintre ele invocându-se violență față de soție din partea soțului, iar într-un caz – violență aplicată de către copii față de părinți. Toate cazurile au vizat aplicarea violenței fizice și plângerile au fost depuse de către victime. În anul 2011, organele de poliție au înregistrat 7 plângeri, toate vizând aplicarea violenței fizice față de soție de către soț: 5 dintre ele au fost depuse de către victime, iar 2 – de către asistentul social.

DAS r. Anenii Noi nu a înregistrat plângeri pe parcursul anului 2008. Pentru anul 2009, însă, au fost raportate 4 plângeri, înregistrate de către victime ca urmare a aplicării violenței fizice. Toate victimele au fost agresate de către soți. În anul 2010 au fost înregistrate 5 plângeri, toate ca urmare a agresiunii soțului asupra soției și într-un caz a agresiunii copiilor asupra părinților. În 4 cazuri s-a invocat violența fizică, într-un caz fiind combinată cu violența psihologică, iar într-un caz – cu violența economică. Toate plângerile au fost depuse de către victime. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 7 plângeri, toate ca urmare a agresiunii soțului asupra soției. În toate cazurile s-a invocat violența fizică. În 5 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, iar în două cazuri a fost autosesizare.

Basarabasca

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Basarabasca, pe parcursul anilor 2008-2010 plângeri cu privire la violența în familie nu au fost înregistrate. În anul 2011 a fost înregistrată o plângere, la cererea victimei, aceasta fiind agresată de soț prin aplicarea violenței fizice.

Pe parcursul anilor 2008-2010, CPR Basarabasca nu a înregistrat plângeri cu privire la violența în familie. Pentru anul 2011 a fost înregistrată doar o singură ordonanță de protecție spre executare.

În perioada 2008-2010, DAS r. Basarabasca nu a înregistrat nici o plângere. În anul 2011, însă, a înregistrat o plângere privind agresarea soției de către soț, depusă de către victimă ca urmare a invocării actelor de violență fizică.

Briceni

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Briceni, nu au fost înregistrate plângeri cu privire la comiterea actelor de violență în familie pentru anii 2008 – 2010. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 4 plângeri ce au generat pornirea urmării penale.

În anul 2008, la CPR Briceni au fost atestate 12 plângeri cu privire la violența în familie, toate presupunând maltratarea soției de către soț, acestea fiind depuse de către victimă ca urmare a unor acte de violență fizică, două dintre cereri fiind înregistrate repetat. În anul 2009 au fost înregistrate alte 6 plângeri, 4 dintre ele presupunând acte de violență comise asupra soției de către soț, iar 2 – acte de violență în care sunt agresați copiii de către părinți, toate cele 6 plângeri au fost invocate de către victimă, 2 fiind depuse în mod repetat. În anul 2010 au fost înregistrate 4 cereri, toate fiind depuse de către victime și invocând acte de violență fizică comise de către soț asupra soției. Depuse în mod repetat au fost 2 cereri. În anul 2011 au fost înregistrate 25 de plângeri, în 20 dintre acestea soțiile au fost maltratate de către soți, iar în alte 5 – copiii de către părinți. Toate 25 de cazuri exprimă cazuri de violență fizică și au fost depuse direct de către victimă. În 5 cazuri cererile au fost înregistrate în mod repetat.

DAS r. Briceni nu a înregistrat nici o plângere pe parcursul anilor 2008-2009. Pentru anii 2010-2011 au fost raportate câte 3 plângeri, înregistrate de către victime ca urmare a aplicării violenței fizice în 2 cazuri și a violenței sexuale în alt caz. Una din victime a fost agresată de soț, iar alte două victime sânt soți maltratați de soții.

Cahul

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Cahul în anul 2008, au fost înregistrate 17 plângeri cu privire la violența în familie, la cererea victimelor – soții agresate de soți. În anul 2009 au fost înregistrate deja 8 plângeri privind violența fizică, fiind depuse de victime – soții agresate de soți. În anul 2010 au fost înregistrate 21 de plângeri la cererile victimelor, în toate fiind invocată violența fizică: în 19 cazuri soțiile au fost agresate de către soți, într-un caz – părinții de către copii, iar în alt caz violența a fost aplicată față de concubină. În anul 2011 au fost înregistrate deja 32 de plângeri de violență în familie. În 31 de cazuri victime au fost soțiile agresate de soți, iar într-un caz – părinții agresați de copii. În toate cazurile se invoca aplicarea violenței fizice, iar sesizările au fost înregistrate la cererea victimelor.

În anul 2008, la CPR Cahul au fost înregistrate 47 de plângeri, iar în 2009 numărul acestora s-a majorat până la 53 și în anul 2010 – la 49. În anul 2011 au fost înregistrate 25 de plângeri (detalii nu au fost oferite).

DAS r. Cahul nu a furnizat un răspuns la cererea de acces la informație cu privire la numărul plângerilor depuse în care se reclamau cazuri de violență în familie.

Cantemir

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Cantemir, pe parcursul anilor 2008, 2009, 2010 și 2011 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie.

Conform datelor CPR Cantemir, în anul 2008 au fost atestate 49 de plângeri, toate fiind depuse direct de către victimă și invocând acte de violență fizică – maltratarea soției de către soț. În anul 2009 au fost înregistrate 43 de plângeri, în 42 de cazuri victima a fost soția agresată de către soț, iar într-un caz – soțul agresat de către soție; în 42 de cazuri plângerile depuse invocau acte de violență fizică și numai unul – violență psihologică. Toate plângerile au fost depuse de către victime. În anul 2010 au fost înregistrate 39 de plângeri cu privință la violența fizică, în 38 de cazuri victima fiind soția agresată de către soț, iar în unul – soțul agresat de către soție. Plângerile au fost depuse în totalitate de către victime. În anul 2011 au fost atestate 73 de plângeri, în 70 de cazuri victime au fost soții agresate de către soți, iar în 3 – soți maltratați de către soții. În 70 de cazuri s-a invocat violența fizică, iar în 3 – violența psihologică. Toate cele 73 de cazuri au fost înregistrate la cererea victimelor.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Cantemir, în perioada 2008-2010 nu au fost înregistrate plângeri. În anul 2011 au fost înregistrate 11 plângeri: în 7 cazuri soția a fost agresată de către soț, în 3 – părinții de către copii, iar într-un caz – concubina. Toate 11 plângeri au invocat acte de violență fizică, 7 fiind depuse de către victimă, 3 au fost înregistrate de inspectorul de poliție, iar un caz a fost raportat de către asistentul social.

Călărași

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Călărași, pe parcursul anilor 2008-2009 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la comiterea actelor de violență în familie. În anul 2010 au fost înregistrate 2 plângeri la cererea victimelor – soții agresate de către soți, agresiunea fiind manifestată prin violență fizică. În anul 2011 au fost înregistrate deja 14 plângeri privind agresiunea soției de către soț, în 12 cazuri a fost vorba despre violență fizică, iar în 2 cazuri – despre violență psihologică. În 13 cazuri plângerile au fost înregistrate la cererea victimelor, iar într-un caz – la cererea persoanelor terțe.

Potrivit datelor CPR Călărași, în anul 2008 au fost înregistrate 126 de plângeri cu privire la acte de violență în familie. În anul 2009 au fost înregistrate 77 de plângeri. În 35 de cazuri soțiile au fost agresate de către soți, în alte 4 victime au fost soții, în 6 – copii maltratați de către părinți, în 15 plângeri – părinții au fost maltratați de către copii, iar în 17 cazuri victime au fost concubinele. În 35 din plângeri se invocă cazuri de maltratare fizică, iar 42 – cazuri de violență psihologică. 58 de plângeri au fost depuse direct de către victime, 3 – de către inspectorul de sector, 2 au fost raportate de vecini și 14 – de persoane terțe.

În anul 2010 au fost înregistrate 269 de plângeri, în 172 de cazuri victime fiind soții agresate de către soți, în 5 – soți agresați de către soții, în 29 – copii maltratați de către părinți; potrivit altor 31 de plângeri părinții au fost maltratați de copii, iar în 32 de cazuri victime au fost concubinele. În 117 din plângeri s-au invocat cazuri de maltratare fizică, iar în 152 – de violență psihologică. În 245 de cazuri plângerile au fost depuse direct de către victime, în 2 – de către inspectorul de sector, o plângere a fost înregistrată de un pedagog, 14 au fost depuse de persoane terțe, iar 2 cazuri au fost raportate de vecini. În 4 cazuri plângerile au fost depuse în mod repetat.

În anul 2011 au fost înregistrate 224 de plângeri. În 140 de cazuri victime au fost soții agresate de către soți, în 8 – soți agresați de către soții, în 22 – copii maltratați de către părinți, în 38 – părinți maltratați de către copii, iar în 16 cazuri victime au fost concubinele. În 108 plângeri s-au invocat cazuri de violență fizică, iar în 116 – cazuri de violență psihologică. În 197 de cazuri plângerile au fost depuse direct de către victime, 2 – de către inspectorul de sector, 10 au fost raportate de un vecin, iar 9 – de o altă persoană. 6 plângeri au fost depuse în mod repetat.

Potrivit datelor DAS r. Călărași, în perioada 2008-2010 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la comiterea unor acte de violență fizică în familie, pe când în anul 2011 au fost înregistrate 15 plângeri: 4 cazuri – soții agresate de către soți, 8 cazuri – copii agresați de către părinți, în 3 cazuri victime au fost concubinele. În câte cinci cazuri a fost vorba despre aplicarea violenței fizice și psihologice, într-un caz – de violență sexuală, în alt caz – de violență spirituală și în 3 – de violență economică.

Căușeni

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Căușeni, în anii 2008 și 2009 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la comiterea unor acte de violență în familie. În anul 2010 Procuratura a înregistrat 25 de plângeri, fără a specifica tipul actelor de violență. În anul 2011 au fost înregistrate 31 de plângeri, fără a specifica ce fel de violență a fost comisă și față de cine.

Potrivit datelor furnizate de CPR Căușeni, în perioada 2008-2009 nu au fost înregistrate plângeri. În 2010 au fost atestate 21 de cazuri, în 19 victime fiind soții maltratați de către soți, iar în 2 – părinți agresați de către copii. Toate plângerile exprimă acte de violență fizică și au fost depuse de către victime, într-un caz plângerile au fost depuse în mod repetat. În anul 2011 au fost atestate 21 de cazuri, în 16 dintre ele victime au fost soții agresate de soți, iar în 5 – părinți agresați de copii, toate plângerile invocă acte de violență fizică și au fost depuse direct de către victime. O plângere a fost depusă în mod repetat.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Căușeni, în perioada 2008-2009 nu au fost înregistrate cazuri de violență în familie. În anul 2010 au fost înregistrate 17 plângeri, în 11 cazuri victime fiind soții agresate de soți, în 2 – victime ale actelor de violență au fost copiii, iar în 4 – părinți maltratați de propriii copii. Toate cazurile invocă acte de violență fizică, 11 fiind depuse de inspectorul de sector, iar 6 – de o terță persoană. În anul 2011 au fost înregistrate 16 plângeri, în 13 cazuri victime fiind soții agresate de soți, într-un caz – copiii, iar în alte 2 – părinții au fost maltratați de copii. Toate 16 cazuri invocă acte de violență fizică, 8 plângeri fiind depuse de inspectorul de sector, iar 8 – de o terță persoană.

Cimișlia

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Cimișlia, în anul 2008 nu au fost înregistrate plângeri de comitere a unor fapte de violență în familie. În anul 2009 au fost înregistrate 5 plângeri, depuse de către victime – soții agresate de soți, în toate cazurile fiind vorba de violență fizică. În anul 2010 a fost înregistrată doar o plângere de comitere a violenței în familie, la cererea victimei, care reclama violență fizică și sexuală. În anul 2011 au fost înregistrate deja 8 plângeri, în 7 cazuri victime fiind soții agresate de soți, într-un caz – soțul a fost bătut de soție, în 7 cazuri a fost invocată violența fizică, într-un caz – violența sexuală. Toate plângerile au fost înregistrate de către victime.

CPR Cimișlia nu a furnizat nici un răspuns la cererile de acces la informație.

Potrivit informației DAS r. Cimișlia, în perioada 2008-2010 nu au fost înregistrate plângeri care ar atesta acte de violență în familie. În anul 2011, însă, a fost atestat un singur caz de violență fizică, victimă fiind o soție agresată de soț.

Criuleni

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Criuleni, în anul 2008 a fost înregistrată o singură plângere de comitere a faptelor de violență în familie, aceasta fiind depusă de victimă – soție agresată de soț, agresiunea fiind manifestată prin violență fizică. Pe parcursul anului 2009 au fost înregistrate 6 plângeri, în 2 cazuri soția a fost agresată de soț, într-un caz – copiii de părinți, într-un caz – părinții de copii și în altele 2 cazuri victime au fost concubinele. În 5 cazuri a fost vorba despre violență fizică, iar într-un caz – de violență spirituală. În 3 cazuri plângerea a fost depusă de către victime și în altele 3 – de către asistenții sociali.

În anul 2010 au fost înregistrate 13 plângeri de comitere a unor acte de violență în familie, în 6 cazuri soția a fost agresată de soț, într-un caz – soțul a fost agresat de soție, în 4 cazuri – părinții au fost agresați de copii, iar în 2 victime au fost concubinele.

În anul 2011 au fost înregistrate 14 plângeri, în 9 cazuri soția fiind agresată de soț, într-un caz – soțul de soție, într-un caz – părinții au fost agresați de copii, iar în 3 cazuri victime au fost concubinele. În 12 cazuri a fost invocată violența fizică, în 2 cazuri a fost reclamată violența spirituală. În 10 cazuri plângerea a fost depusă de către victime, iar în 4 – de către asistentul social.

Potrivit datelor oferite de CPR Criuleni, în anul 2008 au fost înregistrate 19 plângeri cu privire la acte de violență fizică în familie. În 16 cazuri victime au fost soții agresate de soți, iar în 3 – soți agresați de soții. În 17 cazuri plângerile au fost depuse direct de către victimă, iar în 2 cazuri – inspectorul de sector s-a autosesizat.

În anul 2009 au fost atestate 26 de plângeri privind violența în familie, în toate invocându-se acte de violență fizică. În 19 cazuri victimă a fost soția agresată de soț, în 4 cazuri victime au fost soți agresați de soții și în 3 – copii agresați de părinți. În 18 cazuri plângerile au fost depuse de către victimă, în 3 – de către inspectorul de poliție și în alte 3 – de către profesor, iar 2 plângeri au fost depuse de o altă persoană terță.

În anul 2010 au fost înregistrate 36 de plângeri, toate invocând acte de violență fizică. În 28 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, în alte 2 – soți agresați de soții, iar în 6 cazuri – copii maltratați de părinți. 28 de plângeri au fost depuse de către victimă, 2 – de către inspectorul de sector, 3 – de un pedagog și 3 – de un vecin.

În anul 2011 au fost înregistrate 156 de plângeri, toate invocând acte de violență fizică. În 117 cazuri victime au fost soții agresate de soți, în 21 – soți agresati de soții, iar în 17 – copii maltratați de părinți. În 124 de cazuri plângerile au fost depuse de către victimă, 2 cazuri au fost raportate de către inspectorul de sector, 5 – de un pedagog, 10 – de un vecin și alte 10 – de o altă persoană.

Potrivit informației DAS r. Criuleni, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate plângeri care ar atesta acte de violență în familie. Doar în anul 2011 au fost atestate 2 cazuri, victime fiind soții maltratate de soți, acestea invocând violență fizică și fiind depuse de către victime.

Dondușeni

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Dondușeni, în anii 2008 și 2009 nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie, pe când în anul 2010 au fost înregistrate 23 de plângeri: în 22 de cazuri a fost reclamată agresiunea soțului față de soție și într-un caz – violența soției față de soț. În toate cazurile a fost vorba despre violență fizică, cererile fiind depuse de către victime. În anul 2011 procuratura a înregistrat 17 plângeri în care a fost reclamată aplicarea violenței fizice față de soție de către soț.

Potrivit datelor CPR Dondușeni, în anul 2008 au fost înregistrate 118 plângeri cu privire la acte de violență în familie. În 97 de cazuri soțiile au fost agresate de soți, iar în 21 – copiii au fost maltratați de părinți. Toate cele 118 plângeri invocă acte de maltratare fizică. În 102 de cazuri plângerile au fost depuse de victime, iar în 16 – de persoane terțe. Doar 3 plângeri au fost depuse în mod repetat.

În anul 2009 au fost înregistrate 77 de plângeri cu privire la acte de violență în familie. În 70 din cazuri soțiile au fost agresate de către soți, în 7 – copiii de către părinți. Toate plângerile invocă cazuri de maltratare fizică. 69 de plângeri au fost depuse de către victime, iar 8 – de către persoane terțe. Doar 2 plângeri au fost depuse în mod repetat.

În anul 2010 au fost înregistrate 54 de plângeri cu privire la acte de violență în familie. În 49 de cazuri soțiile au fost agresate de soți, iar în 5 – copiii au fost agresati de părinți. Toate plângerile invocă cazuri de maltratare fizică. 52 de plângeri au fost depuse de către victime, iar 2 – de către persoane terțe.

În anul 2011 au fost înregistrate 8 plângeri cu privire la acte de violență în familie. În toate cazurile soțiile au fost agresate de soți, în plângeri, depuse direct de către victimă, fiind invocată violența fizică.

DAS r. Dondușeni nu a înregistrat plângeri pe parcursul anilor 2008-2009. În anul 2010, însă, au fost depuse 2, de către victime ca urmare a aplicării violenței fizice. Toate victimele au fost soții agresate de soți. În anul 2011 au fost înregistrate 5 plângeri, toate ca urmare a agresiunii soțului asupra soției, într-un caz – și agresiunii copiilor asupra părinților. În toate cazurile s-a invocat violența fizică, în 2 cazuri aceasta fiind combinată cu violența sexuală și într-un caz – cu violența psihologică. 4 plângeri au fost depuse de către victime, iar una – de către asistentul social.

Drochia

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Drochia, pe parcursul anului 2008 au fost înregistrate 14 plângeri: în 3 cazuri soția a fost agresată de soț, în 2 – copiii au fost supuși violenței de către părinți, într-un caz s-a invocat aplicarea violenței de către copii față de părinți, iar în 8 – violența față de concubină. Într-un caz a fost reclamată violența fizică, în 6 – violența psihologică și în 7 – violența economică; toate plângerile au fost depuse de către victime.

În anul 2009 au fost raportate 13 plângeri, în 3 cazuri soția a fost agresată de soț, în alte 3 – copiii au fost agresați de părinți, iar în 7 – victime au fost concubinele și alte rude. În 8 cazuri s-a invocat violența fizică, în 4 – violența psihologică, iar într-un caz – violența economică. Toate plângerile au fost depuse de către victime.

În anul 2010 au fost înregistrate 14 plângeri, într-un caz s-a invocat agresiunea față de soție de către soț, în 3 – soțul a fost agresat de soție, într-un caz copilul a fost agresat de părinți, în 3 – părinții au fost agresați de copii, în 6 – victime au fost concubinele și alte rude. În 8 cazuri a fost reclamată violența psihologică și în 6 – violența economică. Toate plângerile au fost depuse de către victime.

În anul 2011 au fost înregistrate 13 plângeri. În 3 cazuri soțiile au fost agresate de către soți, în 3 cazuri au fost agresați soții, într-un caz părinții au fost agresați de copii, în 6 cazuri a fost vorba de concubini și de alte rude. În 3 cazuri a fost reclamată violența fizică, în 8 – violența psihologică, iar în 2 – violența economică. Toate plângerile au fost depuse de către victime.

Potrivit datelor oferite de CPR Drochia, în anul 2008 au fost înregistrate 46 de plângeri, toate referindu-se la aplicarea violenței fizice de către soț față de soție; 2 plângeri au fost depuse de către victime, iar 44 – de către inspectorul de sector. În anul 2009 s-au înregistrat 53 de plângeri, în toate invocându-se violența față de soție de către soț. Toate cazurile au vizat aplicarea violenței fizice, acestea fiind depuse de către victime. În anul 2010 au fost înregistrate 81 de plângeri, în toate invocându-se violența față de soție de către soț. Toate cazurile au vizat aplicarea violenței fizice, plângerile fiind depuse de către victime. În anul 2011 organele de poliție au înregistrat 37 de plângeri, în 36 invocându-se aplicarea violenței față de soție de către soț, iar într-un caz –agresarea soțului de către soție. Toate cazurile s-au referit la aplicarea violenței fizice și au fost depuse de către victimă.

Potrivit datelor oferite de DAS r. Drochia, pe parcursul anilor 2008-2009 nu au fost înregistrate plângeri care ar atesta acte de violență în familie, pentru anul 2010 au fost înregistrate 37 de plângeri cu privire la violența în familie. În anul 2011 au fost înregistrate 7 cazuri în care soțiile au fost maltratate de soți, iar în unul – soțul de către soție, acestea invocând violența fizică în 5 cazuri, în unul – violența sexuală și în altul – violența psihologică; toate plângerile au fost depuse de către victime.

Dubăsari

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Dubăsari, pe parcursul anilor 2008 și 2009 nu au fost înregistrate plângeri de comitere a actelor de violență în familie, pe când în anul 2010 au fost înregistrate 2 plângeri în care se reclama violență fizică aplicată de către soț față de soție, cererea fiind depusă de victimă. În anul 2011 au fost înregistrate 11 plângeri de comitere a violenței în familie: în 9 cazuri aceasta a fost aplicată de către soț față de soție, în 2 – de către

copii față de părinți. În toate cazurile a fost invocată violența fizică, iar cererile au fost depuse de către victime.

Potrivit datelor furnizate de CPR Dubăsari, pe parcursul anilor 2008 și 2009 nu au fost înregistrate plângeri care ar atesta fapte de violență în familie. În anul 2010 au fost înregistrate 2 plângeri, victime fiind soții agresate de soți. Ambele plângeri au invocat acte de violență fizică și au fost depuse de către victime. În anul 2011 au fost înregistrate 11 plângeri privind acte de violență fizică, în 9 cazuri soția fiind agresată de soț, iar în 2 – părinții de copiii. Toate plângerile au fost depuse de către victime.

În perioada 2008-2011, la DAS r. Dubăsari nu s-au înregistrat plângeri care s-ar referi la violență în familie.

Edineț

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Edineț, pe parcursul anului 2008 au fost înregistrate 4 plângeri cu privire la violența în familie, în toate cazurile fiind vorba despre violența comisă de către soț față de soție. În toate cazurile s-a invocat violența fizică, iar cererile au fost depuse de către victime.

În anul 2009 au fost înregistrate 7 plângeri, în toate cazurile soția fiind agresată de soț. În anul 2010 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie. În anul 2011 au fost înregistrate 4 plângeri.

Potrivit datelor oferite de CPR Edineț, în perioada 2008-2010 nu au fost înregistrate plângeri ca urmare a violenței în familie. În anul 2011 au fost înregistrate 52 de plângeri, victime fiind soții agresate de către soți; toate plângerile au fost depuse de către victime și în toate s-au invocat acte de violență fizică.

Potrivit datelor oferite de DAS r. Edineț, în perioada 2008-2011 nu au fost înregistrate plângeri în care să se invoce violența în familie.

Fălești

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Fălești, în anii 2008, 2009 și 2010 procuratura nu a înregistrat plângeri de comitere a unor acte de violență în familie. În anul 2011 procuratura a înregistrat 3 plângeri în care se reclama agresiunea soțului față de soție, fiind invocată violența fizică, într-un caz aceasta fiind combinată cu cea psihologică; toate plângerile au fost depuse de către victime.

Potrivit datelor CPR Fălești, în perioada 2008-2011 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violență în familie.

Potrivit datelor DAS r. Fălești, în perioada 2008-2010 nu au fost înregistrate plângeri, pe când în anul 2011 au fost înregistrate 32 plângeri, în 30 de cazuri fiind invocată aplicarea violenței fizice asupra soțiilor de către soți, iar în 2 – aplicarea violenței fizice asupra copiilor de către părinți. În 2 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, în 8 – de către inspectorii de sector, în 4 – de către un vecin, iar în 18 cazuri asistenții sociali s-au autosesizat.

Florești

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Florești, în anii 2008 și 2009 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la acte de violență în familie. În anul 2010 au fost înregistrate 6 plângeri în acest sens, 4 vizând aplicarea violenței de către soț față de soție, într-un caz – aceasta a fost aplicată față de copii, iar în alt caz s-a referit la violența asupra părinților de către copii. În toate cazurile violența a fost combinată – fizică și psihologică. În 4 cazuri victimele înseși au depus plângeri, într-un caz plângerea a parvenit de la asistentul social și în alt caz – a fost depusă de către persoane terțe. Pentru anul 2011 au fost raportate 5 plângeri de comitere a violenței în familie, în 4 cazuri violența a fost aplicată de către soț asupra soției, într-un caz – asupra concubinei. În toate cazurile s-a invocat violență fizică combinată cu cea psihologică, plângerile fiind depuse de către victime.

Potrivit datelor furnizate de CPR Florești, în anul 2008 au fost atestate 44 de plângeri, în 42 de cazuri victime fiind soții agresate de soți, într-un caz – copii agresati de părinți și în alt caz – părinți agresati de copii; toate plângerile au fost depuse de către victime, fiind invocată violența fizică. În anul 2009 au fost înregistrate 35 de plângeri denunțând violență fizică în familie, în 34 de cazuri soția a fost agresată de soț, într-un caz – părinții de copii, 33 de plângeri au fost depuse personal de către victime, iar 2 au fost raportate de către inspectorul de sector.

În anul 2010 au fost raportate 53 de plângeri privind acte de violență fizică, în 50 de cazuri soțiile au fost agresate de soți, într-un caz soțul a fost agresat de soție și în 2 – părinții de copii. În 44 de cazuri plângerile au fost depuse de către victimă, în 7 cazuri – de către inspectorul de sector, iar în 2 – de către asistentul social.

În anul 2011 au fost înregistrate 41 de plângeri, 22 referindu-se la acte de violență fizică, 10 – sexuală, 2 – psihologică și 7 – spirituală. În 38 din cazuri soțiile au fost agresate de către soți, în 2 – soții au fost agresati de către soții, în 2 – părinții și-au agresat copiii, iar un caz atestă agresiune asupra părinților din partea copiilor. În 18 cazuri plângerile au fost înregistrate personal de către victimă, în 21 – de către inspectorul de sector, iar în 2 – de către un pedagog.

DAS r. Florești nu a comunicat existența anumitor plângeri înregistrate pentru anii 2008, 2009 și 2011. Pentru anul 2010 a fost înregistrată o singură plângere.

Glodeni

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Glodeni, în anul 2008 nu au fost înregistrate plângeri, dar în anul 2009 au fost înregistrate 2: un caz referindu-se la violență din partea soției față de soț, iar alt caz – la aplicarea violenței asupra copiilor de către părinți. Într-un caz a fost vorba despre aplicarea violenței psihologice, iar în altul – a celei fizice. Pe parcursul anului 2010 au fost înregistrate 4 plângeri, 3 vizând aplicarea violenței de către soț asupra soției, unul – agresiunea părinților de către copii. În 2 cazuri s-a invocat violența fizică, iar în altele două – violența psihologică; toate plângerile au fost depuse de către victime. În anul 2011 au fost înregistrate 5 plângeri, 2 invocând aplicarea violenței față de soție de către soț, iar 3 – aplicarea violenței față de copii de către părinți. În toate cazurile a fost vorba de violență fizică combinată cu cea psihologică. În 4 cazuri plângerile au fost depuse de către victime și într-un caz – de către o persoană terță.

Potrivit datelor CPR Glodeni, în perioada 2008-2010 nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie. În anul 2011, în toate cele 8 plângeri depuse a fost invocată violența fizică aplicată soțiilor de către soți. Plângerile au fost înregistrate direct de către victime.

Potrivit datelor DAS r. Glodeni, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 2 plângeri.

Hîncești

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Hîncești, în anii 2008, 2009 și 2010 nu a fost sistematizată informația cu privire la violența în familie, în anul 2011 însă au fost atestate 9 plângeri.

Potrivit datelor de la CPR Hîncești, pentru perioada 2008 – 2010 nu au fost sesizate plângeri cu privire la violența în familie. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 95 de plângeri.

Potrivit datelor DAS r. Hîncești, pe parcursul anului 2008 au fost înregistrate 2 plângeri, ambele referindu-se la acte de violență fizică și având drept victime soții agresate de soți; plângerile au fost depuse de către victime. Pentru anul 2009 au fost raportate 3 plângeri, înregistrate de către victime ca urmare a aplicării violenței fizice – soții agresate de soți. În anul 2010 au fost înregistrate 2 plângeri, ambele ca urmare a agresiunii soțului asupra soției; acestea au invocat violență fizică și au fost depuse de către victime. Pentru anul 2011 au fost raportate 9 plângeri, dintre care 6 ca urmare a agresiunii soțului asupra soției, iar 3 – a aplicării violenței de către părinți asupra copiilor. În 8 cazuri s-a invocat violența fizică, iar într-un caz – violența psihologică. În 3 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, într-un caz – de asistentul social, iar în 5 cazuri au fost sesizate de o altă persoană.

Ialoveni

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Ialoveni, pentru anii 2008, 2009 și 2010 nu au fost raportate plângeri privind acte de violență în familie. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 6 plângeri în acest sens, fără a se oferi detalii cu privire la părțile implicate în conflict sau natura violenței.

Potrivit datelor CPR Ialoveni, în perioada 2008 au fost înregistrate 20 de plângeri. Pentru anul 2009 au fost înregistrate 54 de plângeri. Pentru anul 2010 au fost înregistrate 59 de plângeri. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 116 plângeri.

Potrivit datelor DAS r. Ialoveni, pe parcursul anilor 2008-2011 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie.

Leova

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Leova, nu au fost examinate plângeri cu privire la violența în familie, acestea fiind examinate de către CPR Leova.

Potrivit datelor furnizate de CPR Leova, în anul 2008 au fost înregistrate 129 de plângeri de violență în familie, 72 dintre ele referindu-se la acte de violență fizică, iar 57 – de violență psihologică. Potrivit plângerilor, în 96 din cazuri victimă a fost soția agresată de soț, în 5 – soțul agresat de soție, în 10 cazuri copiii au fost agresați de părinți, iar în 18 – părinții au fost agresați

de copii. În 87 de cazuri plângerile au fost depuse de către victime, 5 cazuri au fost raportate de inspectorul de sector, 13 au fost sesizate de un vecin, iar 23 – de o terță persoană.

În anul 2009 au fost înregistrate 141 de plângeri, 85 dintre ele s-au referit la acte de violență fizică, una – de violență sexuală, iar 55 – de violență psihologică. Potrivit plângerilor, în 99 din cazuri soția a fost agresată de soț, în 6 – soțul de soție, în 13 cazuri copiii au fost agresați de părinți, iar în 23 – părinții de copii. În 110 cazuri plângerile au fost depuse de către victimă, 10 au fost raportate de inspectorul de sector, 10 au fost sesizate de un vecin, iar alte 11 – de terțe persoane.

În anul 2010 au fost înregistrate 227 de plângeri: 120 dintre ele se referă la acte de violență fizică, iar 107 – violență psihologică. Potrivit plângerilor, în 184 din cazuri soția a fost agresată de soț, în 3 cazuri victimă a fost soțul, în 19 cazuri – copiii au fost agresați de părinți, iar în 21 – părinții de copii. În 153 de cazuri plângerile au fost depuse de către victimă, 7 au fost raportate de inspectorul de sector, 2 – de către asistentul social, 40 au fost sesizate de un vecin, iar 25 – de o terță persoană.

În anul 2011 au fost înregistrate 158 de plângeri: 123 se referă la acte de violență fizică, iar 35 – de violență psihologică. Potrivit plângerilor, în 148 din cazuri victimă este soția agresată de soț, în 2 – soțul atacat de soție, în 6 cazuri copiii sunt maltratați de părinți, iar în 2 – părinții de către copii. 91 de plângeri au fost depuse de victimă, 13 au fost raportate de inspectorul de sector, 5 au fost sesizate de asistentul social, 29 – de un pedagog, iar alte 29 – de o persoană necunoscută.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Leova, în perioada 2008, 2009 și 2011 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violență în familie. Doar în anul 2010 a fost înregistrată o plângere de comitere a violenței în familie.

Nisporeni

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Nisporeni, în anii 2008, 2009 și 2010 nu au fost înregistrate plângeri de comitere a unor acte de violență în familie. În anul 2011 procuratura a înregistrat 6 plângeri, toate cu privire la aplicarea violenței fizice și psihologice de către soț față de soție, în 2 cazuri fiind combinată cu aplicarea violenței față de copii și într-un caz – de aplicare a violenței de către copii față de părinți.

Potrivit datelor furnizate de CPR Nisporeni, pentru anul 2008 au fost raportate 8 plângeri în care se invocă aplicarea violenței asupra soțiilor de către soți. În toate cazurile a fost vorba de violență fizică, violență psihologică și violență spirituală. O plângere a fost sesizată de victimă, una – de asistentul social și una – de o terță persoană. Pe parcursul anilor 2009-2011 nu au mai fost înregistrate plângeri cu referire la violența în familie.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Nisporeni, pe parcursul anului 2008 au fost înregistrate 3 plângeri, acestea referindu-se la acte de violență fizică, psihologică și economică, victime fiind soții agresate de soți. O plângere a fost depusă de victimă, una – de asistentul social și ultima – de o altă persoană.

Pentru anul 2009 au fost raportate 4 plângeri, depuse de către victime ca urmare a aplicării violenței fizice în 2 cazuri, a violenței psihologice și spirituale în câte un caz. Două victime au fost soții agresate de soți, iar alte 2 – copii agresați de părinți. Două plângeri au fost depuse de către victime, una – de către asistentul social, iar alta – de către un vecin.

În anul 2010 au fost înregistrate 7 plângeri: 5 ca urmare a agresiunii soțului asupra soției, iar în 2 cazuri victime sunt copii agresați de părinți. În 3 cazuri s-a invocat violența fizică, în alt caz – violența sexuală, urmate de 2 cazuri de violență psihologică și unul de violență spirituală. 3 plângeri au fost depuse de victime, 2 cazuri au fost raportate de inspectorul de sector, unul – de asistentul social și unul – de un vecin.

Pentru anul 2011 au fost raportate 9 plângeri, dintre care 5 ca urmare a agresiunii soțului asupra soției, 2 – a agresiunii asupra copiilor din partea părinților, 2 – a agresiunii asupra părinților de către copii. În 4 cazuri s-a invocat violența fizică, într-un caz – violența sexuală, în 3 cazuri – violența psihologică, iar în unul – cea spirituală. În 4 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, în 2 – au fost înregistrate de asistentul social, în alte 2 cazuri plângerea a fost înregistrată de inspectorul de sector, iar un caz a fost sesizat de o terță persoană.

Ocnița

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Ocnița, în anii 2008, 2009 și 2010 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie. Pentru anul 2011 a fost raportat un caz, fără a fi specificată față de cine a fost aplicată violența și tipul acesteia.

Potrivit datelor furnizate de CPR Ocnița, în anul 2008 au fost înregistrate 17 plângeri. Pentru anul 2009 au fost înregistrate 52 de plângeri. Pentru anul 2010 au fost înregistrate 36 de plângeri. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 40 de plângeri. În absolută majoritatea din cazuri se invocă acte de violență fizică, iar victimele fiind soții agresați de către soți.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Ocnița, pe parcursul anilor 2008-2009 nu a fost înregistrată nici o plângere. Pentru anul 2010 au fost semnalate 2 plângeri invocând violență fizică, în ambele victime fiind soții agresați de soți. Plângerile au fost înregistrate de către victime. Pentru anul 2011 au fost raportate 4 plângeri, toate ca urmare a agresiunii soțului asupra soției. În toate cazurile în plângeri s-a invocat violența fizică, plângerile fiind înregistrate de către victime.

Orhei

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Orhei, pentru anii 2008, 2009, 2010 și 2011 nu s-au raportat plângeri în ceea ce privește violența în familie.

Potrivit datelor furnizate de CPR Orhei, în anii 2008 și 2009 nu au fost înregistrate plângeri în ceea ce privește violența în familie. În anul 2010 Comisariatul de poliție a înregistrat 5 plângeri în care s-a invocat violența în familie manifestată prin violență fizică, victime fiind soții agresați de soți. În anul 2011 au fost înregistrate 15 plângeri în urma cărora ar fi fost emise ordonanțe de protecție și 4 cazuri penale cu privire la violența în familie.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Orhei, pe parcursul anului 2008 a fost înregistrată o plângere privind un acte de violență fizică, în cazul unui copil agresat de părinți.

În anul 2009 au fost înregistrate 5 plângeri, în 3 cazuri invocându-se violență fizică, în 2 cazuri – violență psihologică. Trei victime au fost soții agresați de soți, iar în alte 2 cazuri – copii agresați de părinți. În 4 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, iar într-un caz – de către inspectorul de sector.

În anul 2010 au fost atestate 45 de plângeri, în care s-a invocat violență din partea soțului asupra soției. În 29 de cazuri a fost vorba despre violență fizică, într-un caz – de violență psihologică, în 4 – de violență spirituală, iar în 11 – de cea economică. 22 de plângeri au fost depuse de victime, 7 – raportate de inspectorul de sector, 12 – de asistentul social și 4 – de un vecin.

În anul 2011 au fost înregistrate 25 de plângeri: 6 ca urmare a agresiunii soțului asupra soției, iar în 19 cazuri au avut loc acte de violență asupra copiilor de către părinți. În 10 cazuri s-a invocat violență fizică, în 2 – violență sexuală, în 3 cazuri – violență psihologică, iar în 4 – cea economică. În 12 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, în 5 cazuri – de către asistentul social, în 6 cazuri plângerea a fost înregistrată de către inspectorul de sector, iar în 2 – au fost sesizate de către un pedagog.

Rezina

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Rezina, în anii 2008, 2009 și 2010 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie. Pentru anul 2011 au fost raportate 21 de plângeri privind comiterea unor acte de violență în familie, în 20 aceasta fiind aplicată de către soț față de soție, într-un caz – de către părinți față de copii, în toate cazurile invocându-se violență fizică. Cererile au fost depuse de către victime.

Potrivit datelor furnizate de CPR Rezina, în anul 2008 au fost înregistrate 73 de plângeri în care s-a invocat violența în familie, fără a fi specificate detalii referitoare la tipul acesteia. În anul 2009 numărul plângerilor s-a majorat până la 88. În anul 2010 au fost identificate circa 131 de plângeri cu același motiv. În anul 2011 au fost sesizate 85 de plângeri.

Potrivit datelor oferite de DAS r. Rezina, pe parcursul anilor 2008-2011 nu au fost sistematizate plângeri cu privire la violența în familie.

Rîșcani

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Rîșcani, în anii 2008, 2009 și 2010 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la comiterea unor acte de violență în familie. Pentru anul 2011 au fost raportate 16 plângeri, în 8 cazuri violența fiind aplicată de către soț față de soție, iar în 8 cazuri – de către copii față de părinți. Toate plângerile au vizat aplicarea violenței fizice, fiind depuse de către victime. În 2 cazuri plângerile au fost depuse repetat.

Potrivit datelor furnizate de CPR Rîșcani, în anii 2008, 2009 și 2010 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie. Pentru anul 2011 au fost raportate 12 plângeri care invocau acte de violență fizică raportate de victime –soții agresate de soți.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Rîșcani, pe parcursul anului 2008 au fost înregistrate 35 de plângeri de violență în familie, în 5 cazuri s-a invocat violență fizică, în 5 cazuri – acte de violență psihologică, în 25 de cazuri – violență spirituală. În 30 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, iar în 5 cazuri – părinți agresati de copii. În 10 cazuri plângerile au fost depuse de către inspectorul de sector, în 15 cazuri – de către asistentul social și în 10 cazuri – de către victime.

Pentru anul 2009 au fost raportate 38 de plângeri, în 10 cazuri fiind invocată violență psihologică, în 20 de cazuri – violență spirituală și în 8 cazuri – violență economică. În 15 cazuri victime au fost soții agresate de soți, în 10 cazuri – soți agresati de soții, în 10 cazuri – copii agresati de părinți, iar în 3 cazuri victimă a fost concubina. În 15 cazuri plângerile au fost înregistrate de

către inspectorul de sector, în 10 – de către asistentul social, 3 plângeri au fost sesizate de un pedagog, iar 10 – de terțe persoane.

Pentru anul 2010 au fost raportate 41 de plângeri: în 20 de cazuri s-a invocat agresiunea soțului asupra soției, în alte 10 – agresiunea soției asupra soțului, iar în 11 cazuri copiii au fost agresați de părinți. În 20 din cazuri s-a invocat violență psihologică, în 10 – violență spirituală, iar în 11 – violență economică. În 20 de cazuri plângerile au fost depuse de victimă, în 15 – de un vecin, iar în 6 cazuri – de o altă persoană.

Pentru anul 2011 au fost semnalate 47 de plângeri, dintre care 15 ca urmare a agresiunii soțului asupra soției, în 10 cazuri – a agresiunii soției față de soț, iar în 19 cazuri – a agresiunii asupra concubinilor. În 25 de cazuri în plângeri s-a invocat violență fizică, în 20 – violență spirituală, iar în 2 cazuri – violență economică. În 20 de cazuri plângerile au fost depuse de către inspectorul de sector, în 20 – de către asistentul social, iar în 7 cazuri plângerea a fost înregistrată de către o terță persoană.

Sîngerei

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Sîngerei, în anii 2008 și 2009 nu au fost înregistrate plângeri de comitere a unor acte de violență în familie.

Pentru anul 2010 au fost semnalate 2 plângeri de comitere a violenței în familie, într-un caz aceasta a fost aplicată de către soț față de soție, iar în alt caz – de către părinți față de copii; în ambele cazuri s-a invocat violență combinată fizică și psihologică, în plângerile fiind depuse de către victime.

Pentru anul 2011 au fost raportate 10 plângeri de comitere a violenței în familie, în 8 cazuri aceasta a fost aplicată de către soț față de soție, iar în 2 – de către părinți față de copii; în toate cazurile s-a invocat violență combinată fizică și psihologică. În 8 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, iar în 2 cazuri – de către asistenții sociali.

Potrivit datelor furnizate de CPR Sîngerei, pentru anii 2008 și 2009 nu au fost raportate plângeri cu privire la violența în familie. În anul 2010 a fost înregistrată o plângere care invoca violență fizică aplicată de către părinți față de copii.

Pentru anul 2011 au fost sesizate 44 de plângeri, 22 vizând violență fizică, 21 – cea psihologică și o plângere – cea sexuală. În 12 cazuri soții și-au agresat soțiile, în 6 cazuri copiii au fost agresați de părinți, în 12 cazuri părinții au fost agresați de copii, iar 14 victime au fost concubinele.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Sîngerei, în anii 2008, 2009, 2010 și 2011 nu au fost sistematizate plângerile cu privire la violență în familie.

Soroca

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Soroca, în anul 2008 nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie, pe când în anul 2009 au fost înregistrate 4 cazuri, fără a specifica alte detalii.

Pentru anul 2010 au fost raportate 6 plângeri de comitere a violenței în familie, în 2 cazuri aceasta a fost aplicată de către părinți față de copii, în 4 cazuri – de către concubini. În toate cazurile a fost vorba de violență combinată fizică și psihologică, în unul dintre acestea fiind

invocată și violența sexuală. În 4 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, într-un caz plângerea a fost depusă de către polițist, iar în alt caz – de către părinții care au fost agresați de copii.

În anul 2011 procuratura a înregistrat 6 plângeri de comitere a violenței în familie, în 2 cazuri violența a fost aplicată de către părinți față de copii, iar în 4 cazuri – de către concubini. În toate cazurile s-a invocat violență combinată fizică și psihologică, în unul fiind invocată și violență sexuală. În 4 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, într-un caz plângerea a fost depusă de către polițist, iar în alt caz – de către părinții care au fost agresați de copii.

Potrivit datelor furnizate de CPR Soroca, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie. În anul 2011 au fost înregistrate 191 de astfel de plângeri.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Soroca, pe parcursul anilor 2008 și 2009 nu s-au înregistrat plângeri cu privire la violența în familie. Pentru anul 2010 au fost raportate 4 cazuri, în toate invocându-se violență fizică, psihologică, spirituală și economică. În toate cazurile victime au fost soții agresați de soți. În 2 cazuri plângerile au fost înregistrate de către victime, în celelalte 2 – de către o terță persoană. În anul 2011 au fost înregistrate 8 plângeri: în 3 cazuri ca urmare a agresiunii soțului asupra soției, iar în 5 cazuri – a agresiunii copiilor de către părinți. În toate cazurile în plângeri s-a invocat violență fizică combinată cu acte de violență psihologică, spirituală și economică. În 4 cazuri plângerile au fost depuse de un vecin, pe când în celelalte 4 – de o terță persoană.

Strășeni

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Strășeni, pe parcursul anilor 2008, 2009 și 2010 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 4 plângeri cu privire la comiterea violenței în familie.

Potrivit datelor furnizate de CPR Strășeni, pentru anul 2008 au fost înregistrate 3 plângeri, în 2 cazuri fiind invocată violență fizică, iar într-un caz – violență psihologică. În 2 cazuri victime au fost copii agresați de părinți, iar în altul – părinți agresați de copii.

Pentru anul 2009 a fost raportată o singură plângere cu privire la violența în familie, în aceasta invocându-se violență fizică aplicată copiilor de către părinți. Pentru anul 2010 au fost semnalate 3 plângeri, într-un caz fiind vorba de violență fizică și în 2 cazuri – de violență sexuală. În toate cazurile violența a fost aplicată de către soți față de soții, plângerile fiind depuse de către terțe persoane în 2 cazuri și de victimă într-un caz.

În anul 2011 au fost înregistrate 20 de plângeri, în 15 cazuri violența fiind aplicată față de concubine, în 4 cazuri – față de copii de către părinți și într-un caz – de copii față de părinți.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Strășeni, în anul 2008 au fost înregistrate 3 plângeri în care s-a invocat violență fizică, în 2 cazuri victime au fost copii agresați de părinți, iar în unul – părinți agresați de copii. Pentru anul 2009 a fost raportată o plângere cu privire la violența în familie față de copii comisă de către părinți, fiind vorba de violență fizică. Plângerea a fost depusă de către victimă. În anul 2010 au fost înregistrate 3 plângeri, care denotă acte de violență fizică într-un caz, iar în 2 cazuri – violență sexuală, victime fiind copii maltratați de părinți. Pentru anul 2011 au fost raportate 20 de plângeri, 16 dintre ele invocând acte de violență fizică, iar

4 – de violență psihologică. În 4 cazuri copiii au fost agresați de părinți, într-un caz părinții au fost agresați de copii, iar în 15 cazuri victime ale violenței au fost concubinele.

Șoldănești

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Șoldănești pentru anii 2008 și 2009, nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie. În anul 2010 au fost înregistrate 7 cazuri, în toate violența – combinată fizică și psihologică – fiind aplicată de către soț față de soție. Cere-rile au fost depuse de către victime. Pentru anul 2011 au înregistrate 3 plângeri.

Potrivit datelor furnizate de CPR Șoldănești pentru anul 2008, au fost înregistrate 27 de plân-geri, în toate cazurile acestea fiind depuse de victime. În anul 2009 au fost înregistrate 37 de plângeri, iar în anul 2010 – 38 de plângeri. Pentru anul 2011 au fost raportate 49 de plângeri, 23 dintre ele vizând cazuri de agresiune din partea soților asupra soțiilor. În toate cazurile s-a invocat aplicarea violenței fizice.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Șoldănești, în perioada 2008-2009 nu a fost înregistrată nici o plângere. Pentru anul 2010 au fost semnalate 11 plângeri care au invocat violență fizică. În toate cazurile victime au fost soții agresate de soți. O plângere a fost înregistrată de către vic-timă, altele 10 – de către o terță persoană. În anul 2011 au fost înregistrate 2 plângeri, ambele ca urmare a agresiunii soțului asupra soției. În plângeri s-a invocat violență fizică, ambele fiind depuse de către victime.

Ștefan Vodă

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Ștefan Vodă, în anul 2008 au fost înregistrate 4 plângeri. În anul 2009 au fost înregistrate 2 plângeri de comitere a violenței în familie, fără a se specifica alte detalii. Pentru anul 2010 au fost raportate 3 plângeri de comitere a violenței în familie, toate vizând acte de agresiune din partea soțului față de soție; în toate a fost vorba de violență combinată fizică și psihologică. Toate plângerile au fost depuse de către victime. Pentru anul 2011 procuratura a semnalat o singură plângere, aceasta vizând aplicarea violenței fizice și psihologice de către soț față de soție. Cererea a fost depusă de către victimă.

Potrivit datelor furnizate de CPR Ștefan Vodă, în anul 2008 nu au fost înregistrate careva plân-geri care ar fi fost soldate cu ordonanțe. În anul 2009 au fost înregistrate 2 plângeri, în anul 2010 – 4 plângeri și în anul 2011 – 2 plângeri.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Ștefan Vodă, pe parcursul anilor 2008-2011 nu au fost siste-matizate plângeri cu privire la violență în familie.

Taraclia

Potrivit răspunsului furnizat de Procuratura r. Taraclia s-a menționat că pentru anul 2008, au fost înregistrate 221 de plângeri: 217 vizând aplicarea violenței de către soț față de soție, 3 – de către soție față de soț, într-un caz aceasta a fost aplicată de către copii față de părinți. În toate cazurile a fost vorba despre violență fizică, plângeri fiind depuse de către victime.

În anul 2009 au fost înregistrate 205 plângeri: 202 reclamând aplicarea violenței de către soț față de soție, în 2 cazuri violența a fost comisă de către soție față de soț, într-un caz aceasta a

fost aplicată față de părinți de către copii. În toate cazurile s-a invocat violență fizică, plângerile fiind depuse de către victime.

Pentru anul 2010 au fost semnalate 212 plângeri. 208 dintre acestea au vizat aplicarea violenței de către soț față de soție, în 3 cazuri violența a fost aplicată de către soție față de soț, într-un caz violența a fost aplicată față de părinți de către copii. În toate cazurile s-a invocat violență fizică, plângerile fiind depuse de către victime.

Pentru anul 2011 au fost raportate 281 de plângeri: 275 privind aplicarea violenței de către soț față de soție, în 4 cazuri violența a fost comisă de către soție față de soț, în 2 cazuri – față de părinți de către copii. În toate cazurile s-a invocat violență fizică, plângerile fiind depuse de către victime.

Pentru anul 2008 CPR Taraclia a înregistrat 221 plângeri. Pentru anul 2009 au fost înregistrate 205 plângeri. Pentru anul 2010 au fost înregistrate 212 plângeri. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 281 plângeri.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Taraclia, pe parcursul anilor 2008-2011 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violență în familie.

Telenești

Potrivit datelor oferite de Procuratura r. Telenești pentru anul 2008, au fost înregistrate 14 plângeri de comitere a violenței în familie, în toate cazurile fiind reclamată comiterea agresiunii față de soție de către soț. În 12 cazuri au fost reclamate acte de violență fizică și în 2 cazuri – violență sexuală. În toate cazurile plângerile au fost depuse de către victime, două plângeri au fost depuse repetat.

Pentru anul 2009 au fost raportate 22 de plângeri de comitere a violenței în familie, în toate cazurile fiind vorba de comiterea violenței față de soție din partea soțului. În 19 cazuri au fost reclamate acte de violență fizică și în 3 cazuri – de violență sexuală. În toate cazurile victimele au fost cele care au depus plângerile, 2 – repetat.

În anul 2010 au fost înregistrate 18 plângeri de comitere a violenței în familie, în 16 cazuri a fost reclamată violență față de soție din partea soțului, în 2 cazuri – violență față de concubini. În toate cazurile a fost invocată violență fizică. În 14 cazuri victimele au depus plângeri, iar în alte 4 plângerile au fost depuse de către polițiști. O cerere a fost repetitivă. Pentru anul 2011 au fost raportate 113 plângeri de comitere a violenței în familie, în 107 fiind reclamată violență față de soție din partea soțului, în 2 cazuri – violență față de copii din partea părinților, iar în 4 cazuri a fost reclamată violență față de părinți din partea copiilor. În 110 cazuri a fost vorba de violență fizică, iar în 3 cazuri – de violență sexuală. În 109 cazuri plângerea a fost depusă de către victimă, iar în 4 cazuri plângerea a fost depusă de către polițist. 5 plângeri au fost repetitive.

Pentru anul 2008 CPR Telenești a înregistrat 14 plângeri. Pentru anul 2009 au fost înregistrate 22 plângeri. Pentru anul 2010 au fost înregistrate 18 plângeri. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 113 plângeri.

Potrivit datelor statistice furnizate de DAS r. Telenești pentru anul 2008, au fost înregistrate 12 plângeri cu privire la acte de violență în familie, toate invocând acte de violență fizică. Toate victimele au fost soții agresate de soți. În 7 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, câte două – de către inspectorul de sector și, respectiv, asistentul social, iar în unul plângerea

a fost depusă de către un vecin. În anul 2009 au fost înregistrate 17 plângeri: în 14 cazuri s-a invocat violență fizică și în câte un caz violență sexuală, psihologică și spirituală. În 15 cazuri victime au fost soții agresate de către soți, într-un caz – soț agresat de soție, iar în altul – copii maltratați de părinți. În 5 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, câte 2 au fost sesizate de către inspectorul de sector și de către un vecin, iar 5 au fost raportate de asistentul social.

Pentru anul 2010 au fost raportate 18 plângeri, în 15 cazuri fiind invocată violență fizică și în câte unul – violență sexuală, psihologică și spirituală. În 15 cazuri victime au fost soții agresate de către soți, într-un caz – soț agresat de soție, iar în 2 cazuri – copii agresati de părinți. În 6 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, câte 2 au fost sesizate de către inspectorul de sector și de către un vecin, iar 5 au fost raportate de asistentul social.

Pentru anul 2011 au fost raportate 23 de plângeri, 14 referindu-se la acte de violență fizică, în câte un caz – de violență sexuală și economică, iar în 7 cazuri – de violență psihologică. Din numărul total de victime care au depus plângeri, 11 au fost soții agresate de către soți, în 3 cazuri – soți agresati de soții, în alte 2 – părinți agresati de copii, iar în 7 – copii agresati de părinți. În 7 cazuri plângerile au fost depuse de către victime, în 8 cazuri au fost raportate de către inspectorul de sector, în 6 – de către asistentul social și câte o plângere a fost depusă de către un pedagog și, respectiv, un vecin.

Ungheni

Potrivit datelor furnizate de Procuratura r. Ungheni pentru anul 2008, au fost înregistrate 28 de plângeri cu privire la violență în familie, fără a se specifica detalii. În anul 2009 au fost înregistrate 16 plângeri, în anul 2010 – 31 de plângeri, iar în anul 2011 – 34 de plângeri.

Potrivit datelor furnizate de CPR Ungheni, în anul 2008 au fost înregistrate 29 de plângeri privind violența în familie. În 20 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, în 3 cazuri – soți agresati de soții, în 4 – copii agresati de părinți, iar în 2 cazuri – părinți agresati de copii. 24 de plângeri au fost depuse de către victime, 2 – de către inspectorul de sector, iar câte una au fost sesizate de către asistentul social, un pedagog și un vecin.

Pentru anul 2009 au fost raportate 18 plângeri, toate invocând acte de violență fizică. În 13 cazuri victime au fost soții agresate de soți, în câte 2 cazuri – soți agresati de soții și copii agresati de părinți, iar într-un caz – părinți agresati de copii. În 16 cazuri plângerile au fost depuse direct de victime, iar în câte unul – raportate de către inspectorul de sector și asistentul social.

În anul 2010 au fost înregistrate 34 de plângeri privind violența în familie, în 22 de cazuri victime fiind soții agresate de soți, în 4 cazuri – soți agresati de soții, în 5 cazuri – copii agresati de părinți, iar în 3 cazuri – părinți agresati de copii. În 24 de cazuri plângerile au fost depuse de către victime, în 5 cazuri – de către inspectorul de sector, în câte 2 cazuri au fost raportate de către asistentul social și un pedagog, iar o plângere a fost sesizată de un vecin.

Pentru anul 2011 au fost raportate 37 de plângeri, 27 dintre ele invocând acte de violență fizică. În 27 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, în câte 3 cazuri – soți agresati de soții și părinți agresati de copii, iar în 4 cazuri – copii agresati de părinți. În 30 de cazuri plângerile au fost depuse de victime, iar în câte un caz au fost raportate de un pedagog, un vecin și de o terță persoană.

Potrivit datelor furnizate de DAS r. Ungheni, pe parcursul anilor 2008-2011 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violență în familie.

Municipiul Chișinău

Sectorul Botanica

Potrivit datelor furnizate de Procuratura sec. Botanica pentru anul 2008, au fost înregistrate 2 cereri cu privire la violență în familie, în ambele invocându-se violență fizică, aplicată față de soție de către soț, plângerea fiind depusă de către victimă. Pentru anul 2009 au fost raportate 14 plângeri, în 8 cazuri fiind invocată agresiunea soțului față de soție, în 4 cazuri – aplicarea violenței față de părinți din partea copiilor, în 2 cazuri – aplicarea violenței față de concubine. În 12 cazuri s-a invocat violență fizică, iar în 2 cazuri – violență psihologică. În toate cazurile plângerile au fost depuse de victime.

În anul 2010 au fost atestate 6 plângeri: 2 privind violență față de soție, una – violență față de părinți de către copii și 2 – violență față de concubini.

Pentru anul 2011 nu au fost raportate plângeri cu privire la acte de violență în familie.

Potrivit datelor furnizate de CPS Botanica, pentru anii 2008, 2009 și 2010, careva cereri de emitere a ordonanțelor de protecție nu au fost înaintate. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 31 de plângeri cu privire la violența în familie.

Potrivit datelor furnizate de DAS sec. Botanica pentru anii 2008 și 2009, plângeri nu au fost înregistrate. În anul 2010 a fost înregistrată o singură plângere care a invocat violență fizică, victimă fiind o soție maltrată de soț. Plângerea a fost depusă de către victimă. Pentru anul 2011 a fost raportată o singură plângere invocând violență fizică asupra soției de către soț. Plângerea a fost înregistrată de către victimă.

Sectorul Buiucani

Potrivit datelor furnizate de Procuratura sec. Buiucani, în anul 2008 a fost înregistrată o singură plângere privind aplicarea violenței fizice față de copil din partea părinților. În anul 2009 nu au fost înregistrate careva plângeri. Pentru anul 2010 au fost raportate 5 plângeri, în 3 cazuri victime fiind soții agresate de soți, în unul – soțul agresat de soție și în altul – copii agresate de părinți. În 3 cazuri a fost vorba de violență fizică, într-un caz a fost raportată violență psihologică și în altul – violență sexuală. 2 plângeri au fost înregistrate la cererea victimei, 2 – la cererea organului de poliție și una – la sesizarea asistentului social. Pentru anul 2011 au fost raportate 15 plângeri cu privire la acte de violență în familie. În 3 cazuri soțul și-a agresat soția, în unul – copilul a fost agresat de părinți, în 5 cazuri părinții au fost agresate de copii, în 6 cazuri au fost agresate concubinii. În 9 cazuri a fost invocată violență fizică, într-un caz – cea sexuală, în 4 cazuri – cea psihologică și într-un caz – violență spirituală. În 10 cazuri plângerile au fost depuse de victime, într-un caz – inspectorul de sector a fost cel care a făcut-o, în alt caz – asistentul social, iar în 3 cazuri plângerea a fost depusă de vecini. Cereri repetate au fost 3.

Potrivit datelor furnizate de CPS Buiucani pentru anul 2008, au fost înregistrate 80 de plângeri, în 52 de cazuri invocându-se violență fizică, în 20 de cazuri – violență psihologică și în 8 cazuri – violență spirituală. În 72 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, în 5 cazuri – soți agre-

sați de soții, iar în 3 cazuri – părinți agresați de copii. În 50 de cazuri plângerile au fost depuse de către victime, în 25 – de către inspectorul de sector, în unul – de către asistentul social, iar câte 2 – de către pedagog și, respectiv, vecin.

În anul 2009 au fost înregistrate 92 de plângeri, 57 dintre le invocând violență fizică, o plângere – violență sexuală, 25 – violență psihologică, iar 9 – violență economică. În 84 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, iar în câte 4 cazuri – soți agresați de soții și, respectiv, părinți agresați de copii. În 58 de cazuri plângerile au fost depuse de către victime, în 27 de cazuri – de către inspectorul de sector, într-un caz – de către o terță persoană, iar în câte 2 cazuri – de către asistentul social, un pedagog și, respectiv, un vecin.

Pentru anul 2010 au fost raportate 99 de plângeri, în 63 de cazuri invocându-se violență fizică, într-un caz – violență sexuală, în 26 de cazuri – violență psihologică, iar în 10 cazuri – violență economică. În 92 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, în 3 cazuri – soți agresați de soții, iar în 4 cazuri – părinți agresați de copii. În 60 de cazuri plângerile au fost depuse de către victime, în 27 de cazuri – de către inspectorul de sector, în 2 cazuri – de o altă persoană, iar în câte 3 – de către asistentul social și, respectiv, un vecin.

Conform datelor oferite pentru anul 2011, au fost înregistrate 112 plângeri, în 69 de cazuri invocându-se violență fizică, într-un caz – violență sexuală, 30 de cazuri au vizat violența psihologică, iar 12 cazuri – violența economică. În 99 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, în 6 – soți agresați de soții, iar în 5 cazuri – părinți agresați de copii. În 65 de cazuri plângerile au fost depuse de către victime, în 36 de cazuri – de către inspectorul de sector, în 2 cazuri – de către terțe persoane, iar în câte 3 cazuri – de către asistentul social și, respectiv, un vecin.

Potrivit datelor furnizate de DAS sec. Buiucani, în perioada 2008-2010 nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie, în 2011 însă au fost înregistrate 3 plângeri în care s-au invocat acte de violență fizică și ale căror victime au fost soții agresate de soți.

Sectorul Centru

Potrivit datelor furnizate de Procuratura sec. Centru, pe parcursul anilor 2008, 2009, 2010 și 2011 careva plângeri nu au fost sistematizate, deși în răspuns se menționează că au existat cazuri de violență în familie în vizorul organului procuraturii.

Potrivit datelor furnizate de CPS Centru pentru anul 2008, au fost înregistrate 274 de plângeri cu privire la violența în familie. În 256 de cazuri victime ale acestor acte de violență au fost soții agresate de soți, în 5 cazuri – soți agresați de soții, iar în alte 13 cazuri – părinți agresați de copii. Toate cazurile s-au referit la acte de violență fizică.

Pentru anul 2009 au fost raportate 203 plângeri cu privire la violența în familie. În 187 de cazuri victime ale acestor acte de violență au fost soții agresate de soți, în 7 cazuri – soți agresați de soții, iar în 9 cazuri – părinți agresați de copii. Toate cazurile s-au referit la violența fizică.

Pentru anul 2010 au fost raportate 188 de plângeri cu privire la violența fizică în familie. În 181 de cazuri victime ale acestor acte de violență au fost soții agresate de soți, în 3 cazuri – soți agresați de soții, iar în alte 4 situații – părinți agresați de copii. Toate cazurile s-au referit la violența fizică.

În anul 2011 au fost înregistrate 34 de plângeri cu privire la violența în familie. În 32 de cazuri victime ale actelor de violență au fost soții agresate de soți, într-un caz – soț agresat de soție, iar în altul – copii agresati de părinți. Toate cazurile au vizat violența fizică.

Potrivit datelor furnizate de DAS sec. Centru pentru anii 2008 și 2009, nu au fost înregistrate plângeri de comitere a actelor de violență în familie. În anul 2010 au fost înregistrate 3 plângeri care invocau violență fizică, în toate cazurile victime fiind părinți agresati de copii. Toate plângerile au fost înregistrate de către victime. Pentru anul 2011 au fost raportate 4 plângeri, toate ca urmare a agresiunii soțului asupra soției. În toate cazurile s-a invocat violența fizică, plângerile fiind înregistrate de către victimă.

Sectorul Ciocana

Potrivit datelor furnizate de Procuratura sec. Ciocana pentru anul 2008, nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie, pe când în anul 2009 au fost înregistrate 189 de plângeri, fără a se specifica tipul de violență. În anul 2010 au fost înregistrate 174 de cazuri de violență în familie, iar în anul 2011 – 30 de plângeri, fără a se indica tipul de violență și părțile implicate.

Potrivit datelor furnizate de CPS Ciocana pentru anul 2008, au fost înregistrate 208 plângeri cu privire la violența în familie. În toate cazurile s-a invocat violența fizică. În 196 de cazuri violența a fost aplicată față de soții de către soți, iar în alte 12 cazuri – față de părinți de către copii. În 196 de cazuri plângerile au fost depuse de către victime, în 4 cazuri – de către inspectorul de sector și în 8 cazuri – de către terțe persoane.

Pentru anul 2009 au fost raportate 177 de plângeri cu privire la violența în familie, în 163 de cazuri invocându-se violența fizică, în 14 cazuri – violența psihologică. În 169 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, iar în 8 cazuri – părinți agresati de copii. 172 de plângeri au fost depuse de către victime, iar 5 – de către persoane terțe.

În anul 2010 au fost înregistrate 241 de plângeri, 222 dintre ele vizând violența fizică și 19 – violența psihologică. În 225 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, iar în 16 cazuri – părinți agresati de copii. În 227 de cazuri plângerile au fost depuse de către victime, iar în 14 cazuri – de către un vecin. În anul 2011 au fost înregistrate 134 de plângeri, fără a se specifica tipul acestora și părțile implicate.

Potrivit datelor furnizate de DAS sec. Ciocana, în anii 2008 și 2009 nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie. Pentru anul 2010 a fost raportată o plângere în care s-a invocat violența fizică, în acest caz victimă a fost o soție agresată de soț. Plângerea a fost înregistrată de victimă. Același situație a fost raportată și pentru anul 2011.

Sectorul Rîșcani

Procuratura sec. Rîșcani nu a furnizat informații.

Potrivit datelor furnizate de CPS Rîșcani, în perioada 2008-2009 nu au fost identificate plângeri cu privire la violența în familie. În anul 2010 au fost înregistrate 8 plângeri cu privire la violența în familie. În toate cazurile s-a invocat violența fizică, aceasta fiind aplicată de către soți asupra soțiilor. Pentru anul 2011 au fost raportate 42 de cazuri de violență în familie, ale căror victime au fost soții maltratate de soți. În toate cazurile s-a invocat violență fizică.

Potrivit datelor furnizate de DAS sec. Rîșcani pentru anii 2008, 2009 și 2010, nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie. Pentru anul 2011 a fost raportată o plângere care a invocat violență fizică, victimă fiind o soție agresată de soț. Plângerea a fost înregistrată de către victimă.

Municipiul Bălți

Potrivit datelor furnizate de Procuratura mun. Bălți pentru anul 2008, nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie. Pentru anul 2009 au fost raportate 74 de plângeri, toate referindu-se la violență fizică față de soție din partea soțului, Plângerile au fost depuse de către victime. În anul 2010 au fost înregistrate 104 de plângeri, în anul 2011 – 127 de plângeri.

Potrivit datelor furnizate de Comisariatul de Poliție mun. Bălți, în anii 2008 și 2009 nu a fost procesată informația cu privire la plângerile de comitere a violenței în familie. Pentru anul 2010 au fost înregistrate 138 de plângeri. Pentru anul 2011 au fost înregistrate 165 de plângeri.

Potrivit datelor furnizate de DAS mun. Bălți pentru anul 2008, nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie. În anul 2009 au fost înregistrate 33 de plângeri, în 32 cazuri invocându-se violență fizică și psihologică, iar în unul – violență economică. În 32 de cazuri victime au fost soții agresate de soți, în unul – soțul a fost agresat de soție. Pentru anul 2010 au fost raportate 40 de plângeri, în toate invocându-se atât violența fizică cât și cea psihologică, iar într-o situație – violență sexuală. Toate cele 40 de victime au fost soții agresate de soți. În anul 2011 s-au înregistrat 34 de plângeri, toate invocând atât acte de violență fizică cât și psihologică, în 4 situații fiind vorba de cea sexuală, iar în 18 – de violență economică. Toate cele 34 de victime au fost soții agresate de soți.

Municipiul Bender

Procuratura mun. Bender nu a furnizat informație.

Potrivit datelor furnizate de către Comisariatul de Poliție mun. Bender în 2008 nu au fost înregistrate plângeri. În 2009 au fost înregistrate 3 plângeri. În 2010 au fost înregistrate 7 plângeri. În 2011 au fost înregistrate 7 plângeri.

Municipiul Comrat

Potrivit datelor furnizate de Procuratura mun. Comrat pentru anii 2008, 2009, 2010 și 2011, nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie.

Potrivit datelor furnizate de CPR Comrat pentru anul 2008, au fost înregistrate 146 de plângeri cu privire la violența în familie. În anul 2009 au fost înregistrate 89 de plângeri, iar în anul 2010 – 37 de plângeri. Pentru anul 2011 au fost raportate 18 plângeri.

Potrivit datelor furnizate de DAS Comrat pentru anii 2008, 2009 și 2010, nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie. Pentru anul 2011 a fost raportată o plângere care invoca violență fizică, în acest caz victime fiind părinți agresati de copii.

or. Ceadâr Lunga

Potrivit datelor furnizate de Procuratura or. Ceadâr Lunga pentru anul 2008, nu au fost înregistrate plângeri. În anul 2009 au fost înregistrate 2 plângeri, în una dintre ele invocându-se aplicarea violenței față de soție de către soț, iar în alta – aplicarea violenței față de părinți din partea copiilor. Ambele cazuri au vizat violența psihologică.

Pentru anul 2010 au fost raportate 4 plângeri, în toate cazurile invocându-se agresiunea soțului față de soție, iar într-un caz – și asupra copilului minor. Într-un caz s-a invocat violența fizică și în 3 – violența psihologică.

În anul 2011 au fost înregistrate 3 plângeri: în una s-a invocat aplicarea violenței față de soție de către soț, într-un caz a fost agresat un copil minor și un caz s-a referita la violență asupra concubinei. Într-un caz a fost vorba despre violență fizică, iar în altele 2 –despre violență psihologică.

Comisariatul de Poliție din or. Ceadâr Lunga nu a oferit răspuns la cerere.

Potrivit datelor furnizate de DAS or. Ceadâr Lunga pentru perioada 2008-2011, nu au fost înregistrate plângeri cu privire la violența în familie.

or. Vulcănești

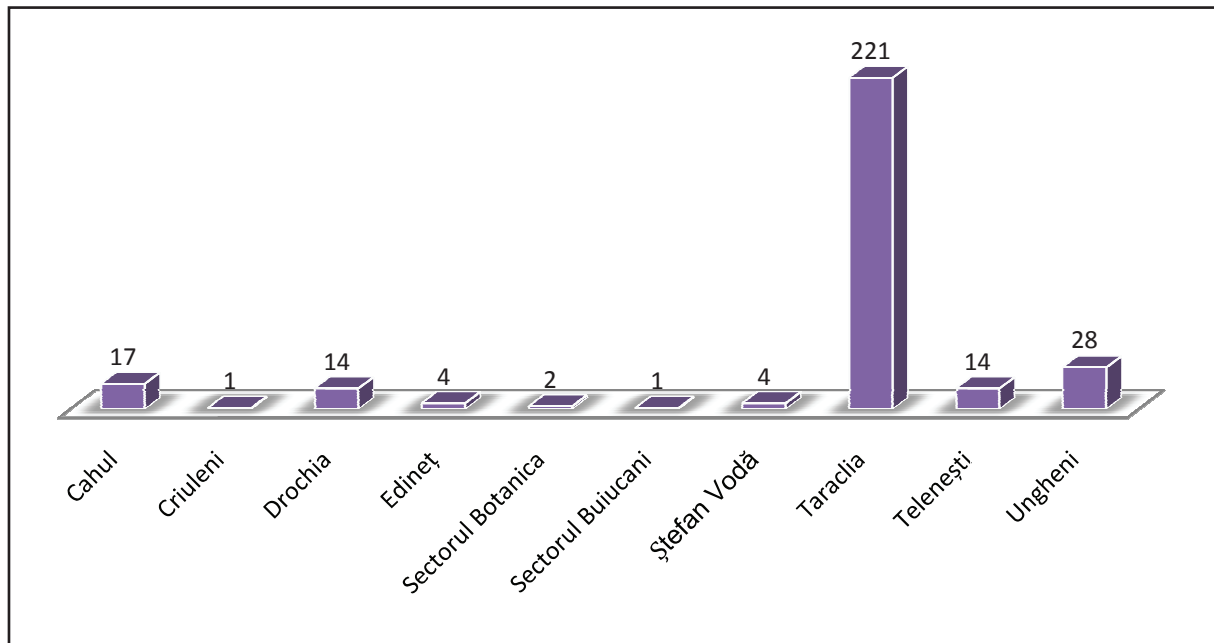
Potrivit datelor furnizate de Procuratura or. Vulcănești pentru anii 2008, 2009 și 2010, nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie. Pentru anul 2011 au fost raportate 10 plângeri, în 5 dintre ele invocându-se aplicarea violenței față de soție de către soț, în 4 – aplicarea acesteia de către părinți asupra copiilor, iar într-un caz – de către copii față de părinți. Toate plângerile au vizat aplicarea violenței fizice și au fost depuse de către victime. Trei au fost repetitive.

Potrivit datelor furnizate de Comisariatul de Poliție or. Vulcănești pentru anii 2008, nu au fost înregistrate plângeri de comitere a violenței în familie. În anul 2009 au fost înregistrate 14 plângeri. În anul 2010 au fost înregistrate 13 plângeri. În anul 2011 au fost înregistrate 4 cazuri de violență fizică în familie ale căror victime au fost soții agresate de soți.

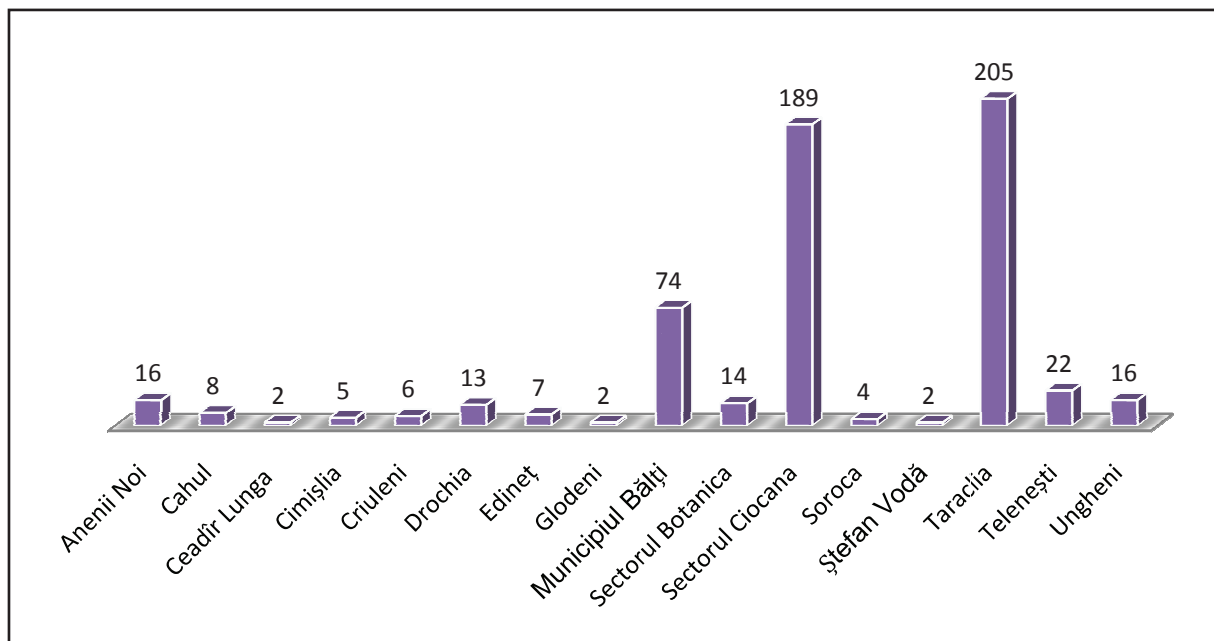
Potrivit datelor furnizate de DAS or. Vulcănești pentru anul 2008, nu au fost înregistrate plângeri cu privire la acte de violență fizică. Pentru anul 2009 au fost sesizate 6 plângeri, 5 dintre ele invocând violență fizică și una – violență sexuală. În 5 cazuri victime au fost soții agresate de către soți, iar într-un caz – copii maltratați de către părinți. Toate 6 plângeri au fost depuse de către victime. Pentru anul 2010 au fost raportate 15 plângeri, 9 dintre ele invocând violență fizică, 3 – violență psihologică și 4 – violență economică. În 7 cazuri victime au fost soții agresate de către soți, într-un caz – soț agresat de soții, iar în 5 cazuri – părinți agresati de copii. Toate plângerile au fost depuse de către victime.

În anul 2011 au fost înregistrate 19 plângeri, 10 referindu-se la acte de violență fizică, 7 – de violență psihologică, iar 2 – de violență economică. Din numărul total de victime, 6 sunt soții agresate de către soți, într-un caz – părinți agresati de copii, iar în 12 cazuri – copii agresati de părinți.

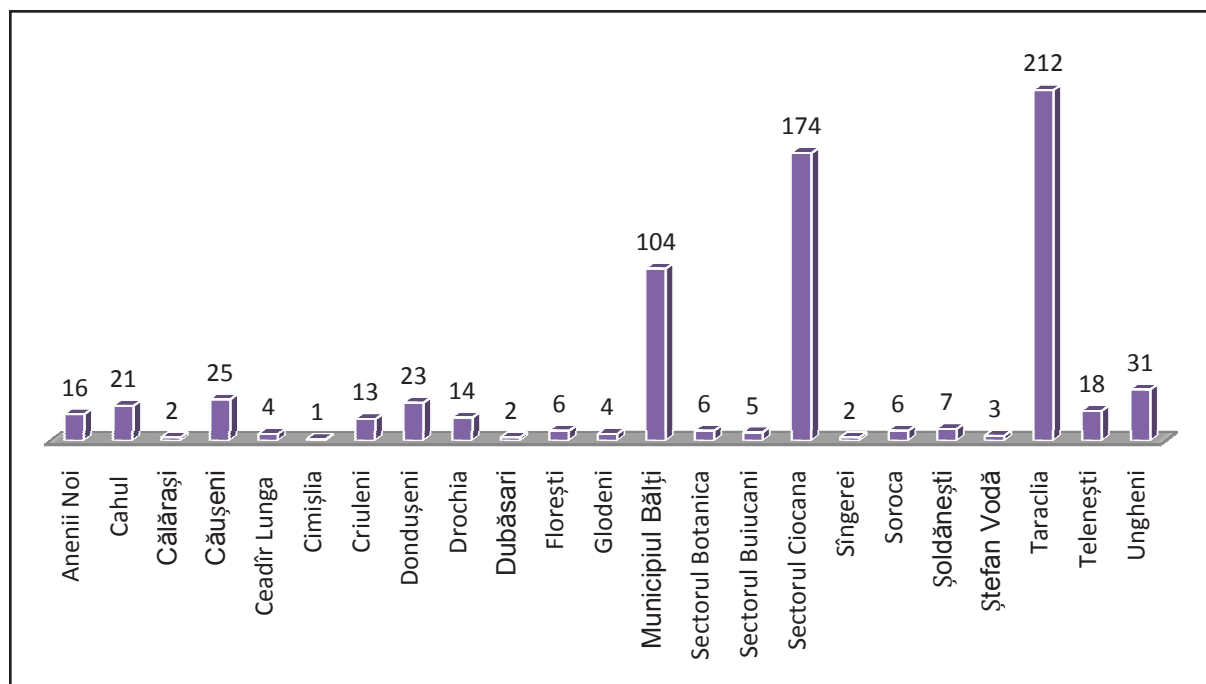
Diagrama 1. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de procuraturile teritoriale în 2008

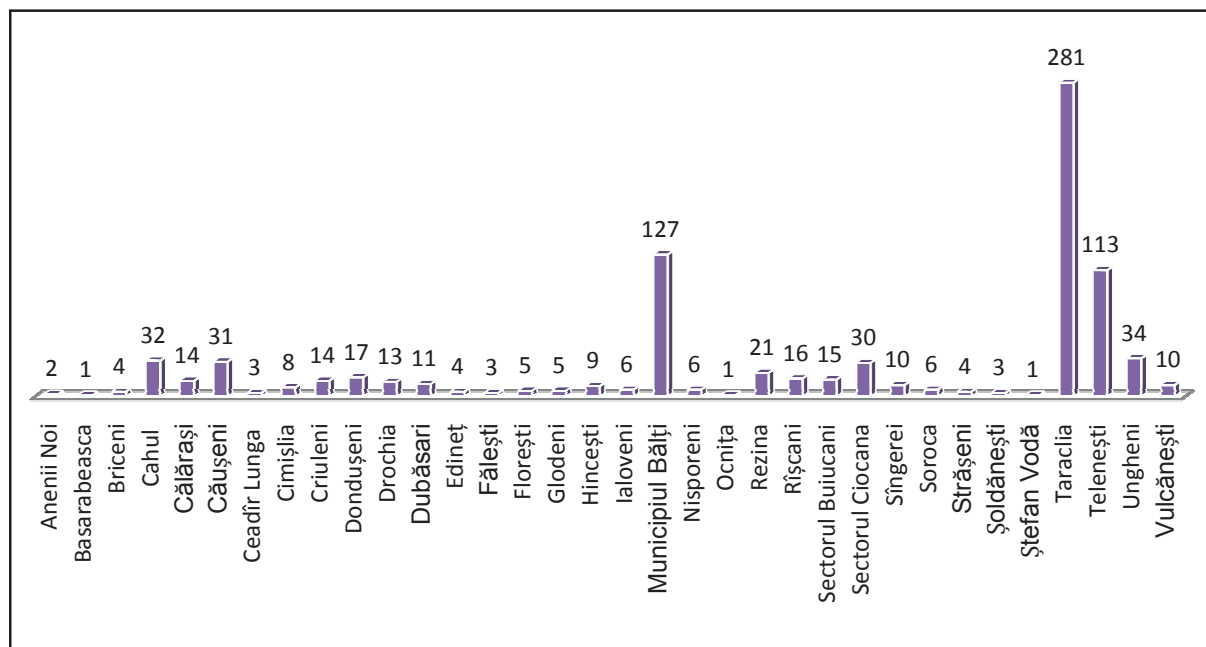
Diagrama 2. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de procuraturile teritoriale în 2009

Diagrama 3. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de procuraturile teritoriale în 2010

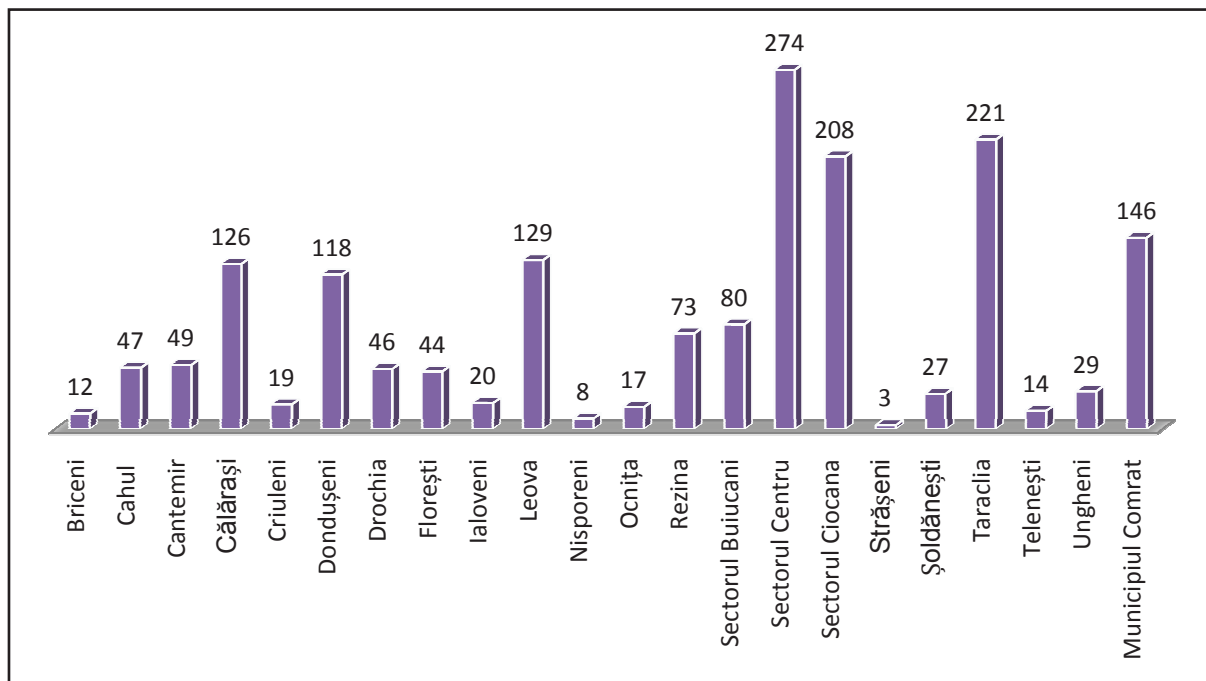

Diagrama 4. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de procuraturile teritoriale în 2011

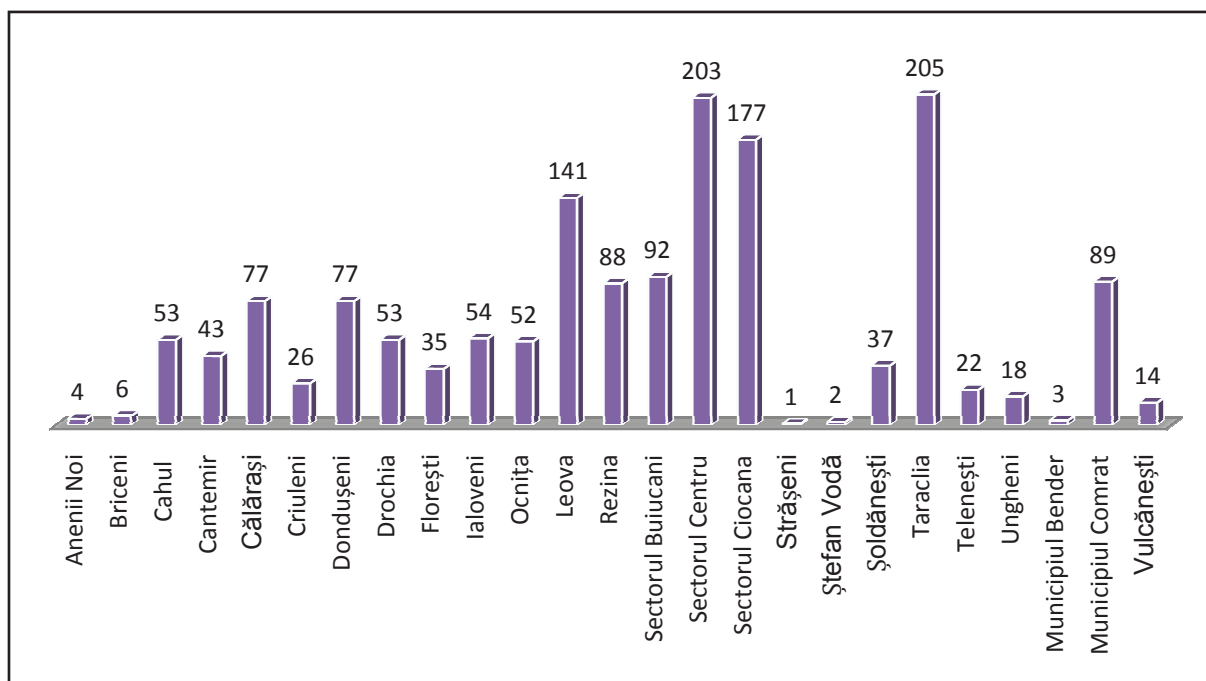

* Raioanele care nu se regăsesc în diagramă nu au prezentat datele sau nu au înregistrat astfel de cereri.

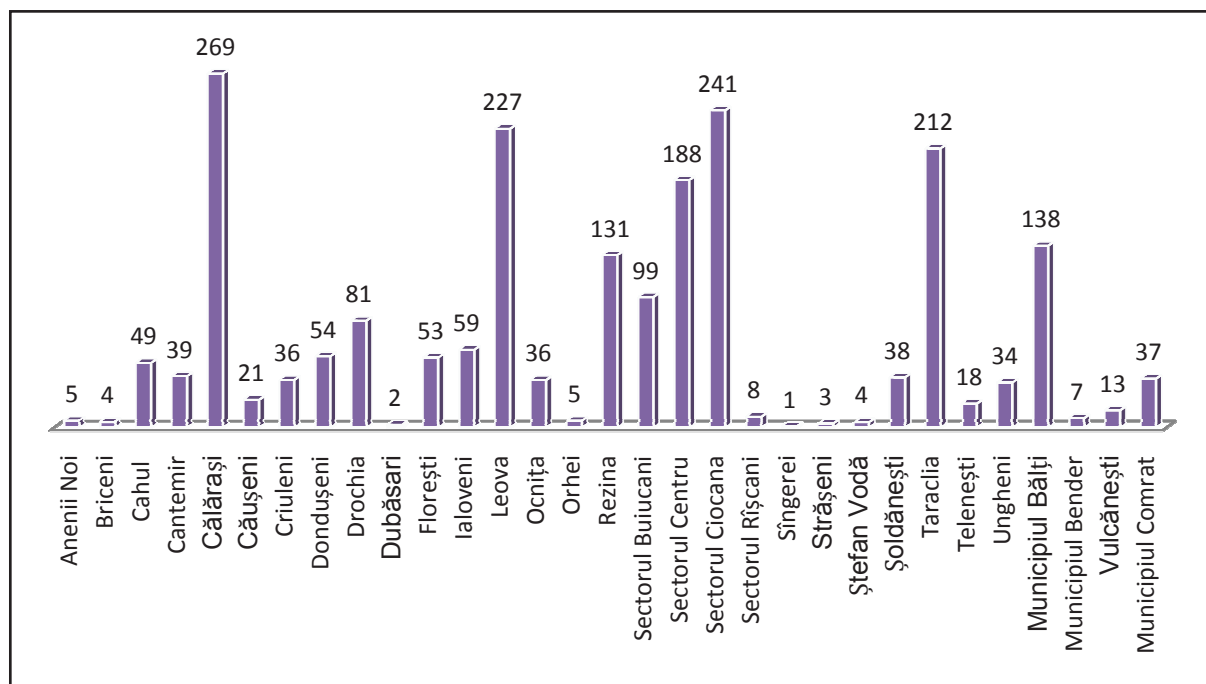
Diagrama 5. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de comisaratele de poliție în 2008

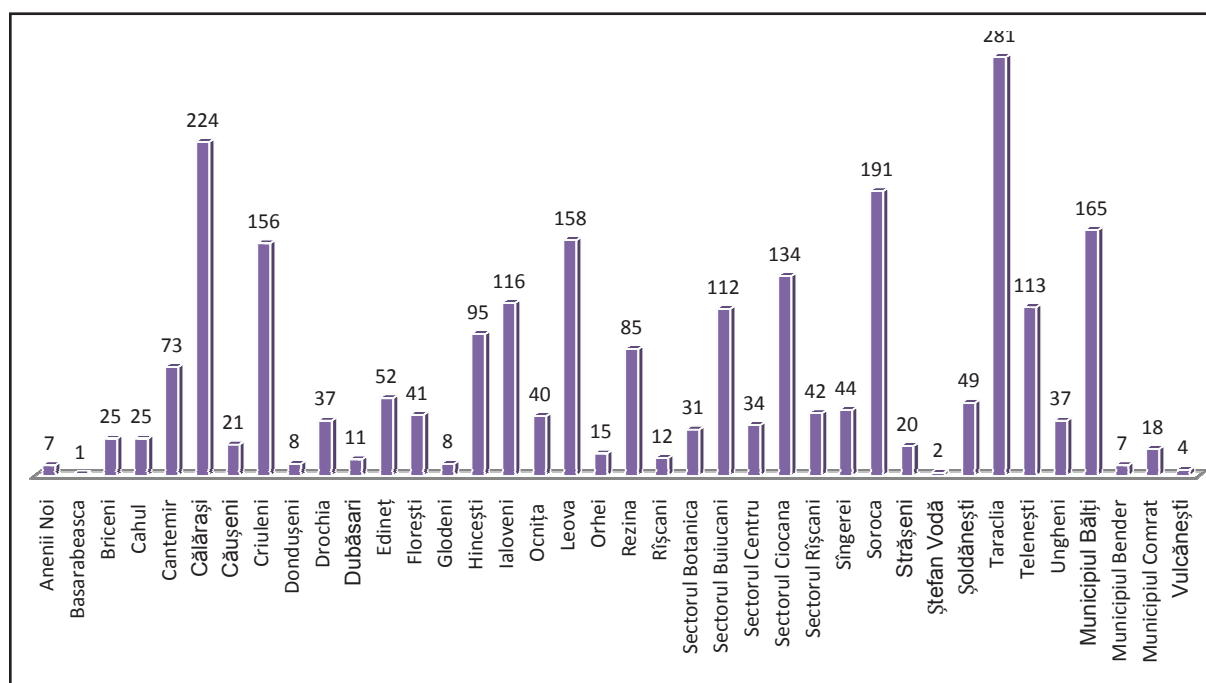
Diagrama 6. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de comisaratele de poliție în 2009

Diagrama 7. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de comisaratele de poliție în 2010

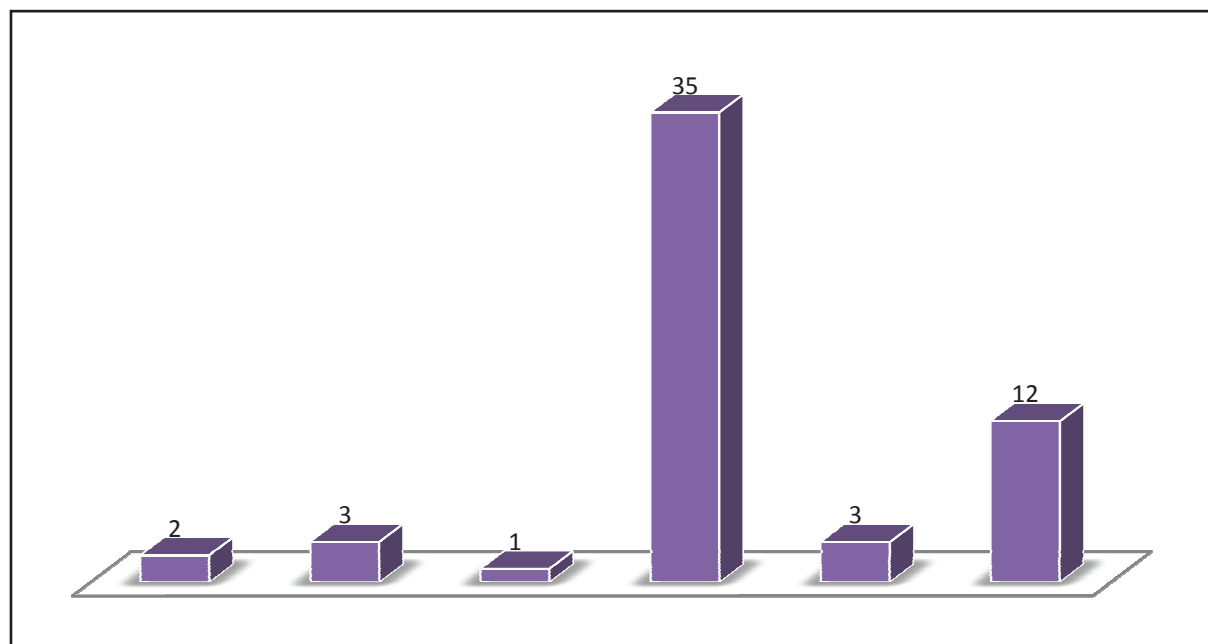

Diagrama 8. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de comisaratele de poliție în 2011

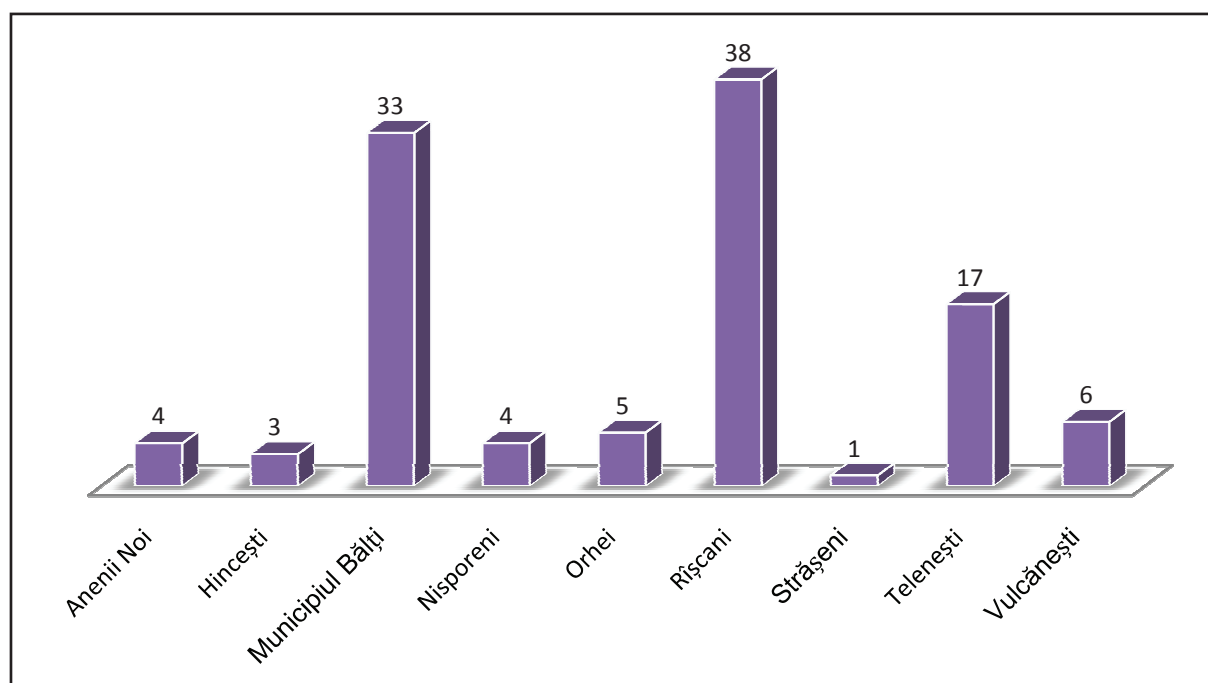

* Raioanele care nu se regăsesc în diagramă nu au prezentat datele sau nu au înregistrat astfel de cereri.

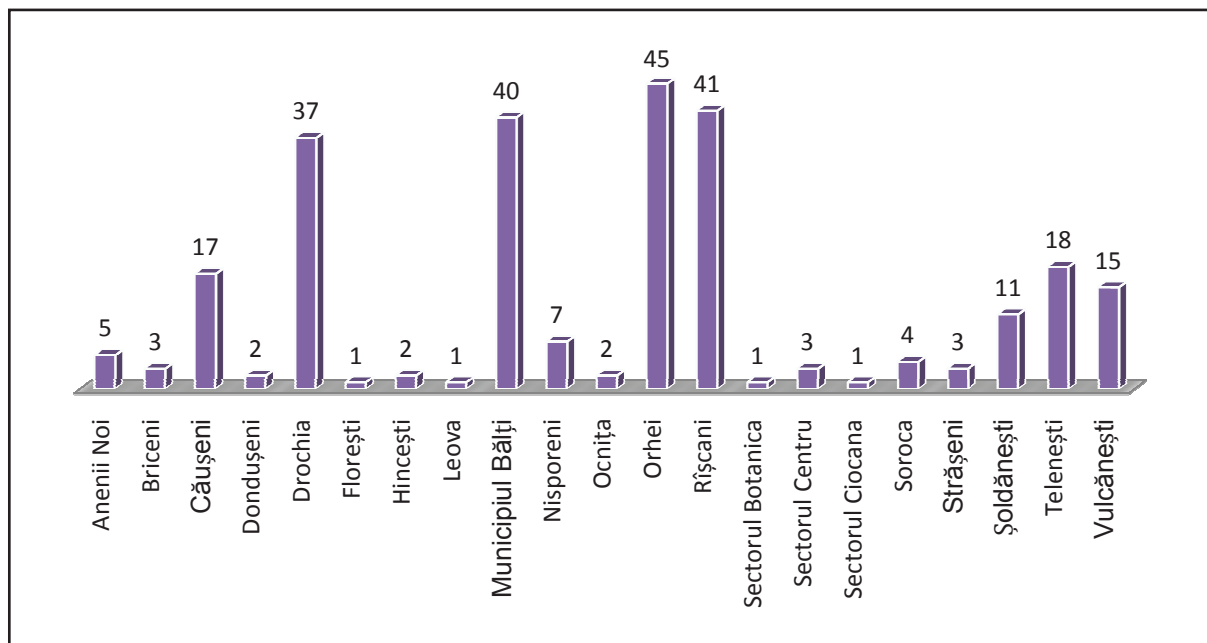
Diagrama 9. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de DAS în 2008

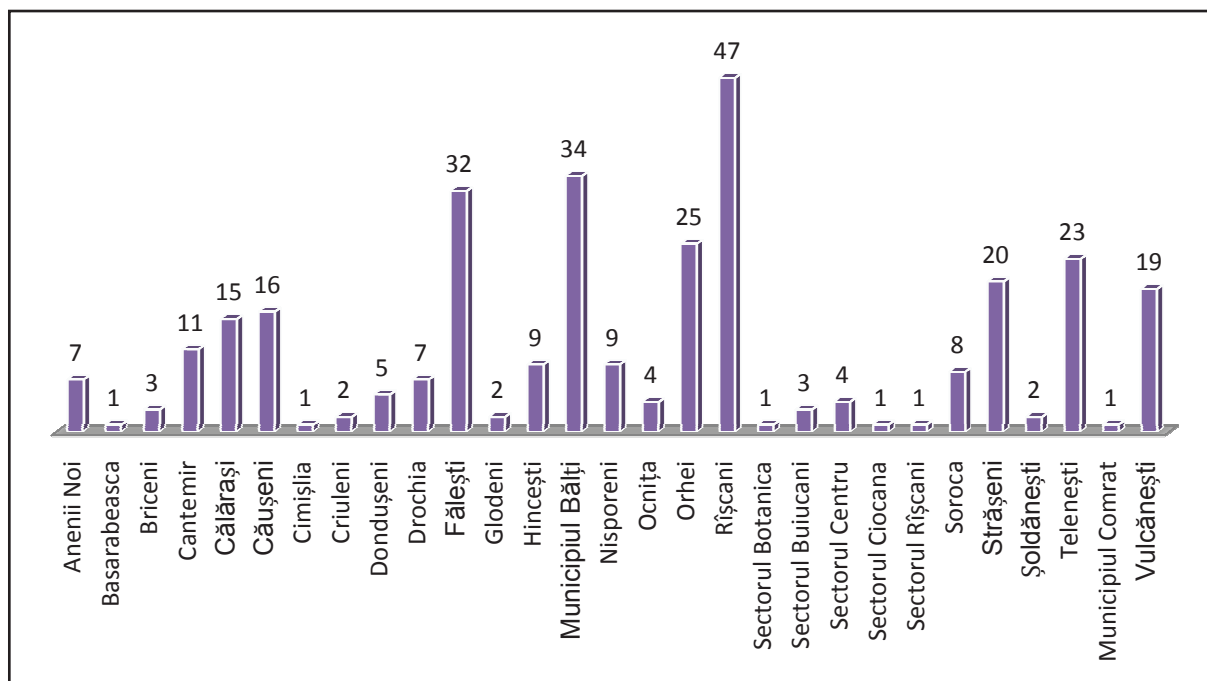
Diagrama 10. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de DAS în 2009

Diagrama 11. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de DAS în 2010

Diagrama 12. Numărul de plângeri cu privire la violența în familie înregistrate de DAS în 2011

* Raioanele care nu se regăsesc în diagramă nu au prezentat datele sau nu au înregistrat astfel de cereri.

CONCLUZII

Prima constatare ce apare ca urmare a analizei datelor furnizate de către autorități, este că, în perioada anilor 2008 – 2010, la nivel național, a fost înregistrat un număr redus de plângeri cu privire la actele de violență în familie. Acest fapt putea fi determinat de incertitudinea examinării acestor plângeri în contextul lipsei unor prevederi clare în CPC și CPP, care au apărut abia la finele anului 2010. De asemenea, urmează de remarcat și faptul că, în această perioadă, lipseau anumite recomandări sau instrucțiuni de aplicare a Legii 45, cu excepția organelor de poliție.

O creștere dinamică a numărului de plângeri se observă, în special, în anul 2011, când majoritatea autorităților au înregistrat un număr mare de plângeri comparativ cu anii precedenți. Acest fapt poate fi explicat prin dezvoltarea anumitor proiecte de sensibilizare a opiniei publice și instruire a autorităților publice în domeniul violenței în familie, precum și dezvoltarea unei practici judiciare în ceea ce privește ordonanțele de protecție.

Cu toate acestea, analiza datelor statistice scoate în evidență faptul că, la nivel național, gradul de implicare a autorităților în examinarea plângerilor cu privire la actele de violență în familie diferă de la un raion la altul. Astfel, în unele raioane, victimele violenței în familie manifestă un grad de încredere mai mare față de autorități în comparație cu alte raioane unde victimele evită să sesizeze autoritățile pe probleme ce țin de violența în familie.

O problemă comună, care iese în evidență în raport cu majoritatea autorităților, este lipsa unei evidențe clare a plângerilor de violență în familie și eventual rezultatul examinării plângerilor cu privire la violența în familie.

2.2. Numărul ordonanțelor de protecție și măsurile la care se obligă prin acestea

La emiterea ordonanței de protecție în cauzele de violență în familie, potrivit art. 15 al Legii 45 instanța de judecată poate dispune următoarele măsuri de protecție :

- a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de proprietate asupra bunurilor;
- b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei;
- c) obligarea de a nu contacta victima, copiii acesteia, alte persoane dependente de ea;
- d) interzicerea de a vizita locul de muncă și de trai al victimei;
- e) obligarea, până la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima;
- f) obligarea de a plăti cheltuielile și daunele cauzate prin actele sale de violență, inclusiv cheltuielile medicale și cele de înlocuire sau reparare a bunurilor distruse sau deteriorate;
- g) limitarea dispunerii unilaterale de bunurile comune;
- h) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau dispariția ei;

- i) stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori;
- j) interzicerea de a păstra și purta armă.⁹

Acest subcapitol propune o analiză a numărului cererilor de eliberare a ordonanțelor de protecție și a măsurilor dispuse de instanțele de judecată în examinarea acestora. Acestea se referă la ordonanțele de protecție care au fost emise atât în temeiul procedurii civile cât și în cadrul dosarelor penale intentate.

Studiul se bazează pe răspunsurile la cererile de acces la informație expediate de Judecătoria, dar și pe analiza conținutului ordonanțelor propriu-zise. Din numărul total de judecătoria, pentru anul 2008 nici una nu a raportat existența cererilor de eliberare a ordonanțelor, precum și emiterea ordonanțelor. Acest fapt se datorează, după cum s-a explicat și mai sus, lipsei procedurilor care ar stabili modul de depunere și de examinare a cererilor de eliberare a ordonanțelor.

Anenii Noi

Potrivit informațiilor furnizate de Judecătoria r. Anenii Noi, pe parcursul anului 2008 nu a fost depusă nici o cerere de eliberare a ordonanței de protecție. Pentru anul 2009 a fost depusă o cerere de eliberare a unei ordonanțe, de către victimă, potrivit art. 318/1 CPC, totodată, s-a constatat un caz în care procurorul a înaintat o cerere de eliberare a ordonanței de protecție în temeiul art. 215/1 CPP, cererea, depusă la locul unde victima a solicitat asistență, era îndreptată împotriva soțului. În plângere se invoca aplicarea violenței fizice și psihologice, iar instanța a dispus aplicarea tuturor măsurilor stipulate de Legea 45. Ordonanța a fost emisă în termen de 24 ore.

În anul 2010 Judecătoria a recepționat 2 cereri în temeiul art. 318/1 CPC, dar nu a înregistrat cereri în baza art. 215/1 CPP. Cererile au fost depuse, ca urmare a existenței faptelor de violență fizică și psihică, la locul aflării victimei și erau îndreptate împotriva concubinului. Ordonanțele au fost emise într-un termen ce depășea 24 ore. În ambele cazuri, au fost aplicate măsuri prevăzute de Legea 45, cu excepția punctelor e, f, g, h ale art.15 al Legii 45.

În anul 2011 au fost depuse 6 cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție, 4 dintre ele în baza art. 318/1 CPC și 2 în baza art. 215/1 CPP. În baza art. 318/1 CPC au fost depuse 3 ordonanțe de către procuror și o singură cerere de către victimă. În temeiul art. 215/1 CPP, o cerere a fost depusă de victimă și alta – de către organul de tutelă și curatelă. O cerere a fost depusă la locul de domiciliere a victimei, 3 – la locul de aflare a victimei și în 2 cazuri – la locul unde victima a solicitat consiliere. Cererile au fost depuse în 3 cazuri împotriva soțului, în 2 cazuri – împotriva fostului soț și într-un caz – împotriva concubinului. Într-o cerere a vizat violență aplicată doar în privința unei persoane, iar în celelalte 5 cazuri – asupra mai multor persoane. În toate cazurile a fost vorba de violență combinată – fizică și psihică. În 4 cazuri ordonanța a fost emisă în termen de 24 ore, iar în altele 2 – în termen mai mare de 48 ore. Cele mai frecvente măsuri aplicate au fost cele menționate de punctele a și b, în 3 cazuri au fost invocate punctele c, d, h, i, în 2 cazuri – punctele f, e, g ale art. 15 al Legii 45.

⁹ Legea 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie
<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=327246>

Basarabeasca

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Basarabeasca, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate cereri cu privire la eliberarea ordonanțelor de protecție. În anul 2011 a fost depusă o cerere în temeiul art. 215/1 al.1 CPP de organul de poliție, la locul de aflare a victimei, aceasta fiind îndreptată împotriva concubinului. Cererea de eliberare a unei ordonanțe de protecție a fost depusă în favoarea victimei, ca urmare a săvârșirii unor acte de violență psihologică și spirituală. Ordonanța de protecție emisă presupunea măsuri de protecție invocate de punctele a, b, c, d și g ale art. 15 al Legii 45.

Briceni

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Briceni, pe parcursul anilor 2008-2010 nu a fost înregistrată nici o cerere pentru emiterea ordonanțelor de protecție. Pe parcursul anului 2011 a fost înregistrată o cerere de eliberare a ordonanței de protecție în temeiul art. 215/1 CPP, care a fost admisă în decurs de 20 zile de la depunerea cererii. Cererea de eliberare a unei ordonanțe de protecție a fost depusă în favoarea victimei, ca urmare a săvârșirii unor acte de violență fizică. Ordonanța de protecție emisă presupunea măsuri de protecție invocate de punctele a, b și c ale art. 15 al Legii 45.

Cahul

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Cahul, în anii 2008 și 2009 nu au fost înregistrate cereri cu privire la eliberarea ordonanței de protecție. În anul 2010 a fost înregistrată o cerere, în temeiul art. 318/1 CPC, care însă a fost respinsă. În anul 2011 au fost înregistrate 4 cereri, în temeiul art. 318/1 CPC, depuse de către victimă. Cererile de eliberare a ordonanțelor de protecție au fost înregistrate la locul de aflare a victimei, fiind depuse împotriva soțului, acestea invocând acte de violență psihologică exercitate asupra victimei. În urma lor, Judecătoria a eliberat 3 ordonanțe de protecție.

Cantemir

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Cantemir, în anii 2008 - 2010 nu au fost înregistrate cereri de eliberare a ordonanțelor. În anul 2011 a fost depusă o cerere de eliberare a ordonanței de protecție în temeiul art. 215/1 al.1 CPP, de către un colaborator al poliției. Cererea a fost depusă, ca urmare a actelor de violență fizică și psihologică, la locul de aflare a victimei, fiind îndreptată împotriva fostului soț. În rezultat, a fost emisă o ordonanță de protecție în temeiul art. 215/1 al.1 CPP, care invoca măsuri de protecție privind acte de violență fizică și psihologică prevăzute de punctele a, b, c, d, e, h și i ale art. 15 al Legii 45.

Călărași

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Călărași, în anii 2008 - 2010 nu au fost înregistrate cereri de eliberare a ordonanțelor. Pentru anul 2011 au fost raportate 75 de cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție, depuse împotriva soțului; au mai fost depuse cereri de solicitare a ordonanțelor de protecție împotriva fostului soț, împotriva concubinului, împotriva părinților, precum și împotriva copiilor. Cererile solicitau ordonanțe de protecție în favoarea victimei și în favoarea mai multor victime, inclusiv copii minori. Cererile, depuse ca urmare a săvârșirii acte-

lor de violență fizică și psihologică, invocau și agresiuni la nivel spiritual. În 2 cazuri instanța s-a pronunțat asupra cererii de eliberare a ordonanțelor de protecție în termen de 24 ore, în 23 de cauze – într-un termen ce nu depășea 48 ore, iar în alte 6 cazuri răspunsul a depășit 48 ore. Instanța a emis 31 de ordonanțe potrivit art. 318/1 CPC, acestea au fost eliberate ca urmare a 30 de cereri în care era stipulată săvârșirea actelor de violență fizică și psihologică și una care invoca agresiuni la nivel spiritual. 29 de ordonanțe presupun măsurile invocate în punctele b și c ale art. 15 al Legii 45, iar alte 2 îi interzic agresorului să viziteze locurile de trai și de muncă ale victimei.

Căușeni

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Căușeni, pe parcursul anilor 2008 - 2010 nu au fost înregistrate cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție. În anul 2011 au fost înregistrate 66 cereri de eliberare a ordonanței de protecție, în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, dintre care 38 au fost depuse de procuror, iar 28 de colaboratorii de poliție. La fel a fost depusă o cerere de eliberare a ordonanței în temeiul 215/1 CPP. În 57 de cazuri cererile au fost depuse la domiciliul victimei, în 9 cazuri de la locul de aflare a victimei și o cerere de la locul aflării agresorului. În 38 de cazuri cererile au fost depuse în privința soțului, în 9 cazuri în privința fostului soț, în 14 cazuri în privința concubinului, într-un caz în privința părinților și în 4 cazuri în privința copiilor. Din cele 66 de cereri au fost emise 60 de ordonanțe, dintre care în 16 cazuri ordonanța a fost emisă în 24 ore, în 9 cazuri în decurs de 25-48 ore, iar în restul cazurilor mai multe de 48 ore. Potrivit ordonanțelor emise, au fost aplicate măsurile prevăzute de punctele a, b, d, f, g și i ale art. 15 al Legii 45.

Cimișlia

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Cimișlia, pe parcursul anilor 2008 - 2010 nu au fost înregistrate cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție. În anul 2011 a fost înregistrată o singură cerere de eliberare a ordonanței de protecție, în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, aceasta fiind depusă de un colaborator al poliției. Cererea a fost înregistrată la locul de domiciliere a victimei, fiind îndreptată împotriva fostului soț; cererea de eliberare a ordonanței de protecție a fost depusă în favoarea mai multor victime, inclusiv copii minori. Potrivit ordonanței emise, au fost aplicate măsurile prevăzute de punctele a, c și d ale art. 15 al Legii 45.

Criuleni

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Criuleni, în anul 2008 și 2009 nu au fost sesizate cereri cu privire la eliberarea ordonanțelor de protecție.

Pentru anul 2010 au fost raportate 3 cereri de eliberare a ordonanței de protecție, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către procuror la locul de domiciliere a victimei. Ordonanțele solicitate erau îndreptate într-un caz împotriva fostului soț, iar în alte 2 – împotriva copiilor victimei. Potrivit informației furnizate, o ordonanță a fost emisă în decurs de 24 ore, în alte 2 situații – timp de până la 48 ore. În toate ordonanțele au fost aplicate măsurile prevăzute de punctele a, b, c, d și i ale art. 15 din Legea 45.

În anul 2011 au fost înregistrate 12 cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, 5 dintre ele fiind respinse. 3 cereri au fost depuse de către victime, 7 – de

către procuror și 2 – de către colaboratori ai poliției. Toate 12 cereri au fost înregistrate la locul de domiciliere a victimei, 7 fiind îndreptate împotriva soțului, 3 – împotriva fostului soț, una – împotriva concubinului și alta – împotriva altor rude. În 7 cazuri, ordonanțele au fost emise de Judecătoria în termen de 24 ore, pe când în cazul altor 5 – într-un interval de timp mai mare de 48 ore. În toate cazurile ordonanțele au indicat măsurile prevăzute de punctul b, în 3 au fost invocate și punctele a, c, i, în 2 cazuri – punctul e și într-un caz – punctul d ale art. 15 al Legii 45.

Donușeni

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Donușeni, în anii 2008-2010 nu au fost înregistrate cereri cu privire la eliberarea ordonanței de protecție.

În anul 2011 au fost înregistrate 9 cereri de eliberare a ordonanței de protecție. 6 dintre ele au fost depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC: în 3 cazuri – de către procuror și în câte un caz de către victimă, reprezentantul legal al victimei și poliție. Alte 3 cereri de eliberare a ordonanțelor au fost depuse în temeiul art. 215/1 al.1 CPP, 2 dintre ele fiind depuse de către procuror, iar una – de către polițist. 5 dintre cererile de solicitare a ordonanței de protecție au parvenit la locul de domiciliere a victimei, iar în 4 cazuri – de la locul de aflare a victimei. Cererile cu solicitarea de protecție au fost îndreptate: împotriva soțului – 5, împotriva concubinului – 3, împotriva copiilor – 1. În majoritatea lor, cererile invocau acte de violență fizică și psihologică. Instanța de judecată a emis 4 ordonanțe potrivit art. 318/1 al.1 CPC și 3 ordonanțe potrivit art. 215/1 al.1 CPP. Ordonanțele au fost emise ca urmare a săvârșirii unor acte de violență fizică și psihologică, cele mai frecvente măsuri aplicate fiind cele menționate de punctul c, în alte 3 cazuri – de punctele b și d, în 2 cazuri – de punctul i și într-un caz – de punctul a ale art. 15 din Legea 45.

Drochia

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Drochia, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2011 au fost înregistrate 4 cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către un polițist. Cererile de solicitare a ordonanțelor de protecție au fost înregistrate la locul domicilierei victimelor, acestea fiind îndreptate împotriva soților și în favoarea victimelor. Cererile emise invocau acte de violență fizică. Măsurile de protecție stipulate în ordonanță se regăsesc la punctele b, c, d, e, f, g ale art. 15 din Legea 45.

Dubăsari

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Dubăsari pentru anii 2008-2011, nu au fost înregistrate cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție.

Edineț

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Edineț, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

Pentru anul 2011 au fost raportate 8 cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către un polițist. 5 cereri de solicitare a ordonanțelor de protecție au fost depuse la locul domicilierei

victimei, într-un caz – la locul de aflare a victimei, iar în alt caz – la locul unde a avut loc incidentul. Cererile emise invocau acte de violență sexuală și psihologică. În 7 cazuri instanța a emis ordonanțe de protecție. Măsurile aplicate au fost cele prevăzute de punctele a, b și c ale art. 15 al Legii 45.

Fălești

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Fălești, pe parcursul anului 2008-2009 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2010 a fost înregistrată o cerere, depusă în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către asistentul social. Cererea de emitere a ordonanței de protecție a fost emisă la locul domiciliului victimei și invoca acte de violență fizică și psihologică. Măsurile aplicate au fost cele prevăzute de punctele c și g ale art. 15 al Legii 45.

În anul 2011 au fost înregistrate 8 cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către: victime, procuror, inspectorul de poliție. O parte din cererile de solicitare a ordonanței de protecție au parvenit de la locul de domiciliere a victimei, iar altele – de la locul de aflare a acesteia. Cererile cu solicitarea protecției au fost îndreptate: împotriva soțului, împotriva concubinului și împotriva fostului soț. În majoritatea lor, cererile invocau acte de violență fizică și psihologică. Măsurile aplicate conform ordonanțelor au fost cele stabilite de punctul a, în două cazuri – de punctul d și în altul – de punctul g ale art. 15 din Legea 45.

Florești

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Florești, în anul 2009 au fost înregistrate 15 cereri (fără a se specifica anul), depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către: reprezentantul legal al victimei și 14 – de către procuror. Solicitarea ordonanțelor de protecției au fost îndreptate împotriva: soțului, concubinului, fostului soț și a copiilor. Ordonanțele au fost emise ca urmare a săvârșirii actelor de violență fizică și psihologică, cele mai frecvente măsuri aplicate fiind cele menționate de punctele a și b, în altele 8 cazuri au fost invocate punctele c și e ale art. 15 din Legea 45. În 2010-2011 nu au fost înregistrate astfel de cereri.

Glodeni

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Glodeni, pe parcursul anului 2008 și 2009 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2010 a fost înregistrată o cerere, în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către un asistent social. Cererea a fost depusă la locul de domiciliere a victimei și invoca acte de violență fizică. Instanța s-a pronunțat asupra cererii de eliberare a ordonanței de protecție în termen ce depășea 48 ore. Măsurile de protecție stipulate în ordonanță se regăsesc la punctele a, b, c, d și i ale art. 15 din Legea 45.

În anul 2011 au fost înregistrate 8 cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, depuse de către colaboratorii de poliție. Toate cererile au fost înregistrate la locul de domiciliere a victimei și invocau acte de violență fizică și psihologică. Instanța de judecată s-a pronunțat în 5 cazuri în decurs de 24 ore, iar în 3 – într-un termen ce depășea 48 ore. Cele mai frecvente măsuri

aplicate au fost cele menționate de punctele a, b, c, în altele 3 – de punctul d, în 2 cazuri – de punctele e și i, iar în câteva – de punctele f și g ale art. 15 din Legea 45.

Hîncești

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Hîncești, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2011 au fost înregistrate 10 cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, 6 dintre ele de către victimă, 3 – de către procuror și una – de către un colaborator de poliție. Toate cererile au fost depuse la locul de domiciliere a victimei și invocau acte de violență combinată fizică și psihologică. În privința a 7 cereri, instanța s-a expus în termen de până la 24 ore, în alte 2 cazuri s-a pronunțat până la 48 ore, iar într-un caz acesta a depășit 48 ore. Măsurile de protecție stipulate în ordonanțe au fost cele menționate la punctele a, b, c, d și i ale art. 15 din Legea 45.

Ialoveni

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Ialoveni, pe parcursul anului 2008 - 2009 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2010 au fost înregistrate 2 cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către asistentul social. Cererile au fost înregistrate la locul de domiciliere a victimei și invocau acte de violență fizică. Instanța s-a pronunțat asupra cererii de eliberare în termen de 24 ore.

Pentru anul 2011 au fost raportate 21 de cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, acestea fiind depuse de către victimă – 1, de către procuror – 3 și de către organul de tutelă și curatelă –17. Toate cererile au fost depuse la locul de domiciliere a victimei, invocând acte de violență fizică. Instanța s-a pronunțat asupra tuturor cererilor de eliberare a ordonanțelor de protecție în termen de 24 ore.

Leova

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Leova, în perioada 2008-2011 nu au fost depuse cereri pentru emiterea ordonanțelor de protecție.

Nisporeni

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Nisporeni, pe parcursul anilor 2008 -2010 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2011 au fost înregistrate 8 cereri, 7 cereri fiind depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC și una – în baza art. 215/1 CPP, 4 dintre ele de către victimă, iar 3 – de către procuror. Toate cererile au fost depuse la locul de domiciliere a victimei și invocau acte de violență fizică. Măsurile de protecție stipulate în ordonanțe se regăsesc la punctele a, b și c ale art. 15 din Legea 45.

Ocnița

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Ocnița, pentru anul 2008 nu au fost înregistrate cereri de eliberare a ordonanțelor. În anul 2009 au fost înregistrate 6 cereri, depuse în temeiul

art. 318/1 al.1 CPC, de către victimă – 3, de către reprezentantul legal al victimei – 3 și una – de către polițist. Toate cererile au fost depuse la locul de domiciliere a victimei, invocând acte de violență fizică, psihologică și economică. Instanța de Judecată a emis 6 ordonanțe de protecție potrivit art. 318/1 al.1 CPC. Asupra a 4 cereri, ordonanța a fost emisă în termen de 24 ore, într-un caz – în decurs de până la 48 ore, iar în altul – în mai mult de 48 ore. Ordonanțele au fost emise ca urmare a săvârșirii actelor de violență fizică, psihologică și economică, cele mai frecvente măsuri aplicate fiind cele menționate de punctele a, b, c, urmate de punctul d ale art. 15 din Legea 45.

În anii 2010 și 2011 nu au fost înregistrate cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție.

Orhei

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Orhei, în anul 2008, 2009 și în anul 2011 nu au fost înregistrate cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție.

În anul 2010 au fost înregistrate 28 de cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către victimă – 2, de către procuror – 3 și de către colaboratorii de poliție – 23. Cererile au fost depuse la locul de domiciliere a victimei în 23 de cazuri, în 3 – la locul de aflare a victimei, iar în 2 cazuri – la locul de aflare a agresorului. În majoritatea lor, cererile invocau acte de violență fizică și psihologică. În urma a 18 cereri, au fost emise ordonanțe de protecție. Asupra a 7 cereri, Instanța de Judecată s-a pronunțat în termen de 24 ore, în 6 cazuri ordonanța a fost emisă în termen de până la 48 ore, iar în 9 – acesta a depășit 48 ore. Cele mai frecvente măsuri aplicate au fost cele menționate de punctele a, b și d ale art. 15 din Legea 45.

Rezina

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Rezina, pe parcursul anului 2008 și 2009 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2010 au fost înregistrate 3 cereri, acestea fiind depuse de către victime: în 2 cazuri – la locul de domiciliere a victimei, iar în unul – la locul aflării victimei. Instanța s-a pronunțat asupra a 2 cereri de eliberare a ordonanței de protecție în termen de 24 ore, iar într-un caz – în timp de 48 ore. Cele mai frecvente măsuri aplicate au fost cele menționate de punctele b, c, d – în 2 cazuri, iar în unul – de punctele a și e ale art. 15 din Legea 45.

În anul 2011 au fost înregistrate 7 cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către victimă. Toate cererile invocau acte de violență fizică și psihologică. Instanța s-a pronunțat asupra tuturor cererilor de eliberare a ordonanțelor de protecție în termen de 24 ore. Instanța de Judecată a emis 6 ordonanțe de protecție potrivit art. 318/1 al.1 CPC, toate ca urmare a săvârșirii actelor de violență fizică și psihologică. Acestea prevedeau măsurile de protecție cuprinse în punctele a, b, c și f ale art. 15 din Legea 45.

Rîșcani

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Rîșcani, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2011 au fost înregistrate: o cerere depusă în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către procuror, și 15 – depuse în temeiul art. 215/1 al.1 CPP, de către colaboratorii de poliție. Toate ce-

rerile au fost depuse la locul de domiciliere a victimei și invocau acte de violență fizică. Instanța s-a pronunțat asupra a 7 cereri de eliberare a ordonanței de protecție în termen de 24 ore, în 4 cazuri – în timp de 48 ore, iar 5 au așteptat un răspuns mai mult de 48 ore. Măsurile de protecție stipulate în ordonanțe se regăsesc la punctele a, b, c, d și e ale art. 15 din Legea 45.

Sîngerei

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Sîngerei, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2011 au fost înregistrate: 3 cereri depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către procuror, și 5 cereri depuse în temeiul art. 215/1 al.1 CPP, de asemenea de către procuror. 3 cereri de solicitare a ordonanțelor de protecție au parvenit de la locul de domiciliere a victimei, iar 5 – de la locul de aflare a victimei. În cereri se invocau acte de violență fizică și psihologică. Măsurile de protecție stipulate în ordonanțe se regăsesc la punctele a-i ale art. 15 din Legea 45.

Soroca

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Soroca, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție. Pentru anul 2011 au fost înregistrate două cereri de eliberare a ordonanțelor, ambele fiind admise și eliberate ordonanțe de protecție în decurs de 24 ore.

Strășeni

Judecătoria r. Strășeni nu a furnizat date.

Șoldănești

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Șoldănești, în anul 2008, 2009 nu au fost depuse cereri pentru emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2010 au fost înregistrate 10 cereri, în temeiul art. 318/1 CPC, depuse la locul de domiciliere a victimei. Ordonanțele au fost emise într-un termen de 24 ore. În toate cazurile au fost aplicate măsurile prevăzute de punctele a,b,c ale art. 15 din Legea 45.

În anul 2011 au fost depuse 7 cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție, în baza art. 318/1 CPC. Cererile de solicitare a ordonanțelor au fost depuse de către victimă și de către polițist. Cererile au fost depuse la locul de domiciliere a victimei și la locul unde a avut loc actul de violență. În toate cazurile s-a aplicat violență combinată, fizică și psihologică. Ordonanțele au fost emise în termen de 24 ore. Cele mai frecvente măsuri au fost cele menționate de punctele a și b, iar în 2 cazuri – de punctele c și d ale art. 15 din Legea 45.

Ștefan Vodă

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Ștefan Vodă, pe parcursul anului 2008 nu au fost depuse cereri de eliberare a ordonanțelor. Pentru anul 2009 au fost depuse 2 cereri de eliberare a ordonanțelor, de către victime, în ordinea art. 318/1 CPC. Cererile au fost depuse la locul de

domiciliere a victimei. În cereri se invoca aplicarea violenței fizice. Măsurile dispuse prin ordonanțe sunt prevăzute de punctele a, b, c ale art. 15 din Legea 45.

În anul 2010 au fost înregistrate 4 cereri, în temeiul art. 318/1 CPC, depuse la locul de domiciliere a victimei. Ordonanțele au fost emise într-un termen de 24 ore. În toate cazurile au fost aplicate măsuri prevăzute de punctele a, b, c ale art. 15 din Legea 45.

Pentru anul 2011, au fost raportate 2 cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție, în baza art. 318/1 CPC. Cererile de solicitare a ordonanțelor au fost depuse de către victimă, doar una – de către polițist. O cerere a fost depusă la locul de domiciliere a victimei, iar alta – la locul unde a avut loc actul de violență. În toate cazurile s-a aplicat violență combinată, fizică și psihologică. În ambele cazuri ordonanța a fost emisă în termen de 24 ore. Cele mai frecvente măsuri dispuse au fost cele menționate de punctele a și b, în 2 cazuri – de punctele c, d ale art. 15 din Legea 45.

Taraclia

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Taraclia, în perioada 2008-2011 nu au fost înregistrate cereri pentru emiterea ordonanțelor de protecție.

Telenești

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Telenești, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2011 au fost înregistrate 17 cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către colaboratorii de poliție. Cererile au fost depuse la locul de domiciliu al victimei. Instanța s-a pronunțat asupra cererii de eliberare a ordonanței de protecție în termen de 24 ore. Măsurile de protecție stipulate în ordonanță se regăsesc la punctele a, b, h ale art. 15 din Legea 45.

Ungheni

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria r. Ungheni pentru perioada 2008-2010, nu au fost înregistrate cereri pentru emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2011 au fost depuse 11 cereri de eliberare a ordonanțelor de protecție, în baza art. 318/1 CPC. Cererile de solicitare a ordonanțelor au fost depuse de către victimă și polițist la locul de domiciliere a victimei. În toate cazurile a fost aplicată violență combinată – fizică și psihologică. Ordonanțele au fost emise în termen de 24 ore. Cele mai frecvente măsuri dispuse au fost cele menționate de punctele a și b, în 2 cazuri – de punctele c, d ale art. 15 din Legea 45.

Municipiul Chișinău

Sectorul Botanica

Judecătoria sec. Botanica nu a furnizat informația solicitată potrivit cererii de acces la informație. În cadrul discuțiilor cu responsabilii, s-a menționat faptul că această autoritate nu va elibera asemenea informații.

Sectorul Buiucani

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria sec. Buiucani, pe parcursul anului 2008 și 2009 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2010 au fost înregistrate 3 cereri, 2 dintre acestea fiind depuse de către procurori și una – de către colaboratorii de poliție. O cerere a fost depusă la locul de domiciliere a victimei, iar 2 – la locul de aflare a agresorului. Cererile înregistrate invocau acte de violență fizică, sexuală, psihologică și spirituală. Instanța s-a pronunțat asupra cererilor de eliberare a ordonanței de protecție în termen de 24 ore. În toate ordonanțele au fost aplicate măsurile menționate de punctul a al art. 15 din Legea 45.

Pentru anul 2011 au fost raportate: 15 cereri depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, 2 – depuse în temeiul art. 215/1 al.1 CPP. Acestea au fost depuse: 2 – de către victimă, 6 – de către reprezentantul legal al victimei, 7 – de către colaboratorii de poliție, câte una – de către organul de tutelă și curatelă și, respectiv, organul de asistență socială. Toate cererile invocau acte de violență fizică și psihologică.

Sectorul Centru

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria sec. Centru pentru perioada 2008-2011, nu au fost înregistrate cereri pentru emiterea ordonanțelor de protecție.

Sectorul Ciocana

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria sec. Ciocana, pe parcursul anilor 2008-2010 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2011 au fost înregistrate: 22 de cereri depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, 7 dintre ele – de către victime și 15 – de către colaboratorii de poliție. Cererile au fost depuse la locul de domiciliere a victimei. Cererile înregistrate invocau acte de violență fizică. Măsurile de protecție stipulate în ordonanță se regăsesc la punctele a, b, c, d, g ale art. 15 din Legea 45.

Sectorul Rîșcani

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria sec. Rîșcani, pe parcursul anului 2008-2009 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2010 au fost înregistrate 7 cereri, în baza art. 318/1 CPC, toate fiind depuse de către victimă. În 3 cazuri cererile de solicitare a ordonanței de protecție au fost înregistrate la locul de domiciliere a victimei, iar în 4 – la locul unde a avut loc actul de violență. Cererile înregistrate invocau acte de violență fizică, psihologică și economică. Măsurile aplicate au fost cele menționate de punctele a, c, d, f ale art. 15 din Legea 45.

Pentru anul 2011 au fost raportate 12 cereri, 9 fiind depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC și 3 – în temeiul art. 215/1 al.1 CPP. Acestea au fost depuse: în 6 cazuri – de către victimă, în 4 cazuri – de către reprezentantul legal al victimei și în 2 cazuri – de către colaboratorii de poliție. Toate cererile invocau acte de violență fizică și sexuală. Măsurile de protecție prevăzute sunt stipulate în punctele a, b, c, d ale art. 15 din Legea 45.

Municipiul Bălți

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria Bălți, pe parcursul anului 2008 și 2009 nu au fost înregistrate cereri prin care s-ar fi solicitat emiterea ordonanțelor de protecție.

În anul 2010 au fost înregistrate 2 cereri, acestea fiind depuse de către victimă. Una din cererile de solicitare a ordonanței de protecție a fost înregistrată la locul unde victima a solicitat ajutor. Cererile înregistrate invocau acte de violență fizică și psihologică. Măsurile aplicate au fost cele menționate de punctele a,b,c,d ale art. 15 din Legea 45.

Pentru anul 2011 au fost raportate 11 cereri, depuse în temeiul art. 318/1 al.1 CPC, de către victimă. Toate cererile invocau acte de violență fizică și psihologică. Măsurile aplicate au fost cele menționate de punctele a,b,c,d și i ale art. 15 din Legea 45.

Municipiul Comrat

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria Comrat, pe parcursul anilor 2008-2011 nu au fost înregistrate cereri pentru emiterea ordonanțelor de protecție.

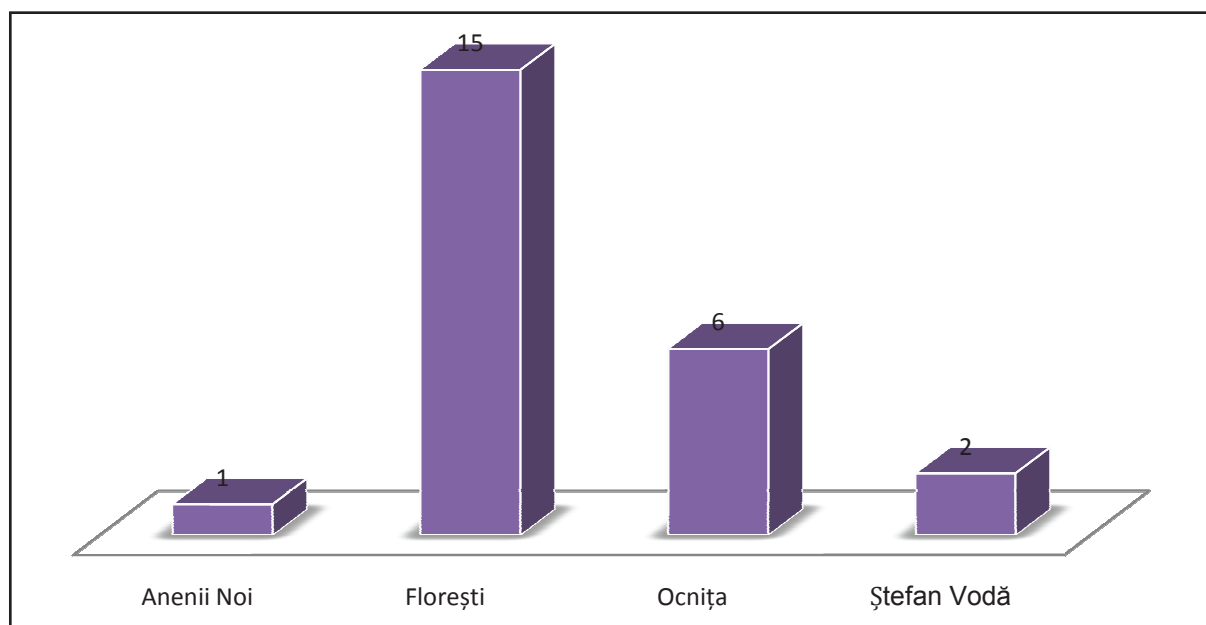
or. Ceadâr Lunga

Potrivit datelor furnizate de Judecătoria or. Ceadâr Lunga, pe parcursul anilor 2008-2011 nu au fost înregistrate cereri pentru emiterea ordonanțelor de protecție.

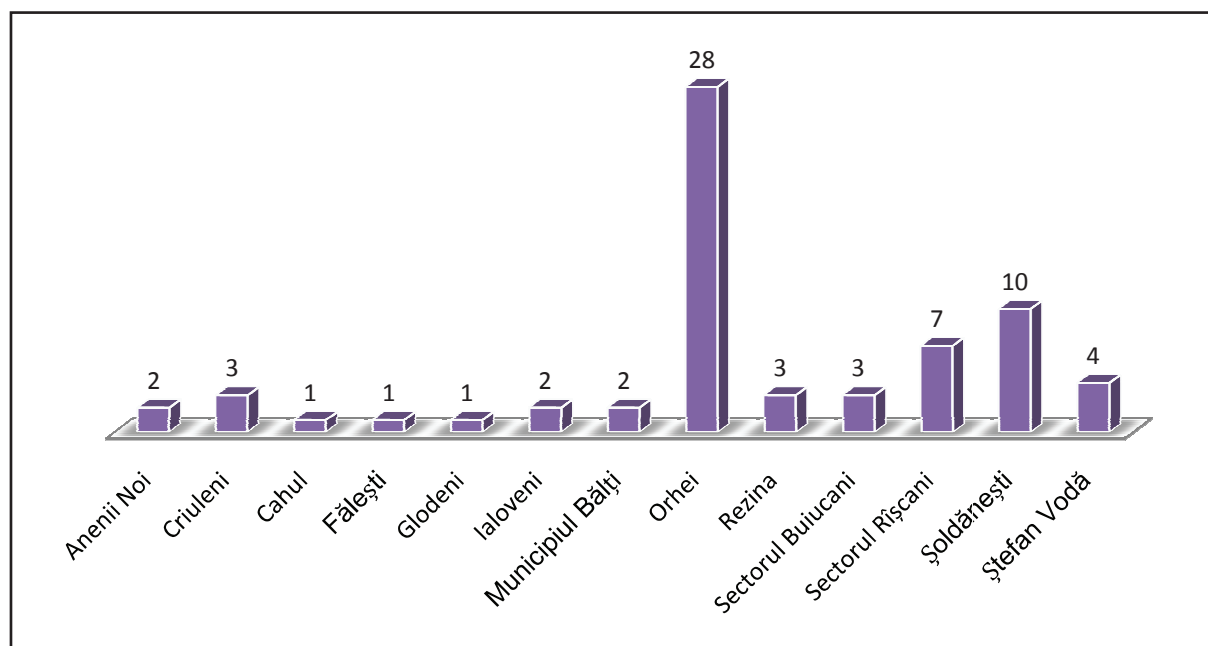
or. Vulcănești

Judecătoria or. Vulcănești nu a furnizat date.

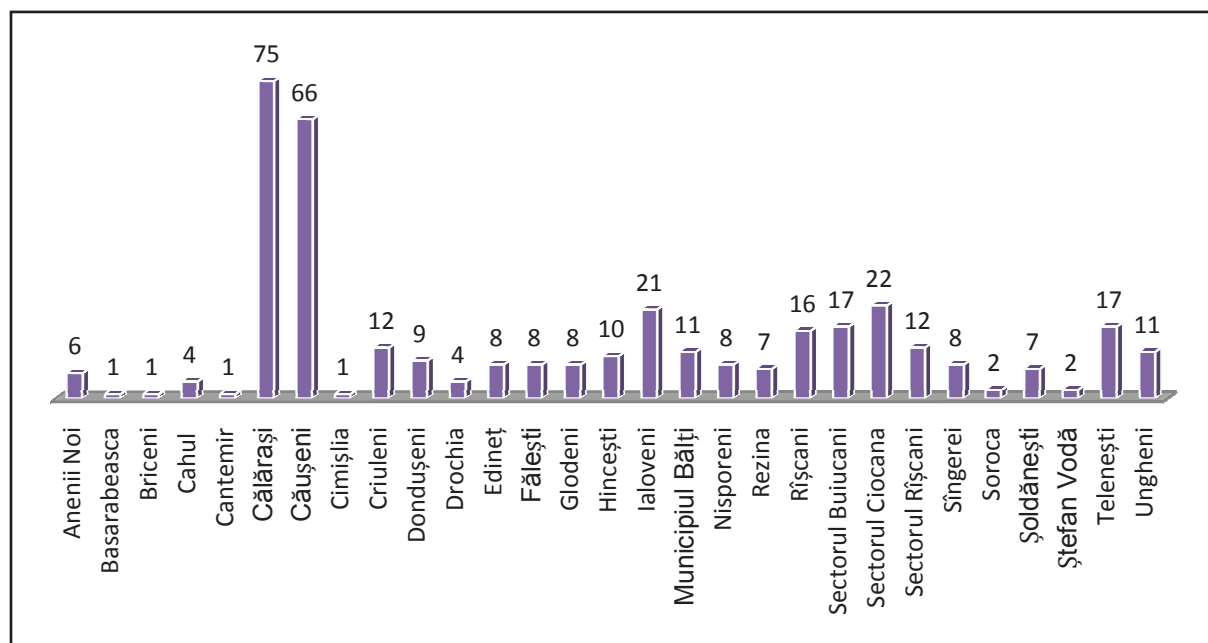
Diagrama 13. Numărul de cereri cu privire la eliberarea ordonanțelor de protecție înregistrate de instanțele de judecată în 2009

Diagrama 14. Numărul de cereri cu privire la eliberarea ordonanțelor de protecție înregistrate de instanțele de judecată în 2010

Diagrama 15. Numărul de cereri cu privire la eliberarea ordonanțelor de protecție înregistrate de instanțele de judecată în 2011

* Raioanele care nu se regăsesc în diagramă nu au prezentat datele sau nu au înregistrat astfel de cereri.

2.3. Termenele de valabilitate a ordonanțelor de protecție și revocarea acestora

Potrivit datelor statistice emise de judecătoria, în limita corectitudinii și plenitudinii răspunsurilor oferite, am putea susține că din totalul de 204 ordonanțe pronunțate pe parcursul anilor 2009-2011, 155 de ordonanțe au fost emise pentru o perioadă de 3 luni, 23 de ordonanțe au fost pronunțate pentru o perioadă de 2 luni, iar restul – 26 la număr – au fost emise pentru o perioadă de 1 lună.

În ceea ce privește revocarea ordonanțelor pe parcursul anului 2009, au fost revocate 15 ordonanțe de Judecătoria Florești. De Judecătoria r. Ocnița au fost admise 6 cereri de revocare, iar alte 6 au fost respinse.

În anul 2010 nu a fost examinată nici o cerere de revocare a măsurilor de protecție.

În anul 2011, Judecătoria sec. Ciocana a revocat la cererea victimei o ordonanță, iar în 2 cazuri cererile de revocare au fost respinse; Judecătoria r. Anenii Noi a respins 2 cereri de revocare a măsurilor de protecție.

■ PERCEPȚIA ȘI GRADUL DE CUNOAȘTERE A PREVEDERILOR CE ȚIN DE ORDONANȚA DE PROTECȚIE

3.1. Gradul de înțelegere de către organele de resort și victime a conceptului și a formelor de manifestare a violenței în familie

Gradul de înțelegere a conceptului de violență în familie

Identificarea rolului și a locului autorităților în ceea ce privește lupta cu violența în familie ar constitui un pas important în vederea combaterii acestui fenomen. În urma analizei interviurilor, s-a constatat că reprezentanții grupurilor implicate în implementarea Legii 45 înțeleg diferit noțiunea de *violență în familie* și formele de manifestare a acesteia. Reprezentanții respectivi nu au putut explica unele manifestări ale violenței în familie, deși acestea sunt destul de frecvente în societate.

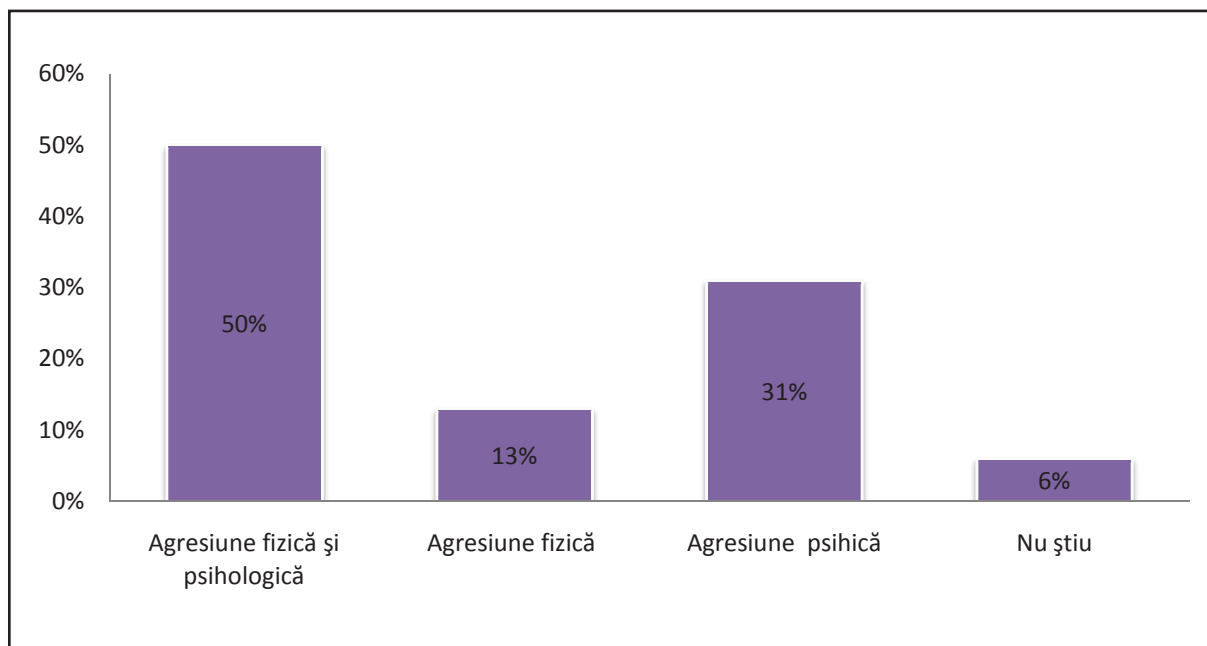
Violența în familie este definită ca fiind orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare a altor persoane, manifestată fizic sau verbal, prin abuz fizic, sexual, psihologic, spiritual sau economic ori prin cauzare de prejudiciu material sau moral, comisă de un membru de familie contra altor membri de familie, inclusiv copii, precum și contra proprietății comune sau personale.

Necesitatea cunoașterii conceptului și a acțiunilor care pot fi catalogate drept violență în familie rezidă din obligațiile atribuite autorităților prin Legea 45, și anume: de a reacționa prompt la orice sesizare și de a informa victimele despre drepturile lor, despre autoritățile și instituțiile cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie, despre tipul serviciilor și organizațiile la care pot apela pentru ajutor. De modul cum înțeleg autoritățile conceptul de violență în familie depinde și modul cum vor reacționa acestea în vederea protejării victimei ce solicită ajutor.

Evident, nu toate autoritățile ar trebui obligate să reproducă noțiunea de violență potrivit legii, ci să le poată oferi victimelor explicațiile de rigoare. Este important ca autoritățile și persoanele implicate să poată explica corect care dintre acțiuni reprezintă acte de violență și care nu, deoarece de acest lucru depinde modul în care vor reacționa și victimele. Prin urmare, indiferent de autoritate și localitatea în care are loc, conceptul de violență în familie urmează a fi înțeles și explicat la fel.

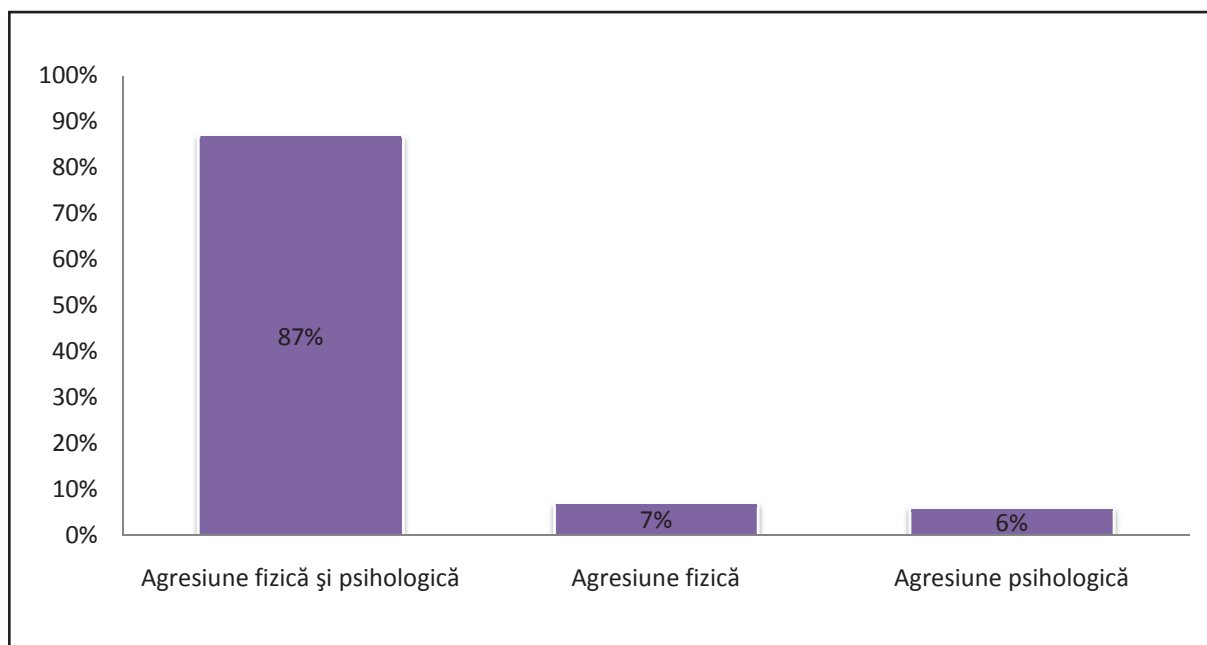
Potrivit interviurilor realizate, 50% din asistenții sociali au susținut că înțeleg prin conceptul de violență în familie o agresiune de natură fizică și psihologică aplicată de agresor victimei, aceasta reprezentând orice acțiune fizică și psihologică împotriva victimei care să o determine la frică și nesiguranță; pentru 13% din asistenți sociali violența în familie se asociază mai mult cu agresiunea fizică; în opinia a 31% – violența în familie reprezintă mai mult o agresiune psihică, iar 6% nu au putut explica în ce constă aceasta (vezi Diagrama 16).

Diagrama 16. Conceptul de violență în familie în viziunea asistenților sociali

Spre deosebire de asistenții sociali, 87% din colaboratorii de poliție interpretează violența în familie ca fiind o agresiune fizică, cât și de natură psihologică aplicată de agresor victimei, inclusiv limitări de orice gen; 7% din polițiști – ca fiind violență fizică aplicată față de un membru al familiei; iar 6% – o percep ca pe violență psihologică (vezi Diagrama 17).

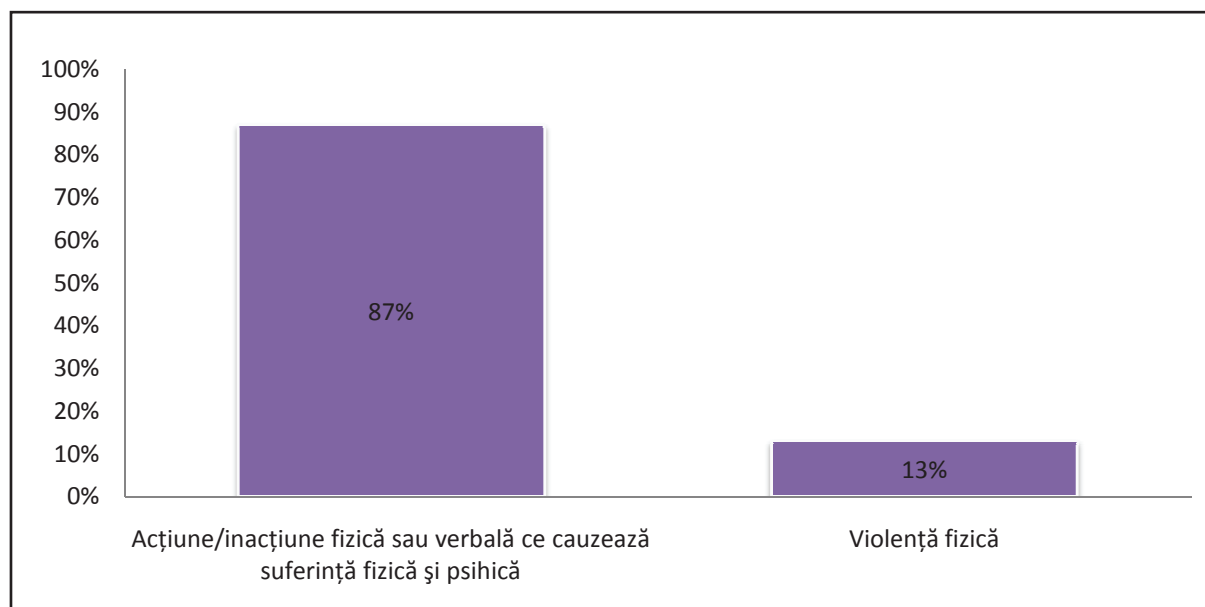
Diagrama 17. Conceptul de violență în familie în viziunea colaboratorilor de poliție

Referitor la colaboratorii organelor procuraturii, 87% au reprodus conceptul de violență domestică conform art. 201/1 Cod Penal: o acțiune sau inacțiune manifestată fizic sau verbal,

comisă de un membru al familiei asupra altui membru al familiei, provocând suferință fizică soldată cu vătămarea integrității corporale sau a sănătății sau suferințe psihice cu prejudicii materiale sau morale. Un număr mic de procurori – 13% – consideră că violența în familie se asociază mai mult cu violența fizică, având în vedere faptul că violența psihologică este o noțiune relativă, care poate fi aplicată diferit de la caz la caz (vezi Diagrama 18).

Diagrama 18. Conceptul de violență în familie în viziunea procurorilor

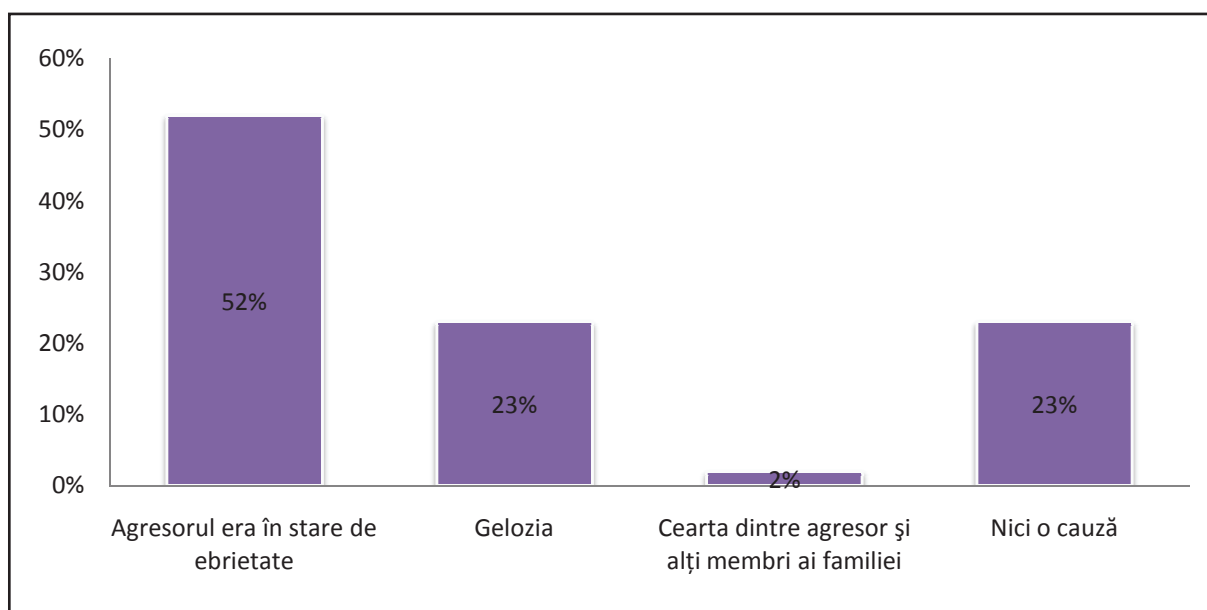

Toți judecătorii au menționat că violența în familie reprezintă un șir de situații tensionate între membrii familiei, care pot avea consecințe negative asupra relațiilor dintre ei. Aceasta este considerată drept o amenințare sau provocare, având loc în prezent sau în trecut în cadrul relației dintre partenerii sociali, indiferent de statutul lor legal sau de domiciliu, soldată cu leziuni fizice sau psihice.

În ceea ce privește victimele intervievate, acestea nu au putut explica, în mare parte, ce înțeleg prin violență în familie. În cadrul interviurilor, acestea s-au referit la manifestări ale violenței în familie ca la niște lucruri dacă nu firești, atunci evidente. Mai mult ca atât, unele victime au justificat acțiunile agresorilor prin inacțiunile lor, astfel încercând să găsească un răspuns la întrebarea de ce a fost aplicată violență în privința lor.

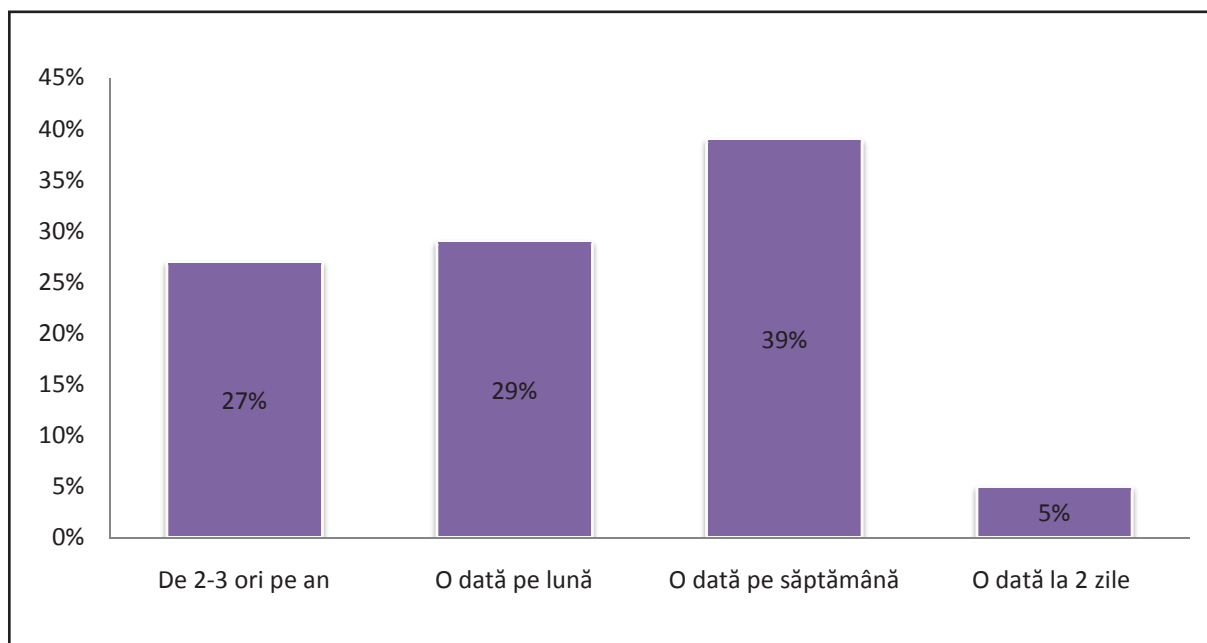
Victimele au încercat să explice de ce au fost supuse abuzului astfel: în 52% din cazuri – agresorul era în stare de ebrietate, în 23% din cazuri – cauza de bază a agresiunii a fost gelozia agresorului, în 23% din cazuri – victimele au menționat că agresorul le-a abuzat fără nici un motiv, iar în 2% – victima a intervenit în cearta dintre agresor și alți membri ai familiei (vezi Diagrama 19).

Diagrama 19. Cauzele violenței în familie în viziunea victimelor

Referitor la frecvența actelor de violență în familie pe parcursul anului 2011, 29% din victime au comunicat că au fost supuse violenței o dată pe lună, 5% – că au fost agresate o dată la 2 zile, 39% – o dată pe săptămână, iar 27% au susținut că au fost victime ale violenței în familie de 2/3 ori pe an (vezi Diagrama 20).

Diagrama 20. Frecvența actelor de violență în familie pe parcursul anului 2011 / date comunicate de victimele interviuate

În peste 85% din cazuri, victimele au comunicat că pentru ele consumul de alcool de către agresor și violența în familie sunt sinonime, în proporție foarte mică – de 15% – consideră

actele de violență drept efecte ale limitărilor pe care le suportă ca urmare a stării materiale a familiei.

La capitolul autorității, cei mai expliți și concisi au fost judecătorii, care au avut o părere unică în ceea ce privește conceptul de violență în familie. În proporție de 90%, procurorii și polițiștii au oferit definiția dată de lege; pe când circa 10% din respondenții din categoria respectivă îl interpretează restrâns, excluzând atribute importante ale acestuia – de ex., forma de manifestare. În ceea ce privește asistenții sociali, acest grup a fost cel mai difuz – doar jumătate au putut explica ce înseamnă violența în familie, restul asociind-o doar cu anumite acțiuni cuprinse de aceasta, excluzând elemente importante.

Gradul de înțelegere a formelor violenței în familie

În art. 2 al Legii 45 este dată definiția mai multor tipuri de manifestări ale violenței în familie. Instanța de judecată urmează să aplice măsurile de protecție în funcție de tipul de manifestări și având în vedere faptul că ele trebuie să fie necesare și să răspundă acțiunilor agresorului. Astfel, calitatea prestării acestora depinde de modul în care autoritățile percep formele de violență.

Potrivit definiției date de lege, ***violența psihologică*** reprezintă o impunere a voinței sau a controlului personal, provocare a stărilor de tensiune și de suferință psihică prin: ofense, luare în derâdere, înjurare, insultare, poreclire, șantajare, distrugere demonstrativă a obiectelor, amenințări verbale, afișare ostentativă a armelor sau prin lovire a animalelor domestice, neglijare, implicare în viața personală, acte de gelozie; impunere a izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială; izolare de familie, de comunitate, de prieteni; interzicere a realizării profesionale, interzicere a frecventării instituției de învățământ; deposedare de acte de identitate; privare intenționată de acces la informație; alte acțiuni cu efect similar.

Violența psihologică este percepută de către asistenții sociali în felul următor: abuz verbal – 56 % din respondenți; umilire, acțiuni ce impun frică – 19% din respondenți; aplicarea unor acțiuni, inclusiv fizice, față de terțe persoane în scopul de a supune victima voinței agresorului – 12%; limitarea victimei în exercitarea dreptului său la exprimare – 13%.

Colaboratorii de poliție au interpretat violența psihologică ca abuz verbal, amenințări, folosirea unor cuvinte necenzurate cu scopul de a inspira frică victimei – 67%; umilirea și consolidarea sentimentului de frică prin alte mijloace decât agresiunea verbală – 20% din respondenți; nu s-au putut pronunța – 13% din respondenți.

Toți procurorii au tratat violența psihologică drept o presiune psihică prin amenințare verbală, înjosire sistematică sau ocazională, interzicerea de a face anumite lucruri.

63% din judecători tratează violența psihologică drept efecte ale violenței fizice aplicate terților cu scopul de a intimida victima, iar 37% – ca un șir de acțiuni care vizează starea emoțională a victimei, manifestată prin: excludere, respingere, izolare, criticare excesivă, amenințări, corupere, umilire, ironizare, acțiuni de gelozie.

Violența spirituală reprezintă subestimare sau diminuare a importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, prin interzicere, limitare, luare în derâdere sau pedepsire a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice sau religioase; impunere a unui sistem de valori personal inacceptabile; alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare.

Asistenții sociali, în proporție de 56%, percep violența spirituală ca impunere, inclusiv copiilor, a unei anumite religii, obligarea de a participa la diverse manifestații cu caracter religios; 44% din asistenții sociali nu au putut explica ce înseamnă violență spirituală.

Colaboratorii de poliție percep acest tip de violență ca impunere, inclusiv copiilor, a unei religii, obligarea de a participa la diverse manifestații cu caracter religios – 60%; nu au putut explica ce înseamnă violență spirituală 40% din polițiști.

În ceea ce privește colaboratorii procuraturilor, 62 la sută dintre ei nu au putut da o definiție a violenței spirituale; 38% au menționat că violența spirituală ar califica orice acțiune a agresorului ce ține de obligarea victimei de a se supune anumitor obiceiuri religioase sau de a trece la anumit un cult religios.

În cazul judecătorilor, circa 75% din judecători nu au putut explica ce înseamnă violența spirituală, menționând că aceasta face parte, mai degrabă, din violența psihologică; 12% – o asociază cu prozelitismul religios al membrilor familiei, 13% – consideră că ar fi limitarea drepturilor religioase, spre exemplu, interzicerea desfășurării și respectării obiceiurilor religioase.

Violența sexuală reprezintă orice violență cu caracter sexual sau orice conduită sexuală ilegală în cadrul familiei sau în alte relații interpersonale, cum ar fi violul conjugal, interzicerea folosirii metodelor de contracepție, hărțuirea sexuală; orice conduită sexuală nedorită, impusă; obligarea practicării prostituției; orice comportament sexual ilegal în raport cu un membru de familie minor, inclusiv prin mângâieri, sărutări, pozare a copilului și prin alte atingeri nedorite cu tentă sexuală; alte acțiuni cu efect similar.

Asistenții sociali percep violența sexuală ca orice acțiune cu caracter sexual săvârșită contrar voinței victimei, inclusiv interzicerea contracepției – 44%; 56% din respondenți nu au putut oferi o explicație.

Colaboratorii de poliție percep violența sexuală ca orice acțiune cu caracter sexual săvârșită contrar voinței victimei, inclusiv interzicerea contracepției – 93%; 7 la sută din respondenți nu au putut explica semnificația acesteia.

Circa 63% din procurori nu au putut explica ce înseamnă violența sexuală. Doar 37% din procurori au menționat că acțiunile cu caracter sexual contrar voinței victimei urmează a fi tratate drept violență domestică, la fel ca și interzicerea contracepției, iar ceea ce ține de relații sexuale contrar voinței victimei urmează a fi calificate drept viol conjugal.

Toți judecătorii au menționat că întreținerea relațiilor sexuale contrar voinței soției reprezintă un viol conjugal, fără a exemplifica cazuri de violență sexuală.

Violența economică este privare de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară: hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate; abuz de variate situații de superioritate pentru a sustrage bunurile persoanei; interzicere a dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune; control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune; refuz de a susține familia; impunere la munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv a unui membru de familie minor; alte acțiuni cu efect similar.

Asistenții sociali percep violența economică în felul următor: limitarea accesului la bunurile comune, interziceri financiare de orice tip – 63% din respondenți; limitarea dreptului de a avea propriul câștig – 25% din respondenți; nu au putut oferi o explicație – 12% din respondenți.

Colaboratorii de poliție consideră că violența economică înseamnă: limitarea accesului la bunurile comune, interziceri financiare de orice tip – 60% din polițiști; conflicte generate de starea materială precară a familiei – 20%; nu au putut oferi o explicație – 20%.

38% din procurorii intervievați nu au putut explica ce reprezintă violența economică. Circa 50% au menționat că pentru ei aceasta constă în privarea de mijloacele materiale necesare și utile familiei în favoarea unui singur membru, cheltuielile exagerate săvârșite de agresor în interes propriu în detrimentul celorlalți membri de familie. Circa 12% din procurori percep violența economică drept deteriorarea și distrugerea bunurilor comune.

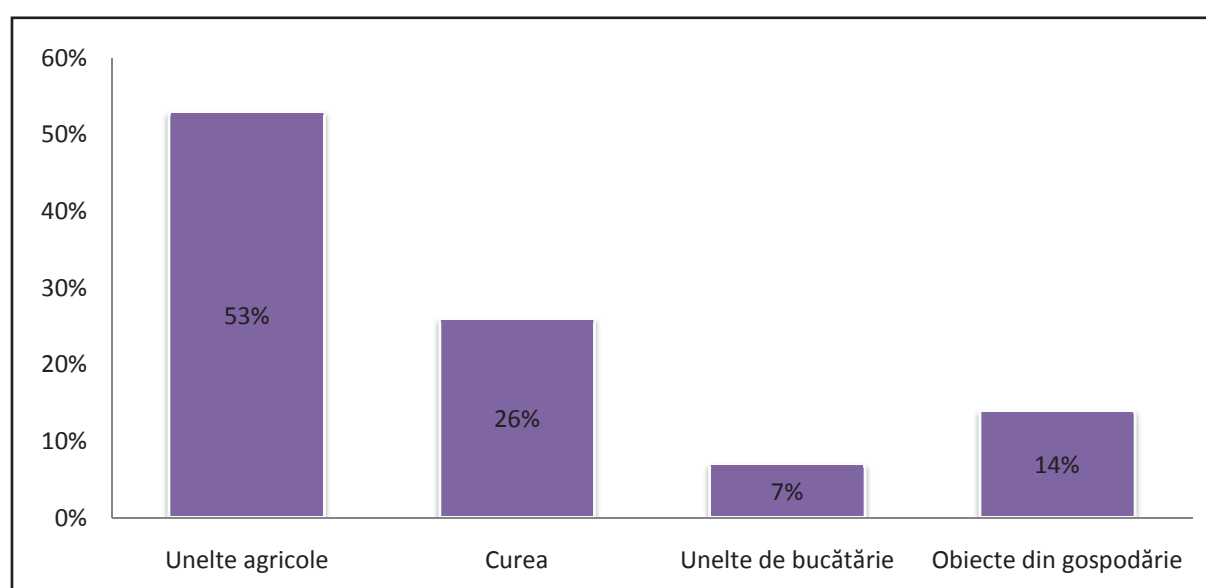
Nici judecătorii nu au o părere univocă asupra violenței economice. În viziunea lor, aceasta reprezintă interzicerea desfășurării unei activități ce implică remunerare; preluarea tuturor banilor de la victimă; interzicerea gestionării banilor; distrugerea bunurilor comune. Judecătorii intervievați au comunicat că nu s-au confruntat în activitatea lor profesională cu situații în care să fie invocate aspecte ale violenței economice, mai degrabă acestea apăreau în cazul unor acțiuni de partaj al bunurilor sau de divorț.

Singurul tip de violență definit univoc de toți actorii implicați în prevenirea și combaterea violenței în familie a fost violența fizică. Referindu-se la cele mai dese tipuri de violență la care au fost expuse, 86% din victime au menționat că a fost vorba de violență fizică combinată cu cea psihologică, 2% au relatat că au fost victime ale violenței psihologice fără a fi abuzate fizic, 2% – victime ale violenței spirituale, iar 10% – victime ale violenței economice.

Întrebate dacă agresorul a utilizat arme sau obiecte la momentul aplicării violențelor, 34% din victime au răspuns afirmativ și 66% au susținut că nu au fost folosite careva obiecte.

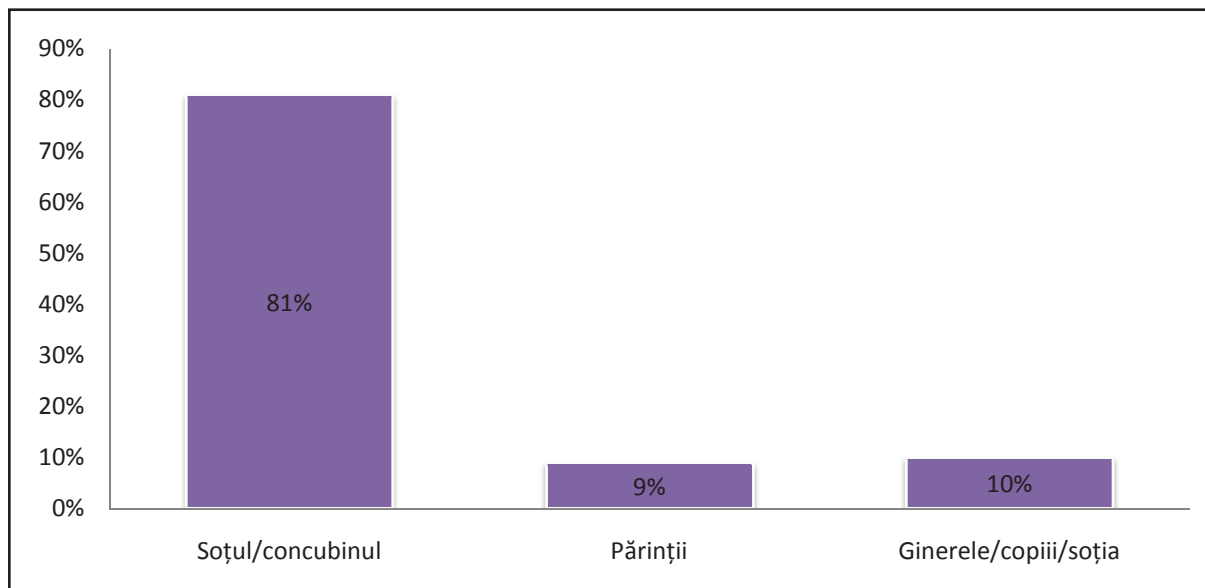
În ceea ce privește obiectele și armele aplicate, 53% din victime au comunicat că agresorul a recurs la unelte agricole – sapă, topor; în 26% – la curea; în 7% – la unelte de bucătărie; iar în 14% – la alte obiecte din gospodărie (vezi Diagrama 21).

Diagrama 21. Obiecte și arme aplicate de către agresori în timpul actelor de violență în familie

În raport cu victima, în 81% din cazuri agresor a fost soțul/concubinul, în 9% – agresori au fost părinții, iar în 10% – ginerele, copiii și soția (vezi Diagrama 22).

Diagrama 22. Statutul agresorului în raport cu victima

CONCLUZIE

În urma analizei interviurilor, se constată că anume victimele sunt cele care nu pot explica ce este violența în familie, care sunt formele de manifestare a acesteia. La fel, atestăm o înțelegere vagă a formelor de violență în familie și de către asistenții sociali, care, de multe ori, se limitează la una singură – cea fizică, fără a examina și alte tipuri. Acest fapt ar putea explica de ce victimele nu știu care sunt manifestările violenței în familie. Or, anume asistenții sociali vin cel mai des în contact cu ele și, prin urmare, documentează cazurile de violență. Faptul că aceștia nu le pot explica că anumite forme de agresiune reprezintă violență în familie, le determină pe victime să creadă că manifestările respective sunt ceva normal și acceptabil.

Pe de altă parte, în ceea ce privește conceptul de violență în familie, judecătorii, procurorii și poliștii au avut o abordare consecventă, ceea ce demonstrează că aceștia cunosc prevederile legislației în domeniu.

Cu toate acestea, unele tipuri ale violenței în familie nu au putut fi explicate de autorități. Astfel, majoritatea judecătorilor nu au putut oferi lămuriri cu referire la ceea ce reprezintă violența sexuală, economică și cea spirituală, dar nici 50% din procurori. Acest fapt este un indicator alarmant din simplul motiv că anume judecătorii au menirea de a analiza situația descrisă, de a aprecia ce fel de violență s-a produs și care ar fi măsurile necesare. Dacă ne referim la procurori, aceștia au nemijlocita competență de a conduce urmărirea penală și de a califica acțiunile agresorilor.

3.2. Percepțiile reprezentanților organelor de resort și ale victimelor privind importanța și dinamica fenomenului violenței în familie

Subcapitolul dar reflectă opinia actorilor implicați în executarea Legii 45 cu privire la importanța problemei violenței în familie.

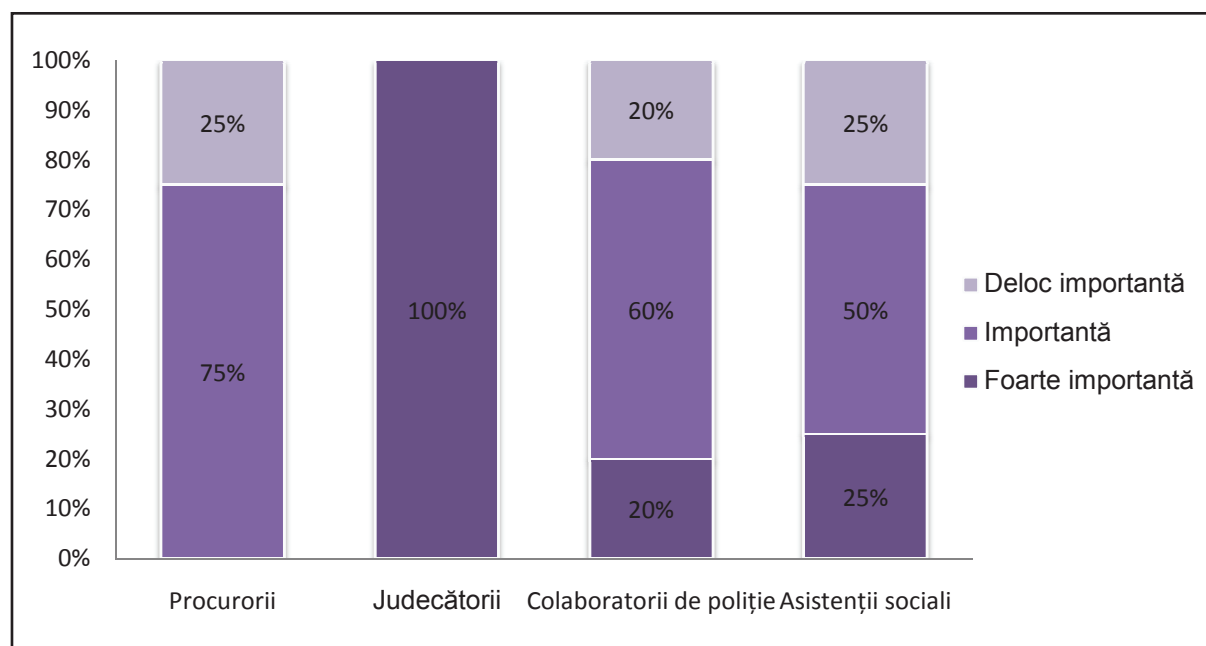
Asistenții sociali consideră că problema respectivă este prioritară și foarte importantă în proporție de 25%, importantă la general – 50%, iar 25 la sută consideră că problema nu este atât de gravă și importantă. Majoritatea asistenților sociali sunt de părere că fenomenul violenței în familie este în continuă creștere.

În ceea ce îi privește pe colaboratorii de poliție, lucrurile diferă puțin: 20% consideră problema prioritară și foarte importantă, 60% din respondenți – importantă la general, iar 20% – că problema nu este atât de gravă și importantă.

75 la sută din procurori au menționat că problema violenței în familie, atât la nivel de țară cât și la nivel de comunitate, este una dintre cele mai grave probleme din societate, deoarece se produce în sânul familiei, iar 25% – că problema nu este una dintre cele mai prioritare.

În ceea ce privește judecătorii, aceștia consideră problema violenței în familie drept una dintre cele mai grave din societate, deoarece de ea sunt legate o serie de alte probleme patrimoniale și de familie – 100% din respondenți (vezi Diagrama 23).

Diagrama 23. Percepțiile respondenților privind gradul de importanță al fenomenului violenței în societate

CONCLUZIE

Toate grupurile de respondenți sunt de părere că problema violenței în familie este una prioritară și că are o dinamică ascendentă. Astfel, toți judecătorii și majoritatea procurorilor o consideră deosebit de gravă, opinie împărtășită de asistenții sociali și polițiștii doar în proporție de

25% și 20%. Pe de altă parte, circa ¼ din procurori, polițiști și asistenți sociali nu consideră că violența în familie ar reprezenta o problemă.

3.3. Nivelul de cunoaștere de către organele de resort a rolului și a competențelor lor în protejerea și susținerea victimelor violenței în familie

Privitor la cunoașterea de către autoritățile implicate în implementarea Legii 45 a competențelor lor, urmează a fi analizate două aspecte: în primul rând, faptul unde se regăsesc acești actori în sistemul de promovare a luptei cu violența în familie, iar pe de altă parte, cum înțeleg ei activitatea altor actori antrenați în combaterea violenței în familie. La acest capitol, este important de analizat cu ce probleme se confruntă autoritățile în exercitarea atribuțiilor ce le revin.

Asistenții sociali au explicat că datoria lor este doar de a superviza situația, de a anunța organele de drept despre abuzuri, acest segment neregăsindu-se printre organele active în domeniu. În opinia a 56% din intervievați, asistentul social trebuie să ia la evidență familiile vulnerabile și să le consulte. Nu au putut explica clar care este rolul asistentului social în prevenirea violenței în familie 44% din intervievați. Pe de altă parte, la întrebarea cum califică ei înșiși cunoașterea prevederilor legale, 50% au declarat că le știu și le aplică și 50% – că nu le cunosc bine, invocând mai multe pretexte – lipsă de timp și faptul că au început să lucreze în sistemul protecției sociale relativ recent.

80% din colaboratorii de poliție au precizat care sunt atribuțiile lor și modul de reacționare în cazul unor acte de violență în familie, după cum este prevăzut de lege. Majoritatea polițiștilor își cunosc atribuțiile în ceea ce privește violența în familie și rolul activ ce îl au în combaterea acesteia, inclusiv de a se adresa cu o cerere de comitere a actelor de violență. Pe de altă parte, fiecare al cincilea polițist nu a putut explica atribuțiile ce-i revin în raport cu situațiile de violență în familie, referindu-se, în general, la cea de menținere a ordinii publice. În ceea ce privește cunoașterea cadrului normativ al prevenirii și combaterii violenței în familie, toți colaboratorii de poliție au afirmat că sunt la curent cu prevederile legislației. Aceștia susțin că deseori beneficiază de instruire în domeniu.

Toți procurorii au menționat că în atribuțiile lor intră conducerea urmăririi penale, după caz – înaintarea cererilor cu privire la emiterea unei ordonanțe de protecție; prin urmare, nu se consideră actori activi ai Legii 45. În ceea ce privește cunoașterea legislației, aceștia sunt de părere că o cunosc la perfecție.

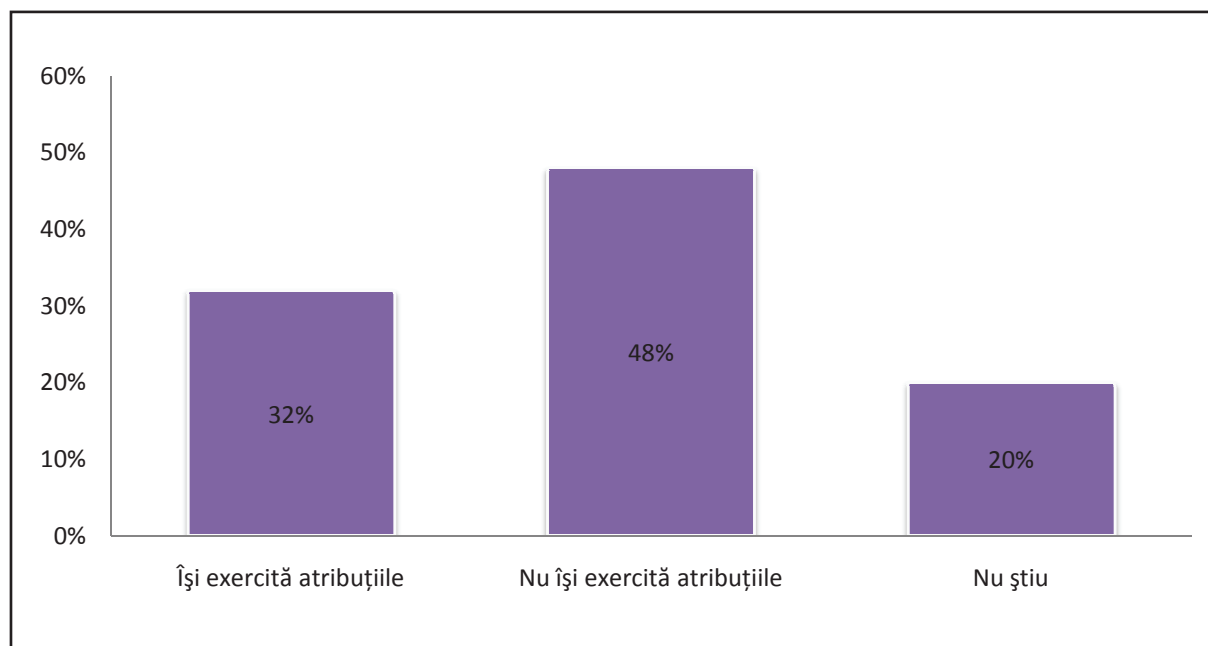
La fel ca și procurorii, toți judecătorii au numit atribuțiile lor în domeniul violenței în familie: examinarea cererilor parvenit pe adresa lor, după caz – contactarea polițiștilor și a asistenților sociali, care trebuie să prezinte probe ale existenței actelor de violență în familie. Prin urmare, acestora nu le revine un rol activ în domeniu. La fel, toți judecătorii au menționat că cunosc la perfecție cadrul normativ și dispun de cunoștințele necesare pentru a aplica corect legislația.

De asemenea, victimele au fost solicitate să numească atribuțiile și se expună asupra faptului dacă organele de poliție și DAS își exercită atribuțiile în conformitate cu prevederile legale.

Referitor la activitatea organelor de poliție, 75% din victime au menționat care sunt atribuțiile acestora în domeniul violenței în familie, iar 25% – nu le-au putut numi. Cu privire la realizarea

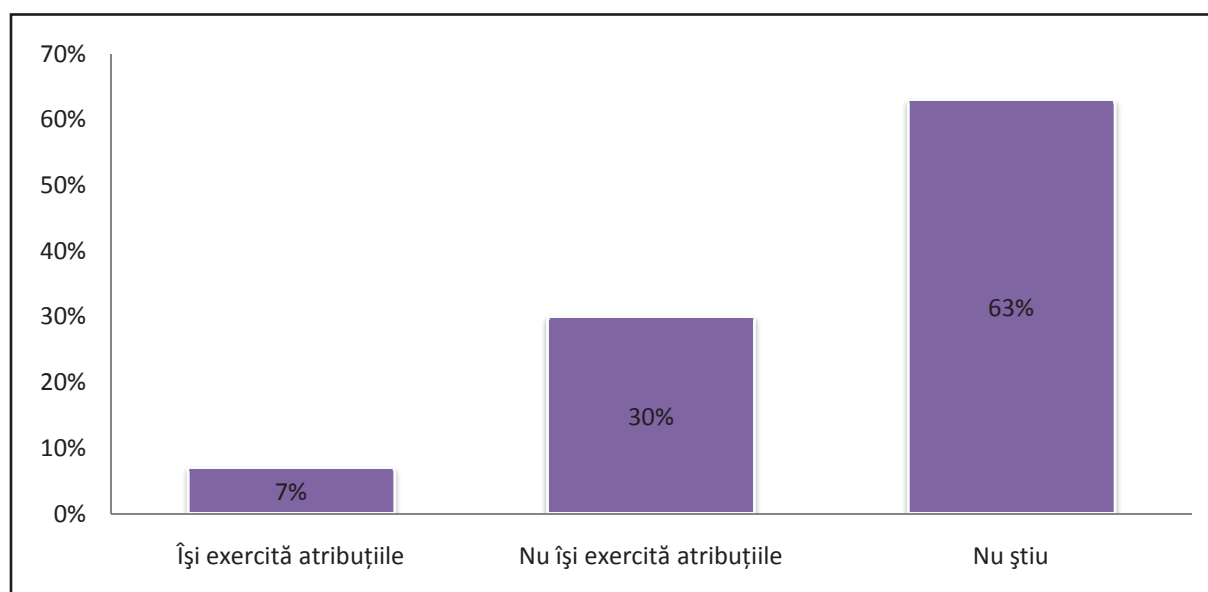
atribuțiilor de către organele afacerilor interne, 32% consideră că poliția le execută, 48% – că nu le execută, iar 20% – că nu își dau seama dacă le execută (vezi Diagrama 24).

Diagrama 24. Percepțiile victimelor privind executarea atribuțiilor de către poliție

Referitor la activitatea asistenților sociali, în 27% din cazuri victimele au numit atribuțiile asistentului social în domeniul violenței în familie, iar 73% – nu le-au putut numi. La capitolul executarea atribuțiilor de către asistentul social, 7% consideră că asistenții își execută obligațiile, 30% – că nu le execută, iar 63% – nu își dau seama dacă asistenții își execută obligațiile (vezi Diagrama 25).

Diagrama 25. Percepțiile victimelor privind executarea atribuțiilor de către asistenții sociali

O cifră îngrijorătoare o relevă datele cu privire la adresările către medicul de familie, astfel că 27% au făcut-o, iar 83% – nu. 17% din victimele care s-au adresat medicului de familie au făcut-o de două ori, 25% – s-au adresat o singură dată și 58% nu țin minte de câte ori s-au adresat medicului de familie, cauzele apelării la serviciile acestuia fiind: în 7% din cazuri – comotie cerebrală, în 21% – leziuni corporale, în 35% – pentru obținerea unui raport de expertiză medico-legală, iar în 37% – pentru ajutor medical general.

La întrebarea ce încearcă să întreprindă victimele în cazul în care sunt supuse agresiunii, 66% au recunoscut că aleg să fugă din fața agresorului, 7% – ripostează, 11% – nu pot face nimic, iar 16% – sună imediat la poliție.

Persoanele intervievate au fost solicitate să își expună opinia cu privire la executarea atribuțiilor de către celelalte autorități implicate.

Astfel, potrivit percepției asistenților sociali, rolul poliției este primordial în acest domeniu – 87%, doar o mică parte – 13% – consideră că lupta cu violența în familie depinde în mod prioritar de organele procuraturii și instanțele de judecată sau de ei.

După părerea colaboratorilor de poliție, rolul autorităților publice locale – al asistenței sociale, al unităților medicale – este primordial și cel mai important în prevenirea violenței în familie, fapt relatat de 80% din polițiști. 20% din colaboratorii de poliție au opinat că totul depinde de modul în care sunt aplicate normele legale de către procurori și instanțele de judecată.

Majoritatea procurorilor s-au expus, în linii mari, negativ asupra activității asistenților sociali și, cu mici excepții, și a polițiștilor, care, în opinia lor, sunt principalele organe de luptă cu violența în familie.

În opinia judecătorilor, colaboratorii poliției și ai Direcției Asistență socială cunosc prevederile legii, însă nu le aplică, întrucât nu sunt suficient de motivați.

Marea majoritate a victimelor violenței în familie (80%) nu s-au adresat inițial după ajutor asistentului social; doar fiecare a cincea victimă a menționat că a făcut-o. Din totalul victimelor care s-au adresat asistentului social, 67% au rămas satisfăcute de prestația acestuia, iar 33% – nu, pe motiv că acesta nu a contribuit cu nimic la rezolvarea problemei.

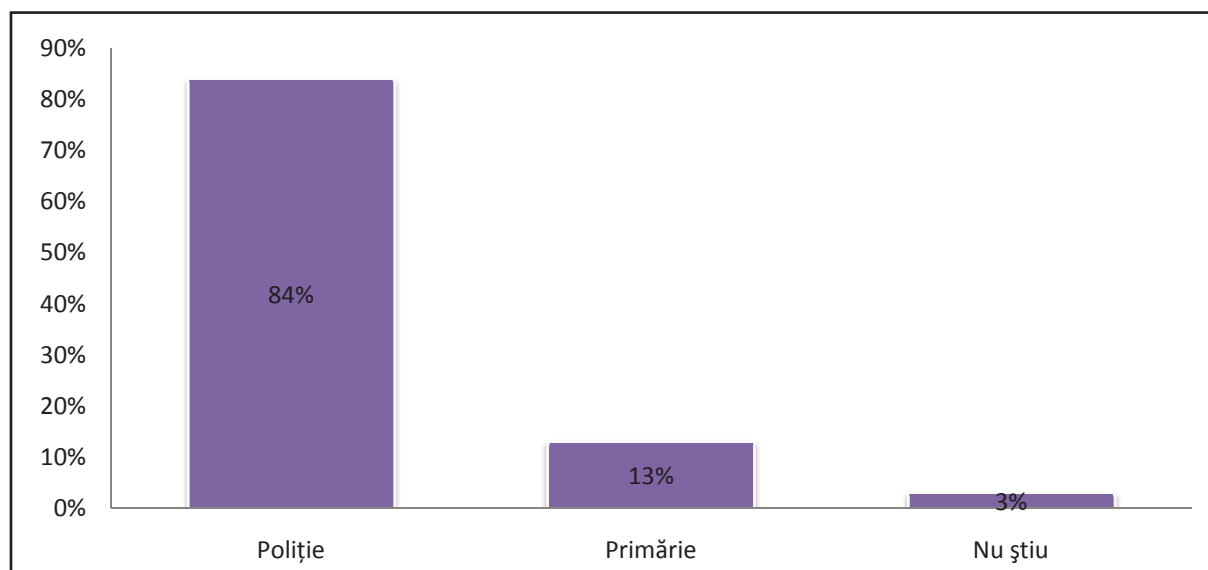
În ceea ce privește activitatea poliției, victimele s-au adresat colaboratorilor acesteia imediat sau în timpul apropiat aplicării violențelor în proporție de 70 la sută, iar 30% – nu s-au adresat. 55% din persoanele care s-au adresat poliției au rămas mulțumite de prestația acesteia, iar 45% – nu, deoarece nu a intervenit sau intervenția nu a fost reușită.

La întrebarea dacă s-au adresat Judecătoriei cu o cerere privind comiterea actelor de violență în familie, 45% din victime au susținut că nu s-au adresat, iar 55% – că atât ele cât și polițistul au făcut asemenea demersuri către Judecătorie.

Referitor la atribuțiile procurorilor, victimele nu au putut să le numească. De asemenea, nici o victimă nu s-a adresat direct procurorilor în cazul apariției unor situații de violență în familie.

În ceea ce privește victimele violenței în familie, la întrebarea cui ar prefera să se adreseze pe viitor, 84% din ele au declarat că preferă să se adreseze poliției, 13% preferă să se adreseze după ajutor inițial la Primărie, iar 3% – nu știu căror organe s-ar adresa în cazul unui nou act de violență (vezi Diagrama 26).

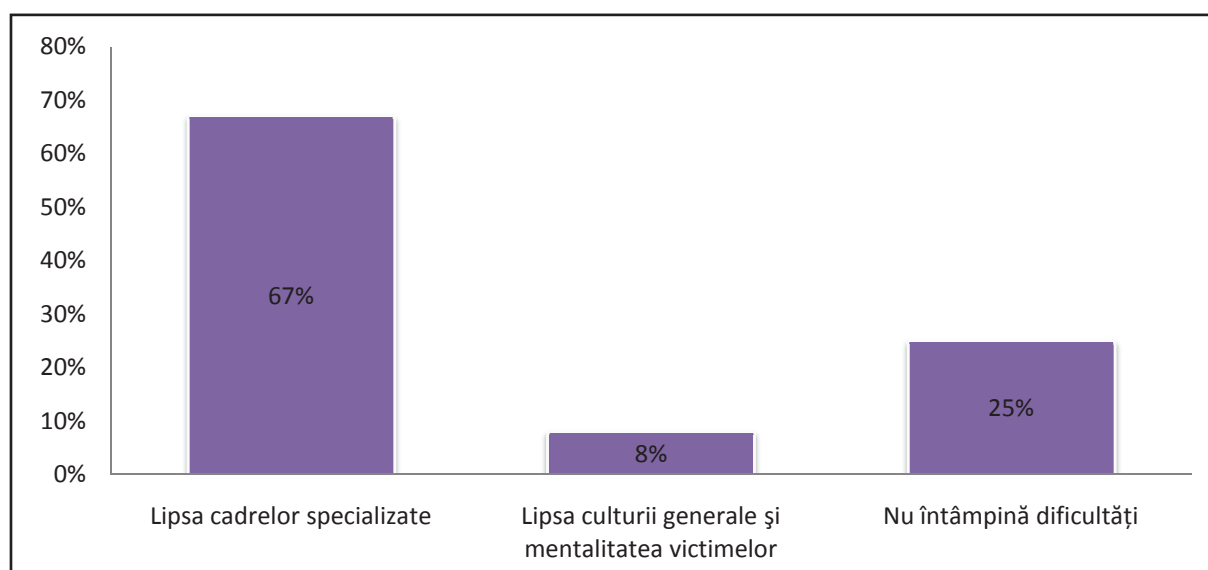
Diagrama 26. Distribuția victimelor în funcție de faptul cui ar dori să se adreseze după ajutor în cazuri de violență în familie

Problemele cu care se confruntă autoritățile

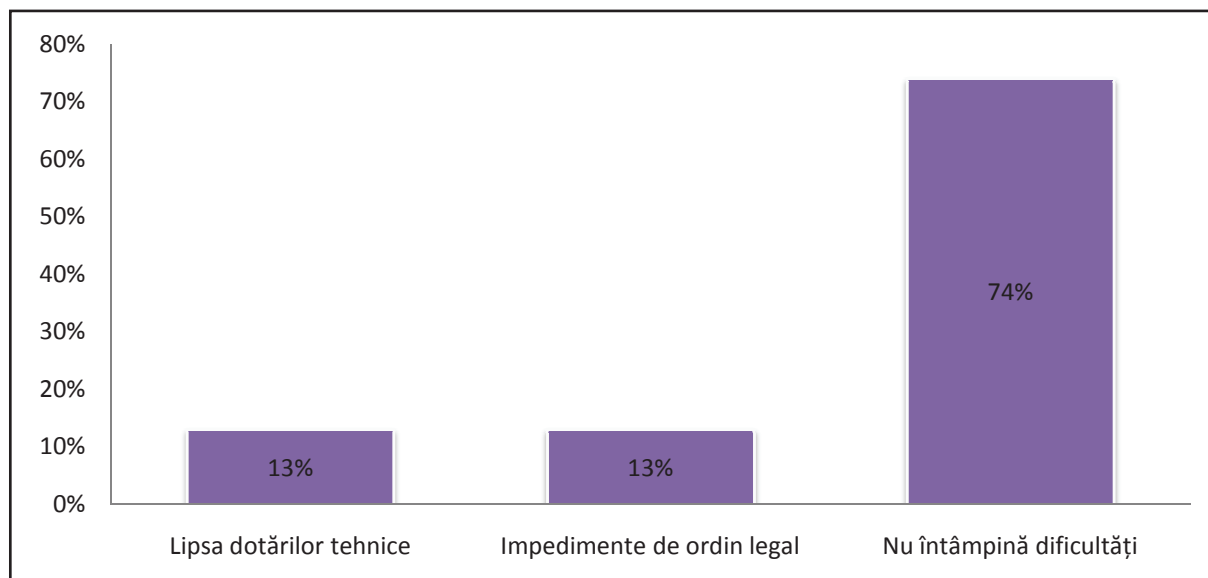
Toate categoriile de intervievați au menționat faptul că în realizarea atribuțiilor ce le revin există anumite probleme. Astfel, asistenții sociali au declarat că atunci când trebuie să acorde suport unei victime a violenței în familie se confruntă cu mai multe probleme de ordin tehnic și instituțional. În primul rând, este vorba despre lipsa unor cadre specializate – fapt declarat de 67% din asistenți, lipsa culturii generale și mentalitatea victimelor – 8% și doar 25% nu au întâmpinat dificultăți (vezi Diagrama 27).

Diagrama 27. Problemele cu care se confruntă asistenții sociali în realizarea atribuțiilor de serviciu

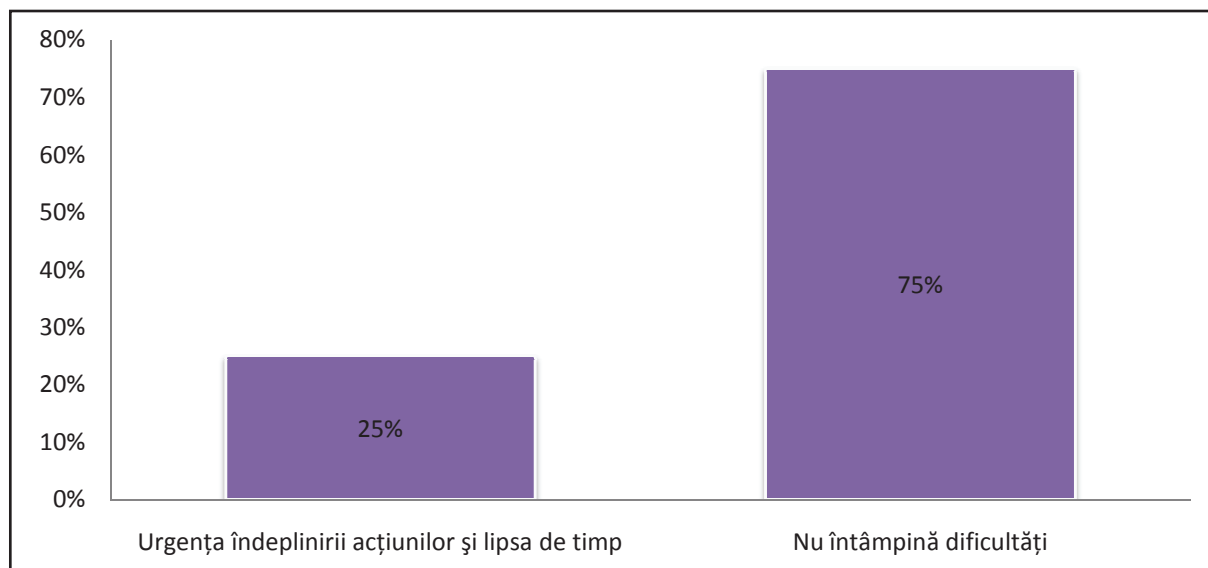
La rândul lor, colaboratorii de poliție s-au referit la lipsa dotărilor tehnice (spre exemplu, computer, automobil) în 13% din cazuri, au reclamat anumite impedimente de ordin legal (spre exemplu, faptul că persoana nu poate fi reținută mai mult de 3 ore) – 13% din respondenți și majoritatea polițiștilor – 74% din cazuri – nu au întâmpinat dificultăți (vezi Diagrama 28).

Diagrama 28. Problemele cu care se confruntă colaboratorii de poliție în realizarea atribuțiilor de serviciu

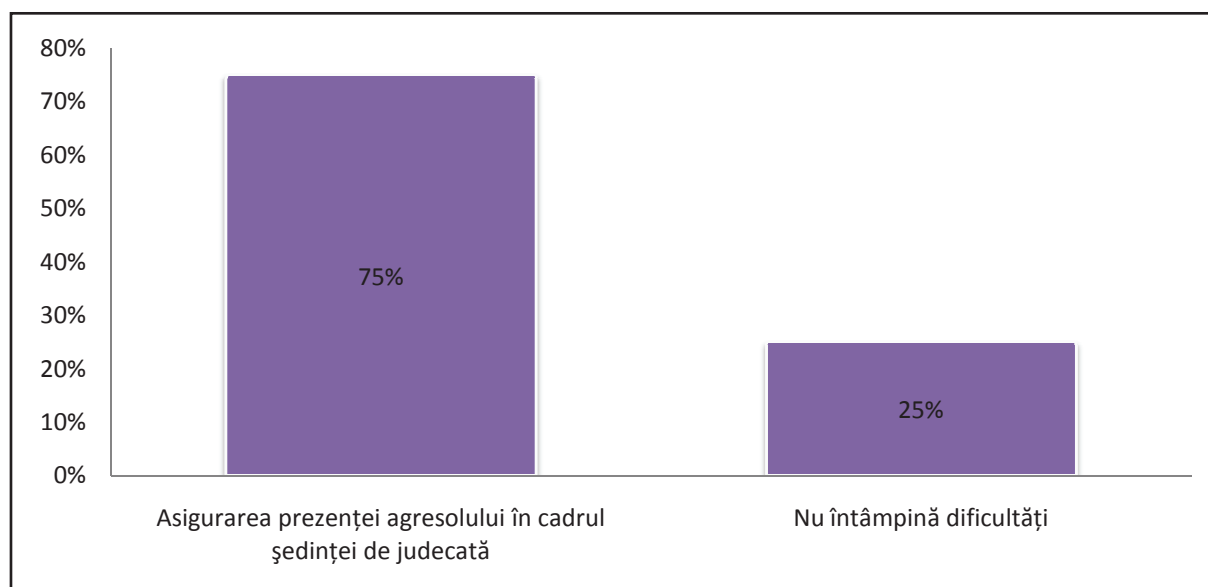
La întrebarea cu ce probleme se confruntă atunci când trebuie să acorde suport unei victime a violenței în familie, 75% din procurori au declarat că nu au probleme în legătură cu examinarea cauzelor de violență în familie, iar 25% – că problemele rezidă din urgența cu care trebuie să îndeplinească acțiunile și lipsa de timp (vezi Diagrama 29).

Diagrama 29. Problemele cu care se confruntă colaboratorii procuraturii în realizarea atribuțiilor de serviciu

La întrebarea cu ce probleme se confruntă judecătorii atunci când trebuie să acorde suport unei victime a violenței în familie, 75% din reprezentanții acestei categorii au declarat că cele mai mari probleme au fost create de necesitatea asigurării prezenței agresorului în ședința de judecată și faptul că deseori inspectorii și procurorii nu documentează cauza, și anume judecătorilor le revine sarcina să stabilească circumstanțele cauzei. Din cauza nedocumentării sau a nenumăratelor ședințe nu pot respecta termenul de 24 ore prevăzut pentru eliberarea ordonanței. Doar 25% din judecători au declarat că nu pot exista probleme la etapa eliberării ordonanțelor de protecție (vezi Diagrama 30).

Diagrama 30. Problemele cu care se confruntă judecătorii în realizarea atribuțiilor de serviciu

CONCLUZII

În urma analizei interviurilor și a datelor obținute, se constată faptul că toate grupurile, cu excepția asistenților sociali, au tendința de a considera că știu la perfecție cadrul normativ al combaterii și prevenirii violenței în familie. Aceștia au menționat că deseori sunt instruiți și beneficiază de traininguri în domeniu. Jumătate din numărul total de asistenți sociali au recunoscut că nu cunosc la perfecție ce este stabilit de legislație.

Deși aceste declarații se suprapun cu modul de expunere a atribuțiilor funcționale, se constată faptul că o parte considerabilă din asistenții sociali nu cunosc în deplină măsură care sunt obligațiile lor conform Legii. Mai grav este că și victimele nu-i percep ca pe niște actori credibili în ceea ce privește violența în familie: doar ¼ din victime s-au adresat asistenților sociali. Mulțumiți de prestația asistenților sociali sunt doar 7 la sută, iar circa 93% – o consideră fie nesatisfăcătoare, fie că nu sunt mulțumiți de prestația acestora.

În ceea ce privește serviciile acordate în comunitate de primăria locală și medicul de familie, vedem o tendință alarmantă – victimele preferă să nu se adreseze medicului de familie și că

doar o mică parte din cei care se adresează acestuia sunt mulțumiți de prestația lui. O situație similară o atestăm și la capitolul rolul administrației publice centrale: victimele nu le percep ca pe niște organe viabile.

În ceea ce privește colaboratorii de poliție, trebuie de menționat că în pofida faptului că majoritatea absolută dintre ei beneficiază de instruire, circa 1/5 nu cunosc în deplină măsură care sunt atribuțiile lor funcționale specifice Legii 45. În ceea ce privește victimele violenței în familie, remarcăm faptul că ¾ cunosc care sunt atribuțiile poliției, însă doar circa 32% au încredere că poliția își execută obligațiunile. În pofida acestui fapt, în cazul apariției unor noi cazuri de violență în familie, majoritatea victimelor ar prefera totuși să se adreseze direct colaboratorilor de poliție.

Cu privire la activitatea judecătorilor și procurorilor, aceasta nu este înțeleasă de majoritatea victimelor, deoarece nu cunosc care ar fi competențele acestor organe.

La compartimentul modul de exercitare a atribuțiilor de către alte organe, se pare că asistenții sociali și polițiștii sunt cele două organe care declină competența una în favoarea celeilalte în ceea ce privește instituția cu cele mai multe prerogative în domeniu și tot ele sunt cel mai des criticate de alte structuri – cum ar fi procurorii și judecătorii.

Cât privește problemele existente, dacă ar fi să luăm în considerație și opiniile celorlalte structuri – ale instanțelor de judecată sau ale procuraturii, atunci am putea identifica unele probleme de ordin instituțional și tehnic.

Astfel, trebuie remarcat faptul că fluctuația de cadre este cea mai mare printre colaboratorii asistenței sociale și cei ai poliției. Asistenții sociali, pe lângă atribuțiile potrivit Legii 45, au o mulțime de alte atribuții legate, în mare parte, de protecția socială a păturilor vulnerabile. Prin urmare, chiar în percepția victimelor, se pare că asistentul social nu poate fi persoana ce va soluționa o problemă de violență în familie, în care este implicat un agresor. Această situație este acceptată tacit și de către asistenții sociali, care se limitează la a fi niște statisticieni, și nu actori activi în ceea ce privește violența în familie.

Al doilea aspect ține de faptul că, din cauza fluxului de cadre, nu se reușește instruirea calitativă specializată a asistenților sociali, astfel s-ar putea explica necunoașterea de către majoritatea dintre ei a prevederilor legale.

Aceste probleme afectează și procesul de adoptare a ordonanțelor de instanțele de judecată, care depinde, în mare măsură, de calitatea activității asistentului social și cea a polițistului.

3.4. Nivelul de informare și sursele utilizate de victimele violenței în familie privind organizațiile și instituțiile care le pot acorda suport

În Republica Moldova sunt înregistrate mai multe centre / instituții care acordă asistență victimelor violenței în familie, unele dintre ele oferă inclusiv servicii de plasament: Centrul Informațional "La Strada"; Asociația „Refugiul Casa Mărioarei”; Centrul de asistență și protecție a victimelor și a potențialelor victime ale traficului de ființe umane, Chișinău; Centrul de asistență psiho-socială a copilului și familiei "AMICUL"; Unitatea națională de coordonare a sistemului național de referire în domeniul protecției și asistenței victimelor și a potențialelor victime ale

traficului de ființe umane; Centrul maternal “PRO Femina” pentru cuplul mamă-copil victime ale violenței în familie, Hîncești; Centrul de criză familială “SOTIS”; Centrul de plasament temporar pentru copii în situație de risc “Drumul spre Casă”, Bălți; Centrul maternal „ÎNCREDERE”, Cahul; Centrul maternal „PRO FAMILIA”, Căușeni; Centrul maternal „ARIADNA”, Drochia; Centrul de asistență a victimelor traficului de ființe umane, Căușeni; Centrul de drept, Căușeni; și Asociația Promo-LEX, Chișinău. Majoritatea sunt plasate în municipii și centre raionale. Cu părere de rău, nu toate aceste centre oferă servicii specializate, mai ales juridice, pentru a ajuta victimele violenței în familie, unele oferind doar suport psihologic.

La întrebarea dacă în comunitate există centre de plasament temporar sau sunt prestate servicii de consiliere pentru persoanele abuzate în familie, 41% din victime au răspuns afirmativ, 23% – au relevat că nu există, iar 36% – că nu sunt la curent. Toți cei care au susținut că în localitățile lor există centre de reabilitare a victimelor violenței în familie sunt satisfăcuți de serviciile prestate. La capitolul sursa de informare privind obținerea ordonanței de protecție, 27% din victime au declarat că au aflat despre asta de la centrul de plasament, 4% – de la asistentul social, 41% – de la colaboratorii de poliție, 28% – din alte surse.

Cu referire la serviciile existente în comunitate de care ar putea beneficia victimele violenței în familie, altele decât cele ale organelor de drept, 33% din asistenții sociali au susținut că există centre de plasament sau de criză a familiei, 67% – că victimele nu pot fi asistate de anumite centre din cauza lipsei acestora.

Circa 75% din procurori nu au putut numi serviciile existente în comunitate de care ar putea beneficia victimele violenței în familie, altele decât cele ale organelor de drept, iar 25% – au menționat că în comunitățile lor există servicii de consiliere psihologică și gazdă temporară pentru victimele violenței.

În ceea ce privește grupul judecătorilor, nici unul nu a putut numi serviciile existente în comunitate de care ar putea beneficia victimele violenței în familie, altele decât cele ale organelor de drept. Toți judecătorii au considerat necesară crearea centrelor de plasament atât pentru victime cât și pentru agresori.

Nu mai puțin importantă este și opinia autorităților cu privire la prestația centrelor de consultanță și de plasament.

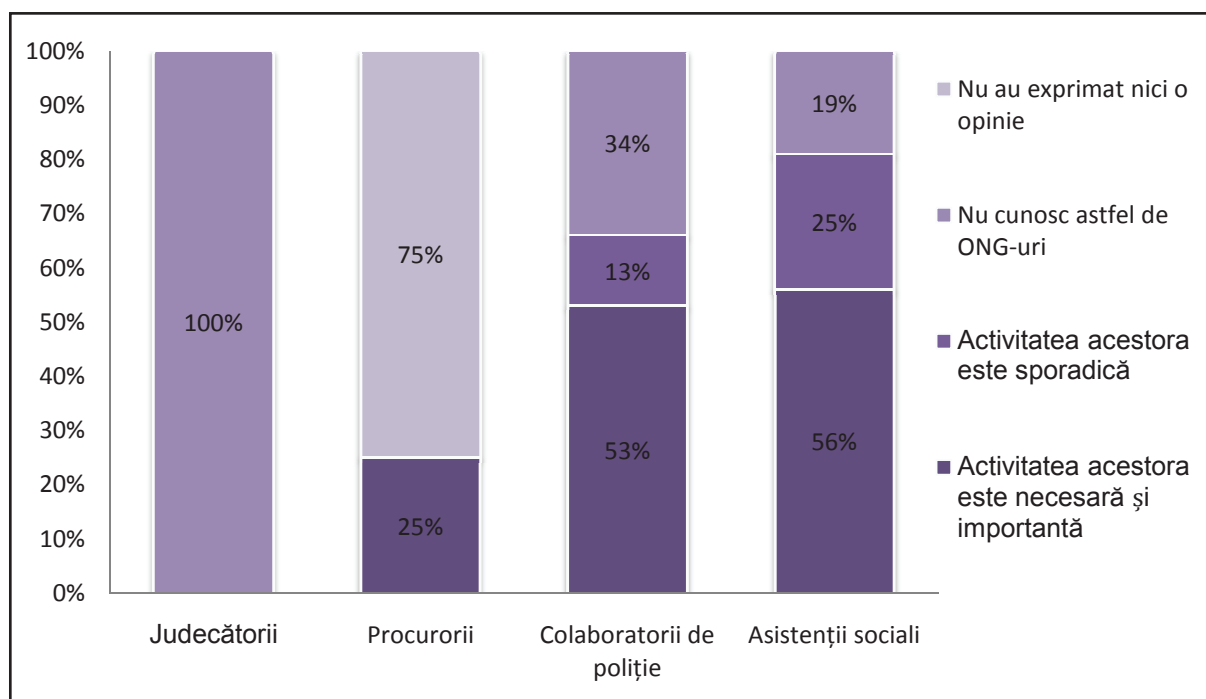
Astfel, 56% din asistenții sociali au declarat că rolul centrelor de consultanță și al ONG-urilor este unul însemnat și necesar, 25% – consideră că activitățile centrelor și ale ONG-urilor sunt sporadice și nu pot contribui la realizarea obiectivelor generale, iar 19% au fost deosebit de reticenți față de centrele de consultanță privată și ONG-uri.

Colaboratorii de poliție au declarat că: activitatea ONG-urilor și a centrelor de consultanță privată este una importantă și necesară – 53%; activitățile acestora sunt sporadice și nu pot contribui la realizarea obiectivelor generale de contracarare a violenței în familie –13%. Ceilalți polițiști – 34% – în genere nu au auzit de centre de consultanță sau ONG-uri specializate.

În ceea ce privește procurorii, 25% au declarat că ONG-urile au un rol important în prestarea serviciilor de consultanță pentru victime, iar 75% – nu au exprimat nici o opinie vizavi de activitatea ONG-urilor și impactul activității acestora.

Judecătorii intervievați au susținut că activitatea oricăror organizații în domeniu ar fi una benefică, având în vedere lipsa acestora (vezi Diagrama 31).

Diagrama 31. Percepțiile respondenților privind rolul ONG-urilor în raport cu fenomenul violenței în familie

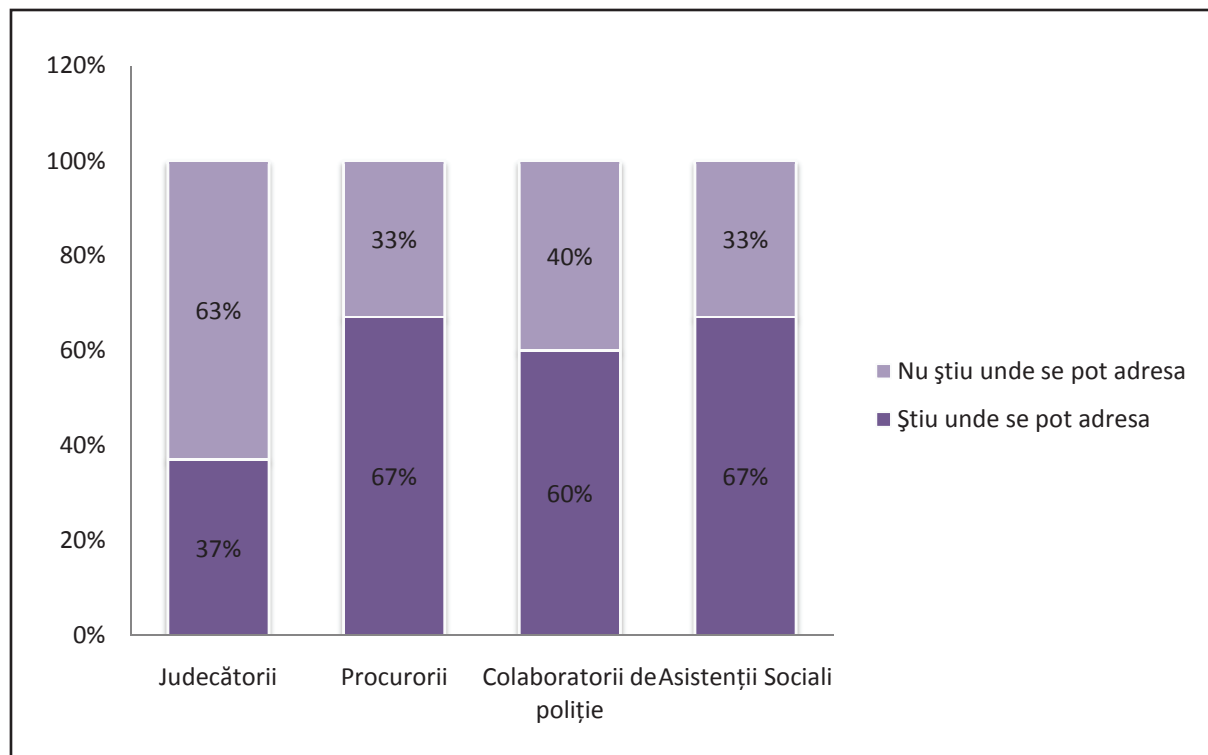
Toate grupurile intervievate au fost rugate să se pronunțe pe marginea faptului dacă potențialele/prezentele victime ale violenței în familie cunosc unde trebuie să se adreseze după ajutor. Asistenții sociali au declarat că: victimele nu sunt informate la acest capitol – 67%, că victimele sunt informate suficient de bine – 33%.

Colaboratorii de poliție consideră că: potențialele/prezentele victime ale violenței în familie știu unde trebuie să se adreseze după ajutor – 60%, nu știu unde să se adreseze – 40%.

La această întrebare, 67% din procurori au răspuns că victimele știu unde trebuie să se adreseze, iar 33% consideră că acestea ar trebui informate mai des despre drepturile lor.

În ceea ce privește judecătorii, 37% consideră că victimele își cunosc dreptul de a se adresa organelor competente, iar 63% – că acestea nu își cunosc pe deplin drepturile (vezi Diagrama 32).

Diagrama 32. Percepțiile judecătorilor, procurorilor, colaboratorilor de poliție și asistenților sociali despre nivelul de informare al victimelor privind instituțiile la care se pot adresa după suport

CONCLUZII

Din interviurile realizate, constatăm că 60% din victime, indiferent de locul domiciliului, nu cunosc ONG-uri sau centre care le-ar putea acorda asistență, inclusiv juridică, în cazul unor acte de violență în familie. Și alte autorități au declarat că nu sunt la curent dacă în teritoriul administrat funcționează centre de consultanță; astfel, toți judecătorii intervievați nu au putut spune dacă în teritoriul administrat se regăsesc centre de plasament sau de consultanță. Nici ¼ din procurori nu au putut aduce exemple de acest gen. Majoritatea asistenților sociali – 67% – au declarat că în localitățile administrate lipsesc asemenea centre.

În ceea ce privește necesitatea activității centrelor de consultanță și a ONG-urilor, peste 50% din autorități au salutat o mai mare implicare a acestora.

Referitor la instruirea și cunoașterea prevederilor legale de către victime, autoritățile sunt convinse că s-au realizat suficiente acțiuni de promovare a drepturilor și că acestea știu unde și cum trebuie să se adreseze. Astfel, în opinia a 60% din asistenții sociali, polițiști și procurori, victimele cunosc prevederile legale și modul de soluționare a cazurilor de violență în familie. Spre deosebire de aceștia, judecătorii au fost mai reticenți, majoritatea susținând că victimele violenței în familie nu cunosc prevederile legale.

3.5. Gradul de cunoaștere de către victime și autorități a condițiilor emiterii și executării unei ordonanțe de protecție

Potrivit informației oferite de MMPSF, în perioada 2007-2012, această instituție în comun cu alți actori în prevenirea și combaterea violenței în familie a organizat un șir de seminare și mese rotunde, care au avut drept obiectiv instruirea colaboratorilor structurilor implicate. La nivel de instituție, la data de 01.06.2009, prin ordinul nr. 52, a fost aprobată „Strategia privind crearea sistemului de formare profesională continuă a personalului angajat în sistemul de asistență socială (pentru perioada 2009-2012) și planul de acțiuni”, strategie destinată, în primul rând, personalului care lucrează direct cu beneficiarii asistenței sociale. Ulterior, prin ordinul nr. 56 din 15.06.2009, a fost aprobat „Curriculumul de instruire inițială în asistența socială și suportul de curs pentru instruirea inițială a asistenților sociali comunitari”, care include un modul vizând prevenirea violenței în familie. MMPSF a raportat că doar pe parcursul anului 2009 de acest suport de curs au beneficiat 520 de asistenți sociali comunitari.

În opinia instituției, cadrele au beneficiat de consultanță și pregătire profesională în cadrul mai multor proiecte mari, inclusiv proiectul „Protecția și abilitarea victimelor traficului de ființe umane și violenței în familie”, implementat în perioada 2008-2011, cu suportul Guvernului Japoniei și Fondului ONU pentru Securitate Umană. Raioanele care au beneficiat de asistență sânt: Șoldănești, Anenii Noi, Rezina, Vulcănești și Grigoriopol. Ulterior, pe baza experienței acumulate în cadrul acestui proiect, au fost create echipe multidisciplinare în 30 de comunități, iar în 28 dintre ele – servicii informativ consultative.

De asemenea, la INJ s-au desfășurat o serie de seminare în septembrie 2009, destinate procurorilor, judecătorilor și avocaților, fiind instruite circa 50 de persoane.

La data de 20.01.2010, prin ordinul nr. 041, a fost aprobat Curriculumul național și Suportul de curs pentru formarea inițială a competențelor manageriale pentru sistemul de asistență socială. În perioada 18-20.11.2010, cu susținerea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, UNFPA, INJ și cu participarea specialiștilor din cadrul MMPSF, a fost organizat un alt seminar de instruire pentru 25 de formatori în domeniul violenței în familie, în calitate de formatori fiind selectați judecători, avocați, procurori și polițiști.

În total, în perioada 2009-2010, de instruire au beneficiat circa 190 de specialiști din domeniul jurisprudenței.

Pe parcursul anului 2010, sistemului național de referire a fost extins în 5 raioane: Basarabeasca, Briceni, Drochia, Glodeni și Orhei. La lansarea acestei ascensiuni au participat circa 125 de specialiști.

În cadrul altui proiect având drept scop extinderea sistemului național de referire, MMSPF de comun cu Organizația Internațională pentru Migrație, Terres de Homes și Centrul PAS, a organizat și desfășurat seminare pentru echipele multidisciplinare în alte 10 unități administrativ teritoriale din raioanele: Ungheni, Călărași, Telenești, Rîșcani, Cantemir, Rezina, Comrat, Ștefan Vodă, Leova și mun. Chișinău, fiind instruite peste 280 de persoane.

În perioada noiembrie-decembrie 2011, MMPSF, cu suportul UNFPA, a organizat 3 seminare de instruire cu tematica „Rolul organelor abilitate în soluționarea cazurilor de violență în familie și asistența victimelor violenței în familie în cadrul SNR”. La seminare au participat circa 90 de persoane.

Potrivit informațiilor oferite de Procuratura Generală, în perioada 2010-2012 au beneficiat de instruirii în domeniul prevenirii violenței în familie circa 72 de procurori, în cadrul a 9 seminare.

MAI nu a putut oferi informații cu privire la numărul exact al polițiștilor care au participat la seminarele de instruire. Totodată, a fost menționat faptul că în cadrul Academiei de Poliție „Ștefan cel Mare” a fost elaborat un manual privind implementarea prevederilor legislației în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie. Tot MAI a precizat că colaboratorii de poliție beneficiază de instruirii la nivel de comisariate, instruirii obligatorii pentru aceștia.

Cunoștințe generale despre acțiunile îndreptate împotriva agresorului

Întrebați ce măsuri s-ar putea lua în raport cu agresorii conform legii, nici un asistent social nu a oferit răspuns.

Majoritatea colaboratorilor de poliție au menționat măsurile de restricționare – reținerea, arestul agresorului, precum și posibilitatea înaintării unei cereri de comitere a actelor de violență.

La fel ca și colaboratorii de poliție, procurorii au susținut că ar fi competenți să dispună pornirea urmărilor penale, înaintarea unei cereri cu privire la comiterea faptelor de violență în familie către instanța de judecată.

În ceea ce privește judecătorii, aceștia au numit prevederile CPC și CPP cu privire la posibilitatea emiterii unei ordonanțe de protecție în cazul în care ar parveni o asemenea cerere, sau aplicarea măsurilor de limitare a eliberării, cum ar fi arestul.

Frecvența depunerii cererilor de eliberare a ordonanțelor

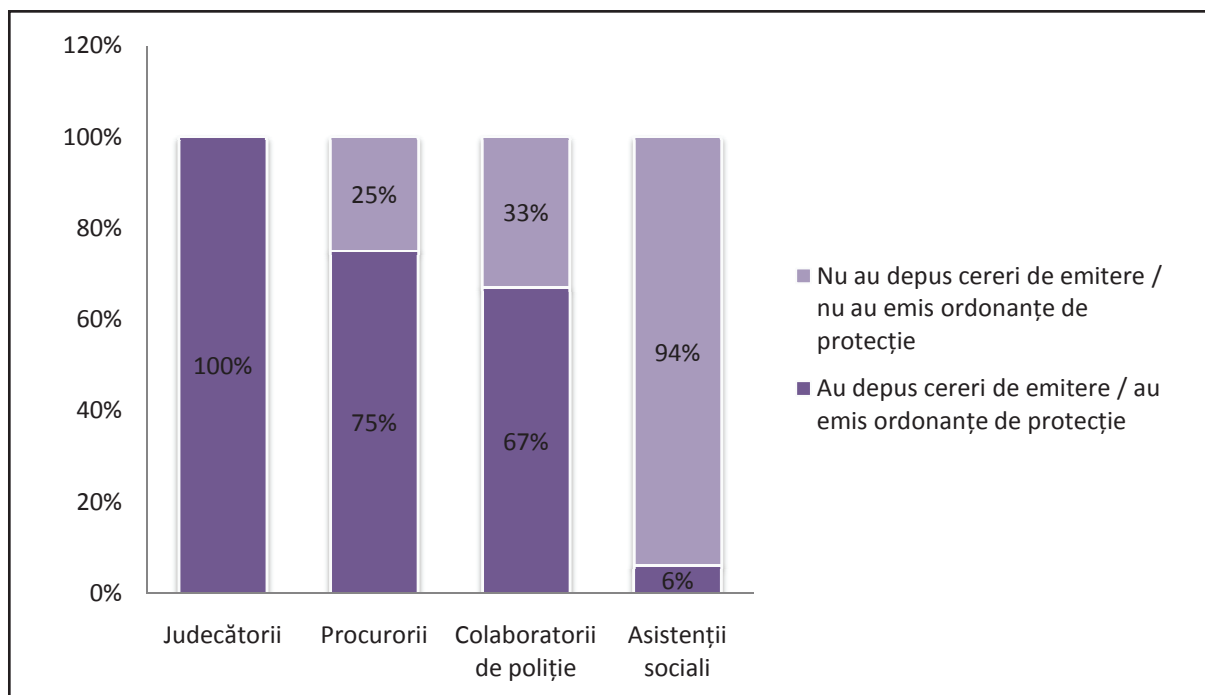
Întrebați cât de frecvent au fost puși în situația de a pregăti o cerere de comitere a actelor de violență în familie și cererea de eliberare a ordonanței, 94% din asistenții sociali au declarat că nu au participat niciodată la scrierea unei cereri de eliberare a ordonanței și doar 6% – au depus o cerere pentru eliberarea ordonanței.

În ceea ce privește colaboratorii de poliție, 67% au declarat că au depus personal sau au participat la depunerea unei cereri de emiterie a ordonanței de protecție în favoarea victimei, iar 33% – că nu au participat la întocmirea unor asemenea cereri.

Procurorii, în proporție de 75 la sută, au declarat că au participat la întocmirea și depunerea cererilor de comitere a actelor de violență în familie și 25% – că nu au participat și nu au depus asemenea cereri de emiterie a ordonanțelor de protecție.

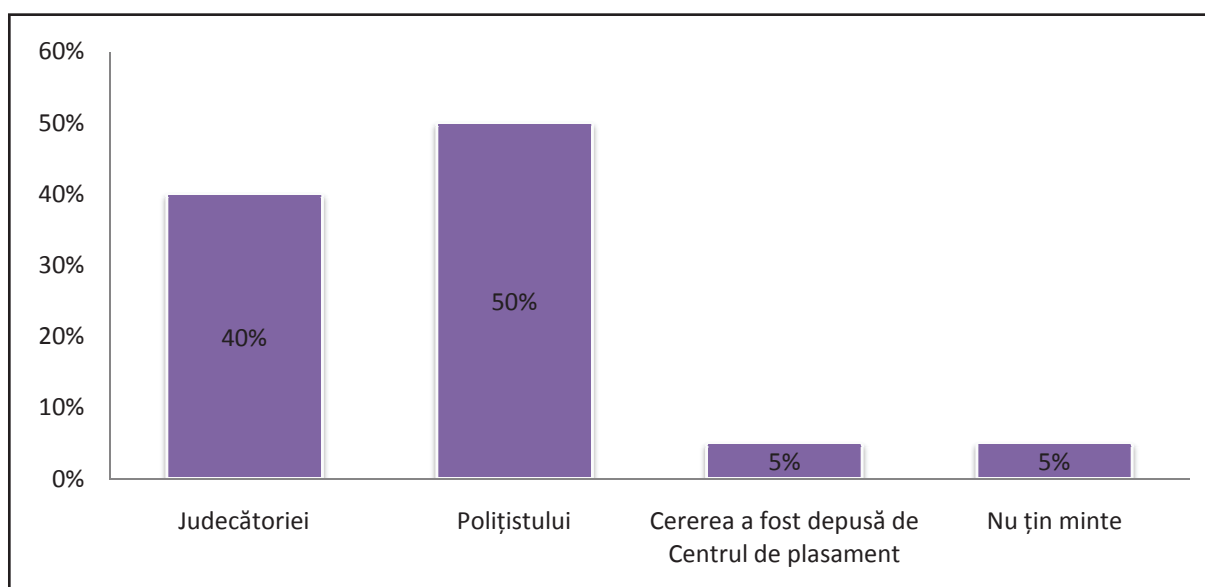
În ceea ce privește judecătorii, toți cei intervievați au afirmat că au avut în procedură cereri cu privire la emiteria ordonanțelor de protecție. La emiteria ordonanței de protecție, majoritatea colaborează cu poliția, prin solicitarea de informații suplimentare cu privire la actele de violență comise (vezi Diagrama 33).

Diagrama 33. Distribuția respondenților în funcție de faptul dacă au depus sau nu cereri de emiteră a ordonanțelor de protecție

La întrebarea cui a fost formulată inițial cererea de eliberare a ordonanței de protecție, 40% din victime au precizat că au adresat plângerea direct judecătoriei; 50% – polițistului, care, la rândul său, a înaintat-o judecătoriei; 5% au declarat că centrul de plasament a înaintat cerere de eliberare a ordonanței în interesele victimei și 5% – că nu mai țin minte în ce condiții a fost înaintată cererea de eliberare a ordonanței (vezi Diagrama 34).

Diagrama 34. Distribuția victimelor în funcție de faptul cui au adresat cererea de eliberare a ordonanțelor de protecție

Termenele de emitere a ordonanțelor

În privința termenului legal de emitere a ordonanței de protecție, nici un asistent social nu a putut spune care este acesta, menționând că nu este de competența lor, ci a instanțelor de judecată.

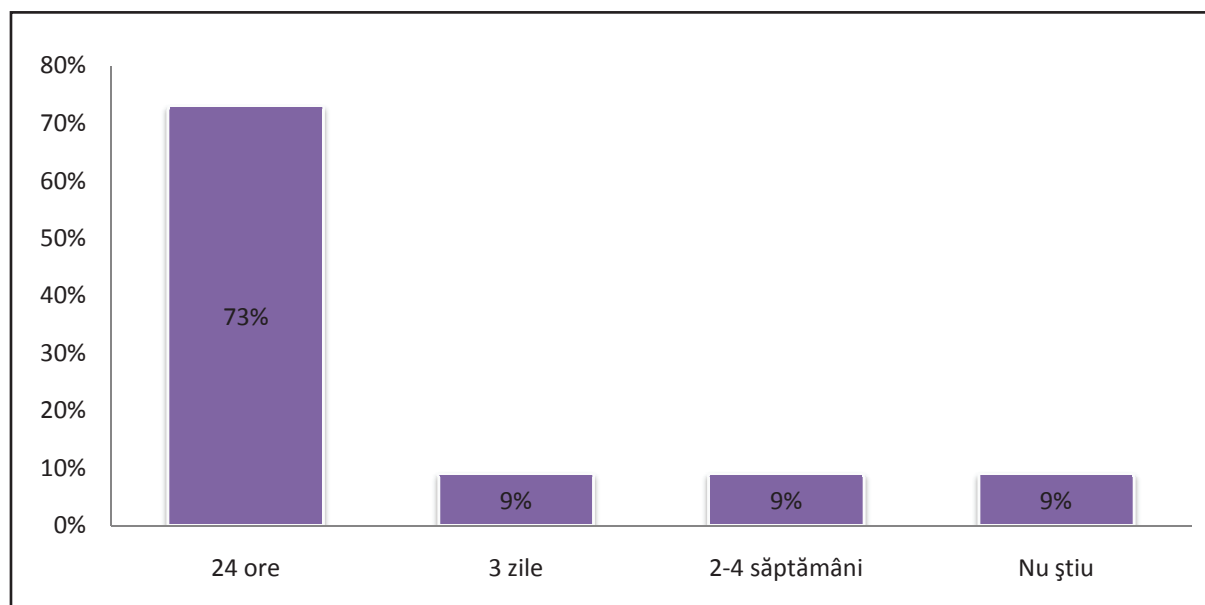
Colaboratorii de poliție au numit termenele de emitere a ordonanțelor de protecție și au menționat, în proporție de 87 la sută, că instanța de judecată se încadrează în aceste termene, în timp ce 13% nu au putut spune care este termenul de emitere a ordonanțelor de protecție.

În ceea ce privește procurorii, 63% au numit termenul de emitere a ordonanțelor și au opinat că judecătorii se încadrează în termenele stabilite. Cu toate acestea, ei au declarat că termenul de 24 ore nu este unul rezonabil, fiind necesar prelungirea termenului de la 24 ore la 72 ore. Concomitent, 37% din procurori au menționat că termenul de 24 ore stabilit pentru emiterea ordonanțelor de protecție nu este respectat de instanța de judecată, unele cereri fiind examinate în decurs de 2 săptămâni.

Referitor la termenul de emitere a unei ordonanțe de protecție, toți judecătorii cunosc termenul stabilit pentru adoptarea unei ordonanțe de protecție. Totodată, doar 50% din judecători au recunoscut că au emis ordonanțele în decurs de 24 ore, iar 50% – că au admis depășiri, fapt datorat colaboratorilor de poliție, care nu au prezentat la timp rapoartele cu privire la circumstanțele actelor de violență. Doar 25% din judecătorii intervievați au declarat termenul de 24 ore ca fiind unul rezonabil, în timp ce restul – 75% – consideră că acesta urmează a fi prelungit la 72 ore, pentru a se reuși documentarea cauzei.

La compartimentul termenele în care a fost eliberată ordonanța de protecție, circa 73% din victime au declarat că au recepționat-o în decurs de 24 ore, 9% – în decurs de 3 zile, 9% – în decurs de 2-4 săptămâni și 9% – că nu cunosc termenul exact de eliberare a ordonanței de protecție (vezi Diagrama 35).

Diagrama 35. Termenul în care a fost eliberată ordonanța de protecție

Totodată, în 91% din cazuri victimele au fost citate în instanță și au participat la ședința de judecată la etapa eliberării ordonanței, de rând cu agresorul, iar în 9% din cazuri victimele susțin că nu au fost citate.

Monitorizarea executării

Întrebați cine se ocupă de monitorizarea executării ordonanței, 56% din asistenții sociali au recunoscut că și ei, de rând cu colaboratorii de poliție, sunt responsabili de executarea ordonanțelor și de monitorizarea executării acestora, în timp ce 44% din asistenți consideră că monitorizarea trebuie realizată de organele de poliție.

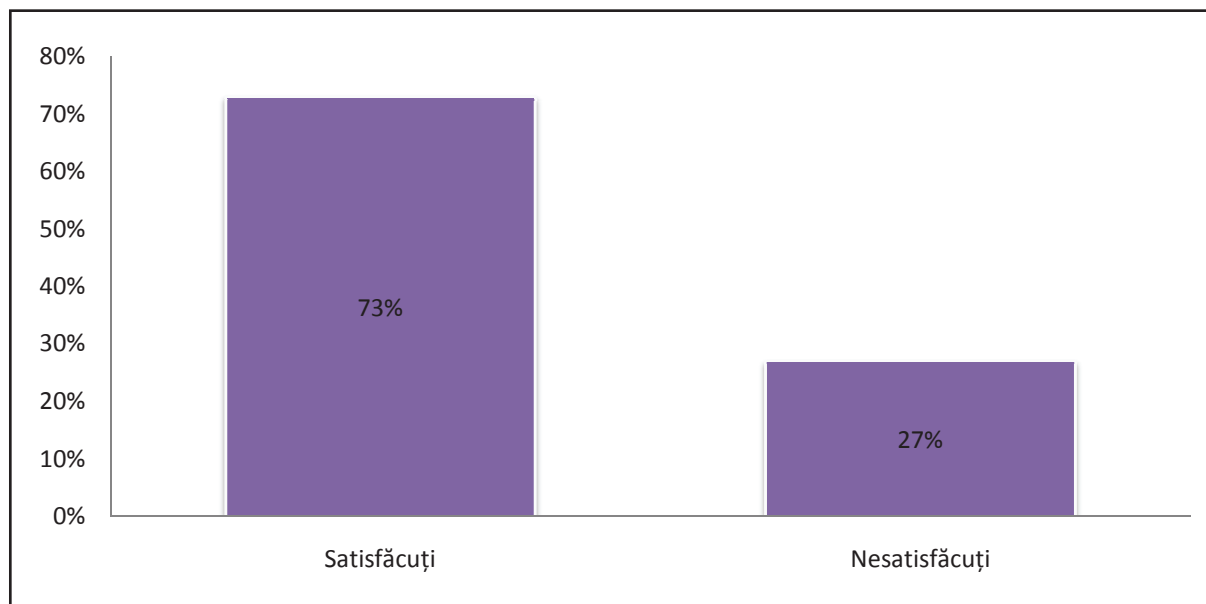
Cu referire la colaboratorii de poliție, circa 80% au recunoscut că anume ei execută ordonanțele de protecție și monitorizează cum este respectată aceasta de către agresor, în timp ce 20% consideră această acțiune drept prerogativa asistenților sociali.

Circa 62% din procurori au declarat că executarea ordonanțelor de protecție este prerogativa organelor de poliție și a asistenților sociali, iar 38% – au menționat că monitorizează modul în care colaboratorii execută aceste ordonanțe.

Toți judecătorii au menționat că nu se ocupă de monitorizarea executării ordonanțelor dat fiind faptul că aceasta ține de competența colaboratorilor de poliție.

Din rândul victimelor în privința cărora au fost eliberate ordonanțele de protecție, 27% au declarat că nu sunt mulțumite de termenul de eliberare a ordonanței și 73% – că sunt satisfăcute de termenul de eliberare a ordonanței (vezi Diagrama 36).

Diagrama 36. Gradul de satisfacție al victimelor de termenul de eliberare a ordonanțelor de protecție

Ordonanța de protecție – măsură eficientă

La întrebarea dacă ordonanțele de protecție într-adevăr sunt o măsură eficientă de protejare a victimelor, 87% din asistenții sociali le consideră necesare și utile, 13% – opinează că acestea nu sunt necesare, deoarece agresorii trebuie pedepsiți mai dur.

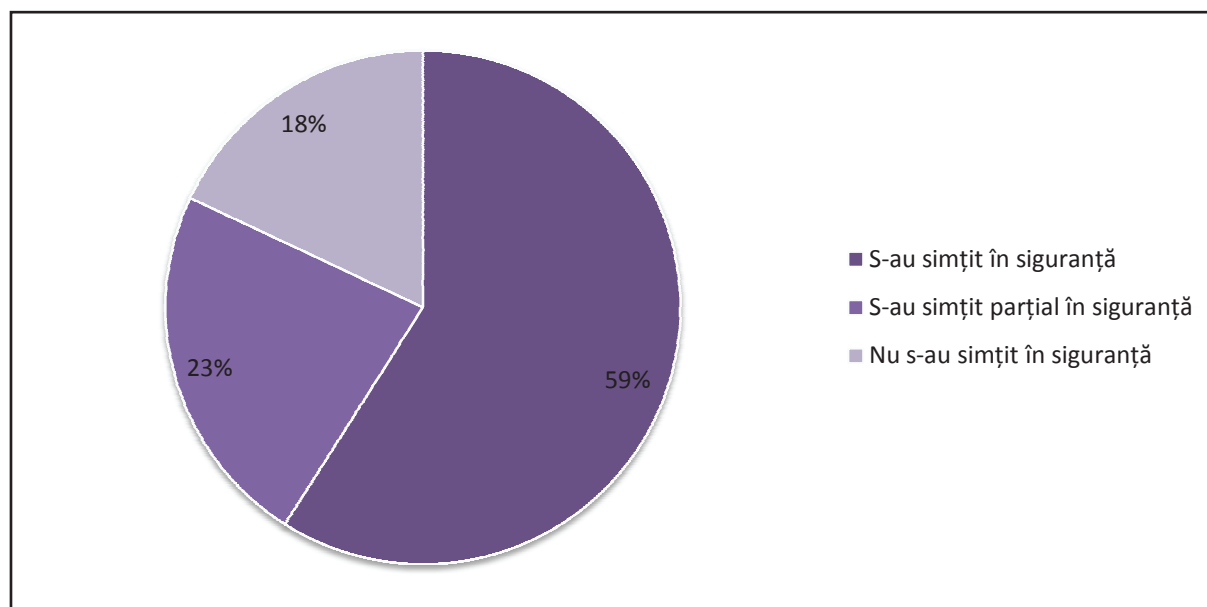
Viziunea colaboratorilor de poliție în această problemă este următoarea: 75% consideră că ordonanțele sunt necesare și utile, iar 25% – că ordonanța de protecție nu duce la rezolvarea problemei violenței în familie.

În ceea ce privește procurorii, 87% consideră că ordonanța de protecție este o măsură eficientă în prevenirea și combaterea violenței în familie, iar 13% – că aceasta nu este un mecanism eficient, urmând a fi aplicate agresorilor sancțiuni mai dure.

În ceea ce privește judecătorii, toți cei intervievați consideră ordonanța de protecție drept o măsură eficientă și necesară în vederea protejării victimelor, în mod special în mediu rural, unde comunitatea cunoaște situațiile în care se produce violența în familie, iar adoptarea unei ordonanțe de protecție îi disciplinează și pe ceilalți agresori din acea comunitate.

Victimele au declarat că în 90% din cazuri instanța a dispus agresorului obligarea de a nu se apropia de casă, de victimă și de copil/copii, să nu aplice violența; în 5% din cazuri – obligarea de a transmite arma de foc, în alte 5% – de a consulta un medic. În 95% din cazuri victimele au fost satisfăcute de măsurile aplicate, în 5% – consideră că măsurile urmau să fie mai dure. Cu toate acestea, doar 59% din victime s-au simțit în siguranță, 23% – s-au simțit parțial în siguranță, iar 18% – nu s-au simțit în siguranță, deoarece le era frica să nu fie abuzate din nou (vezi Diagrama 37).

Diagrama 37. Gradul de siguranță al victimelor după emiterea ordonanțelor de protecție

În 23% din cazuri ordonanțele au prevăzut măsuri de tratament, iar în 77% – nu au prevăzut asemenea măsuri. Victimele nu au putut spune dacă măsurile de corijare au fost aplicate.

În 73% din cazuri ordonanțele au fost eliberate pentru o perioadă de 90 zile, în 27% – ordonanțele au fost eliberate pe un termen de 30 zile. Toate victimele au declarat că s-ar adresa din nou Judecătorei în cazul în care vor fi supuse unor acte de violență repetate. Solicitate de a-și expune opinia cu referire la măsurile ce ar fi putut fi aplicate pentru a preveni abuzul în familie, victimele au numit: limitarea vânzării alcoolului, sporirea atenției față de cazurile de violență în familie, crearea centrelor de dezalcoolizare, instruirea actorilor implicați, intervenția imediată a organelor, informarea sistematică a actorilor implicați, oferirea de adăpost victimelor violenței în familie.

CONCLUZII

În ceea ce privește mecanismul de emiteră a ordonanței de protecție, se constată că, deși MM-SPF a raportat desfășurarea unui număr mare de seminare, traininguri și alte măsuri de ordin instructiv, asistenții sociali rămân cei mai puțin informați la capitolul ordonanțele de protecție. Majoritatea absolută a asistenților sociali nu au participat niciodată la depunerea unei cereri de emiteră a ordonanței de protecție; ei nu cunosc măsurile ce pot fi aplicate față de agresori. Situația este mai bună în ceea ce privește colaboratorii de poliție și procurorii, care au declarat în proporție de 67% și, respectiv, 75% că au participat la întocmirea și depunerea cererilor de emiteră a ordonanței de protecție.

În ceea ce privește termenele de emiteră a ordonanțelor de protecție, jumătate din judecători au recunoscut că au emis ordonanțele în afara termenului de 24 ore, așa cum este stabilit de lege. Cu toate acestea, în percepția majorității polițiștilor, procurorilor și victimelor termenul de 24 ore a fost respectat.

Din câte se poate observa în urma interviurilor realizate, termenul de emiteră a ordonanței de protecție depinde de modul în care este formulată cererea și dacă aceasta este susținută de probe concludente.

Și percepția cu privire la eficiența ordonanțelor este diferită. Așadar, cei care au participat la întocmirea și depunerea cererilor de emiteră a ordonanțelor de protecție consideră că sunt acțiuni necesare și utile, iar cei care nu au depus niciodată cereri de emiteră a ordonanței consideră aceste măsuri ineficiente. Această diferență este vizibilă în mod special la asistenții sociali, care, deși nu au participat la depunerea cererilor de eliberare a ordonanțelor, consideră în număr mare că aceste acțiuni sunt ineficiente. Și opinia judecătorilor la acest compartiment este destul de valoroasă: aceștia consideră că ordonanța de protecție este o măsură eficientă și necesară. Aceași părere o au și victimele violenței în familie, care au declarat în unanimitate că vor apela din nou la instanța de judecată pentru emiteră a ordonanței de protecție în cazul apariției unor noi abuzuri din partea agresorilor.

Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că doar 59% din victimele care au obținut o ordonanță de protecție s-au simțit în siguranță. Restul de 41% nu s-au simțit în siguranță din cauza modului de executare a acesteia.

3.6. Gradul de colaborare dintre organele de resort în procesul de emitere și executare a ordonanțelor de protecție

Referitor la mecanismul de colaborare cu alte structuri în emiterea și executarea ordonanțelor de protecție, 50% din asistenții sociali au susținut că au colaborări bune la nivel de raion, chiar și în cadrul echipelor multidisciplinare, cealaltă jumătate consideră că nu există o colaborare eficientă.

În ceea ce privește colaboratorii de poliție, circa 53% au menționat că au o colaborare eficientă la nivel de raion sau municipiu, iar 47% – consideră că nu există acțiuni de colaborare.

Opinia procurorilor este următoarea: 25% au declarat că au o colaborare bună doar cu asistenții sociali din localitate, 25% – în special cu poliția, iar restul – 50% – cu echipele multidisciplinare. În ceea ce privește judecătorii, aceștia au comunicat că au cele mai bune relații de colaborare cu polițiștii.

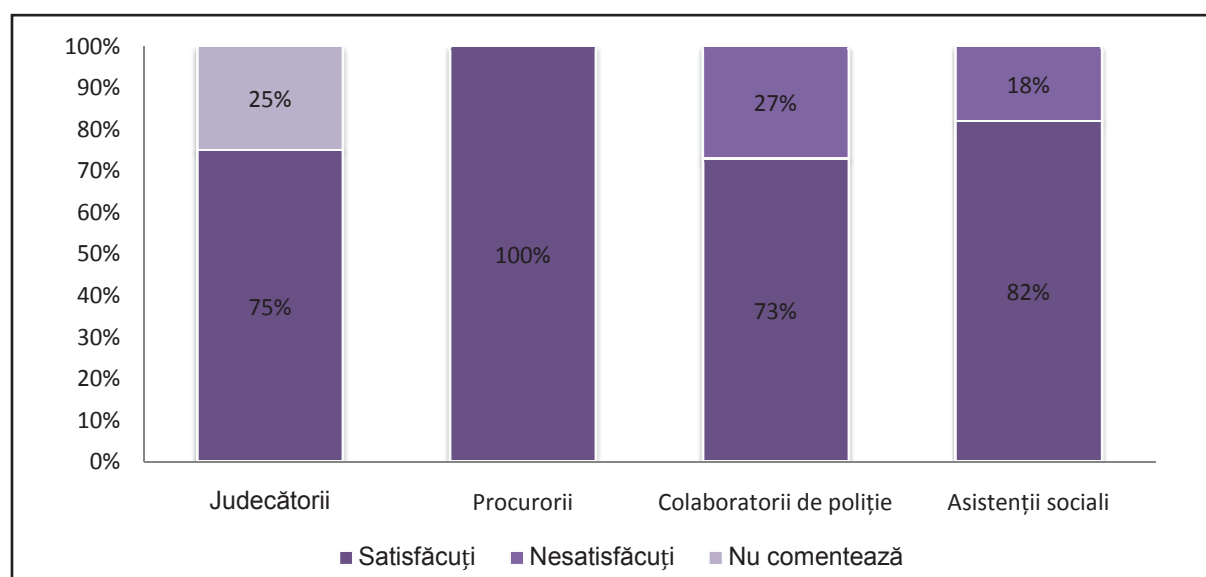
La întrebarea vizând nivelul de satisfacție privind conținutul Legii 45, 82% din asistenții sociali au afirmat că sunt mulțumiți, iar 18% – consideră terminologia prea complicată și legea declarativă.

Colaboratorii de poliție sunt mulțumiți de prevederile Legii 45 în proporție de 73 la sută, iar 27% au declarat că nu sunt satisfăcuți de prevederile legii, deoarece le consideră mai mult declarative decât utile.

La această întrebare toți procurorii au susținut că sunt mulțumiți, deoarece Legea 45 contribuie la eradicarea fenomenului violenței în familie.

La capitolul respectiv, judecătorii au afirmat următoarele: 75% – că sunt mulțumiți, deoarece Legea 45 contribuie la eradicarea fenomenului violenței în familie; 25% – că nu pot da răspuns la asemenea întrebări, întrucât funcția de judecător presupune doar executarea legilor, dar nu și aprecierea acestora (vezi Diagrama 38).

Diagrama 38. Nivelul de satisfacție al respondenților de conținutul Legii 45

CONCLUZII

Referitor la colaborarea autorităților la nivel de comunitate, aproximativ jumătate au recunoscut că nu există relații de colaborare și, prin urmare, nici mecanisme de intervenție comune. Din câte se vede din declarațiile autorităților, la nivel de localități nu există mecanisme viabile ce ar implica toate autoritățile să conlucreze. Există anumite colaborări în ceea ce privește acumularea de probe și modul de emitere a ordonanțelor, însă nu toate autoritățile sunt implicate în procesul respectiv.

Cele mai solicitate sunt organele de poliție, cu care preferă să colaboreze instanțele de judecată și asistenții sociali. La extrema cealaltă se plasează asistenții, care, în pofida împuternicirilor ce le au, sunt solicitați cel mai puțin. Nici procurorii nu sunt văzuți de celelalte autorități ca parteneri viabili în contracararea acțiunilor agresorilor.

În ceea ce privește nivelul de satisfacție, remarcăm faptul că peste $\frac{3}{4}$ din autorități sunt mulțumite de prevederile Legii 45 și mecanismele instituite de ea.

■ CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Potrivit datelor statistice oferite de instituțiile monitorizate, în anii 2008-2011 s-a stabilit o dinamică în creștere a numărului de plângeri înaintate către autoritățile implicate în realizarea Legii 45. Această dinamică se observă atât la nivel de țară cât și la nivel de fiecare raion. Creșterea ar putea fi determinată de introducerea în anul 2010 a modificărilor legislative în CPC și în CPP, cât și de crearea pe parcursul anilor 2010 și 2011 a unei practici instituționale cu privire la intervenirea în situațiile de violență în familie.

Cu toate acestea, datele statistice nu par a fi unele credibile și există presupuneri că numărul plângerilor ar fi mai mare. Această concluzie reiese din faptul că multe din plângerile privind violența în familie au fost atribuite unor contravenții administrative în sânul familiei. Astfel, s-a reușit calificarea unor fapte care urmau a fi examinate în ordinea art. 201/1 CP doar în anumite contravenții. În acest scop, responsabilitatea primară cade pe seama organelor de poliție. În mod special, organele de poliție tratează agresorii drept scandalagii și formează un registru separat cu aceștia, fără a raporta manifestările respective drept cazuri de violență în familie.

În același timp, în urma analizei calitative a ordonanțelor, s-a stabilit că cele mai multe cereri de eliberare a ordonanțelor au fost depuse de organele de poliție. Astfel, din cele 160 de ordonanțe analizate, 69 au fost depuse de către organele de poliție, 49 – de către procuraturi, 37 – de către victime și doar 5 – de către reprezentanții DAS. Prin urmare, concluziile inserate în capitolele precedente cu privire la neimplicarea în soluționarea problemelor legate de violența în familie în volumul stabilit de DAS raionale își găsesc confirmare în datele obținute din ordonanțele puse la dispoziție de instanțele de judecată.

În continuarea analizei calitative ale ordonanțelor remarcăm faptul că în 85 din cele 160 de încheieri, hotărâri și ordonanțe emise cu privire la examinarea chestiunii cu privire la eliberarea ordonanțelor de protecție, au figurat și minorii. Astfel, mai mult de 50% din ordonanțe au vizat și protecția minorilor.

Cererile repetate de comitere a violenței în familie au avut o pondere foarte mică: din cele 160 de cereri doar 4 au fost de prelungire a ordonanței. Și ponderea cererilor de retragere a ordonanțelor a fost foarte mică, fiind comunicate doar 4 din totalul de 160. Astfel, și-au găsit confirmare concluziile vizând măsurile de limitare a anumitor drepturi ale agresorilor, care au avut efectul scontat de prevenire a violenței în continuare, iar victimele au fost protejate într-o oarecare măsură prin acestea. Ordonanțele au fost contestate de un număr relativ mic de agresori, ceea ce relevă faptul că acțiunile aplicate au fost, în principiu, acceptate de către agresori ori acțiunile aplicate și-au atins scopul.

Reieșind din informația generală prezentată de judecătorii, în anul 2011 observăm o creștere a numărului ordonanțelor emise.

În ceea ce privește durata emiterii ordonanțelor, în urma analizei am stabilit că în perioada 2008-2010 acestea au fost emise, de cele mai multe ori, cu depășirea termenului de 24 ore, însă la analiza ordonanțelor din anul 2011 se observă o creștere a numărului de ordonanțe emise în 24 ore.

Cel mai des, termenul de valabilitate a ordonanței de protecție a fost stabilit pentru 3 luni, fapt remarcat în peste 90% din încheierile emise cu privire la acordarea măsurilor de protecție.

Un aspect de remarcat este și faptul că, frecvent, instanțele de judecată denumesc actele emise în mod diferit; de cele mai multe ori, judecătorii au emis ordonanțe ca act separat; în alte cazuri au fost emise încheieri și în baza încheierilor au fost emise ordonanțele; unii judecători au emis hotărâri prin care au aplicat măsuri de restricție. Menționăm că aceste diferențe au fost sesizate în aceleași judecătorii.

Nu putem prezenta mecanisme funcționale la nivel de raion ca model de bune practici, deoarece autoritățile implicate în realizarea Legii 45 nu au furnizat informații de acest gen.

Astfel, sunt evidente deficiențele generate de lipsa unor activități de instruire în rândul judecătorilor în perioada 2008-2011, precum și lipsa generalizării practicii judiciare în această perioadă.

La fel, deficiențele se datorează unei conlucrări ineficiente dintre autoritățile implicate în realizarea Legii 45 – circumstanță care, la rândul ei, creează riscuri pentru victimele violenței în familie, care nu pot beneficia de garanții legate de securitatea lor.

Nu există un mecanism de monitorizare a executării ordonanțelor de protecție. Astfel, de multe ori, agresorul este obligat la anumite acțiuni firești – de exemplu, să nu agreseze victima. La fel, nu există nici un mecanism de verificare a executării măsurilor impuse în ordonanța de protecție. Astfel, aprecierea modului în care s-a executat ordonanța de protecție este lăsată la discreția victimei, care, de regulă, nu cunoaște limitele executării și modul în care urmează să reacționeze. Deși au fost sesizate mai multe cazuri de neexecutare a unor ordonanțe de protecție, nu au fost stabilite acțiuni de atragere la răspundere a agresorilor pentru neexecutare.

Nu există un mecanism clar și eficient cu privire la monitorizarea executării unor ordonanțe care prevăd obligația de a părăsi locuința sau de a nu se apropia de domiciliul victimei.

Pentru perioada raportată, nu s-a stabilit o coordonare eficientă la nivel de instituții centrale, precum și în cadrul celor raionale. Nu s-a pus în aplicare sistemul de monitorizare și de referire, nu s-au adoptat instrucțiuni clare în ceea ce privește modul de intervenire în fața instanței de judecată cu cerere de eliberare a ordonanței de protecție în mod special pentru direcțiile de asistență socială raionale.

Informațiile acumulate relevă faptul că doar o mică parte a activităților de instruire organizate în perioada de raportare au fost desfășurate cu toate grupurile implicate în realizarea Legii 45.

De asemenea, de rând cu definitivarea raportului de monitorizare pentru anii 2008-2011 și în vederea formulării unor recomandări, accentuăm faptul că programele implementate la nivel de autorități centrale și de către sectorul asociativ pe parcursul anilor 2010 și 2011 au avut ca rezultat emiterea mai multor recomandări atât la nivel central cât și la cel local. În mod special, am remarca zecile de recomandări ale asociațiilor care se preocupă de problema violenței în familie depuse autorităților centrale.

Majoritatea propunerilor și recomandărilor acestor instituții au fost acceptate la nivel central de ministerele de profil și instanțele de judecată. Am putea considera drept rezultate pozitive o serie de decizii și acte adoptate relativ recent, în anul 2012.

În acest sens, este relevantă adoptarea Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție cu nr. 1 la data de 28.05.2012, care vine să explice judecătorilor modalitatea examinării cererii de eliberare a ordonanței, circumstanțele la care trebuie să atragă atenția și termenii de referință.

La fel, trebuie de menționat faptul că la data de 24.02.2012, prin ordinul nr. 155 al Ministerului Sănătății al R.Moldova, a fost aprobată Instrucțiunea privind intervenția instituțiilor medicale în cazurile de violență în familie cu referire la acțiunile lucrătorilor medicali în cazuri de violență în familie. Or, reieșind din constatările făcute ca urmare a analizei interviurilor, atestăm deficiențe inclusiv în acordarea asistenței medicale victimei.

În ceea ce privește MMPSF, la fel au fost realizați pași concreți în vederea instituirii unor practici pozitive. Astfel, la 09.02.2012, a fost adoptat ordinul nr. 22 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind intervenția secțiilor/direcțiilor asistență socială și protecție a familiei, instituțiilor medicale și organelor afacerilor interne în cazurile de violență în familie. Acest act vine recomandă acțiuni concrete privind intervenția secțiilor/direcțiilor asistență socială.

Ulterior, prin ordinul nr. 105 din 02.08.2012 al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, au fost aprobate instrucțiunile privind modul de exercitare, de către administrația publică locală, a atribuțiilor legale în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie. MMPSF a recomandat autorităților publice locale să încheie acorduri de colaborare între organele de asistență socială și protecție a familiei, învățământ, ocrotire a sănătății, poliție din unitatea administrativ teritorială respectivă. Cel puțin la nivel declarativ, se susține dezvoltarea infrastructurii serviciilor sociale necesare, la scară raională, pentru asigurarea condițiilor de consiliere și reabilitare a victimelor și a agresorilor. S-a recomandat organizarea campaniilor de sensibilizare a populației în privința netolerării fenomenului violenței în familie.

La rândul său, MAI al R.Moldova a revizuit cadrul metodic cu privire la examinarea cauzelor de violență în familie. Potrivit ordinului nr. 275 din 14.08.2012, au fost adoptate noi instrucțiuni privind intervenția organelor de poliție în vederea prevenirii și combaterii violenței în familie.

RECOMANDĂRI

Ținând cont de faptul că, pe parcursul anului 2012, au fost adoptate o serie de ordine și instrucțiuni care vin să excludă o mulțime de lacune în realizarea politicilor publice centrale în domeniul violenței în familie și a modului de obținere a ordonanțelor de protecție, recomandările înaintate vor viza mai mult practicile locale aplicabile. Considerăm necesar:

1. De a crește capacitățile interne ale organelor procuraturii, de poliție și de asistență socială în cadrul fiecărui raion prin informarea despre obligațiile ce le revin în asigurarea securității și protecției victimelor. Astfel, în fiecare instituție, în limitele posibilităților de personal, ar trebui să fie delegate și instruite persoane responsabile de sectorul violenței în familie. Acestea ar avea obligația de a informa victimele și a reacționa prompt în vederea depunerii cererilor de eliberare a ordonanțelor de protecție;
2. De a implementa eficient la nivel local instrucțiunile adoptate de MMPSF, MAI și MS; de a obliga structurile centrale să raporteze despre realizarea implementării instrucțiunilor adoptate cu privire la violența în familie;
3. De a ajusta actele administrative ale autorităților publice locale și centrale în vederea implementării instrucțiunilor de reacționare adoptate de acestea;

4. În virtutea importanței asigurării protecției victimei, de a responsabiliza actorii implicați în realizarea Legii 45 – considerăm că autoritatea publică locală nu este implicată suficient pe acest segment; prin urmare, este necesar a adopta sancțiuni concrete pentru nerealizarea sarcinilor puse;
5. DAS, MAI și MMPSF, de a crea o bază unică funcțională de evidență a plângerilor și ordonanțelor de protecție, pentru a face posibilă monitorizarea executării acestora; de a implica organele procuraturii în monitorizarea ordonanțelor;
6. De a desfășura instruirii, în mod special cu judecătorii care examinează cererile de eliberare a ordonanțelor de protecție, în vederea uniformizării practicilor și respectării stricte a prevederilor legale cu referire la termenul de examinare, circumstanțele ce se cer a fi stabilite, motivele de admitere sau de respingere a cererilor;
7. În vederea realizării propunerilor MMPSF privind stabilirea unor colaborări eficiente, de a prezenta modele clare și a preciza atribuțiile și rolul autorităților, pentru a evita o abordare defectuoasă a limitelor colaborării dintre ele.

PROTECTION ORDER

Assessment Report on the implementation of the provisions of the Law 45 on protection order in the Republic of Moldova during 2008-2011

CONTENTS

Abbreviations	97
Introduction	98
Chapter I. Legal and institutional framework related to issuing and enforcing protection orders	102
Chapter II. The level of implementation of the provisions of the Law 45 concerning protection order by relevant competent bodies during 2008-2011	112
2.1. The number of complaints on domestic violence during 2008-2011	112
2.2. The number of protection orders and undertaken protection measures in relation to them	141
2.3. Duration of protection orders and their revocation	154
Chapter III. The perception and the level of awareness about the provisions referring to protection orders	155
3.1. The level of understanding of the concept and forms of manifestation of domestic violence by competent relevant bodies	155
3.2. The perceptions of dynamics of domestic violence phenomenon by competent bodies and victims	163
3.3. The level of awareness of the role and competences in protecting and sustaining victims of domestic violence by competent bodies' representatives.....	164
3.4. The level of information and sources used by victims of domestic violence in respect to organizations and institutions able to provide them with support	170
3.5. The level of awareness of the requirements for issuing and enforcing protection orders by victims and authorities	174
3.6. The level of collaboration between competent bodies in issuing and enforcing protection orders	181
Chapter IV. Conclusions and recommendations	183

ABBREVIATIONS

CAO	Code of Administrative Offences (abrogated)
ECtHR	European Court of Human Rights
DSA	Department for Social Assistance
IOM	International Organization for Migration Mission in Moldova
Law 45	Law 45 of 1 March 2007 on Preventing and Combating Domestic Violence
MLSPF	Ministry of Labor, Social Protection and Family of the Republic of Moldova
MIA	Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova
NIJ	National Institute of Justice
OSCE	Organization for Security and Co-operation in Europe / Mission to Moldova
PC	Police Commissariat
UNFPA	United Nations Population Fund
UNDP	United Nations Development Program

INTRODUCTION

Domestic violence represents an illegal and unacceptable phenomenon in a democratic society, which cannot be justified, irrespective of its economic situation, traditions and customs.

Regretfully, it's not only the families dealing with domestic violence that are affected but the society as well. In accordance with the Recommendation No. R(85)4, adopted by the 382nd meeting as of 26.03.1985 of the *Committee of Ministers of the Council of Europe*, domestic violence is defined as "any act or omission perpetrated by a household member upon another household member and directed towards their welfare, physical or psychological integrity or their liberty and damages seriously the development of their personality". As it can be seen, the definition is valid even after 27 years since its adoption.

The Republic of Moldova has got involved in combating and preventing domestic violence phenomenon by undertaking a set of actions aiming to fight against it. Recently, the Law 45 dated of 01.03.2007 on preventing and combating domestic violence (hereinafter referred to as Law 45) has reached four years since its adoption on 18.09.2008. The law was aimed to establish legal and administrative framework of prevention and combating domestic violence as well as competent bodies and institutions and their specific functions. The law also established the mechanism of reporting and solving cases of domestic violence. Normally, four years would have been sufficient to create necessary conditions for the implementation of this legal act as adopted laws were supposed to create the base to prevent domestic violence at institutional and juridical level.

However, many experts in the field think that even though there was enough time for the law to be understood and applied, it has not yet been properly implemented due to the lack of clear and concise mechanisms of its implementation. On the other hand, the authorities admit that there is a lack of coordination between bodies involved in preventing and combating domestic violence, as well as lack of consolidated efforts. For example, in 2012, the first session of the Crossministerial Coordination Commission on preventing and combating domestic violence took place only on 12 April¹.

According to statistics provided by MIA, during the year 2011 – 369 domestic violence offences were committed (art.201 Criminal Code). Subsequently, 369 criminal investigations were initiated, but only 222 protection orders² were issued.

The law provides that authorities appointed to prevent and combat domestic violence have the obligation to react promptly to any report and to inform victims of their rights. Thus, victims, their family members, relevant authorities or professionals, who contact the family, individuals who hold information about an imminent threat, etc. could file reports on domestic violence with competent bodies. The Law identifies four bodies that must react promptly to acts of violence and undertake intervention measures: police; courts; social security, family and child protection authorities; and local public administration.

---

1 <http://www.cnp.md/ro/grupuri-de-lucru/politici-sociale-educationale-de-tineret-si-mediu/stiri/item/1074-sedinta-violenta-domestica>

2 *Report „Violence against women in the family in the Republic of Moldova”*, Chisinau, 2011
http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Violenta/Raport_violenta_fam.pdf

According to the law, once a case of domestic violence is reported, relevant bodies are under obligation to undertake actions in order to ensure victim's protection. In this respect, a temporary but prompt measure would be a protection order issued at the request of the abovementioned bodies and immediately enforced to ensure victim's security.

Following our own work experience, as well as the findings of other organizations working in the same area, we consider that the ineffective implementation of the legislation is a fundamental issue in preventing and combating domestic violence. An analysis of the case study of domestic violence reveals that the main problematic issues relate to failure to adopt protection measures.

At this stage, many systemic issues have been identified: concealing cases of domestic violence by victims as well as by officials appointed to undertake prompt actions, and the failure to adopt and enforce protection orders. The root-causes are diverse and will be examined in details further on. According to a survey of victims of domestic violence - 15.9% of interviewed victims stated that it was caused by economic situation, 61.3% - by alcohol abuse, and 22.8% - by low level of education among society members.

Even so, one could not underestimate the efforts undertaken by central actors in preventing and combating domestic violence, as well as the strengthening of efforts of many non-governmental organizations and donor institutions in the area, for example - according to data, provided by MLSPF, the activity of Direction policies that are designated to protect gender equality and prevent violence includes monitoring the provisions of the legislation, undertake case studies of domestic violence³.

Among the actions undertaken by the central actors we point to the Resolution No.544 dated of 09.09.2009 on the Concept and Action Plan to elaborate and implement the Automatized Information System "State Register on domestic violence". The system must provide information on incidence and the details of the respective phenomenon at a nationwide level. However, such information system has problems with its functionality on a national scale.

Thanks to some external donors, it was possible to implement important projects in preventing and combating domestic violence, and many organizations for human rights offered to provide assistance and support to victims of such form of violence. Starting with 2004 till the end of 2011, the UNDP implemented the project called "Better opportunities for youth and women" where 10 centers for social integration were created, 3 of them are maternal, which provide psychological assistance and shelter to victims of domestic violence. The centers are located in Cahul, Causeni, and Drochia.

In terms of legal practice, it should be mentioned that, although the Law 45 was adopted in 2008, the specific legal procedures related to investigation of domestic violence cases were adopted only in 2 years time. In the next two years the judges used the legislation only by applying the analogue definition of the law. In the middle of 2012, the Supreme Court of Justice proposed to examine a Decision of the Plenum of Supreme Court of Justice on unification of judicial practice, a document, which in its authors' opinions, should be improved substantially.

---

3 <http://mmpsf.gov.md/md/doepv/>

The goal and objectives of the research

The goal of the research stemmed from the problem being a pressing one and comprised the study of the implementation of the regulations on the protection order from Law 45, with the final aim of developing recommendations to increase the efficiency of the implementation of standing orders in Moldova.

In order to accomplish the aim of our research, the following objectives have been set up:

1. The study of the level of awareness of the provisions of Law 45 regarding protection order by competent bodies and domestic violence victims, as well as the competences of relevant bodies in this area;
2. The study of efficiency of the provisions of Law 45 regarding protection orders by competent bodies, as well as the difficulties they face;
3. Identifying problems and difficulties in implementing the Law 45, specifically the provisions related to protection order;
4. Drafting up recommendations to improve the mechanism of implementing provisions related to protection order.

Research methodology

A series of research indicators have been created for each objective, and they created the foundation for various research techniques and methods. Target-groups that were subjected to the study were the following: representatives of competent authorities (local courts, local prosecutor's office, local police authorities and social assistance authorities) and victims of domestic violence. Sociological tools applied within the research were the following:

1. Forms requesting information from competent bodies (*Forms requesting information from the DSA; Forms requesting information from the MIA; Forms requesting information from local Courts; Forms requesting information from local Prosecutor's Office*).
2. Guidelines to in-depths interviews with the judges (*Guideline to interview with the judges*), DSA (*Guideline to interview with communitarian social assistants*), PC (*Guideline to interview with local police*) and victims of domestic violence (*Guideline of interviews with victims of domestic violence*);
3. Forms aimed at analyzing the content of issued protection orders (*Form aimed at analyzing the content of protection orders*).

The implementation of the research methodology

A particular form that requests information has been used in all 32 rayons by the divisions of local social security services, local police, court, prosecutor's office. It should be mentioned that the information has been collected, saved and sent to researchers in more than 95% of the institutions. Regretfully, about 5% of institutions have not provided the requested information: Court of Botanica district, Chisinau municipality; Court of Straseni rayon; Court of Vulcanesti rayon; Prosecutor's Office of Riscani district, Chisinau municipality; Prosecutor's Office from Bender municipality; PC of Cimislia rayon; PC of Nisporeni rayon; PC of Soldanesti rayon; PC of Ceadir Lunga city; DSA of Cahul rayon. The respective authorities have been repeatedly requested to provide necessary information either in writing or over the telephone, but such requests remained ignored or neglected.

The form aimed at analyzing the content of protection orders has been used for all protection orders issued within 2008-2011 by all courts from 32 rayons. Thus, 160 protection orders have been examined - issued by rayon and district courts - and forwarded to the Association in accordance to the provisions of the Law on Personal Data Protection.

In-depth interviews with victims, judges, social assistants and local police were performed in two municipalities (Chisinau and Balti) and six rayons out of the three zones of the Republic of Moldova: Cahul, Causeni, Anenii Noi, Orhei, Falesti and Edinet. In each rayon, the surveys were conducted in local communities, included in sampling - after the selection of victims for the interview.

Thus, 47 representatives of competent authorities have been interviewed, including: 8 judges, 8 prosecutors, 15 police officers, 16 social assistants. In respect to domestic violence there have been interviewed 44 victims, out of whom 22 were under the protection order, the remaining - 22 had filed a complaint with the police, but no protection order was issued as a result of the complaint. Out of the total number of 44 victims of domestic violence - 24 were from rural areas and 20 from urban areas (10 – from Chisinau and Balti municipalities, 10 – from the abovementioned 6 rayon centers). The study revealed that 95.3% of victims of domestic violence were women and 4.7% - men. As far as their marital status - 4.6% of victims were single; 38.6% - married, 22.7% - cohabiting with a partner, 27.3% - divorced, and 6.8% were widows. Also, 6.8% of victims were childless, 13.7% had a child, 43.1% - 2 children, 18.3% - 3 children, 6.8% - 4 children, 4.5% - 5 children, 2.3% - 6 children, 4.5% - 7 children.

Therefore, in order to create an overview of the situation concerning domestic violence, the selected victims come from almost all social strata.

In respect to the accommodation - 31.81% of interviewed victims reside in flats, 63.63% - in houses, and 4.56% - in campuses. As to their property rights - the joint ownership in 31.8% cases, belonging to husband/male partner – 25% cases, belonging to wife/female partner – 9.2% cases, and in 34% - in rented accommodation.

■ LEGAL AND INSTITUTIONAL FRAMEWORK RELATED TO ISSUING AND ENFORCING PROTECTION ORDERS

Before the Law 45 was adopted, the single option for a victim experiencing acts of violence was to search for a refuge or to solve existing problems through other methods. The perpetrator could be sometimes detained in order to be taken before the judge who was to decide on whether he was guilty of committing certain offences or not.

The victim had only one solution and that was perpetrator's isolation until his/her case was examined by the court either through application of an administrative detention or arrest in case offences of law were committed. However, in most cases these acts of violence were treated as administrative offences. Thus, according to the Code of Administrative Offences (CAO) in force up to 31.05.2009, for claimed offences the perpetrators were liable pursuant to art.47¹ CAO – causing of bodily harm and art. 47³CAO – injury to fines or administrative detention for a term of 15 or 30 days.

Art.247 CAO provided administrative detention for quick solving of administrative case. However, this freedom restriction could not be applied discretionary: the detention lasted until the perpetrator was taken before the judge or the head of police force, as the case may be, who decided on measures to be applied to the perpetrator. There were no other measures provided to ensure victim's security. Afterwards, when the perpetrator was released from detention, he could easily return to the family and, usually, took the revenge on the victim.

In more severe cases criminal proceedings could be instituted pursuant to art. 151 Criminal Code – intentional severe bodily injury or damage to health, pursuant to art. 152 Criminal Code – intentional less severe bodily injury or damage to health, art. 155 Criminal Code – threatening murder or severe bodily injury or damage to health, art. 166 paragraph 1 Criminal Code – illegal deprivation of liberty.

Just like the CAO criminal legislation did not provide application of any restrictive measures against the perpetrator meant to prevent acts of violence.

Thus, Law 45 was the first legislative act to provide necessary conditions for the protection of victims against perpetrators. It was for the first time when the term of *protection order* – legal act, by which the court applies protection measures for victims of domestic violence, was introduced in the domestic legislation. The above mentioned document was passed on 01.03.2007, published on 18.03.2008 and took effect six months from publication date. Pursuant to art. 18 Law 45, the executive body – Government – was to submit proposals to the Parliament for bringing existing legislation in conformity with respective law within 3 months. This requirement was imposed by the fact that according to art.15 paragraph 2, the claim submitted to the court was examined according to the Code of Civil Procedure and Code of Criminal Procedure. Both documents did not provide any specific procedures relating to issuance of protection orders at that moment.

Thus, when adopting the Law 45 the lawmaker did not take into consideration that both documents did not contain sufficiently clear provisions on how protection orders should be examined and issued. At that moment, the protection order was provided as an order of court according to art.14 of Code of Civil Procedure, and as an order issued by a single judge according to art.344 of Code of Civil Procedure.

The protection order could be issued only in cases provided by art.345 of Code of Civil Procedure. Thus, the issuance of a protection order could be requested based on a deed certified by a notary or a simple deed or in case of alimony receipt, salary or any other calculated rights receipt, or any other actions relating to the receipt of certain amounts by the tax authority or a legal executor. It is to be stated that art.345 of Code of Civil Procedure did not provide issuance of a protection order based on Law 45.

Obviously, necessary amendments in the Code of Civil Procedure and Code of Criminal Procedure were not made for a long period of time. Therefore, there were formal impediments in the application of Law 45, due to the lack of the examination procedure.

A first attempt to provide recommendations regarding on how to issue protection orders took place at the beginning of 2009, when the Association “Refugiul Casa Marioarei”, with financial support of the American Bar Association/Rule of Law Initiative (ABA/ROLI) from Moldova provided practical and legal solutions to victims of domestic violence⁴. But these solutions were questionable, since at that time there was no clear procedure regarding on how to issue, appeal and execute protection orders. Although there was a possibility of referral to the court, just a few people knew about the approval of the certain protection measures in law.

Among the first cases of the issue of a protection order mentioned and made in public, is the one issued by the Court of Anenii Noi of September 25, 2009, when a protection order was issued under the law analogy⁵. Although dozens of other protection orders were issued subsequently, it should be noted that there is no unequivocal opinion on how to issue such order. Thus, very often, judges adopted these orders under different provisions of procedural law.

Legal practice nevertheless could not be uniform, taking into consideration that provisions of the law set as a condition and procedure the existing provisions of the Code of Civil and Criminal Procedure that, however, were not introduced along with the adoption of the law. Therefore, although it is set by the law, the protection order had to be applied only by the analogy with some provisions of the Code of Civil Procedure. Thus, within 2 years, there were no sufficiently clear provisions regarding on how to issue a protection order.

Along with Law No. 167 of July 9, 2010, which came into force on the day of its publication – September 3, 2010, multiple documents were amended, which regulate the way the protection orders have to be issued and specify the competence of authorities in order to control the situations of domestic violence. Thus, the Law on police was amended, which introduced the necessity to designate subdivisions responsible for preventing and combating the domestic violence, ensuring the protection of victims of domestic violence and prosecution of perpetrators. Therewith, the police officers were assigned to ensure the execution of protection order under the Law No. 45 as well as to fill the application to issue protection orders.

4 Brochure “*Legal and practical solutions for the victims of domestic violence*”, Association “Refugiul Casa Marioarei”, 2009
”http://apps.americanbar.org/rol/publications/moldova_practical_and_legal_remedies_domestic_violence_victims_0209_romanian.pdf

5 Informational Bulletin GENDER, 6 edition, page 4, 2009 http://www.un.md/UNIFEM/news/Gender%20Newsletter%206%20issue_rom.pdf
http://www.un.md/UNIFEM/news/Gender%20Newsletter%206%20issue_rom.pdf

The Family Code was amended in part regarding the possibility of divorce without granting any term for reconciliation of the parties if there was any evidence confirming the existence of cases of domestic violence.

The Criminal Code was amended by introducing a rule that stipulated the obligation of the defendant to participate in a special counseling or treatment program to eradicate violent behavior⁶.

As a measure to prevent domestic violence, a new kind of offence was introduced that was not regulated by the criminal law before. Thus, according to art.201/1 of Criminal Code, domestic violence was criminalized as “any action or deliberate inaction, except for self-defense or defense of others, manifested verbally or physically, by physical, sexual, psychological, spiritual or economic abuse, or by infliction of material or moral damage, committed by a family member on another family member/members, including against children and against the common or personal property”. The offense is punishable via the granting community service for 150 to 180 hours or by imprisonment up to 2 years.

Same offenses with aggravating factors such as committing actions against two or more family members or causing medium body or health injury are punishable via the granting community service for 180 to 240 hours or by imprisonment up to 5 years. If actions of domestic violence that caused serious body or health injury led to suicide or attempted suicide or caused death of the victim, the punishment involves imprisonment from 5 to 15 years.

Types of violence that are applied to persons other than family members and aimed at determining the sexual relations or other actions of a sexual nature - sexual harassment committed by threat, coercion, blackmail, were criminalized by introducing a penalty fine of 300 to 500 conventional units or via the granting community service for 140 to 240 hours or by imprisonment up to 3 years. If the defendant is convicted to a suspended sentence, the court could oblige him to participate in a special treatment or counseling program to reduce violent behavior.

Referring to the amendments to the Code of Criminal Procedure, art.215/1 of Code of Criminal Procedure was introduced that regulates protection measures applied to victims of domestic violence under a criminal case. The Code of Civil Procedure was amended as well with a new chapter introduced examining the application to issue the orders. In this respect, the order made in criminal proceedings would contain the same elements as the order made in civil proceedings.

Therefore, we find that a clear procedure regarding on how to issue the protection orders, both in criminal and civil proceedings, were introduced only on September 3, 2010. Therefore, practical mechanisms to implement the protection orders were created 2 years after Law No. 45 came into force.

Taking into consideration the necessity to understand the functioning of the examination of the application for committing domestic violence, and the way of its examination, we will analyze the general provisions (or possible differences) of three acts that regulate the way of examination of applications and issue of the orders: Code of Civil Procedure, Code of Criminal Procedure and the Law No. 45.

---

6 See c. 90 chapter.6 p. C/1 Criminal Code of RM.

From the very beginning it should be noted that in all proceedings, victims were exempted from paying any state taxes for examining applications filed. Taking into consideration that application to issue the protection order represents some protection actions, they cannot assume a state tax. Thus, according to art.85 (1). c¹) of Code of Civil Procedure, the legislature expressly stipulated that victims of domestic violence are exempt from state tax for applications for protection measures. Nevertheless, the perpetrator could be obliged to pay the state tax if the court will consider the application for protection measures to be justified under the art. 98 c. (1) of Code of Civil Procedure, he will be charged at a rate of 500% of the minimum salary, calculated in conventional units, i.e. 20 lei. If the recovery of certain types of damage takes place, courts will calculate the amount based on 3% of the amount available for recovery.

Application for committing domestic violence may be filed by the victim directly or its representative, family members, police, social assistants or prosecutors. If the victim is a minor, application to issue the protection order may be filed by the guardianship body as well. According to the purposes of Chapter 14 of Family Code, a family member is any person who has any family connection with the victim. A more concise definition of the concept of *family members* is given in the provisions of Criminal Code: a) living together - persons in marriage or cohabiting relationship, divorced persons, persons in guardianship relationships, their direct or collateral relatives, husbands of relatives; b) separate residence - persons in a relationship of marriage, their children, including adopted children, those born out of wedlock, the ones under guardianship. The application of the rape and sexual crime against a family member was introduced as the aggravating fact.

According to art.318/1 c. 1 of Code of Civil Procedure, prosecutor, social assistance body or police department can make an application on behalf of the victim only upon the request. The abovementioned rule states that a victim should be able to file an application. We consider that some ambiguous concepts may take place in this chapter, taking into consideration the fact that impossibility to file an application has many reasons. Thus, if we take into account the fact that the victim who has been subjected to violence has, in many cases, an unstable emotional state, the victim could not mostly realize the right to act freely. It is therefore obvious that the prosecutor, police department or social assistance body are responsible for determining this state and to justify the impossibility to file the application. However, in many cases, the arguments of authorities are limited to the explanation if the general facts without individualization of the application, such as the existence of serious illness, inadequate mental state etc. Obviously, for minors, a prompt action by the relevant authorities is justified and necessary, taking into consideration the lack of or their limited exercise capacity.

Regarding the juridical competence, such applications will be considered by the court of first instance. Concerning the territorial competence, the legislature has entitled the victim to make the application from the home address or from the residence of the victim or the perpetrator, the place where the victim requested assistance or where the statement of violence was committed; for criminal proceedings – where the criminal prosecution takes place.

Unlike the examination procedure in criminal proceedings, examining the application in civil procedure involves more difficulties. Although the application is placed in the special procedure specified by Code of Civil Procedure, not all the general provisions of a special procedure are applicable to the way of issuing the protection orders. A striking fact is presented in provisions of art.280 c. 3 of Code of Civil Procedure, which requires the judge to strike the appli-

cation out of the list when he becomes aware of a legal issue to be examined in contentious proceedings.

Here we note that this provision is not applicable to protection orders because the existence and necessity of certain facts are not determined. Moreover, according to art. 318/4 c. 1 of Code of Civil Procedure, the judge cannot make a decision to strike the application to issue the protection order out of the list, because it has the prerogative to accept or reject the application. Thus, the judge would not be entitled to make a decision to strike the application out of the list, for whatever reason.

In addition, according to the meaning of this legal act, it is issued to prevent the risk of a real and immediate, threatening the life and health of the victim at that time. So there is no question about the existence of certain circumstances that determine the existence of a dispute arisen from the facts described in the application.

On the other hand, under art.14 c. 1 of Code of Civil Procedure, during the examination of civil cases in the first instance, legal documents are issued in the form of judgment, decision and order. We should determine whether the facts set out by the court in the order, which possibly may remain irrevocable, may be considered as verifying or preventive legal documents; as well as if they may influence other disputes, such as the causes of deprivation of parental rights, payment for damages for abusive cases. However, according to art.123 c. 2 of Code of Civil Procedure, the facts established by a final court decision in a civil case resolved before by the ordinary or specialized court, are necessary for the court adjudicating the cause and are not required to be proven again and cannot be appealed during the judgment of another civil case involving the same people.

Therefore, the importance of protection order issued by the courts is much greater than a simple temporary measure implying the necessity of the qualitative examination of any application regarding the actions of domestic violence. Thus, the legislature specified the requirements to the form and condition of the acts preceding the issue of the orders.

The application for protection measures under art.318/3 of Code of Civil Procedure, will include the circumstances of the violence act, intensity, duration, consequences incurred and other aspects that specify the need for protection measures, information on the relationship between victim and perpetrator, circumstances indicating an imminent threat of violence in future, references to the corresponding legal framework, the protection measure/measures required.

Relevance and eloquence of the circumstances included in the application should be examined by the court, which, in fact, is obliged to check them carefully as soon as the legislature did not directly charge the victim to produce evidence.

This aspect however may cause some problems. First of all, let us note the positive side - the victim is acquitted to provide evidences of having been subjected to violent treatment. Thus, double victimization is avoided. Difficulties arise when authorities obliged to intervene, hesitate to take the necessary measures for the documenting of the case. In many cases, the skills of police officers or social assistants to present and document a case of domestic violence are critical to success. It is known that, despite the law, each victim is entitled to free legal aid. However, only a small percentage of victims are able to contact the specialists.

All the abovementioned is provided by provisions of art.318/3 of Code of Civil Procedure: thus, the court is obliged to get informed on the issue by immediately contacting the police authority and request them to provide information about the initiated procedure. The court may oblige the police or social assistance body to submit a detailed report on the characterization of the victim and the perpetrator, and the circumstances of the case of domestic violence.

The rule stating that the failure of the perpetrator to attend the court does not prevent the court from examining the petition; in fact, require the court to comply with the provisions of Code of Civil Procedure regarding the summons for the perpetrator. Otherwise, the legislature had entitled the court to solely make a decision on taking protection measures, stipulated, for example, in provisions of art.177 of Code of Civil Procedure governing the right of the court to judge without summoning the parties to seize the goods as well as taking the other measures to ensure the evidences.

In fact, the only way to observe, on the one hand, the summons procedure and, on the other hand, the principle of equality of the parties stipulated in the art.22 of Code of Civil Procedure, would be contacting the police officer from the address of the perpetrator, who must give notice to the perpetrator about the existence of the application in the court according to art.318/4 of Code of Civil Procedure. Summoning must be done in accordance with art.102 c. 4 of Code of Civil Procedure. In case of refusal to sign the notice to appear in court, police officer would issue a report as evidence.

According to art.318/4 of Code of Civil Procedure, the court makes a decision on the request to issue the protection order within 24 hours from the receipt of the request. The same term is applicable to criminal proceedings. It is therefore obvious that Chancery workers are obliged, together with registering an application, to record the time when it was recorded, in order to control compliance or noncompliance with the requirements of the time necessary to consider the request.

Taking into consideration the nature of the application to issue the protection order, the court may decide to judge at a closed meeting to prevent the disclosure of information relating to intimate aspects of life, which violates the honor, dignity or business reputation or other circumstances that could prejudice the interests of participants in the process, in accordance with art.23 c. 3 of Code of Civil Procedure. This arises as well from the provisions of art.11 c. 7 of Law No. 45, which state that recording, storage and use of personal data of the victim shall be done in accordance with the provisions of the Personal Data Protection Law.

After considering the application, if it is adopted, the court shall determine the circumstances of the case and review the requested measures. These actions should be performed in accordance with art.3 of Law No. 45. The court has to determine the subjects of domestic violence, and whether they are family members or not, as provided by law. According to the civil and criminal procedure a number of measures are provided that the court may take as a result of adopting the application. These measures can be applied simultaneously or selectively.

Thereby provisions of art.318/4 c. 2 of Code of Civil Procedure are mostly identical to the provisions of art.215/1 c. 3 of Code of Civil Procedure and provisions of art.15 c. 1 of Law No. 45. They could be conventionally divided into three types of restrictions: restrictions of property, restrictions on the interaction between subjects of domestic violence and individual actions.

The category of patrimonial restrictions includes more types of measures that are designed to prevent the perpetrator from committing the acts of violence:

Obligation to leave the house

Both Law 45 as well as Code of Civil Procedure provide the opportunity to oblige the perpetrator temporarily leave the joint residence or to stay away from the victim's home without decision on the ownership of the property. The second part of clause a) of art.215/1 c. 3 of Code of Criminal Procedure seems more successful compared to those used in the Code of Civil Procedure and the Law No. 45, as formulated in the following manner - regardless of ownership of the property.

Taking into consideration that the protection order is a legal act that is used by the court to take protection measures to the victim, but sharing common assets and deciding ownership arrangements cannot be regulated under this act. It is therefore not applicable for a protection order to set the type of ownership, already an express matter of a legal dispute.

Obligation to provide support for minor children of common concern

A measure that is provided by the Code of Civil Procedure and the Law No. 45, but not in Code of Criminal Procedure, is taken until the case is resolved, to contribute to the support of children of common concern with the victim. It is a statement that has to be viewed with caution, because it is not clear enough and can cause interpretations that will lead to its inefficiency.

Therefore, the obligation to support minor children is a fundamental one and is based on art.74 of Family Code, which requires parents to participate in education and maintenance of minor children. The amount of alimony is determined by the provisions of art.75 of Family Code. On the other hand, even the provisions of art.345 c. d) of Code of Civil Procedure determine that the judge could solely issue a protection order that stipulates the recovery of alimony, and this order would be enforceable.

Legal provisions on the measures taken on domestic violence concerning the contribution to the maintenance of children of common concern does not establish clearly enough what would the contribution consist of. It is unclear whether this provision will be enforceable and over the time set in the protection order or not. Another confusion would arise if the victim already has a protection order issued under the special procedure concerning the recovery of alimony for minor children of perpetrator that is not executed and gets a new protection order with the same obligations.

Obligation to cover the damages caused by violence actions

The obligation to cover the expenses and damages caused by acts of violence, including medical expenses and expenses for replacement or repair of destroyed or damaged property are also governed solely by the Code of Civil Procedure and the Law No. 45. It is not clear why the legislature did not introduce these measures in the provisions of the Code of Civil Procedure. We believe that this should be done to ensure immediate recovery of damages caused to victim without applying with these requirements in the civil procedure.

Obligation to immediately pay for the damages caused is a fair measure that makes the perpetrator abstain from damaging the material, physical and mental health of the victim. In the case of legal proceedings, the compensation of damage caused to the health and material status would be unreasonably high.

If it is decided to recover a certain amount of money, the responsibility will rely on the executors under local jurisdiction according to the address of the perpetrator and not the police.

Limited possession over the joint property

Restrictions on the sole joint property right are when the perpetrator intentionally assumes the right of possession of certain assets that are jointly owned. The legislature did not specify the categories of goods the restriction can be applied to. Therefore, the court could set restrictions both for immovable property as well as of those movable. This measure is provided by all three legal acts.

Prohibition to keep and bear arms

Prohibition to keep and bear arms is governed by all three legal acts and is intended to prevent the use of arms by the perpetrator against the victim as well as other people.

Obviously, when any measure of protection that are limiting the ownership or otherwise is taken, the perpetrator could invoke certain presumptions or interpretations of supposed rights guaranteed by legislation such as the ownership or possession right.

ECtHR and other international organizations mentioned that the topic of domestic violence is not a private or family matter but a public interest involving intervention of the state into the matter. Thus, they introduced the so-called principle of “zero” tolerance, i.e. protection measures will deter the perpetrator. Or, if we go on the idea of observance the supposed ownership or possession rights of the perpetrator, then a part of protection measures lose their effectiveness. In the first case the violation of provisions of the European Convention on Human Rights was recognized as a result of ignoring the domestic violence, case *Opuz vs. Turkey*, ECtHR referred to the fact that in cases of domestic violence, rights of the abuser cannot take the place of rights of the victim for life and physical and mental integrity. Based on a representative sample under the case study, it was determined that 97.6% of the perpetrators were men and only 3.4% - women. The same rate is also confirmed by other reports or studies of specialized organizations. So, in 2011, the cases arisen under the art.201/1 of Criminal Code, 273 women and 96 men were the victims of violence, with the perpetrators ratio of 334 men to 35 women⁷. The Government of Moldova has been informed about several applications describing the authorities’ failure to investigate complaints of domestic violence. The ECtHR pointed out in its questions to the Government the ones concerning the violation of art.14 of the Convention related to the discrimination on grounds of gender, taking into consideration that most of the victims are women, which is a form of inequality. Therefore, ensuring the best interests of victims (children, women, and elderly people), stipulated in fundamental international acts in the field of human rights assumed as obligations of the state, is justified.

---

7 Report „Violence against women in the family in the Republic of Moldova”, Chisinau, 2011 http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Violenta/Raport_violenta_fam.pdf

The second type of restrictions refers to the restrictions of the interaction between the subjects of domestic violence:

Obligation to stay away from the victim

A specific set of measures that can be applied by a court against the abuser is the obligation to stay away from the victim at a distance that would ensure the safety of the victim. This statement is identical to the Code of Civil Procedure and Code of Criminal Procedure.

According to Law No. 45, however it appears in a more simplified formula: court may oblige the perpetrator to keep away from the victim's dwelling. The correspondent statement is general, or, a general measure as well as the obligation not to approach the victim could not be executed properly because the object of a claim not to approach the victim is not clear enough and the distance is not set. Statement indicated in the Code of Civil Procedure and Code of Criminal Procedure that the court may prohibit approaching to the victim to a certain distance, impose responsibility on perpetrator and makes it possible to control the execution of the order. The taking of such measures by applying the distance is to consider the personality of the perpetrator and the matter of the violence, and to set the distance that would guarantee the safety of the victim.

Obligation to refrain from contacting the victim, the victim's children or other dependants of the victim and to stay away from the dwelling and workplace of the victim

Another measure that establishes actions of the perpetrator to the victim is the obligation to refrain from contacting the victim, the victim's children or other dependants of the victim. This statement is found in all the three acts. And the prohibition of visiting the dwelling and workplace of the victim is described as in all three acts. Both measures may be subject to control.

Establishing a temporary visitation schedule for the perpetrator's underage children

According to art.64 c. 1 and 2 of Family Code, parent who lives with the child has no right to prevent contact between the child and the other parent living separately, except cases when the behavior of the latter is detrimental to the interest of a child endangering his physical and mental condition. Similarly, the abovementioned regulation stipulates that parents are entitled to establish an independent program, and in case of disagreement, the matter may be considered by the guardianship authority, with a decision that may be appealed. In cases of domestic violence, the court may establish a temporary visitation schedule for the underage children without the matter to be considered by the guardianship authority.

It should be noted that this provision is not stipulated in the Code of Criminal Procedure, with a civil character.

The third type of restrictions refers to individual actions that can be set to the perpetrator by the court.

Obligation to undertake a medical examination on mental condition and drug/alcohol addiction and if medical opinion confirms the drug/alcohol addiction to make a forced medical treatment of alcohol/drug addiction is provided by Code of Criminal Procedure without reflec-

tion in the Code of Civil Procedure. Additionally, Law No. 45 stipulates the obligation to participate in a special program of treatment or counseling, if such action is determined by the court to be necessary to reduce or eliminate the violence or its appearance.

Taking into consideration that legislative acts stipulate an exhaustive list of measures, it is clear that the court could not set measures that are not covered by these acts. Also, illegal measures cannot be set (to forbid the perpetrator to cause body injury, to insulate etc.).

For failure to fulfill the protection order, regardless of the procedure that it was adopted in, the perpetrator may be brought to criminal (art.320 of Criminal Code) and contravention (art.318 of Code of Contraventions) responsibility.

The period for execution of the protection order is 3 months. Thus, the court is obliged to determine the need for protection measures for a certain period that can be extended at the request of the victim or the representative person.

Another approach to the need to apply for a protection order for a longer period that deserves attention, was to introduce new provisions in legislation on various types of orders: restrictive order – with temporary evacuation of the perpetrator from the house at the outset, that may be issued by police for a minimum period of 10 days; protection order issued hereinafter by the court that can last up to 1 year⁸.

The abovementioned regulations stipulate the immediate sending of the order to the MIA and social assistance body from the address of the perpetrator, who under the criminal prosecution is suspected, accused or defendant. Thus, the execution of this order should be done without any delay by the police in collaboration with a social assistant.

Revocation procedure of protection measures is stipulated by art.318/5 of Code of Civil Procedure, which provides that, at the victim's request, the court may revoke the protection measures applied, ensuring that the victim's will is freely expressed and it was not under pressure of the abuser. Therefore, the application must be substantiated by facts. The reason of revocation could be that for a certain period of time the perpetrator changed his behavior or other relevant circumstances. The judge must determine that a free will is expressed. So, the judge has to examine the application in a new session with the participation of a victim and people who wrote the report as under the case.

The decisions may be appealed by filing a notice of appeal to the Court of Appeal. This appeal cannot lead to the suspension of the execution of the order. The decision of the Court of Appeal would be definitive.

---

8 Activity report "Trust line for women", International Center "La Strada", 2012 http://www.lastrada.md/publicatii/ebook/Telefon_de_incredere_pentru_femei_2.pdf

---

■ THE LEVEL OF IMPLEMENTATION OF THE PROVISIONS OF THE LAW 45 CONCERNING PROTECTION ORDER BY RELEVANT COMPETENT BODIES DURING 2008-2011

2.1. The number of complaints on domestic violence during 2008-2011

The following subchapter is an overview on the number of complaints, applications, requests relating to the acts that could be considered as domestic violence (hereinafter - complaints). The analysis is based on statistics for the years 2008, 2009, 2010 and 2011, provided by the rayon, district and municipal (city) Prosecutor's Offices, Police Commissariats and Departments for Social Assistance.

Taking into consideration that the authors of this report have no possibility to verify that information is complete and accurate, the responsibility for this fact exclusively rests on the authorities that have provided this information. The information is systematized by rayons, municipalities and districts representing quantitative indicators for each institution being monitored.

Anenii Noi

According to data provided by the Prosecutor's Office of Anenii Noi rayon, in 2008 there were no complaints, in 2009 and 2010 there were 16 complaints every year, without any detailed information under the questionnaire. In 2011 there were recorded 2 complaints.

According to data provided by the PC of Anenii Noi rayon, in 2008 there were no complaints. In 2009, there were 4 complaints, all referring to the application of physical violence applied by husband against wife, the victims filed complaints. In 2010, the PC registered 5 complaints, of which 4 relating to violence applied by husband against wife, and one case relating to violence applied by children against parents. All cases involved the application of physical violence; the complaints were filed by victims. In 2011, the PC registered 7 complaints, all regarding the application of physical violence by the husband against wife: 5 of them were filed by the victims, and 2 - by social assistant.

DSA of Anenii Noi rayon registered no complaints in 2008. In 2009, however, 4 complaints were registered; they were filed by victims as a result of physical violence. All victims were wives assaulted by husbands. In 2010 there were 5 complaints, of which 4 relating to husband's violence against wife and one relating to children's violence against parents. 4 cases involved physical violence, one case - psychological violence, and another case - economic violence. All complaints were filed by victims. For 2011 there were 7 complaints, all because of husband's violence against wife. In all cases physical violence was involved. In 5 cases complaints were filed by victims and in 2 cases they were reported.

Basarabasca

According to data provided by the Prosecutor's Office of Basarabasca rayon, during 2008-2010 no complaints of domestic violence were registered. In 2011, however, one complaint was recorded upon victim's request, who was assaulted by her husband through physical violence.

During 2008-2010, the PC of Basarabasca rayon did not register any complaints on domestic violence. In 2011 one single protection order was issued and enforced.

According to the rayon DSA, in 2008-2010 there were no complaints registered. In 2011, however, one complaint on husband's violence against the wife was registered; the complaint was filed by the victim as a result of physical violence.

Briceni

According to data provided by the Prosecutor's Office of Briceni rayon, there were no complaints on domestic violence in 2008 - 2010. In 2011, 4 complaints were recorded which resulted in a criminal investigation.

In 2008, the PC of Briceni rayon registered 12 complaints on domestic violence, all assuming maltreatment of wife by the husband; the complaints were filed by the victims as a result of physical violence, two of them being filed repeatedly. In 2009 there were 6 other complaints, 4 of them assuming the actions of violence committed by the husband to wife and in 2 cases children are abused by parents, all 6 complaints were filed by the victim, 2 of them being filed repeatedly. In 2010 there were 4 applications, all made by victims and involving physical violence committed by the husband against his wife. 2 applications were filed repeatedly. In 2011 there were 25 complaints, of which 20 complaints relating to husband's violence against the wife and 5 complaints relating to parents' violence applied against children. All 25 complaints involving physical violence were filed by the victim. In 5 cases the complaints were filed repeatedly.

The rayon DSA did not register any complaint in 2008 and 2009. For 2010-2011, 3 complaints were registered every year; they were filed by victims, as a result of physical violence (2 cases) and sexual violence (1 case). One victim was assaulted by her husband and two other victims were husbands abused by wives.

Cahul

According to data provided by the Prosecutor's Office of Cahul rayon for 2008, there were 17 complaints on domestic violence recorded at the request of victims - wives abused by husbands. In 2009 there were already 8 complaints on physical violence made by victims - wives abused by husbands. In 2010 there were 21 complaints on physical violence received from victims: in 19 cases wives were abused by husbands, in one case - parents by children, and in another case violence was applied against the concubine. In 2011 there were already 32 complaints on domestic violence. In 31 cases the victims were wives abused by husbands and in one case - parents abused by children. All the cases involved physical violence, the complaints being registered at the request of victims.

In 2008, the PC of Cahul rayon registered 47 complaints, while in 2009 their number increased up to 53 and in 2010 some 49 complaints were registered. In 2011 there were 25 complaints registered (details were not provided).

The DSA of Cahul rayon did not respond to the request on access to information regarding the number of complaints involving domestic violence.

Cantemir

According to data provided by the Prosecutor's Office of Cantemir rayon, no complaints on domestic violence were recorded during the years 2008, 2009, 2010 and 2011.

According to data provided by the PC of Cantemir rayon, in 2008, 49 complaints were registered, all of them being filed by the victim and involved physical violence - beating of the wife by the husband. In 2009 there were 43 complaints, in 42 cases the victim was a wife assaulted by the husband and in one case – a husband assaulted by his wife. 42 cases involved physical violence and only one – psychological violence. All complaints were filed by victims. In 2010, 39 complaints on physical violence were recorded. In 38 cases the wives were assaulted by husbands, and in one case the husband was assaulted by his wife. Complaints were filed only by the victims. In 2011, 73 complaints were registered, in 70 cases the victims were wives abused by husbands, and in 3 cases - husbands abused by wives. 70 cases involved physical violence, and 3 cases involved psychological violence. All 73 complaints were filed by the victims.

According to data provided by the rayon DSA, no complaints were registered from 2008 to 2010. In 2011 some 11 complaints were recorded: in 7 cases the wife was assaulted by her husband, in 3 cases parents were abused by children, and in one case the violence was applied against the concubine. All 11 complaints involved physical violence; 7 complaints were filed by the victim, 3 complaints were registered by the police and one case was reported by a social assistant.

Calarasi

According to data provided by the Prosecutor's Office of Calarasi rayon, no complaints on domestic violence were recorded from 2008 to 2009. In 2010 two complaints were filed by the victims - wives abused by husbands; both cases involved application of physical violence. In 2011 there were already 14 complaints on husband's violence against the wife, of which 12 cases involved physical violence, and 2 cases involved psychological violence. In 13 cases the complaints were registered at the request of the victims, and in one case - at the request of third parties.

According to data provided by the PC of Calarasi rayon, in 2008 there were 126 complaints on domestic violence registered. In 2009 there were 77 complaints. In 35 cases wives were abused by husbands, in 4 cases victims were husbands, in 6 cases children were abused by parents, 15 complaints related to children's violence against parents and in 17 cases violence was applied against concubines. 35 complaints involved physical violence and 42 cases involved psychological violence. 58 complaints were filed by the victims, 3 - by the police, 2 were reported by neighbors and 14 – by third persons.

In 2010, 269 complaints on domestic violence were registered, of which 172 cases related to husbands' violence against wives, 5 cases related to wives' violence against husbands, 29 cases related to parents' violence against children, 31 cases related to violence applied by children against parents, and 32 cases related to violence applied against concubines. 117 of the complaints involved cases of physical abuse, and 152 cases involved psychological violence. 245 complaints were filed directly by victims, 2 - by the police, one complaint was registered by a teacher, 14 were filed by third parties, and 2 cases were reported by neighbors. In 4 cases complaints were made repeatedly.

In 2011 there were 224 complaints. In 140 cases the victims were wives abused by husbands, in 8 cases - husbands abused by wives, in 22 cases - children abused by parents, in 38 cases - parents abused by children and in 16 cases the victims were concubines. 108 complaints involved cases of physical violence, and 116 cases involved psychological violence. In 197 cases complaints were filed directly by victims, 2 - by the police, 10 were reported by a neighbor and 9 - by another person. 6 complaints were made repeatedly.

According to data of rayon DSA, no complaints on domestic violence were recorded from 2008 to 2010, while in 2011 there were 15 complaints: 4 cases related to wives abused by husbands, 8 cases related to children abused by parents, and in 3 cases violence was applied against concubines. Five cases involved application of physical and psychological violence, one case involved sexual violence, and another cases involved spiritual violence and 3 cases involved economic violence.

Causeni

According to data provided by the Prosecutor's Office of Causeni rayon in 2008 and 2009 there were no complaints on domestic violence. In 2010 the Prosecutor's Office registered 25 complaints, without specifying the type of violence. In 2011 there were 31 complaints, without specifying the form and the victims of violence.

According to data provided by the PC of Causeni rayon, in 2008-2009 there were no complaints. In 2010, 21 cases were registered, 19 victims were wives battered by husbands and in 2 - parents abused by children. All complaints involving physical violence were filed by victims, in one case the complaint was made repeatedly. In 2011, 21 cases were registered, of which 16 related to violence applied by husbands against wives and 5 to violence applied by children against parents. All complaints involved physical violence and were made by the victims. A complaint was filed repeatedly.

According to data provided by the rayon DSA there were no cases of domestic violence recorded in 2008-2009. In 2010 there were 17 complaints, in 11 cases the victims were wives abused by husbands, in 2 cases – the victims of violence were children, and in 4 - parents abused by their own children. All cases involved physical violence, 11 were filed by the police officer and 6 - by a third party. In 2011 there were 16 complaints, in 13 cases the victims were wives abused by husbands, in one case – violence was applied against children and in 2 cases - parents were abused by children. All 16 cases involved physical violence, 8 complaints were filed by the police officer and 8 - by a third party.

Cimislia

According to data provided by the Prosecutor's Office of Cimislia rayon, in 2008 there were no complaints on domestic violence. In 2009 there were 5 complaints filed by victims - wives abused by husbands, all the cases involved physical violence. In 2010, a complaint on domestic violence was registered at the request of the victim, involving physical and sexual violence. In 2011 there were already 8 complaints, in 7 cases the victims were wives abused by husbands, in one case - the husband was assaulted by his wife, 7 cases involved physical violence, and one case involved sexual violence. All complaints were filed by victims.

The PC of Cimislia rayon did not respond to the request on access to information.

According to data provided by the rayon DSA, in 2008-2010 there were no complaints that would attest domestic violence. In 2011, however, one case of physical violence was confirmed, where the victim was a wife assaulted by her husband.

Criuleni

According to data provided by the Prosecutor's Office of Criuleni rayon in 2008 there was a single complaint on domestic violence, which was made by the victim - wife abused by her husband, aggression was manifested in physical violence. During 2009, there were 6 complaints, in 2 cases the wife was abused by her husband, in one case - the children were abused by parents, in one case - parents were abused by children and in 2 cases violence was applied against the concubines. 5 cases involved physical violence, and one case involved spiritual violence. In 3 cases the complaint was filed by the victim and in the other 3 - by social assistants.

In 2010 there were 13 complaints on domestic violence, in 6 cases the wife was assaulted by her husband and in one case the husband was assaulted by his wife, in 4 cases parents were abused by children and in 2 cases victims were concubines.

In 2011 there were 14 complaints, in 9 cases the wife was assaulted by her husband, in one case the husband was assaulted by his wife, in another case parents were abused by children, and in 3 cases the victims were concubines. 12 cases involved physical violence, 2 cases involved spiritual violence. In 10 cases the complaint was filed by the victims, and 4 - by the social assistant.

According to data provided by the PC of Criuleni rayon, in 2008 there were 19 complaints on physical violence applied in the family. In 16 cases the victims were wives abused by husbands and in 3 cases - husbands abused by wives. In 17 cases complaints were made directly by the victim, and in 2 cases - by the police.

In 2009, 26 complaints of domestic violence were registered, all involving physical violence. In 19 cases the victim was the wife assaulted by her husband, in 4 cases the victims were husbands assaulted by wives, in 3 cases - children abused by their parents. In 18 cases complaints were filed by the victim, in 3 cases - by the police, in 3 cases - by the teacher, and 2 complaints were filed by a third party.

In 2010 there were 36 complaints, all involving physical violence. In 28 cases the victims were wives abused by husbands, in 2 cases - husbands abused by wives, and in 6 cases - children abused by their parents. 28 complaints were filed by the victim, 2 - by the police, 3 - by a teacher and 3 - by a neighbor.

In 2011 there were 156 complaints, all involving physical violence. In 117 cases the victims were wives abused by their husbands in 21 cases - husbands assaulted by their wives, and in 17 cases - children abused by their parents. In 124 cases complaints were filed by the victim, 2 cases were reported by the police, 5 – by a teacher, 10 – by a neighbor and 10 - by a third person.

According to the information of rayon DSA, there were no complaints on domestic violence recorded from 2008 to 2010. Only in 2011 two cases were registered, the victims were wives assaulted by their husbands; the claims involved physical violence and were filed by victims.

Donduseni

According to data provided by the Prosecutor's Office of Donduseni rayon there were no complaints on domestic violence in 2008 and 2009, while in 2010 there were 23 complaints: 22 cases related to husbands' violence against wives and one case related to wife to husband violence. All the cases involved physical violence and the claims were filed by victims. In 2011 the Prosecutor's Office registered 17 complaints involving the application of physical violence by the husband against his wife.

According to PC of Donduseni rayon, in 2008 there were 118 complaints on domestic violence. In 97 cases wives were abused by their husbands and in 21 cases - children were abused by their parents. All the 118 complaints involved physical violence. In 102 cases the complaints were filed by victims, and 16 – by a third person. Only 3 complaints were filed repeatedly.

In 2009 there were 77 complaints on domestic violence. In 70 cases wives were abused by husbands, in 7 cases - children were abused by parents. All complaints involved physical violence. 69 complaints were filed by the victims, and 8 - by third parties. Only 2 complaints were filed repeatedly.

In 2010 there were 54 complaints on domestic violence. In 49 cases wives were abused by their husbands and in 5 cases - children were abused by their parents. All complaints involved physical violence. 52 complaints were filed by the victims, and 2 complaints - by third parties.

In 2011 eight complaints on domestic violence were recorded. In all the cases wives were abused by their husbands, the complaints were filed by the victim, and involved physical violence.

The rayon DSA did not register any complaints in 2008 and 2009. In 2010, however, 2 complaints were made by victims as a result of physical violence. All victims were wives abused by their husbands. In 2011 there were 5 complaints; all the cases involved violence applied by husbands against wives, and one case involved violence applied by children against parents. All the cases involved physical violence, in 2 cases physical violence was combined with sexual violence and in one case – psychological violence. 4 complaints were filed by the victims, and one - by the social assistant.

Drochia

According to data provided by the Prosecutor's Office of Drochia rayon, 14 complaints were recorded in 2008: in 3 cases the wife was assaulted by her husband, in 2 cases - children were subjected to violence of their parents, one case involved children's violence against parents

and 8 cases related to violence against the concubine. One case involved physical violence, 6 cases involved psychological violence and 7 cases involved economic violence; all complaints were filed by victims.

In 2009, 13 complaints were registered, in 3 cases the wife was assaulted by her husband, in 3 cases - children were abused by their parents and in 7 cases - victims were concubines and other relatives. 8 cases involved physical violence, 4 cases involved psychological violence, and one case involved economic violence. All complaints were filed by victims.

In 2010 there were 14 complaints, one case involved husband's violence against his wife, 3 cases related to wife's violence against the husband, in one case the child was abused by parents, in 3 cases - parents were abused by children in 6 cases - victims were concubines and other relatives. 8 cases involved psychological violence and 6 - economic violence. All complaints were filed by victims.

In 2011 there were 13 complaints recorded. In 3 cases wives were abused by husbands, in 3 cases - husbands were assaulted, in one case parents were abused by children, in 6 cases - concubines and other relatives were assaulted. 3 cases involved physical violence, 8 cases involved psychological violence, and 2 cases involved economic violence. All complaints were filed by victims.

According to data provided by the PC of Drochia rayon, 46 complaints were registered in 2008, all referring to application of physical violence by the husband against the wife, 2 complaints were filed by the victims, and 44 complaints - by police. In 2009 there were 53 complaints, all relating to the husband's violence applied against the wife. All cases involved physical violence and complaints were made by victims. In 2010 there were 81 complaints, all involving the violence of the husband against the wife. All cases involved physical violence; complaints were filed by victims. In 2011, the Police Section registered 37 complaints, of which 36 related to husband's violence applied against the wife, and one case related to husband being subject to wife's violence. All cases involved physical violence; the complaints were filed by the victim.

According to the rayon DSA, no complaints on domestic violence were registered from 2008 to 2009. In 2010 37 complaints were registered. In 2011 seven cases of violence against wives were recorded, and one case related to wife-to-husband physical violence. Five cases involved physical violence, one case - sexual violence and one case - psychological violence. All complaints were filed by victims.

Dubasari

According to data provided by the Prosecutor's Office of Dubasari rayon in 2008 and 2009 there were no complaints on domestic violence, while in 2010 there were 2 complaints involving physical violence applied by the husband against the wife. The complaints were filed by the victims. In 2011 there were 11 complaints on domestic violence: in 9 cases violence was applied by the husband against his wife, in 2 cases parents were subject to children's violence. All cases involved physical violence; the complaints were filed by victims.

According to data provided by the PC of Dubasari rayon in 2008 and 2009 there were no complaints on domestic violence. In 2010 there were 2 complaints, the victims were wives abused by husbands. Both complaints involved physical violence and the complaints were filed by victims. In 2011 there were 11 complaints on physical violence, in 9 cases the wife was assaulted

by her husband and in 2 cases - parents were assaulted by children. All complaints were filed by victims.

During 2008-2011, the DSA of Dubasari rayon did not register any complaints on domestic violence.

Edinet

According to data provided by the Prosecutor's Office of Edinet rayon, in 2008 there were recorded 4 complaints on domestic violence. All complaints involved physical violence inflicted by the husbands towards their wives. All cases involved physical violence; the complaints were filed by victims.

In 2009, 7 complaints were registered and all of them dealt with husbands' violence against their wives. In 2010 no complaints on domestic violence were filed. In 2011, 4 complaints were recorded.

According to data provided by the PC of Edinet rayon, no complaints on domestic violence were recorded from 2008 to 2010. In 2011 there were 52 complaints, victims were wives abused by husbands, all complaints were filed by victims and involved physical violence.

According to the DSA of Edinet rayon no complaints on domestic violence were recorded in the period 2008-2011.

Falesti

According to data provided by the Prosecutor's Office of Falesti rayon in 2008, 2009 and 2010 there were no complaints on domestic violence. In 2011, the Prosecutor's Office registered 3 complaints on husband's assault against wife, involving physical violence, and one case of physical violence combined with psychological one, all complaints being filed by the victims.

According to data provided by the PC of Falesti rayon there were no complaints on domestic violence in the period 2008-2011.

According to DSA of Falesti rayon, there were no complaints in 2008-2010, while 2011 32 complaints were recorded, of which 30 involved the application of violence by husbands against the wives, and 2 complaints related to parents' violence against children. In 2 cases the complaints were filed by the victims, 8 complaints were filed by the police, 4 - by a neighbor, and 18 – by social assistant.

Floresti

According to data provided by the Prosecutor's Office of Floresti rayon there were no complaints on domestic violence in 2008 and 2009. In 2010 there were 6 complaints, 4 regarding husband's violence against the wife, one complaint regarding violence applied by parents against children, and another case referred to violence of children against parents. All cases combined physical and psychological violence. In 4 cases the victims filed complaints, in one case the complaint was received from a social assistant and in another case – it was filed by third parties. In 2011 five complaints on domestic violence were reported, in 4 cases the violence was applied by the husband against the wife, in one case the concubine was subject to

violence. All the cases involved physical violence combined with psychological violence, the complaints being filed by victims.

According to data provided by the PC of Floresti rayon, in 2008, 44 complaints were registered, in 42 cases the victims were wives abused by husbands, in one case - a child abused by parents and in another case - parents abused by children, all complaints were filed by the victims, and involved physical violence. In 2009 there were 35 complaints on physical domestic violence, in 34 cases the wife was abused by her husband, in one case parents were assaulted by children, 33 complaints were filed by the victims, and 2 were reported by the police.

In 2010, 53 complaints on physical violence were registered, in 50 cases wives were abused by their husbands, in one case the husband was assaulted by wife, and the other 2 cases related to children's violence against parents. In 44 cases complaints were filed by the victim, in 7 cases - by the police and in 2 cases - by a social assistant.

In 2011 there were 41 complaints, 22 referring to physical violence, 10 referring to sexual violence, 2 – to psychological violence and 7 – to spiritual violence. In 38 cases wives were abused by husbands, in 2 cases - husbands were assaulted by wives, in 2 cases - parents abused children and in one case – children applied violence against parents. 18 complaints were registered by the victim, 21 – by the police, and 2 - by a teacher.

For 2008, 2009 and 2011, the DSA of Floresti rayon did not report any complaints on domestic violence. In 2010 one complaint was filed.

Glodeni

According to data provided by the Prosecutor's Office of Glodeni rayon no complaints were registered in 2008 and 2 complaints were registered in 2009: one of the cases relating to wife's violence against husband and the second case relating to violence applied by parents against children. The first case involved application of psychological violence and the second involved application of physical violence. 4 complaints were registered in 2010, of which 3 involved application of violence by husband against wife and 1 complaint referred to violence of children against parents. Physical violence was claimed in 2 of the cases and psychological violence in the other 2 cases; all complaints were filed by the victims. In 2011, 5 complaints were registered, of which 2 relating to husband's violence against wife and 3 complaints relating to parents' violence against children. In all the cases physical violence combined with psychological violence was claimed. 4 complaints were filed by the victims and only one complaint was filed by a third person.

According to data provided by the PC of Glodeni rayon, no complaints on domestic violence were filed from 2008 to 2010. All 8 complaints filed in 2011 related to physical violence committed by husband against wife. The complaints were filed directly by the victims.

According to data provided by the DSA of Glodeni rayon no complaints on domestic violence were registered from 2008 to 2010. In 2011, 2 complaints were recorded.

Hincesti

According to data provided by the Prosecutor's Office of Hincesti rayon no complaints on domestic violence were registered in 2008, 2009 and 2010, while in 2011 9 complaints were registered.

According to data provided by the PC of Hincesti rayon, no complaints on domestic violence were recorded in 2008-2010. In 2011, 95 complaints were recorded.

According to data provided by the DSA of Hincesti rayon, 2 complaints and both on physical violence were recorded in 2008. In both cases victims were wives assaulted by husbands; the complaints were filed by victims. There were recorded 3 complaints on physical violence in 2009. All of them were filed by the victims – wives assaulted by husbands. In 2010 two complaints were recorded as a result of husbands' violence against wives; they involved physical violence and were filed by victims. Nine complaints were recorded in 2011, of which 6 relating to violence applied by husbands against wives, and 3 relating to violence applied by parents against children. Physical violence was claimed in 8 cases and psychological violence was claimed in one case. In 3 cases the complaints were filed by victims, one complaint was filed by the social assistant, and 5 complaints were filed by a third person.

Ialoveni

According to data provided by the Prosecutor's Office of Ialoveni rayon, no complaints on domestic violence were registered in 2008, 2009 and 2010. In 2011 six complaints were registered, but no detailed information on involved parties or forms of violence was provided.

According to data provided by the PC of Ialoveni rayon, 20 complaints on domestic violence were registered in 2008; 54 complaints in 2009; 59 complaints in 2010; 116 complaints in 2011.

According to data provided by the DSA of Ialoveni rayon no complaints on domestic violence were registered from 2008 to 2011.

Leova

According to data provided by the Prosecutor's Office of Leova rayon, no complaints on domestic violence were examined, these being examined by the Police Section of Leova rayon.

According to data provided by the PC of Leova rayon, 129 complaints were registered in 2008, of which 72 referred to physical violence, while 57 – to psychological violence. 96 of complaints related to husband's violence against wife, 5 related to wife's violence against husband, 10 related to violence applied by parents against children and 18 related to children's violence against parents. 87 complaints were filed directly by victims, 5 complaints were filed by police officers, 13 complaints were filed by neighbor, 23 were filed by third persons.

There were recorded 141 complaints in 2009 where 85 cases involved physical violence, 55 cases involved psychological violence and one case involved application of sexual violence. In 99 cases the wife was subject to husband's violence, in 6 cases violence was applied against the husband, in 13 cases children were assaulted by parents and in 23 cases violence was applied by children against parents. In 110 cases complaints were filed directly by the victims, in 10 cases complaints were filed by police officers, 10 cases by neighbor and 11 by third persons.

There were recorded 227 complaints in 2010: in 184 cases the wife was subject to husband's violence, in 3 cases violence was applied against the husband, in 19 cases children were assaulted by parents and in 21 cases violence was applied by children against parents. 120 cases involved physical violence, while 107 cases involved psychological violence. In 153 cases com-

plaints were filed directly by the victims, in 7 cases complaints were filed by police officers, in 2 cases the complaints were filed by the social assistant and in 65 cases – by third persons. 8 complaints were registered repeatedly.

158 complaints were registered in 2011, of which 123 cases involved physical violence, and 35 cases involved psychological violence. In 148 cases wives were subject to husband violence, in 2 cases husbands were assaulted by wives, in 6 cases violence was applied by parents against children, and in 2 cases parents were subject to children's violence. 91 complaints were filed by the victims, 13 complaints were filed by the rayon police officer, 5 cases were reported by the social assistant, 29 cases - by a teacher and 29 cases - by a third person.

According to data provided by the DSA of Leova rayon, no complaints on domestic violence were registered in 2008, 2009, and 2011. In 2010 one complaint on domestic violence was filed.

Nisporeni

According to data provided by the Prosecutor's Office of Nisporeni rayon no complaints on domestic violence were registered in 2008, 2009 and 2010. The Prosecutor's Office registered 6 complaints in 2011, all of them relating to husband's physical and psychological violence against the wife, in 2 cases being combined with violence against children. Also one case of children's violence against parents was registered.

According to data provided by the PC of Nisporeni rayon, 8 complaints claiming husband's violence against the wife were recorded in 2008. All cases involved physical, psychological and spiritual violence. One complaint was filed by the victim, one - by the social assistant and one by a third person. No other complaints on domestic violence were recorded from 2009 to 2011.

According to data provided by the DSA of Nisporeni rayon, 3 complaints were registered in 2008. The complaints involved physical, psychological and economical violence applied by husbands against wives. One complaint was filed by the victim, one – by the social assistant and one – by a third person.

There were 4 complaints registered in 2009, of which 2 cases involved physical violence, one case involved psychological violence and one case involved spiritual violence. Two victims were assaulted by the husbands, and other 2 victims were children assaulted by parents. Two complaints were filed directly by the victims, one case was reported by the social assistant and another case was reported by a neighbor.

In 2010, 7 complaints were registered: of which 5 cases related to husband's violence against the wife and 2 cases related to parents' violence against children. 3 cases involved physical violence, one case involved sexual violence, 2 cases involved psychological violence and one case involved spiritual violence. 3 complaints were filed by the victims, 2 cases were reported by the rayon police officer, one case – by the social assistant and one case – by a neighbor.

In 2011, 9 complaints were registered: of which 5 cases related to husband's violence against the wife, 2 cases related to parents' violence against children, and 2 cases related to violence applied by children against parents. 4 cases involved physical violence, one case involved sexual violence, 3 cases involved psychological violence and one case involved spiritual violence. In

4 cases the complaints were filed by the victims, 2 cases were reported by the social assistant, 2 cases - by the rayon police officer, and one case was reported by a third person.

Ocnita

According to data provided by the Prosecutor's Office of Ocnita rayon no complaints on domestic violence were registered in 2008, 2009 and 2010. One case was recorded in 2011, but no detailed information on parties involved and form of violence was provided.

According to data provided by the PC of Ocnita rayon, 17 complaints on application of physical violence were registered in 2008. In 2009, 52 complaints were recorded; in 2010, 36 complaints were recorded; in 2011, 40 complaints were recorded. In most of the cases victims were wives abused by their husbands. All of complaints involved physical violence.

According to data provided by the DSA of Ocnita rayon, no complaints on domestic violence were registered from 2008 to 2009. In 2010 there were registered 2 complaints on application of physical violence and in both cases victims were wives assaulted by husbands. The complaints were filed by the victims. 4 complaints were registered in 2011, all of them relating to husband's violence against the wife. All cases involved physical violence. The complaints were filed by the victims.

Orhei

According to data provided by the Prosecutor's Office of Orhei rayon no complaints on domestic violence were registered in 2008, 2009, 2010 and 2011.

According to data provided by the PC of Orhei rayon, no complaints on domestic violence were registered in 2008 and 2009. In 2010 the PC recorded 5 complaints involving domestic violence and specifically physical violence, the victims being wives abused by their husbands. In 2011, 15 complaints were recorded following which protection orders were issued and 4 penal files on domestic violence were initiated.

According to data provided by the DSA of Orhei rayon, one complaint on physical violence applied by parents against the child was recorded in 2008.

In 2009, 5 complaints were registered, of which 3 cases involved physical violence, and 2 cases involved psychological violence. Three victims were wives assaulted by husbands, and in other 2 cases children were assaulted by parents. 4 complaints were filed by the victims and only one complaint was filed by the rayon police officer.

In 2010, 45 complaints on husband's violence against the wife were registered. 29 cases involved physical violence, one case involved psychological violence, 4 cases involved spiritual violence and 11 cases involved economic violence. 22 complaints were filed by the victims, 7 cases were reported by the rayon police officer, 12 cases – by the social assistant and 4 cases – by a neighbor.

In 2011, 25 complaints were registered, of which 6 cases related to husband's violence against the wife and 19 cases related to violence applied by parents against children. 10 cases involved physical violence, 2 cases involved sexual violence, 3 cases involved psychological violence, and 4 cases involved economic violence. In 12 cases complaints were filed by the victims, 5

cases were reported by the social assistant, 6 cases – by the rayon police officer, and 2 cases were reported by a teacher.

Rezina

According to data provided by the Prosecutor's Office of Rezina rayon no complaints on domestic violence were registered in 2008, 2009 and 2010. In 2011, 21 complaints on domestic violence were recorded, of which 20 complaints related to husband's violence against the wife and one complaint related to parents' violence against the children. All cases involved physical violence. The complaints were filed by the victims.

According to data provided by the PC of Rezina rayon, in 2008, 73 complaints on domestic violence were registered, but no details were provided on form of violence. In 2009 the number of complaints increased to 88. In 2010, some 131 complaints were recorded. 85 complaints were filed in 2011.

According to data provided by the DSA of Rezina rayon, there were no systematized complaints on domestic violence.

Riscani

According to data provided by the Prosecutor's Office of Riscani rayon no complaints on domestic violence were registered in 2008, 2009 and 2010. In 2011, 16 complaints were registered, in 8 cases violence was applied by husbands against wives, in 8 cases parents were assaulted by children. All t complaints involved physical violence and were filed by the victims. In 2 cases the complaints were registered repeatedly.

According to data provided by the PC of Riscani rayon, no complaints on domestic violence were registered in 2008, 2009 and 2010. In 2011, 12 complaints on husbands' physical violence against wives were registered.

According to data provided by the DSA of Riscani rayon, in 2008 there were registered 35 complaints on domestic violence, 5 cases involved physical violence, 5 cases involved acts of psychological violence, and 25 cases involved spiritual violence. In 30 cases victims were wives assaulted by husbands, in 5 cases parents were assaulted by children. In 10 cases the complaints were filed by police officers, in 15 cases the complaints were filed by the social assistant and in 10 cases the complaints were filed by victims.

In 2009 there were registered 38 complaints, in 10 cases being involved psychological violence, in 20 cases – spiritual violence and in 8 cases – economic violence. In 15 cases victims were wives assaulted by their husbands; in 10 cases husbands were assaulted by their wives, in 10 cases children were assaulted by parents and in 3 cases violence was applied against the intimate partner. In 15 cases the complaints were registered by the police officer, in 10 cases – by the social assistant, 3 complaints were filed by a teacher, and 10 complaints – by third persons.

In 2010 there were registered 41 complaints, of which: 20 cases involved husbands' violence against wives, in other 10 cases husbands were assaulted by wives, in 11 cases the children were assaulted by parents. 20 cases involved psychological violence, 10 cases involved spiritual violence, and 11 cases involved economic violence. In 20 cases the complaints were filed by the victim, in 15 cases – by a neighbor, in other 6 cases – by a third person.

In 2011 there were registered 47 complaints, of which 15 were filed as consequence of husband's violence against wife, 10 cases involved the violence of wife against husband, and in 19 cases violence was applied against concubines. 25 cases involved physical violence, 20 cases involved spiritual violence, and 2 cases involved economical violence. In 20 cases the complaints were filed by the police officer, in 20 cases – by the social assistant, in 7 cases the complaint was filed by a third person.

Singerei

According to data provided by the Prosecutor's Office of Singerei rayon no complaints on domestic violence were registered from 2008 to 2009.

In 2010, 2 complaints on domestic violence were registered, 1 case involved violence applied by the husband against wife, in other case the violence was applied by parents against children; both cases involved physical violence combined with psychological one; the complaints were filed by the victims.

There were recorded 10 complaints on domestic violence in 2011, in 8 cases the violence was applied by the husband against wife, in 2 cases the violence was applied by the parents against children; all cases involved physical violence combined with psychological one. In 8 cases the complaints were filed by the victims, in 2 cases - by the social assistant.

According to data provided by the PC of Singerei rayon, no complaints on domestic violence were registered from 2008 to 2009. In 2010 one complaint was registered relating to physical violence applied by parents against the children.

In 2011 there were registered 44 complaints, of which 22 involved physical violence, 21 involved psychological violence and one complaint involved sexual violence. In 12 cases the wives were assaulted by husbands, in 6 cases children were subject to parents' violence, in 12 cases violence parents were abused by their children, and in 14 cases victims were intimate partners.

According to data provided by the DSA of Singerei rayon, no complaints on domestic violence were systematized during 2008 - 2011.

Soroca

According to data provided by the Prosecutor's Office of Soroca, no complaints on domestic violence were registered in 2008, while in 2009 4 cases were recorded (no details provided).

In 2010, 6 complaints on domestic violence were filed, of which 2 related to children abused by their parents, while in 4 cases – violence inflicted by intimate partners. All complaints involved physical and psychological violence, one of the complaint dealt with sexual violence. 4 complaints were filed by victims themselves, one complaint - by the police officer, the other one – by parents abused by their children.

In 2011 the Prosecutor's Office recorded 6 complaints on domestic violence, 2 complaints involved parents' violence against their children, while 4 complaints – violence inflicted by the intimate partner. All complaints involved physical and psychological violence, one of the com-

plaint dealt with sexual violence. 4 complaints were filed by victims themselves, one complaint - by the police officer, the other one – by parents abused by their children.

According to data provided by the PC of Soroca rayon, in 2008-2010 no complaints on domestic violence were filed. In 2011, 191 complaints were recorded.

According to data provided by DSA of Soroca rayon, in 2008 and 2009 no complaints on domestic violence were registered. In 2010 4 complaints were filed all relating to physical, psychological, spiritual, and economic violence. In all the cases the victims were wives abused by their husbands. 2 complaints were filed by victims, while the other 2 – by a third person. In 2011, 8 complaints were recorded: 3 cases dealt with husband's violence against his wife, while in 5 cases – children abused by their parents. All complaints referred to physical violence combined with psychological, spiritual and economic violence. 4 complaints were filed by a neighbor, the other 4 – by a third person.

Straseni

According to data provided by the Prosecutor's Office of Straseni rayon, in the years of 2008, 2009, and 2010 no reports on domestic violence were filed. In 2011, 4 complaints on domestic violence were reported.

As for the data provided by the PC of Straseni rayon, in the year 2008 - 3 complaints were filed of which 2 involved physical violence, and one case – psychological violence. In two cases the victims were children perpetrated by their parents, while the other case dealt with parents perpetrated by their children.

In the year 2009 one report on domestic violence was filed invoking physical violence applied to children by their parents, while in 2010 3 reports were filed of which 1 case dealt with physical violence and the other 2 cases – with sexual violence. In all cases violence was committed by husbands against their wives, in two cases the complaints were filed by a third party and in one case it was filed by the victim herself.

In the year 2011 there were registered 20 complaints, in 15 cases the acts of violence were committed against partners, in 4 cases – by parents against their children and in one case – by children against their parents.

In compliance with the information provided by the DSA of Straseni rayon, in the year 2008 there were registered 3 complaints that invoked physical violence, in 2 cases victims were children perpetrated by their parents, and in one case – parents abused by their children. In the year 2009 one complaint was filed dealing with domestic violence inflicted by parents against children, physical violence was invoked. The complaint was filed by the victim. In the year of 2010 there were filed 3 complaints of which in one case the victim claimed physical violence and in 2 cases – sexual violence, where victims were children maltreated by their parents. In the year 2011 there were reported 20 complaints, 16 of them invoked acts of physical violence, and 4 - psychological violence. In 4 cases the victims were children abused by parents, in one case parents were abused by their children, and in 15 cases victims were intimate partners.

Soldanesti

According to data provided by the Prosecutor's Office of Soldanesti rayon in 2008 and 2009,

there were registered no cases of domestic violence. In the year of 2010 there were registered 7 cases, in all of them violence – physical and psychological combined – was committed by the husband against his wife. The complaints were filed by the victims themselves. In 2011 three complaints were filed.

According to data provided by the PC of Soldanesti rayon for the year of 2008, there were registered 27 complaints, and all of them were filed by victims. In the year of 2009 there were registered 37 complaints, and in 2010 - 38 complaints. In 2011 there were reported 49 complaints, 23 of them were wives abused by their husbands. All the cases involved physical violence.

According to the data provided by the DSA of Soldanesti rayon, in the period of 2008 – 2009 there were registered no complaints. In the year 2010, 11 complaints were filed involving physical violence. In all the cases the victims were wives abused by their husbands. One complaint was filed by the victim, the other 10 – by a third party. In the year of 2011 there were registered 2 complaints, where the victims were wives abused by their husbands. All complaints involved physical violence and were filed by the victims themselves.

Stefan Voda

According to data provided by the Prosecutor's Office of Stefan Voda rayon, in the year of 2008 4 complaints were filed. In the year of 2009 there were registered 2 complaints on domestic violence (no details were provided). In the year 2010 there were reported 3 complaints of domestic violence, all of them involved acts of abuse of husband against his wife; all of the cases dealt with physical and psychological violence. All the complaints were filed by the victims themselves. For the year of 2011 at the Prosecutor's office it was registered only one complaint, it involved the application of physical and psychological violence perpetrated by husband against wife. The complaint was filed by the victim.

According to data provided by the PC of Stefan Voda rayon, in 2008 no complaints resulting in issuing a protection order were filed. In 2009, 2 complaints were recorded, in 2010 – 4 complaints, while in 2011 – 2 complaints.

According to data provided by the DSA of Stefan Voda rayon, in the period 2008 -2011 no complaints of domestic violence were registered.

Taraclia

According to data provided by the Prosecutor's Office of Taraclia rayon for 2008, there were registered 221 complaints, of which 217 related to husband's violence against wife, 3 – to wife's violence against her husband, and one complaint related to children' violence against his parents. All cases involved physical violence. The complaints were filled by the victims.

In 2009 there were registered 205 complaints, of which 202 invoked the application of violence by husband against wife, in 2 cases violence was committed by wife against husband; in one case violence was applied by children against parents. All cases involved physical violence. The complaints were filled by the victims.

In 2010, 212 complaints were filed, 208 related to husband's violence against wife, in 3 cases husband was assaulted by his wife, and one complaint related to parents abused by their chil-

dren. All cases involved physical violence. The complaints were filed by the victims.

In 2011, 281 complaints were reported: 275 concerning the application of force by husband against wife, in 4 cases violence were committed by wife against her husband, in 2 cases – by children against parents. All cases involved physical violence. The complaints were filed by the victims.

The PC of Taraclia rayon reported 221 complaints in 2008; in 2009, 205 complaints were filed; in 2010, 212 complaints were filed; in 2011, 281 complaints were filed.

According to data provided by the DSA of Taraclia rayon during the period of 2008 - 2011 no complaints of domestic violence were registered.

Telenesti

According to data provided by the Prosecutor's Office of Telenesti rayon in 2008, 14 complaints on domestic violence there were registered; all of them involved acts of abuse of husband against his wife. 12 cases dealt with acts of physical violence and 2 cases – sexual violence. In all the cases the complaints were filed by the victims, and in 2 cases the complaints were filed repeatedly.

In 2009, 22 complaints on domestic violence were reported, and all cases involved violence committed by husband against his wife, 19 cases dealt with acts of physical violence and 3 cases - sexual violence. In all the cases the complaints were filed by the victims, and in 2 cases the complaints were filed repeatedly.

In 2010, there were registered 18 complaints on domestic violence, of which 16 cases involved violence committed by husband against his wife, in 2 cases – violence against intimate partners. All cases involved physical violence. In 14 cases the complaints were filed by the victims, and in other 4 - by police officers. One complaint was repetitive.

During the year 2011 there were reported 113 complaints on committing domestic violence, 107 of them dealt with violence of husband against his wife, 2 cases – parents against children and 4 cases - of children against their parents. In 110 cases physical violence was invoked, and in 3 cases – sexual violence. In 109 cases the complaints were filed by the victims, and in 4 cases the complaint was filed by the police officer. 5 complaints were repetitive.

In 2008 the PC of Telenesti rayon reported 14 complaints; in 2009, 22 complaints were filed; in 2010, 18 complaints were filed; in 2011, 113 complaints were filed.

According to the statistical data provided by the DSA of Telenesti rayon in the year 2008 there were registered 12 complaints concerning acts of domestic violence, and all of them involved physical violence. All the victims were wives abused by their husbands. In 7 cases the complaints were filed by the victims, in two cases – by the rayon police officer and consequently, by the social assistant, in one case the complaint was filed by a neighbor. In the year 2009 there were registered 17 complaints: in 14 cases physical violence was invoked and there was one case for each type of violence: sexual, psychological and spiritual. In 15 cases the victims were wives abused by their husbands, in one case - a husband abused by his wife, and in one case – children maltreated by their parents. In 5 cases the complaints were filed by the victims, 2 cases were identified by the rayon police officer, 2 cases were identified by neighbors, and 5 cases were reported by the social assistant.

In 2010 there were reported 18 complaints, in 15 cases physical violence was involved, and there was one case for each of the types of violence: sexual, psychological and spiritual. In 15 cases the victims were wives abused by husbands, in one case - husband abused by his wife, and in 2 cases – children aggressed by their parents. In 6 cases the complaints were filed by the victims, 2 cases were identified by the rayon police officer, 2 cases were identified by a neighbor and 5 cases were reported by the social assistant.

In 2011, 23 complaints were reported, 14 of them referred to acts of physical violence, one case of sexual violence, one case of economic violence, and 7 cases of psychological violence. Out of the total number of victims that filed complaints, 11 were wives abused by husbands, in 3 cases – husbands aggressed by wives, in other 2 cases – parents abused by children and in 7 cases – children abused by their parents. In 7 cases the complaints were filed by the victims, 8 cases were reported by the rayon police officer, 6 – by the social assistant, one complaint was filed by a teacher and another complaint was filed by a neighbor.

Ungheni

According to data provided by the Prosecutor’s Office of Ungheni rayon in 2008 28 complaints were registered of domestic violence (no details provided). In 2009 there were registered 16 complaints, in 2010 – 31 complaints and in 2011 – 34 complaints.

According to data provided by the PC of Ungheni rayon in 2008 there were registered 29 complaints of domestic violence. In 20 cases the victims were wives abused by their husbands, in 3 cases – husbands abused by their wives, in 4 cases – children abused by parents, in 2 cases – parents abused by children. 24 complaints were filed by the victims, 2 – by the rayon police officer; one case was identified by the social assistant, one case – by a teacher and another case – by a neighbor.

In 2009, 18 complaints were reported; all of them involved physical violence. In 13 cases victims were wives aggressed by husbands, in 2 cases – husbands aggressed by wives, in 2 cases – children aggressed by parents and one case when children aggressed their parents. In 16 cases the complaints were filed by the victims, one case was reported by the rayon police officer and another case was identified by the social assistant.

In 2010 there were registered 34 complaints of domestic violence, in 22 cases victims were wives abused by husbands, in 4 cases – husbands abused by wives, in 5 cases - children abused by parents, and in 3 cases – parents abused by children. In 24 cases the complaints were filed by the victims, in 5 cases – by the rayon police officer, 2 cases were reported by the social assistant, 2 cases – by the teacher, and one complaint was filed by a neighbor.

In 2011 there were reported 37 complaints, 27 of them invoked acts of physical violence. In 27 cases victims were wives aggressed by husbands, in 3 cases – husbands aggressed by wives, in 3 cases – parents aggressed by children and in 4 cases – children aggressed by parents. In 30 cases the complaints were filed by the victims, one case was reported by a teacher, one case – by a neighbor and one case – by a third party.

According to data provided by the DSA of Ungheni rayon in the period of 2008 -2011 no complaints of domestic violence were registered.

Chisinau Municipality

Botanica district

According to data provided by the Prosecutor's Office of Botanica district in 2008 there were registered 2 complaints on domestic violence, in both cases it was physical violence inflicted by husband against his wife. The complaints were filed by the victims. In 2009, 14 complaints were recorded, of which 8 complaints related to husband's violence against his wife, in 4 cases – parents abused by their children, in 2 cases - violence against intimate partners. In 12 cases physical violence was involved, in 2 cases – psychological violence. All complaints were filed by the victims.

In 2010 there were recorded 6 complaints: 2 complaints related to violence against wife, one complaint indicated violence of children against parents and 2 complaints – violence against concubines. In 2011 no such complaints were registered.

According to data provided by the PC of Botanica district, in 2008, 2009, and 2010 there were not registered any requests on issuing protection orders. In 2011, 31 complaints on domestic violence were recorded.

According to data provided by the DSA of Botanica district for 2008 and 2009 no complaints were recorded. In 2010 one complaint was recorded, the victim was a wife ill-treated by her husband. The complaint was filed by the victim. In 2011 one complaint was registered. Case involved violence committed by husband against his wife. Complaint was filed by the victim.

Buiucani district

According to data provided by the Prosecutor's Office of Buiucani district, one complaint related to physical violence inflicted by parents to their children was recorded in 2008. In 2009 no complaints were recorded. In 2010 there were filed 5 complaints, of which 3 complaints related to wives abused by their husbands, in one case – husband abused by his wife and in another case – children abused by parents. 3 complaints involved physical violence, in one case psychological violence was reported and in one case – sexual violence. 2 complaints were filed at the request of the victim, 2 – at the request of the police, and one – at the request of the social assistant. In 2011 there were reported 15 complaints concerning acts of domestic violence. In 3 cases husband abused his wife, in one case – the child was aggressed by parents, in 5 cases parents were aggressed by children, in 6 cases concubines were aggressed. In 9 cases physical violence was invoked, in one case – sexual violence, in 4 cases – psychological violence and in one case- spiritual violence. In 10 cases the complaints were filed by the victims, in one case – by the police officer, in one case – by the social assistant and in 3 cases the complaint was filed by neighbors. There were 3 repeated complaints.

According to data provided by the PC of Buiucani district, 80 complaints were registered in 2008, of which 52 complaints involved physical violence, 20 complaints – psychological violence and 8 complaints – spiritual violence. 72 cases the victims were wives aggressed by husbands, in 5 cases – husbands aggressed by their wives and in 3 cases – parents aggressed by children. In 50 cases the complaints were filed by the victims, in 25 cases – by the police officer, in one case – by the social assistant, in 2 cases – by a teacher and in 2 cases by a neighbor.

In 2009, 92 complaints were registered, 57 of them invoked physical violence, one complaint – sexual violence, 25 – psychological violence, and 9 – economic violence. 84 of complaints were related to wives abused by their husbands, in 4 cases – husbands abused by their wives and in 4 cases - parents abused by children. In 58 cases the complaints were filed by the victims, in 27 cases - by the police officer, in one case – by a third party, in 2 cases – by the social assistant, in 2 cases – by a teacher and in other 2 cases – by a neighbor.

In 2010, 99 complaints on domestic violence were reported, of which 63 complaints involved physical violence, one case – sexual violence, 26 cases – psychological violence, and 10 cases – economic violence. 92 complaints related to husband's violence against the wife, in 3 cases – husbands aggressed by the wives, and 4 cases – parents abused by their children. In 60 cases the complaints were filed by the victims, in 27 cases - by the police officer, in 2 cases – by a third party, in 3 cases - by the social assistant and in other 3 cases – by a neighbor.

According to data provided for 2011, 112 complaints were recorded, of which 69 complaints involved physical violence, one case – sexual violence, 30 cases – psychological violence, and 12 cases – economic violence. 99 complaints related to husband's violence against the wife, 6 cases – husbands aggressed by wives, 5 cases – parents aggressed by children. In 65 cases the complaints were filed by the victims, in 36 cases – by the police officer, in 2 cases – by a third party, in 3 cases – by the social assistant and in other 3 cases – by a neighbor.

According to data provided by the DSA of Buiucani district, no complaints of domestic violence were recorded in 2008 – 2010; in 2011, 3 complaints were recorded related to physical violence and the victims were wives abused by their husbands.

Centru district

According to data provided by the Prosecutor's office of Centru district, no complaints of domestic violence were systematized in 2008, 2009, 2010 and 2011, though the provided answer indicates that some cases of domestic violence occurred.

According to data provided by the PC of Centru district, 274 complaints of domestic violence were filed, of which 256 complaints related to husband's violence against the wife, in 5 cases – husbands abused by wives, and in other 13 cases – parents aggressed by children. All the cases referred to physical violence.

In 2009 there were reported 203 complaints of domestic violence, of which 187 complaints related to husband's violence against the wife, in 7 case – husbands abused by wives, in 9 cases – parents abused by children. All the cases referred to physical violence.

For the year of 2010 there were reported 188 complaints of physical violence. In 181 cases the victims were wives abused by husbands, in 3 cases – husbands abused by wives and in other 4 cases – parents abused by children. In all the cases physical violence was involved.

In 2011 there were registered 34 complaints of domestic violence, of which 32 complaints related to husband's violence against the wife, one case – husband aggressed by his wife and in another case – children aggressed by their parents. In all cases physical violence was involved.

According to data provided by the DSA of Centru district, no complaints on domestic violence were recorded in 2008 and 2009. In 2010, 3 complaints on physical violence were filed, all the cases related to violence inflicted by children to their parents. In 2011, 4 complaints were re-

ported following the act of violence inflicted by the husband to his wife. In all the cases physical violence was involved. All the complaints were filed by the victims.

Ciocana district

According to data provided by the Prosecutor's office of Ciocana district, no complaints on domestic violence were recorded in 2008, but in 2009, 189 complaints were filed (no further details provided). In 2010, 174 cases of domestic violence were registered, and in 2011 – 30 complaints with no indication of the violence type and the participants.

According to data provided by the PC of Ciocana district, 208 complaints of domestic violence were filed in 2008. All complaints dealt with physical violence. 196 complaints related to husband's violence against the wife, 12 cases – children's violence against parents. In 196 cases the complaints were filed by the victims, in 4 cases – by the police officer and in 8 cases - by a third party.

In 2009, 177 complaints of domestic violence were reported, of which 163 cases involved physical violence, 14 cases – psychological violence. In 169 cases the victims were wives abused by their husbands, in 8 cases – parents abused by their children. 172 complaints were filed by the victims, and 5 - by a third party.

In 2010, 241 complaints were filed, of which 222 complaints related to physical violence and 19 – to psychological violence. 225 complaints related to husband's violence against the wife and in 16 cases – parents aggressed by children. In 227 cases the complaints were filed by the victims, in 14 cases – by a neighbor. In 2011 there were registered 134 complaints with no indication on the type of violence.

According to data provided by the DSA of Ciocana district in 2008 and 2009 there were not registered any complaints of committing domestic violence. For the year of 2010 was registered one complaint that invoked physical violence, in this case the victim was wife aggressed by husband. The complaint was filed by the victim. The same data was reported for 2011.

Riscani district

The Prosecutor's office of Riscani district provided no information.

According to data provided by the PC of Riscani district, no complaints of domestic violence were recorded in 2008 -2009. In 2010, 8 complaints were recorded. All complaints involved husband's violence against the wife. In 2011, 42 complaints were reported, the victims were wives ill-treated by their husbands. In all the cases physical violence was invoked.

According to data provided by the DSA of Riscani district, no complaints of domestic violence were recorded in 2008, 2009 and 2010. In 2011 there was reported one complaint that involved physical violence, the victim was wife aggressed by her husband. The complaint was filed by the victim.

Balti Municipality

According to data provided by the Prosecutor's Office of Balti Municipality for the year of 2008, no complaints on domestic violence were registered. In 2009, 74 complaints were reported, all

of them referred to physical violence of husband against the wife. The complaints were filed by the victims. In 2010 were registered 104 complaints, in 2011- 127 complaints.

According to data provided by the PC of Balti Municipality in the period of 2008 and 2009 the information on complaints on domestic violence was not processed. In 2010, 138 complaints were registered; in 2011, 165 complaints were registered.

According to data provided by the DSA of Balti Municipality for 2008 no complaints on domestic violence were registered. In 2009 33 complaints were registered, in 32 cases physical and psychological violence was invoked, in one case – economic violence. 32 complaints related to husband's violence against the wife, in one case husband was aggressed by wife. In 2010 were reported 40 complaints, all of them invoked physical and psychological violence, in one situation – sexual violence. All the victims were wives aggressed by husbands. In 2011 were registered 34 complaints, all of them invoked physical and psychological violence, in 4 situations – sexual violence, and in 18 cases – economic violence. All the 34 victims were wives abused by their husbands.

Bender Municipality

The Prosecutor's Office of Bender Municipality hasn't provided any information.

According to data provided by the PC of Bender Municipality in 2008 no complaints were registered; in 2009 3 complaints were recorded; in 2010, 7 complaints were recorded; in 2011, 7 complaints were recorded.

Comrat Municipality

According to data provided by the Prosecutor's Office of Comrat Municipality, no complaints on domestic violence were registered during 2008 - 2011.

According to data provided by the PC of Comrat Municipality in 2008 146 complaints on domestic violence were registered; in 2009, 89 complaints were recorded; in 2010, 37 complaints were recorded; in 2011, 18 complaints were recorded.

According to data provided by DSA of Comrat Municipality, no complaints on domestic violence were registered in 2008, 2009, and 2010. In 2011 one complaint on domestic violence was filed which involved physical violence. The victims were parents abused by their children.

Ceadir Lunga city

According to data provided by the Prosecutor's Office of Ceadir Lunga city for the year of 2008 there were registered no complaints. In 2009 there were registered 2 complaints; one of them involved violence of husband against the wife and in the other one – parents abused by their children. Both cases related to psychological violence.

In 2010, 4 complaints were reported, all the complaints involved husband's violence against his wife, in one case - violence against a minor child. One case involved physical violence and 3 cases – psychological violence.

In 2011, 3 complaints were registered, of which one complaint related to husband's violence against the wife, in one case a minor child was aggressed and one case related to concubine's violence. One complaint involved physical violence, the other 2 – psychological violence.

The PC of Ceadir Lunga city hasn't provided any answer at the request.

According to data provided by the DSA of Ceadir Lunga city, no complaints on domestic violence were recorded in 2008 -2011.

Vulcanesti city

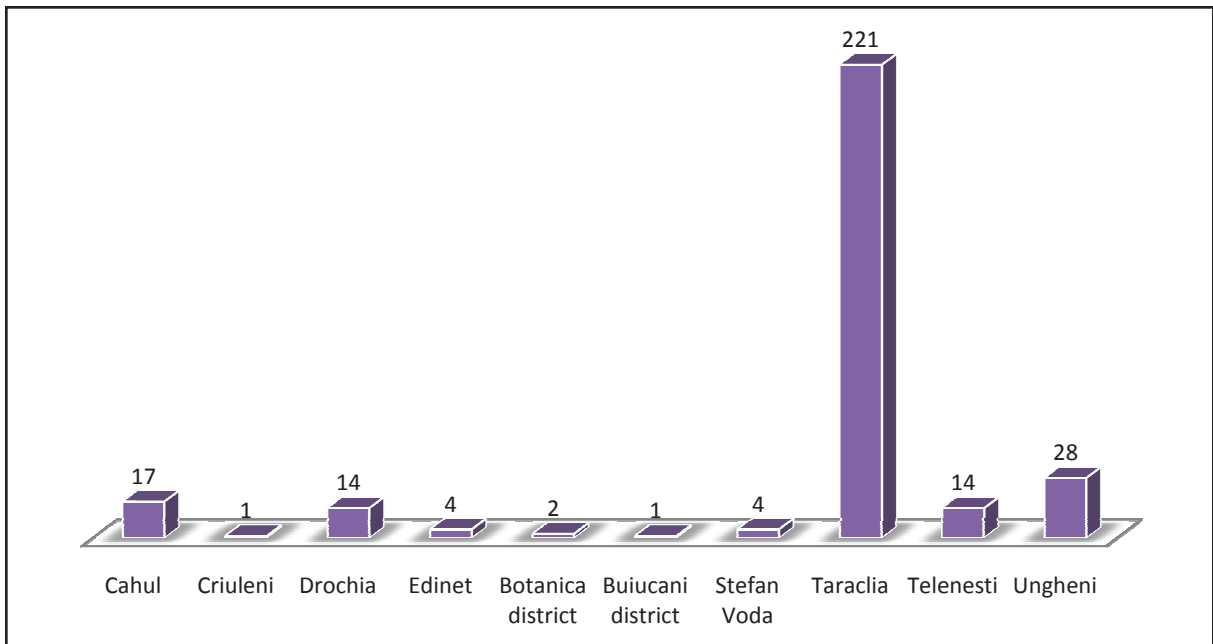
According to data provided by the Prosecutor's Office of Vulcanesti city, no complaints on domestic violence were recorded in 2008, 2009, and 2010. In 2011, 10 complaints were reported, of which 5 of them related to husband's violence against his wife; in 4 cases –application of violence by parents against children and in one case – by children against parents. All complaints related to physical violence and were filed by the victims. Three of them were repetitive.

According to data provided by the PC of Vulcanesti city, no complaints on domestic violence were recorded in 2008. In 2009, 14 complaints were registered; in 2010, 13 complaints were registered; in 2011 there were 4 cases of physical violence, the victims were wives aggressed by husbands.

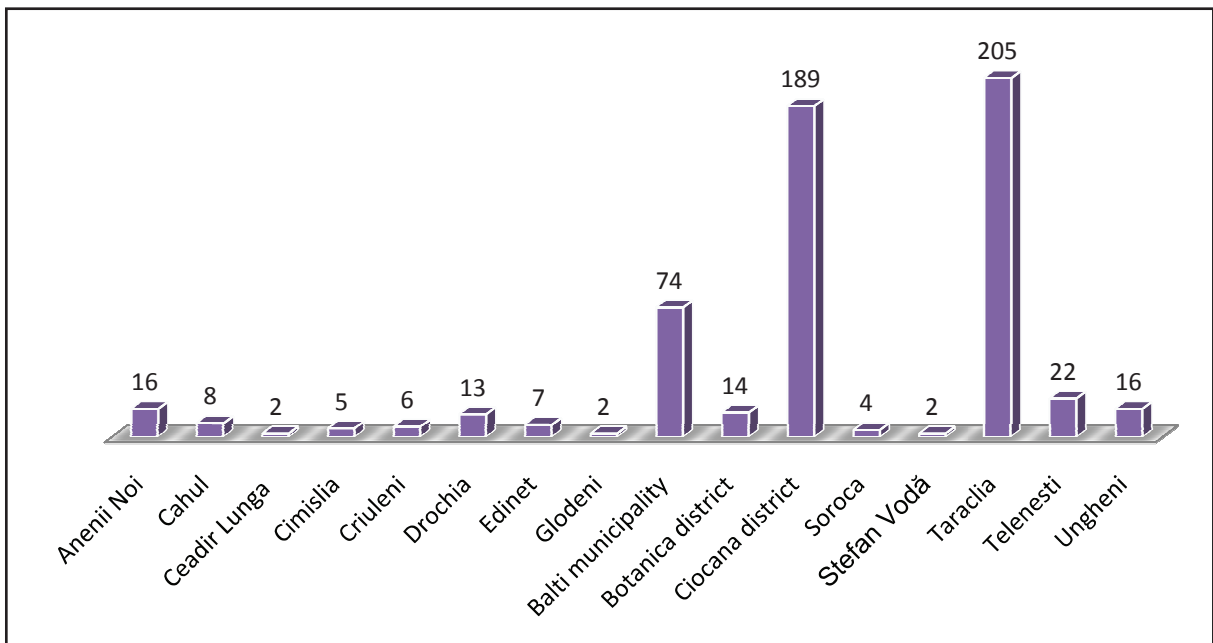
According to data provided by the DSA of Vulcanesti city, in 2008 there were no complaints concerning acts of domestic violence. In 2009 there were filed 6 complaints, 5 of them invoked physical violence and the other one – sexual violence. In 5 cases the victims were wives aggressed by their husbands, and in one case – children maltreated by parents. All 6 complaints were filed by victims. In 2010 were reported 15 complaints, 9 of them invoked physical violence, 3 – psychological violence and 4 – economic violence. In 7 cases the victims were wives aggressed by husbands, in one case – husband aggressed by wife, and in 5 cases - parents aggressed by children. All complaints were filed by the victims.

In 2011 were registered 19 complaints, 10 referred to acts of physical violence, 7 – psychological violence, and 2 – economic violence. Out of the total number of victims, 6 are wives aggressed by husbands, in one case – parents aggressed by children and in 12 cases – children aggressed by parents.

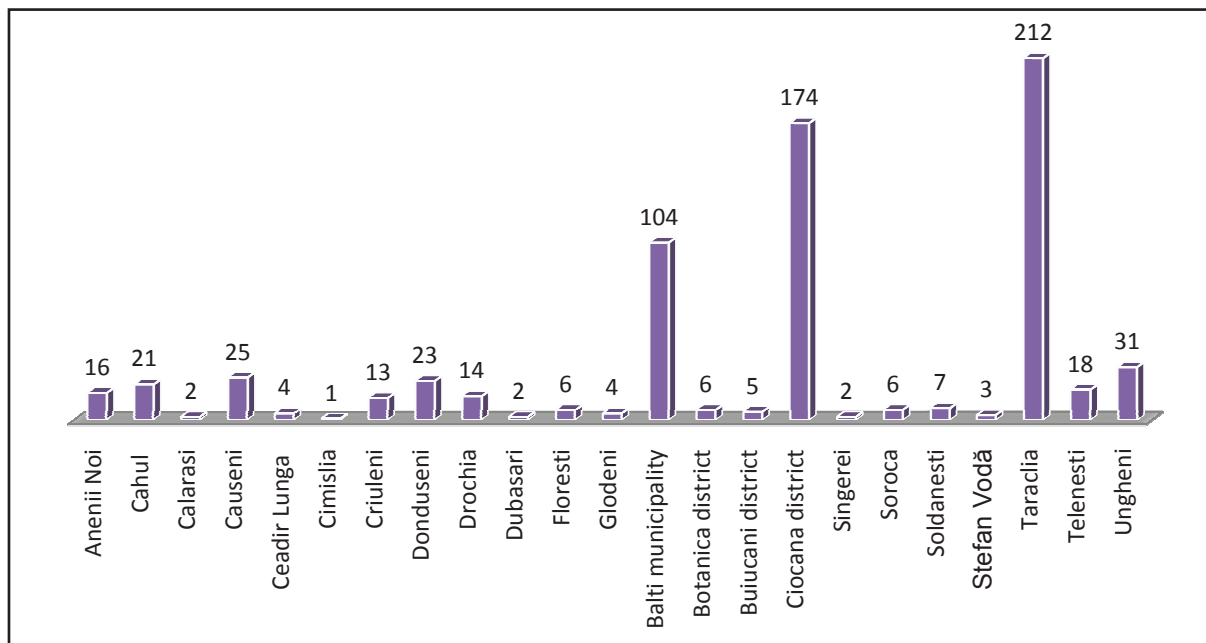
Diagram 1. The number of complaints on domestic violence recorded by territorial Prosecutor's Offices in 2008

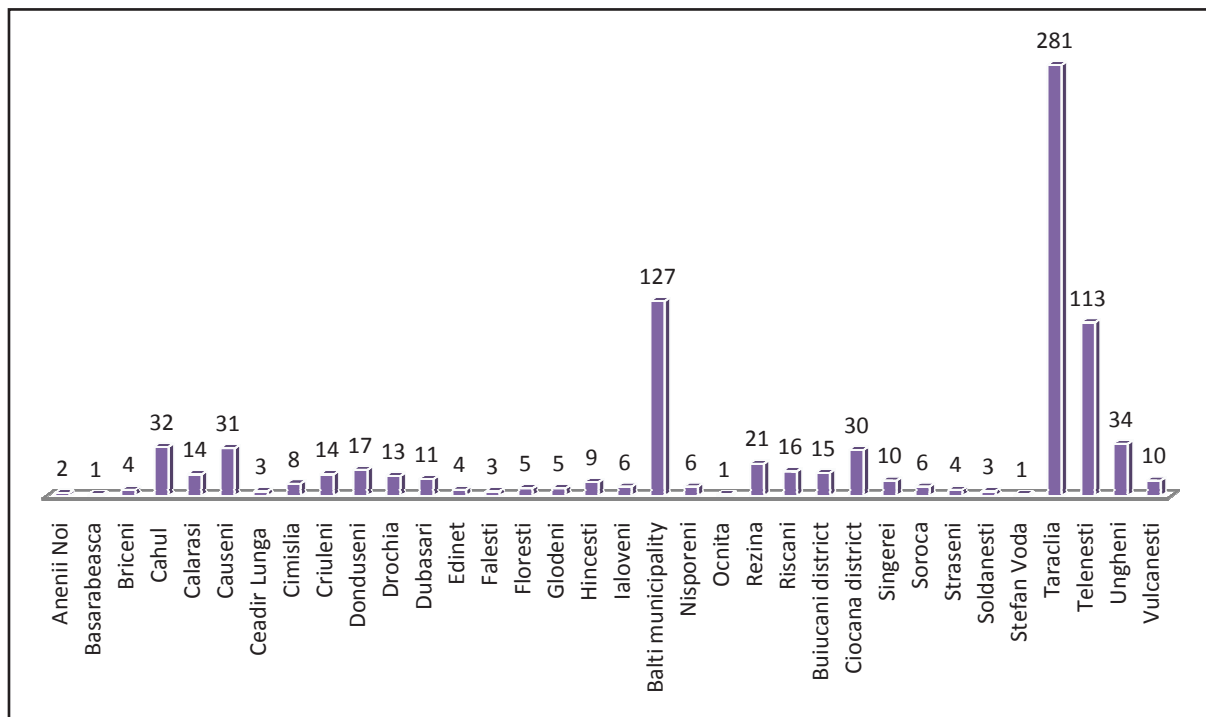
Diagram 2. The number of complaints on domestic violence recorded by territorial Prosecutor's Offices in 2009

Diagram 3. The number of complaints on domestic violence recorded by territorial Prosecutor's Offices in 2010

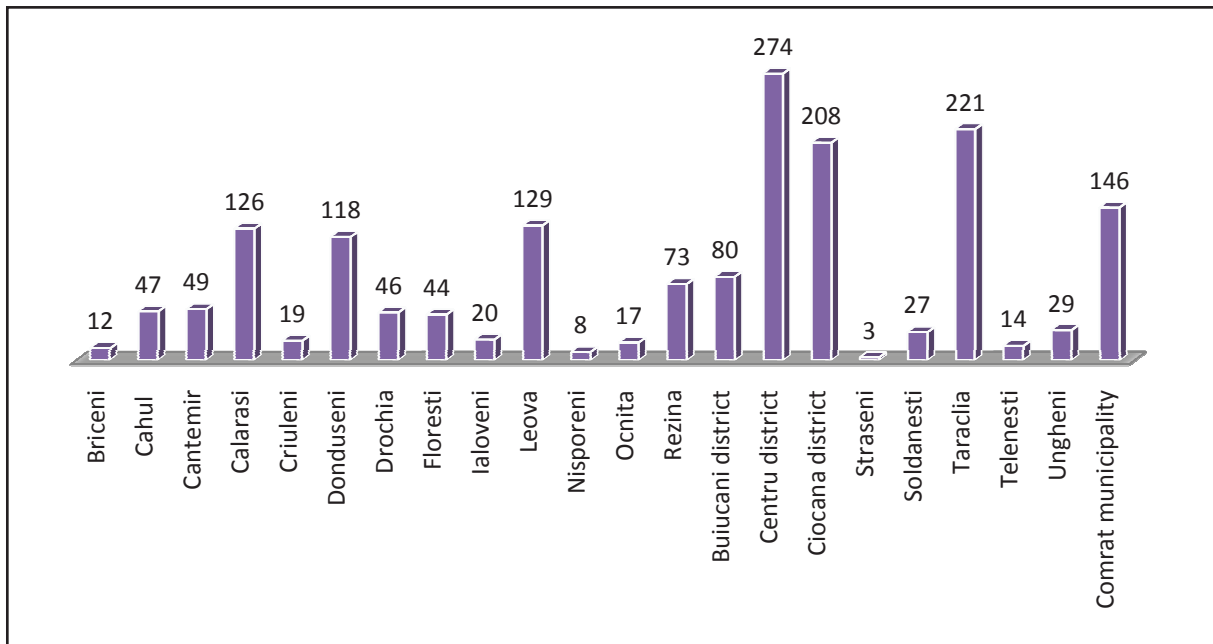

Diagram 4. The number of complaints on domestic violence recorded by territorial Prosecutor's Offices in 2011

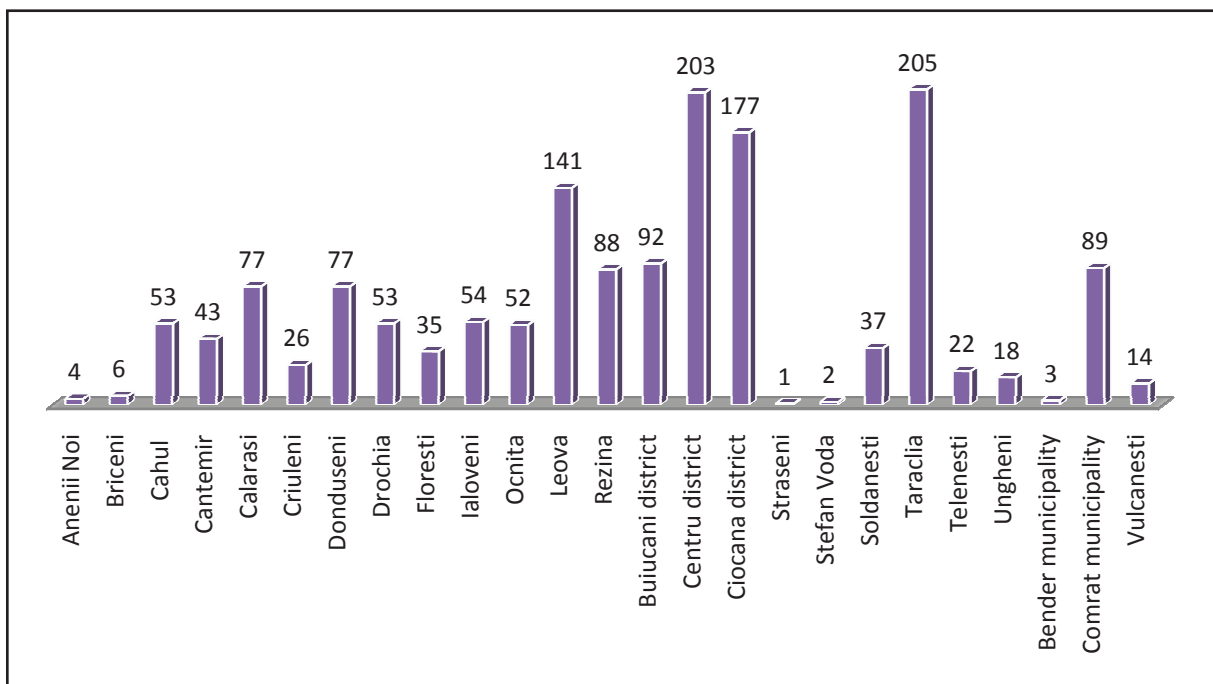

* The rayons not included in the diagram either did not submitted requested data or there were no records on such complaints.

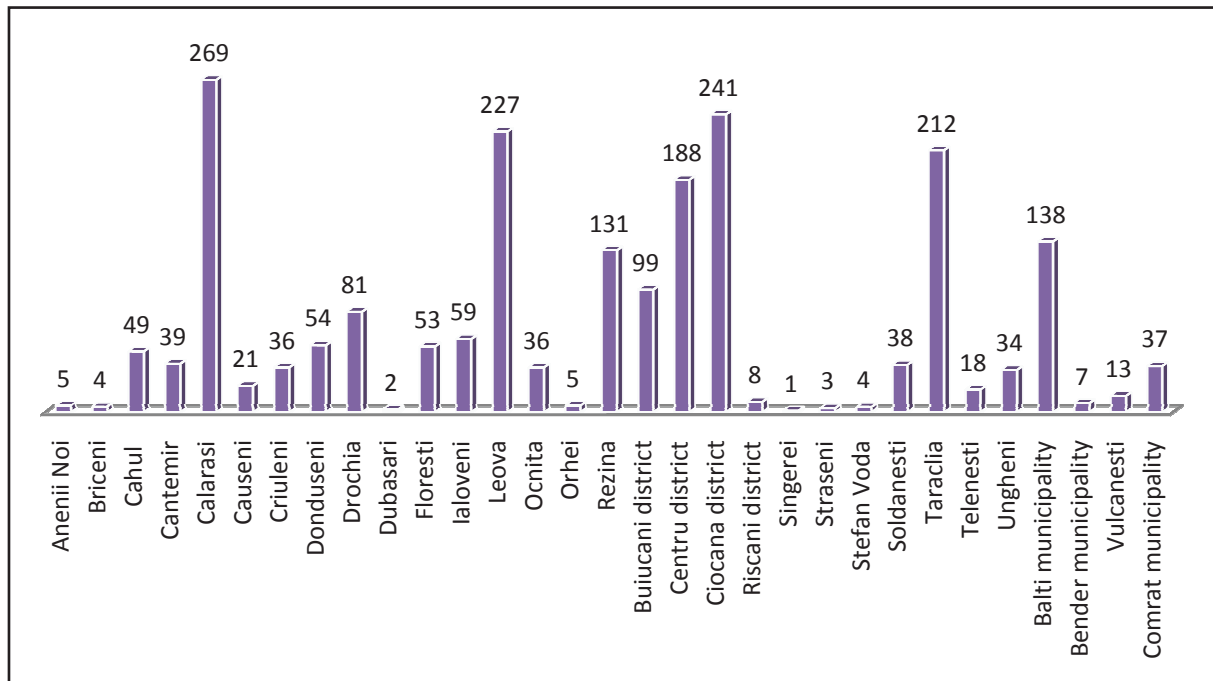
Diagram 5. The number of complaints on domestic violence recorded by Police Commissariats in 2008

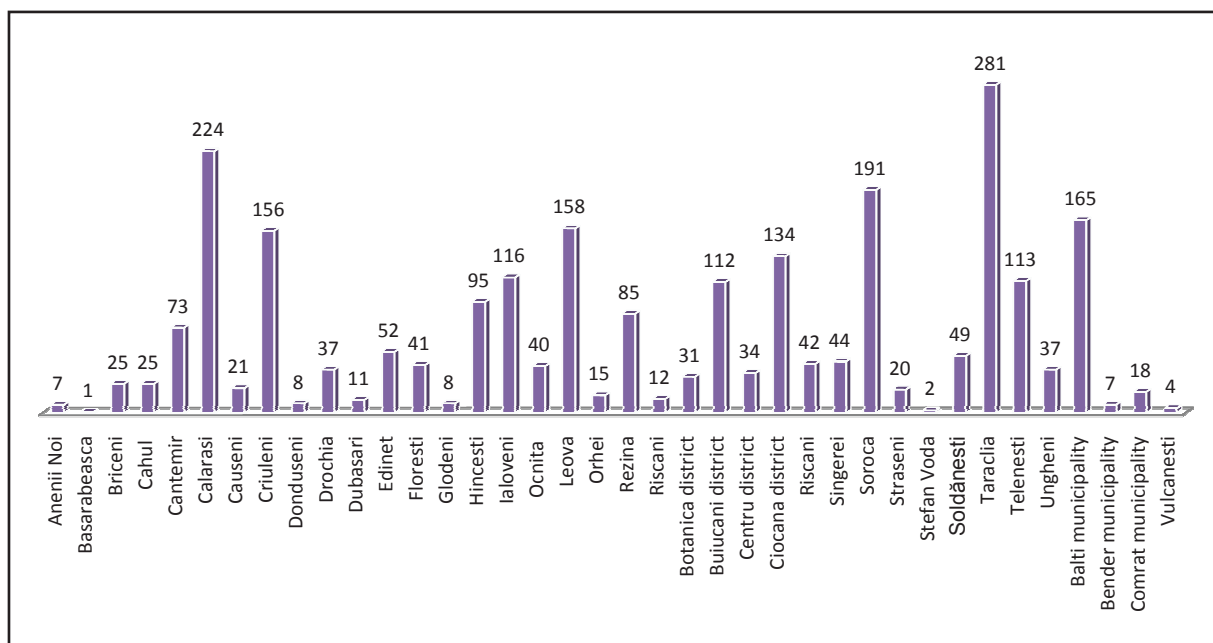
Diagram 6. The number of complaints on domestic violence recorded by Police Commissariats in 2009

Diagram 7. The number of complaints on domestic violence recorded by Police Commissariats in 2010

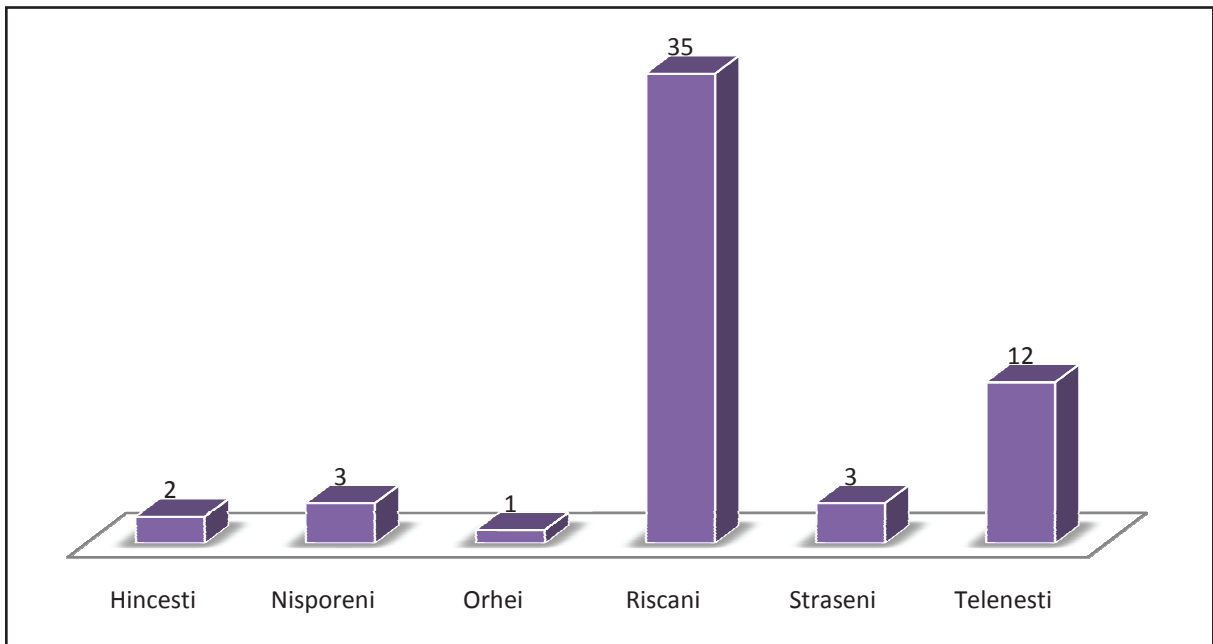

Diagram 8. The number of complaints on domestic violence recorded by Police Commissariats in 2011

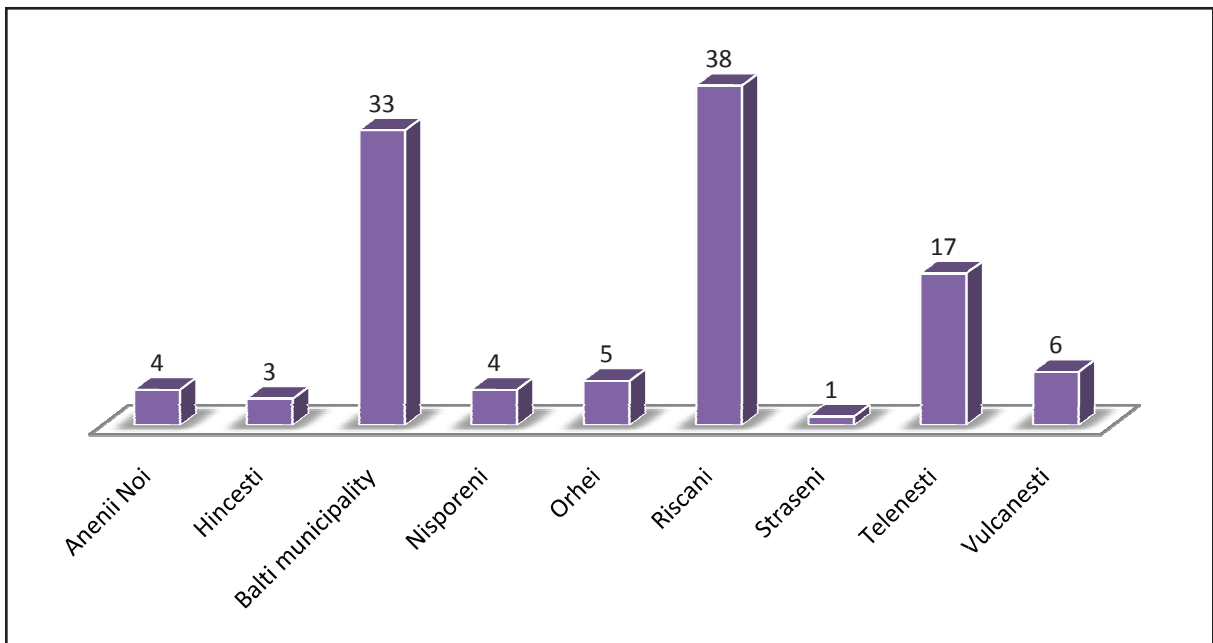

* The rayons not included in the diagram either did not submitted requested data or there were no records on such complaints.

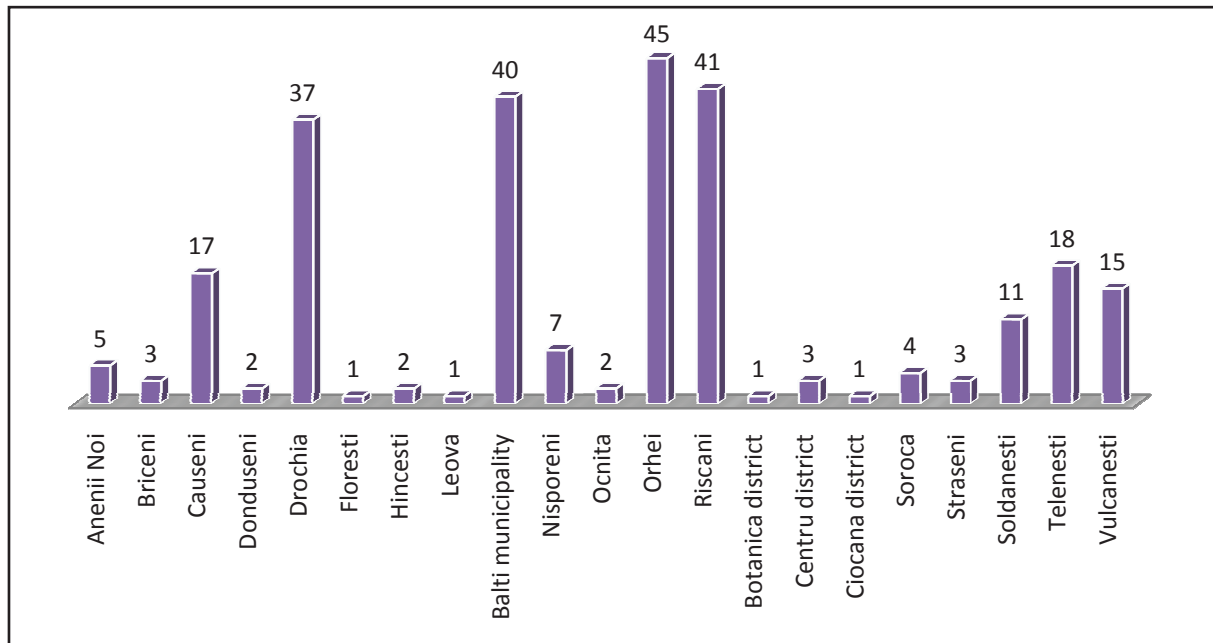
Diagram 9. The number of complaints on domestic violence recorded by DSA in 2008

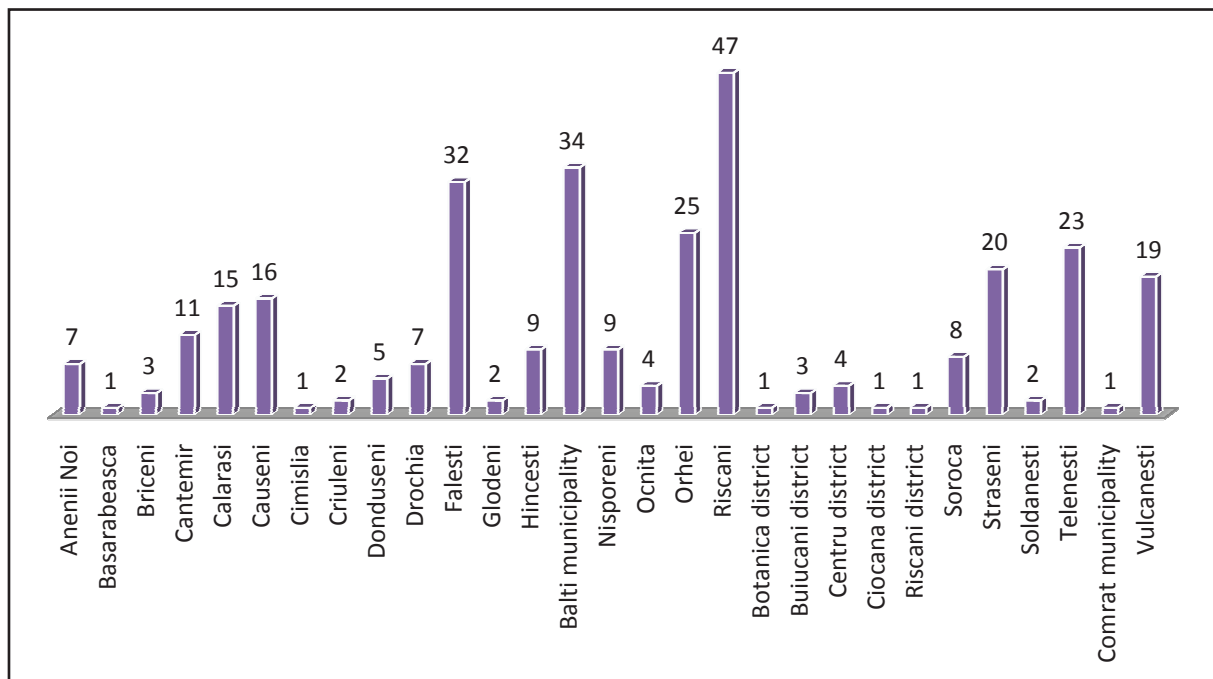
Diagram 10. The number of complaints on domestic violence recorded by DSA in 2009

Diagram 11. The number of complaints on domestic violence recorded by DSA in 2010

Diagram 12. The number of complaints on domestic violence recorded by DSA in 2011

* The rayons not included in the diagram either did not submitted requested data or there were no records on such complaints.

CONCLUSION

Follow-up the analysis of data provided by the authorities, it is ascertained that during 2008-2010 at the national level an insignificant number of complaints related to acts of domestic violence were recorded. This could be determined by the uncertainties while examining these complaints as, in that specific period, Civil and Criminal Procedure Code lacked clear provisions in this respect. Only at the end of 2010 amendments were introduced. It is worth also mentioning that no clear recommendations and instructions on the application of Law 45 were stipulated at that specific period.

A dynamic growth in the number of complaints is to be seen especially in 2011, when most of the authorities recorded a larger number of complaints in comparison with the previous years, specifically in Anenii Noi, Briceni, Cahul, Cantemir, Edinet, Hincesti, Leova and Vulcanseti rayons. This could be explained by the implementation of some projects aiming at raising-awareness of population and providing instruction to public authorities in the field of domestic violence, as well as at developing a judicial practice related to protection orders.

A common problem identified for all authorities is the lack of an accurate record of complaints on domestic violence and, subsequently, information on the results of examining complaints on domestic violence.

2.2. The number of protection orders and undertaken protection measures in relation to them

In issuing protection orders on domestic violence, the court, according to the art.15 of the Law 45, can dispose the following protection measures:

- a) To oblige the perpetrator temporarily to leave the joint dwelling or to keep away from victim's dwelling, without making any determination as to ownership of property or asset;
- b) To oblige the perpetrator to keep away from the victim's person;
- c) To oblige the perpetrator to refrain from contacting the victim, the victim's children or other dependants of the victim;
- d) To prohibit the perpetrator from visiting the victim's place of work or residence;
- e) To oblige the perpetrator to provide support for minor children of common concern until the case is resolved;
- f) To oblige the perpetrator to cover the costs and damages caused by the perpetrator's acts of violence, including medical expenses and the cost of replacing or repairing destroyed or damaged goods;
- g) To limit the possession over the joint property;
- h) To oblige the perpetrator to partake in a special treatment or counseling program, if the court determines this is necessary to reduce or eliminate violence;
- i) To establish a temporary visitation schedule for the perpetrator's underage children;
- j) Prohibition to keep and bear arms⁹.

⁹ Law 45 from 01.03.2007 on prevention and combating domestic violence
<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=327246>

The present subchapter aims at reviewing the number of requests on issuing protection orders and the measures imposed by courts in this respect. This refers to the protection orders that were issued both within the civil procedure and criminal investigation.

The research is based on the responses to the requests on access to information provided by the courts, but it is also based on the content analysis of the protection orders. Out of the total number of courts, in 2008 none reported the existence of any requests on issuing protection order, as well as issuing orders. It is the lack of a clear procedure on how to file and examine requests on issuing protection orders that leads to the abovementioned situation.

Anenii Noi

According to data provided by the Anenii Noi Court, in 2008 no complaints on issuing protection order were filed. In 2009, one request on issuing protection order was filed by the victim pursuant to art.318/1 of the Code of Civil Procedure. At the same time, there was a case when the prosecutor filed a request on issuing protection order on the grounds of art.215/1 of the Code of Criminal Procedure; the request was filed at the place where the victim requested assistance. The requested was filed against her husband and involved physical and psychological violence. Subsequently, the relevant Court disposed the application of all measures stipulated by the Law 45. The order was issued within 24 hours.

In 2010, 2 requests were filed with the Court on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure, but no requests were filed on the basis of art.215/1 of the Code of Criminal Procedure. The requests reported physical and psychological violence inflicted by the intimate partner at victim's place of living. The orders were issued exceeding the 24 hours term. In both cases the court disposed the application of measures stipulated by Law 45, excepting for points e, f, g, h of the art.15 Law 45.

In 2011, 6 requests on issuing protection order were filed, 4 of them on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure and 2 on the grounds of art.215/1 of the Code of Criminal Procedure. On the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure were requested 3 protection orders by the prosecutor and one order was requested by the victim. On the basis of art.215/1 of the Code of Criminal Procedure a request was filed by the victim and another request was filed by the tutorship and guardianship authority. One request was filed at the place of residence of the victim and 3 – at the place of staying of the victim, and in 2 cases – at the place where the victim requested assistance. The requests were filed in 3 cases against husband, and in one case – against intimate partner. One request involved violence inflicted to one person, and in 5 cases – against more persons. All the cases referred to combined violence – physical and psychological. In 4 cases the order was issued within 24 hours, and in other 2 cases – the period of issuance exceeded 48 hours. The most frequently applied measures were the ones mentioned in points a and b, in 3 case were invoked the points c, d, h, i, in 2 cases – points f, e, g of the art.15 of the Law 45.

Basarabasca

According to data provided by the Basarabasca Court, in 2008-2010 no request on issuing protection order was filed. In 2011, one request on issuing protection order was recorded pursuant to the art.215/1 CPP which was admitted within 20 days from its submission. In 2011 it

was filed one request on the basis of art. 215/1 of the Criminal Procedure Code by the police authority at the place of staying of the victim and it was filed against intimate partner. The request on issuing protection order was filed in victim's interests and involved psychological and spiritual violence. The issued protection order contained protection measures invoked in points a, b, c d and g of art.15 of Law 45.

Briceni

According to data provided by the Briceni Court, in 2008-2010 no request on issuing protection order was filed. In 2011, one request on issuing protection order was recorded pursuant to the art.215/1 Code of Criminal Procedure which was admitted within 20 days from its submission. The request on issuing protection order was filed in victim's interests following physical abuse inflicted on her. The issued protection order contained protection orders stipulated in points a, b, and c of the art.15 Law 45.

Cahul

According to data provided by the Cahul Court, in 2008 and 2009, no request on issuing protection order was filed. In 2010 one requested was recorded which was filed pursuant to the art.318/1 Code of Civil Procedure but was eventually rejected. In 2011, 4 requests were registered pursuant to art.318/1 of the Code of Civil Procedure. All the requests were filed by the victim. The requests on issuing protection orders were registered at the victim's place of staying and were filed against the husband. All complaints involved psychological violence directed towards the victim. After being examined, the Court issued 3 protection orders.

Cantemir

According to data provided by the Cantemir Court, in 2008 - 2010 there were not registered any requests on issuing protection order. In 2011 one request was filed on issuing protection order on the basis of art.215/1 of the Code of Criminal Procedure by a police officer. The request was filed as a result of committing acts of physical and psychological violence and it was directed against ex-husband. Consequently, it was issued a protection order on the basis of art.215/1 of the Code of Criminal Procedure that disposed protection measures concerning acts of physical and psychological violence provided by the points a, b, c, d, e, h and i of art.15 of Law 45.

Calarasi

According to data provided by the Calarasi Court, in 2008 - 2010 no requests on issuing protection orders were recorded. In 2011, 75 requests on issuing protection order were reported that where were filed against the husband; there were also requests on issuing protection orders against the ex-husband, against intimate partner, against parents and against children. The requests asked the court to undertake protection orders in the interests of one or more victims, including minor children. The requests filed as a result of committing acts of physical and psychological violence invoked also aggression on spiritual level. In 2 cases the court responded to the request on issuing protection orders within 24 hours, in 23 cases – within 48 hours, and in 6 cases the response followed after a period that exceeded 48 hours. The court

issued 31 protection orders in compliance with art. 318/1 of the Code of Civil Procedure which resulted from 30 requests reporting acts of physical and psychological violence; one case involved aggression on spiritual level; 29 protection orders indicated the measures invoked in points b and c of the art.15 Law 45, the other 2 ban the perpetrator to visit victim's place of residence and work.

Causeni

According to data provided by the Causeni court, in 2008-2010 no requests on issuing protection orders were recorded. In 2011, 66 requests on issuing protection orders were recorded pursuant to the art.318/1, par.1 of the Code of Civil Procedure, of which 38 were filed by the prosecutor, while 28 – by police officers. One request on issuing protection order was filed pursuant to the art.215/1 of the Code of Criminal Procedure. In 57 cases the requests were filed at victim's place of residence, while in 9 cases – at victim's place of staying and one request at perpetrator's place of staying. In 38 cases the requests were filed against the husband, 9 cases - against ex-husband, 14 - cases against the intimate partner, one case – against parents, and 4 case – against the children. Out of 66 requests, 60 orders were issued, of which 16 were issued within 24 hours, 9 – within 25 - 48hours, and the remaining in more than 48 hours. The issued orders contained measures stipulated at points a, b, d, f, g, and i of the art.15 Law 45.

Cimislia

According to data provided by the Cimislia Court, in 2008-2010, no requests on issuing protection orders were recorded. In 2011, one request on issuing a protection order was registered pursuant to art.318/1 of the Code of Civil Procedure. The request was filed by the police officer and referred to issuing of protection order in respect to more victims, including minors. It was directed against victim's ex-husband. The request was registered at victim's place of residence. According to the issued protection order were applied the measures provided by the points a, c, and d of art.15 of Law 45.

Criuleni

According to data provided by the Criuleni Court in 2008 and 2009 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2010, 3 requests on issuing protection orders were filed pursuant to the art.318/1 of the Code of Civil Procedure by the Prosecutor at the place of victim's residence. One protection order was filed against the ex-husband, while the other 2 - against the children of the victim. According to the provided information, one protection order was issued within 24 hours and the other two - within 48 hours. In all the orders were applied the measures provided in points a, b, c, d and i of art.15 of Law 45.

In 2011, 12 requests on issuing protection orders were recorded on the basis of art. 318/1 of the Code of Civil Procedure, 5 of them were rejected. 3 requests were filed by the victims, 7 – by the prosecutor and 2 – by police officers. All 12 requests were registered at the place of residence of the victims, 7 of them were against husband, 3 –against ex-husband, 1 – against partner and the other one – against other relatives. In 7 cases the protection order was issued within 24 hours, in other 5 cases – the period of time exceeded 48 hours. In all the cases the

orders indicated the measures provided in point b, in 3 cases were invoked points a, c, i, in 2 cases point e, in other 2 cases – point e and in one case – point d of art.15 of Law 45.

Donduseni

According to data provided by the Donduseni Court in 2008-2010 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2011, 9 requests on issuing protection orders were filed, of which 6 of them were filed on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure: in 3 cases – by the prosecutor, in one case – by the victim, in one case – by victim's legal representative and in another case – by the police. Another 3 requests for protection order issue were filed on the basis of art. 215/1 of the Code of Criminal Procedure, 2 of them were filed by the prosecutor, one – by the police officer; 5 of the requests were filed at victims' place of residence, and 4 of them – at the place of staying. The requests for protection order issue were directed: against husband – 5, against intimate partner - 3, against children - 1. In most of the cases the requests referred to acts of psychological and physical violence. The court issued 4 orders in compliance with art.318/1 of the Code of Civil Procedure.

3 protection orders were issued on the basis of art.215/1 of the Code of Criminal Procedure. The protection orders were issued as a result of committing acts of physical and psychological violence. The most frequently used were the measures provided in point c, in other 3 cases – points b and d, in 2 cases – point i and in one case – point a of art.15 of Law 45.

Drochia

According to the data provided by the Drochia Court, in 2008 – 2010 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2011 there were registered 4 requests filed in conformity with art.318/1 of the Code of Civil Procedure by a police officer. The requests on issuing protection orders were recorded at victim's place of residence and were directed against the husband in wife's interest. The requests involved acts of physical violence. The protection measures stipulated in the order are provided by the points b, c, d, e, f, g of art.15 of Law 45.

Dubasari

According to the data provided by the Dubasari Court, during 2008-2011 no such requests were registered.

Edinet

According to the data provided by the Edinet Court in 2008 – 2010 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2011 there were reported 8 requests filed on the basis of the art.318/1 of the Code of Civil Procedure by police officer. 5 requests for protection order issue were filed at the place of residence of the victim, in one case – at the victim's place of staying and in another case – at the place where the incident occurred. The requests invoked sexual and psychological violence.

In 7 cases the court issued protection orders. The disposed measures were provided by the points a, b and c of art.15 of Law 45.

Falesti

According to the data provided by the Falesti Court, in 2008-2009 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2010 one request was filed on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure by the social assistant. The request were filed at victim's place of residence and referred to physical and psychological violence. The applied measures were the ones provided by the points c and g of art.15 of Law 45.

In 2011, 8 requests were filed pursuant to the art.318/1 of the Code of Civil Procedure by the victims, prosecutor and police officer. A part of the requests for protection order issue were filed at victim's place of residence, others – at the place of their staying. The requests for protection order issue were oriented: against husband, against partner and against ex-husband. In majority of cases the requests referred to acts of physical and psychological violence. The measures applied in conformity with the requests were the ones provided by point a, in two cases – point d and in one case – point g of art.15 of Law 45.

Floresti

According to data provided by the Floresti Court, in 2009 were registered 15 requests filed on the basis of art.318/1 of the Civil Procedure Code. 1 request was lodged by the legal representative of the victim and 14 – by the prosecutor. The requests for protection order issue were oriented against: husband, ex-husband and children. The orders were issued as a result of committing acts of physical and psychological violence, the most frequently applied measures were the ones mentioned in points a and b, in other 8 cases were invoked points c and e of the art.15 of Law 45.

In 2010 and 2011 no requests on issuing protection orders were recorded

Glodeni

According to data provided by the Glodeni Court during 2008-2009 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2010 was registered one request on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure by a social assistant. The request was filed at the victim's place of residence and invoked acts of physical violence. The court responded to the request for protection order issue within a period that exceeded 48 hours. The protection measures stipulated in the order are to be found in points a, b, c, d and i of art.15 of Law 45.

In 2011 were registered 8 requests filed on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure by police officers. All the requests were registered at victim's place of residence and invoked acts of physical and psychological violence. In 5 cases the Court issued a decision within 24 hours, and in 3 cases – within a period of time that exceeded 48 hours. The most frequently

applied measures were those mentioned in points a, b, c, in other 3 cases – point d, in 2 cases – points e and i, and in few cases – points f and g of art.15 of Law 45.

Hincesti

According to data provided by the Hincesti Court, in 2008 – 2010 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2011 were registered 10 requests filed on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure, 6 of them were filed by the victim, 3 – by the prosecutor and one – by the police officer. All the requests were filed at the victim's place of residence and invoked physical and psychological violence. For 7 cases the Court delivered its decision within 24 hours, in other 2 cases – within 48 hours and in one case this period exceeded 48 hours. The protection measures stipulated in the orders were the ones mentioned in points a, b, c, d and i of art.15 of Law 45.

Ialoveni

According to data provided by the Ialoveni Court, during 2008-2009 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2010 were registered 2 requests filed on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure by the social assistants. The requests were registered at the victim's place of residence and invoked acts of physical violence. The Court delivered the decision on the request for issuance within 24 hours.

In 2011 were reported 21 requests filed on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure. 1 request was submitted by the victim, 3 by the prosecutor and 17 by the tutorship and guardianship authority. All the requests were filed at the victim's place of residence and invoked acts of physical violence. The Court delivered its decision on all the requests for protection order issue within 24 hours.

Leova

According to data provided by the Leova Court, in 2008 – 2011 no requests on issuing protection orders were recorded.

Nisporeni

According to data provided by the Nisporeni Court, during 2008 – 2010 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2011 there were registered 8 requests, 7 of them were filed on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure and one – on the basis of art.215/1 of the Criminal Procedure Code. 4 requests were filed by the victim, and the other 3 - by the prosecutor. All the requests were filed at victim's place of residence and invoked acts of physical violence. The protection measures stipulated in the order were provided in the points a, b, c of art.15 of Law 45.

Ocnita

According to data provided by the Ocnita Court, in 2008 no requests on issuing protection orders were recorded. In 2009, 6 requests were filed pursuant to the art. 318/1 of the Code of Civil Procedure, of which 3 were filed by the victim, 3 – by victim's legal representative, and one – by police officer. All the requests were filed at victim's place of residence and involved acts of physical, psychological and economic violence. The court issued 6 protection orders in compliance with art.318/1 of the Code of Civil Procedure. 4 protection orders were issued within 24 hours, 1 – within 48 hours, 1 – exceeded 48 hours. The orders were issued following the occurrence of acts of physical, psychological and economic violence. The most frequently imposed protection measures were the ones mentioned in points a, b, c followed by point d of art.15 of Law no. 45.

In 2010 and 2011 no requests on issuing protection orders were recorded.

Orhei

According to data provided by the Orhei Court in 2008, 2009, and 2011 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2010 there were registered 28 requests which were filed pursuant to the art.318/1 of the Code of Civil Procedure, of which 2 were filed by the victim, 2 - by the prosecutor and 23 - by the police. In 23 cases the requests were filed at victim's place of residence, in 3 cases – at the place of staying of the victim and in 2 cases – at the place of staying of the perpetrator. Most of the cases involved acts of physical and psychological violence. 18 protection orders were issued following the examination of the requests. The court brought the verdict on 7 requests within 24 hours, in 6 cases the protection order was issued within 48 hours and in 9 cases the period of issue exceeded 48 hours. The most frequently applied protection measures were the ones mentioned in points a, b and d of art.15 of Law 45.

Rezina

According to data provided by the Rezina Court, in 2008 and 2009 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2010, 3 requests were recorded which were filed by the victims: in 2 cases – at victim's place of residence and in one case – at victim's place of staying. The court brought a verdict on 2 requests on issuing protection orders within 24 hours, in one case - within 48 hours. The most frequently applied measures were the ones mentioned in points b, c, d – in 2 cases, and in one case points a and e of art.15 of Law no.45.

In 2011, 7 requests were filed by the victims pursuant to the art.318/1 of the Code of Civil Procedure. All the requests involved acts of physical and psychological violence. The Court brought a verdict on the issue of protection orders within 24 hours. The court issued 6 protection orders in compliance with art.318/1 of the Code of Civil Procedure following the occurrence of acts of physical and psychological violence. These orders provided the protection measures comprised in points a, b, c and f of art.15 of Law 45.

Riscani

According to data provided by the Riscani Court during 2008 – 2010 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2011 the situation is as follows: one request filed on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure by the prosecutor and 15 – filed on the basis of art.215/1 of the Code of Criminal Procedure by police officers. All the requests were filed at victim's place of residence and invoked acts of physical violence. The court brought a verdict on 7 protection orders within 24 hours, in 4 cases – within 48 hours and 5 cases the term exceeded 48 hours. The protection measures stipulated in orders are to be found in points a, b, c, d and e of art.15 of Law no.45.

Singerei

According to data provided by the Singerei Court, in 2008 – 2010 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2011 the following requests were recorded: 3 requests filed in compliance with the art. 318/1 of the Code of Civil Procedure and 5 requests filed on the basis of art.215/1 of Criminal Procedure Code. All requests were filed by the prosecutor. 3 requests on issuing protection orders were reported from victim's place of residence, 5 – from victim's place of staying. The requests invoked acts of physical and psychological violence. The protection measures stipulated in the orders are to be found in points a-i of art.15 of Law 45.

Soroca

According to the data provided by the Soroca Court, in 2008 – 2010 no requests on issuing protection orders were recorded. In 2011, 2 requests on issuing protection orders were recorded; both were admitted and issued protection orders within 24hours.

Straseni

Straseni Court did not provide any data.

Soldanesti

According to data provided by the Soldanesti Court, in 2008 and 2009 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2010 there were registered 10 requests pursuant to the art.318/1 of the Code of Civil Procedure filed at the victim's place of residence. The orders were issued within 24 hours. In all the cases were applied the measures provided by the points a, b, c of art.15 of Law no.45.

In 2011 there were filed 7 requests on issuing protection orders pursuant to the art.318/1 of the Code of Civil Procedure. The requests were filed by the victims and by the police officers at victim's place of residence and at the place where the act of violence occurred. All cases involved physical and psychological violence. The orders were issued within 24 hours. The most frequently applied measures were the ones mentioned in points a and b, and in 2 cases – points c and d of art.15 of Law no.45.

Stefan Voda

According to data provided by the Stefan Voda Court, in 2008 no requests on issuing protection orders were recorded. In 2009, 2 requests on issuing protection orders were filed by victims pursuant to the art.318/1 of the Code of Civil Procedure. The requests were filed at the victim's place of residence. They involved the application of physical violence. The measures provided by the orders were those stipulated by the points a, b, c of art.15 of Law 45.

In 2010 there were registered 4 requests pursuant to art. 318/1 of the Code of Civil Procedure, and all of them were filed at the victim's place of residence. The orders were issued within 24 hours. All protection orders stipulated measures provided by the points a, b, c of art.15 of Law 45.

In 2011 there were reported 2 requests on issuing protection orders on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure. The requests on issuing protection orders were filed by the victims, and only one – by a police officer. One request was filed at victim's place of residence and the other one – at the place where the act of violence occurred. All cases involved physical and psychological violence. In both cases the orders were issued within 24 hours. The most frequently applied measures were the ones stipulated in points a and b, in 2 cases – in points c and d of the art.15 of Law 45.

Taraclia

According to data provided by the Taraclia Court, in 2008 – 2011 no requests on issuing protection orders were recorded.

Telenesti

According to data provided by the Telenesti Court, in 2008 – 2010 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2011, 17 requests were registered on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure by police officers. The requests were filed at victim's place of residence. The court delivered its decision on the requests on issuing protection order within 24 hours. The protection measures stipulated in the orders are to be found in points a, b, h of art.15 of Law 45.

Ungheni

According to data provided by the Ungheni Court, during 2008 – 2010 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2011, 11 requests on issuing protection orders were filed pursuant to the art.318/1 of the Code of Civil Procedure. The requests were filed by the victim and the police officers at the place of residence of the victim. All the cases involved physical and psychological violence. The orders were issued within 24 hours. The most frequently applied measures were the ones mentioned in points a and b, and in 2 case – points c and d of art.15 of Law 45.

Chisinau Municipality

Botanica district

Botanica district Court hasn't provided any data requested in the request on access to information. Follow-up the discussions, the competent authorities admitted not providing any relevant data on the tackled issue.

Buiucani district

According to the data provided by the Buiucani district Court in 2008 and 2009 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2010, 3 requests were registered, 2 of them were filed by the prosecutor and one by police officers. One request was filed at the place of victim's residence and the other two – at the place of staying of the perpetrator. The registered requests involved acts of physical, sexual, psychological and spiritual violence. The court delivered its decision on protection orders issue within 24 hours. In all orders there were applied the measures mentioned in point a of art.15 of Law 45.

In 2011, 15 requests were filed on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure, 2 – on the basis of art.215/ 1 of the Code of Criminal Procedure. They were filed as follows: 2 – by the victim, 6 – by the legal representative of the victim, 7 – by the police officers, 1 – by the tutorship and guardianship authority and 1 by the social assistant. All the requests involved acts of physical and psychological violence.

Centru district

According to data provided by the Centru district Court, during 2008 – 2011 no requests on issuing protection orders were recorded.

Ciocana district

According to data provided by the Ciocana district Court, during 2008 – 2010 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2011 there were recorded: 22 requests filed on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure, 7 of them – filed by the victim and 15 - by police officers. The requests were filed at victim's place of residence. They invoked acts of physical violence. The protection measures stipulated in the orders are to be found in points a, b, c, d, g of art.15 of Law 45.

Riscani district

According to data provided by the Riscani district Court, during 2008-2009 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2010, 7 requests were registered on the basis of art.318/1 of the Code of Civil Procedure; all of them were filed by the victims. In 3 cases the requests were registered at the victim's place of residence, and in 4 cases – at the place where the act of violence occurred. The registered

requests invoked acts of physical psychological and economic violence. The applied measures were the ones mentioned in points a, c, d, f of art.15 of Law 45.

In 2011, 12 requests were reported, of which 9 were filed pursuant to art.318/1 of the Code of Civil Procedure and 3 – on the grounds of art.215/ 1 of the Code of Criminal Procedure. In 6 cases the requests were filed by the victim, in 4 cases – by the legal representative of the victim and in 2 cases by the police officers. All the requests invoked acts of physical and sexual violence. The applied protection measures are stipulated by the points a, b, c, d of art.15 of Law 45.

Balti Municipality

According to data provided by the Balti Court, in 2008 and 2009 no requests on issuing protection orders were recorded.

In 2010 there were registered 2 requests that were filed by the victims. One request for protection order issue was registered at the place where the victim requested support. The registered requests involved acts of physical and psychological violence. The applied measures were those mentioned in points a, b, c, d of art.15 of Law 45.

In 2011 there were reported 11 requests filed by the victim pursuant to art.318/1 of Code of Civil Procedure. All the requests involved acts of physical and psychological violence. The applied measures were the ones mentioned in points a, b, c, d and i of art.15 Law 45.

Comrat Municipality

According to data provided by the Comrat Court, no requests on issuing protection orders were recorded during 2008-2011.

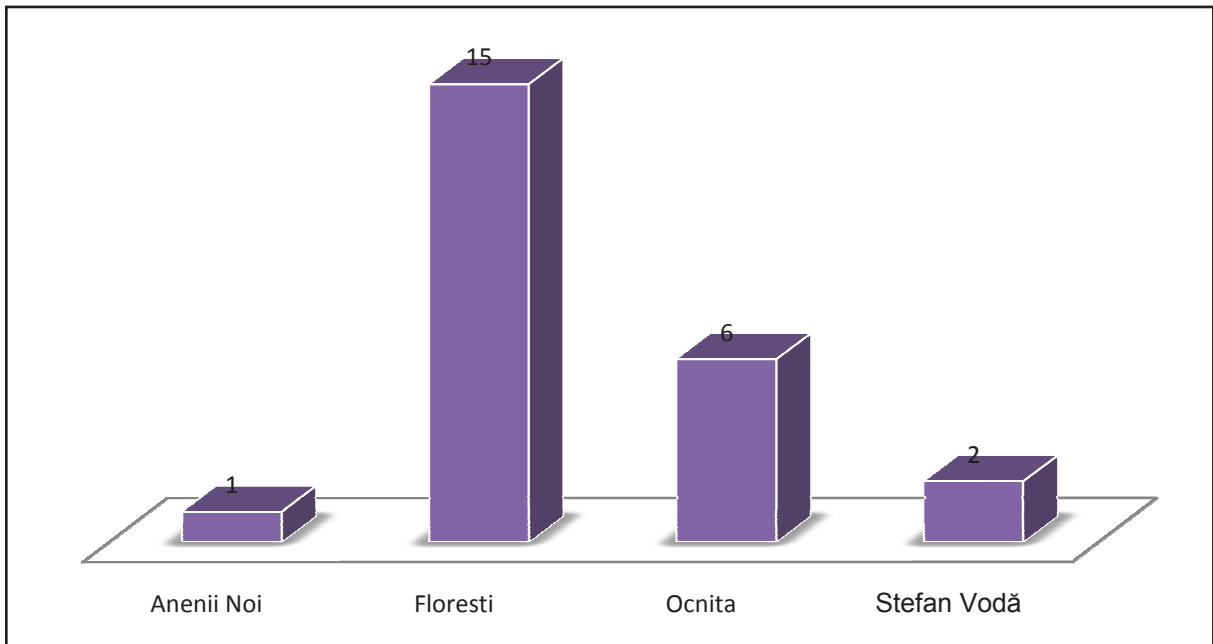
Ceadir Lunga city

According to data provided by the Ceadir Lunga Court, no requests on issuing protection orders were recorded during 2008 – 2011.

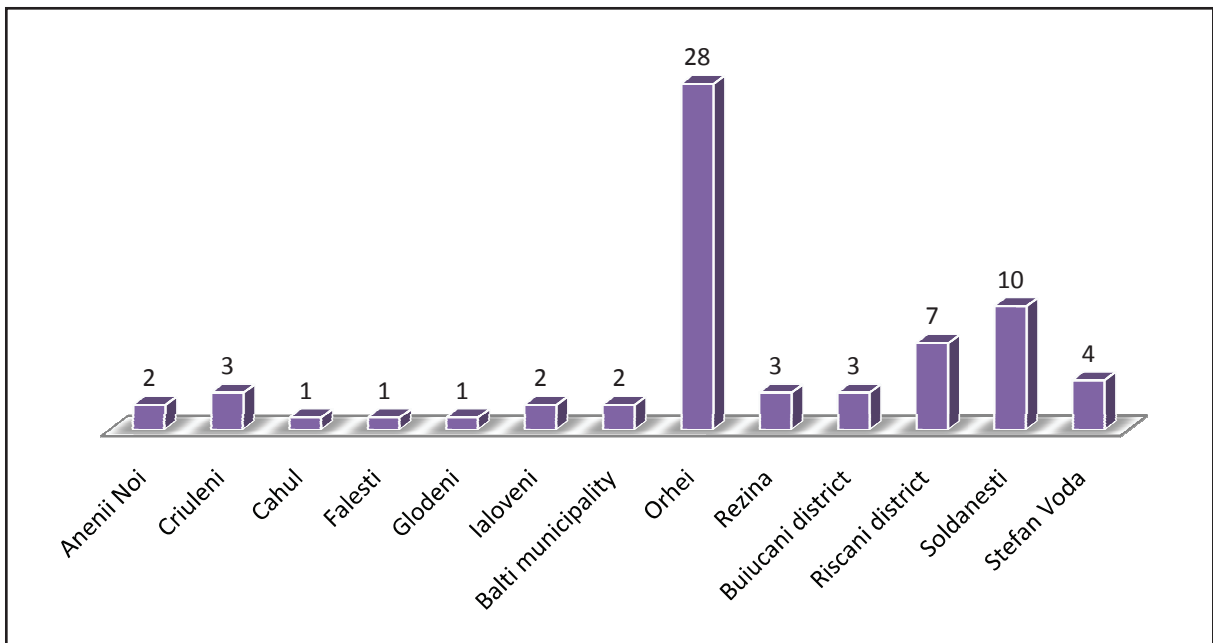
Vulcanesti city

Vulcanesti Court did not provided data.

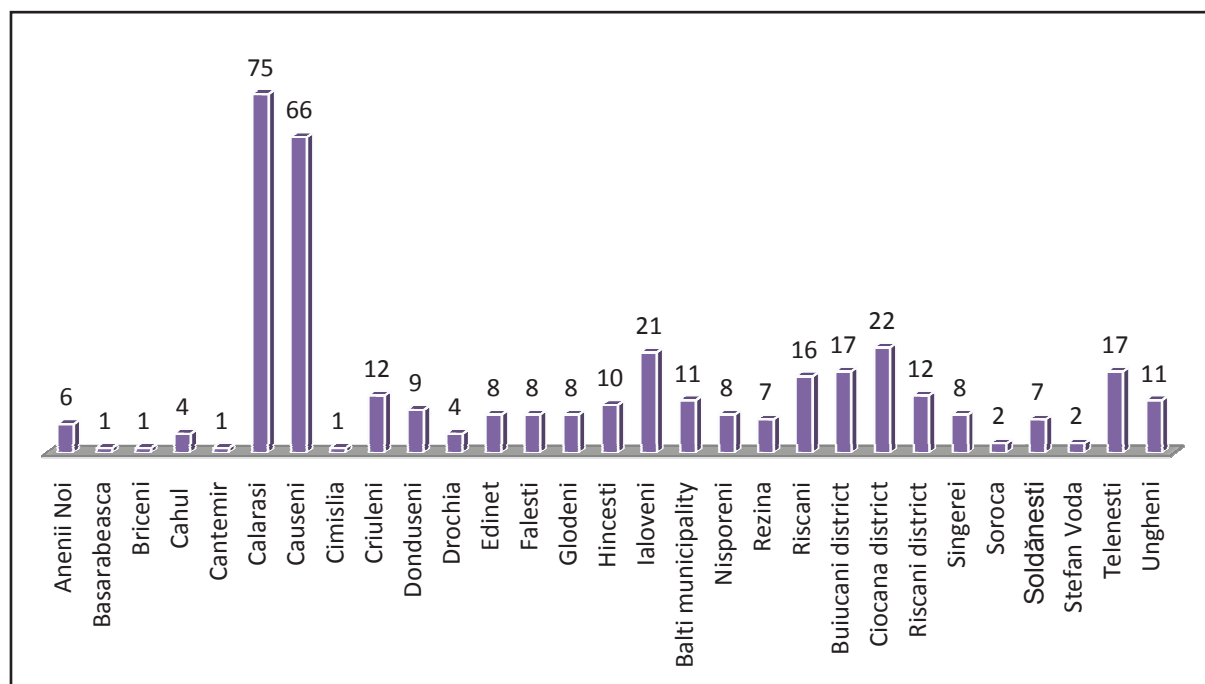
Diagram 13. Number of requests on issuing protection orders recorded by courts in 2009

Diagram 14. Number of requests on issuing protection orders recorded by courts in 2010

Diagram 15. Number of requests on issuing protection orders recorded by courts in 2011

* The rayons not included in the diagram either did not submitted requested data or there were no records on such requests.

2.3. Duration of protection orders and their revocation

According to statistical data provided by the Courts, within the limits of correctness and completeness of the provided answers, we could state that out of 204 orders issued during 2009-2011, 155 protection orders were issued for a period of 3 months, 23 protection orders were issued for a period of 2 months, and the others – 26 of them – issued for a period of a month.

As for revocation of the protection orders: in 2009 - 15 orders were quashed by the Foresti Court. The Ocnita Court admitted 6 request of annulment, and the other 6 were rejected.

In 2010 no request on quashing protection orders was examined.

In 2011 the Ciocana district Court annulled a protection order at victim's request, and in other 2 cases the requests on quashing were rejected; the Anenii Noi Court rejected 2 requests on quashing protection measures.

■ THE PERCEPTION AND THE LEVEL OF AWARENESS ABOUT THE PROVISIONS REFERRING TO PROTECTION ORDERS

3.1. The level of understanding of the concept and forms of manifestation of domestic violence by competent relevant bodies

A pivotal step in combating domestic violence would be to ascertain the role and the place of authorities in struggling against it.

In light of the interview analyses it has been determined that the representatives of bodies involved in implementing the provisions of Law 45 have a different approach towards domestic violence and its forms of manifestation. The respective representatives could not come with an explication of some specific forms of manifestation of domestic violence, in spite of their being quite spread in society.

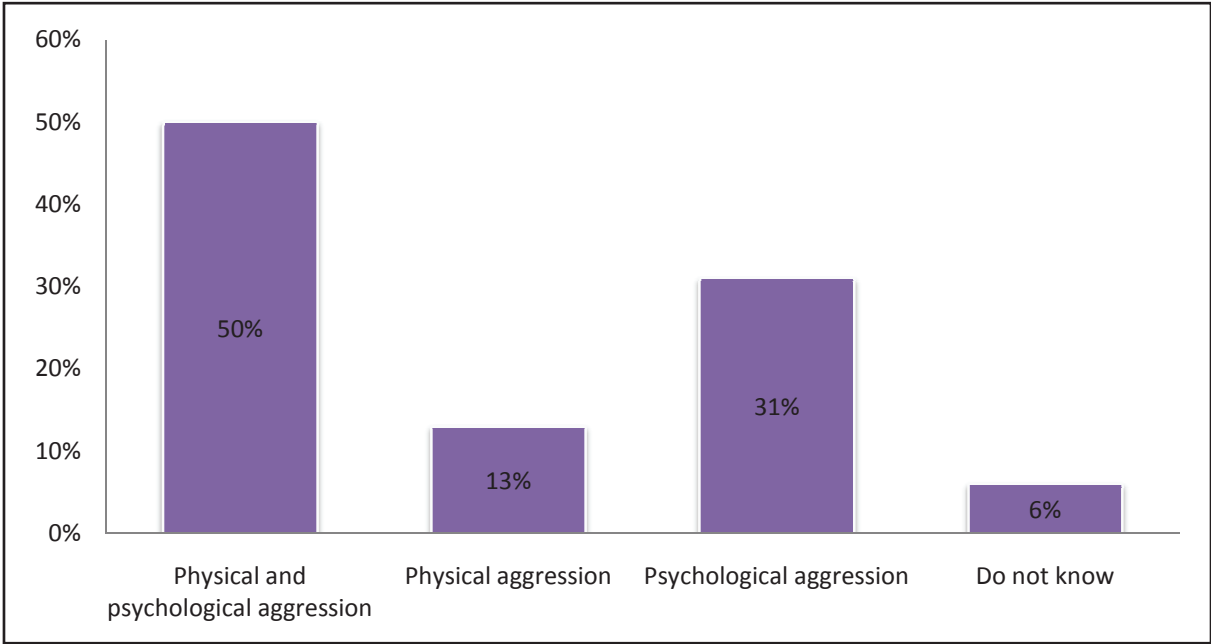
Domestic violence is defined as any deliberate action or inaction, except for actions taken in self-defense or in defense of other persons, whether physical or verbal, that is manifested through physical, sexual, psychological, spiritual or economic abuse or by causing material or moral damage, committed by a family member against other family members, including against minors, or against common or personal property.

The need to be acquainted with the concept and actions considered to be domestic violence rises from the obligations assigned to authorities by Law 45, and specifically: to react promptly to any notice and to inform victims of their rights, of authorities and institutions empowered to prevent and combat domestic violence; of available services and institutions they could seek for support. Subsequently, the way authorities address domestic violence influences directly the modality they react to protect victims seeking for support.

Obviously, it is not the obligation of the authorities to reproduce the concept of domestic violence, but rather to provide victims with necessary explanations. Thus, it is imperious that authorities and persons involved could explain exactly which actions are classified as being violent and which not as the way victims will further react depends on it. Therefore, irrespective of the authority or place the act of violence occurs, the concept of violence should be perceived and explained identically.

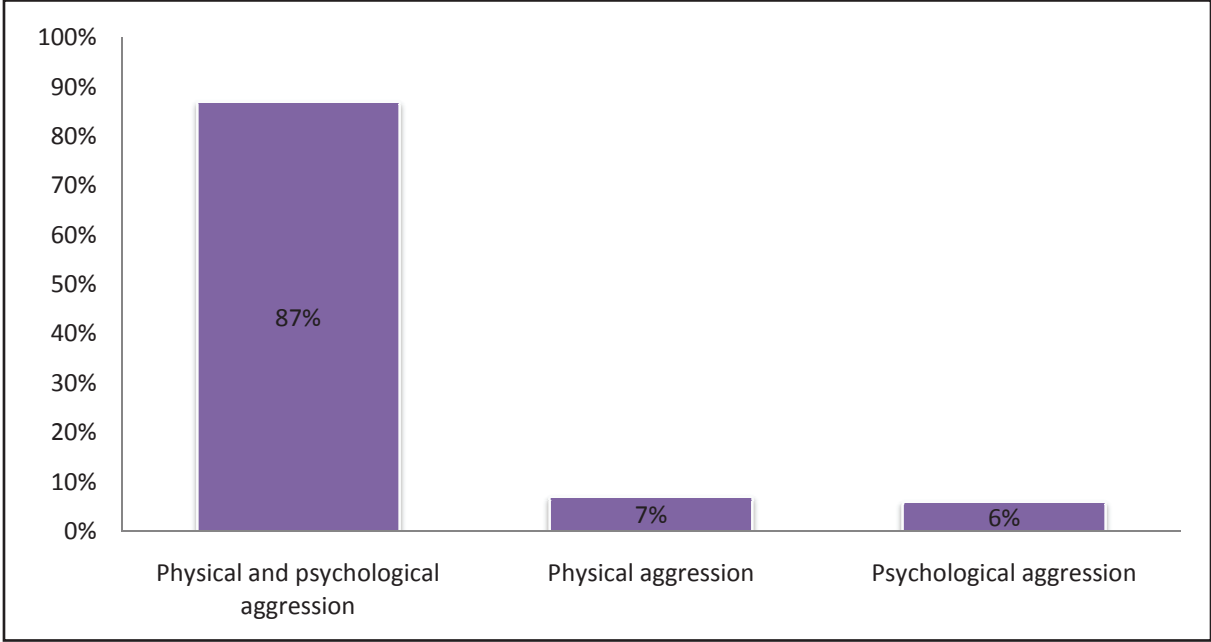
According to the conducted interviews, 50% of social assistants stated that domestic violence was a physical or psychological assault inflicted by a perpetrator to a victim, that is any physical or psychological action directed towards a victim causing fear and insecurity; for 13% of social assistants domestic violence is associated mostly with physical aggression; for 31% of surveyed social assistants domestic violence is mostly a psychic aggression, and 6% could not come with a concrete definition of domestic violence (see Diagram 16).

Diagram 16. Concept of domestic violence in the opinion of social assistants

Contrary to social assistants, 87% of police officers expound domestic violence in terms of physical and psychological assault inflicted by the perpetrator to victim, including whatsoever limitations: 7% of police officers view it as physical violence towards a household member; 6% - as psychological violence (see Diagram 17).

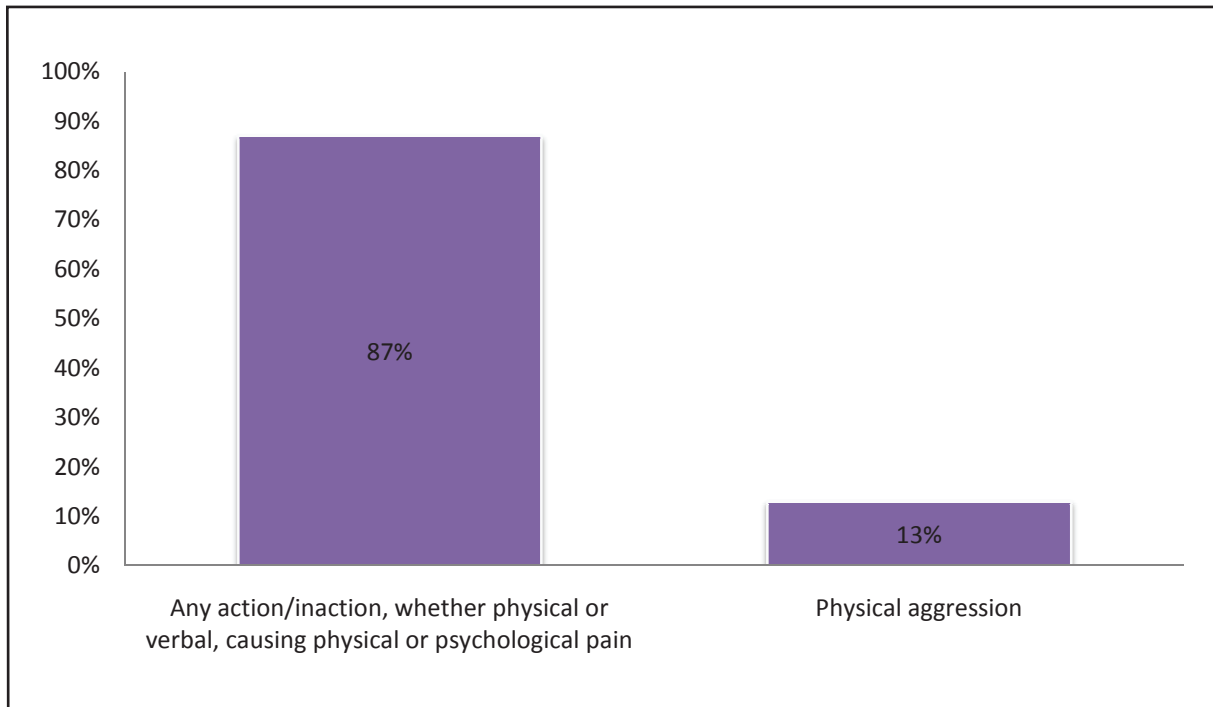
Diagram 17. Concept of domestic violence in the opinion of police officers

Comparatively, the interview conducted on prosecutors holds that 87% of them reproduce the concept of domestic violence according to the art.201/1 Criminal Code: any action or inaction

manifested physically or verbally by a family member towards another family member, causing physical pain resulting in damaging bodily or health integrity or psychical pain followed by moral or material prejudices. A rather small percentage (13%) view domestic violence to be likely associated with physical violence considering that psychological violence is a relative notion which can be applied differently depending on the case (see Diagram 18).

Diagram 18. Concept of domestic violence in the opinion of prosecutors

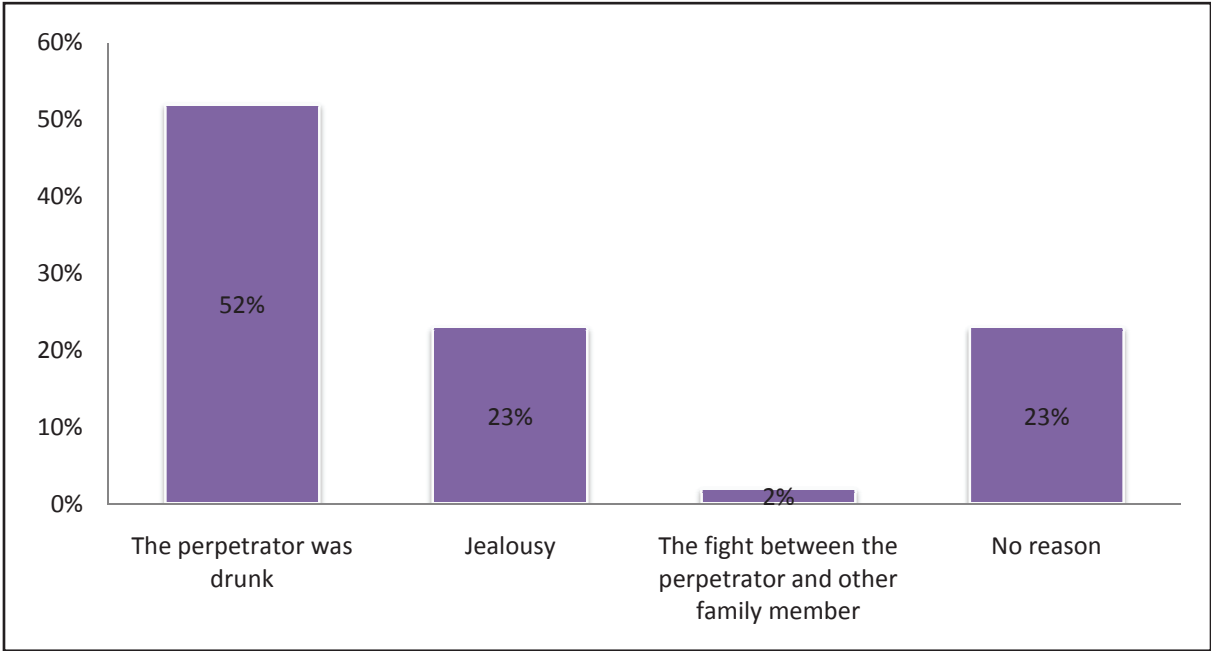

In the opinion of all surveyed judges, domestic violence is a sequence of tense situations occurring between family members which can have negative impact upon their relationships. Violence is mostly viewed as a threat or challenge taking place whether in present or in the past within social partners regardless their legal status or domicile resulting in physical or moral damages.

As for the interviewed victims, most of them could not provide with an explicit definition of what domestic violence was. They considered certain manifestations of violence if not normal, then evident. Moreover, some victims even justified perpetrators' actions by their personal inactions so as to find an answer why violence had been inflicted to them.

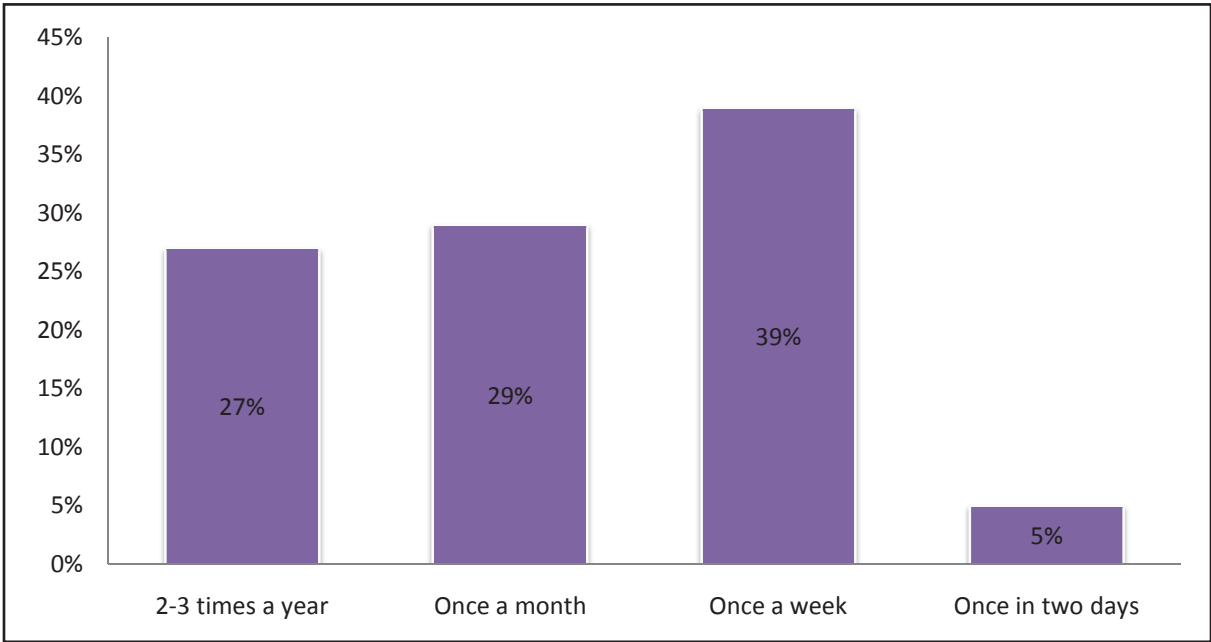
The victims endeavored to explain the cause of being subjected to abuse as follows: in 52% of cases – the perpetrator was drunk, in 23% of cases – the main cause was perpetrator's jealousy, in 23% of cases – there was no cause, and in 2% of cases – the victim interfered in a dispute between the perpetrator and a family member (see Diagram 19).

Diagram 19. Causes of domestic violence in the opinion of victims

Considering the frequency of domestic violence acts over the year 2011, 29% of victims reported to be subjected to violence once a month, 5% - to be perpetrated once in two days, 39% - once a week, and 27% - claimed to be victims of domestic violence 2-3 times a year (see Diagram 20).

Diagram 20. The frequency of acts of domestic violence in 2011 / data reported by surveyed victims

Over 85% of victims considered the perpetrator's consuming alcohol and domestic violence as being synonyms, a rather small proportion – 15% - view violent acts as consequences of limitations they endure due to precarious financial condition of their family.

In conclusion, the most explicit and concise were the judges who shared a joint opinion towards the concept of domestic violence. In proportion of 90%, the prosecutors and police officers provided the legal definition of it; while 10% of respondents from the respective group have a restraint view upon domestic violence, excluding important features as, for example, form of manifestation. In respect to social assistants, the situation is as follows: only half of them could come with an explanation of what domestic violence is, while the other half associated it with certain actions related to violence, excluding its important components.

The level of understanding of forms of domestic violence

The art.2 Law 45 provides a definition of many types of manifestations of domestic violence. The court shall undertake protection measures depending on the type of manifestation considering that they should be necessary and should respond to perpetrator's actions. Thus, the quality of undertaken measures depends on the way the authorities discern forms of violence.

According to the legal definition, ***psychological violence*** means imposing one's volition or personal control by causing tension and mental suffering including ridiculing, swearing, insulting, derogatory nicknaming; blackmailing; the intentional destruction of objects; verbal threats; the demonstrative showing of fire arms or hitting domestic animals; neglect; meddling in the personal lives of others; acts of jealousy; imposing isolation by detention, including detention in the family dwelling; isolation from the family, community, friends; prohibiting professional accomplishment, prohibiting attendance at educational institutions; seizure of identity documents; deprivation of access to information; or other similar actions.

In the opinion of the social assistants, psychological violence is: verbal abuse – 56% of respondents; humiliation, actions inflicting fear – 19% of respondents; undertaking certain actions, including physical, towards third persons aiming at subjecting the victim to perpetrator's will – 12%; limit the victim in his rights to expression – 13%.

Comparatively, 67% of police officers considered psychological violence as verbal abuse, threats, use of swear words aiming at inflicting fear; 20% of respondents think it was rather humiliation and strengthening the fear by other means but verbal abuse; 13% of respondents could not come with any explanation.

All prosecutors approach domestic violence in terms of psychic pressure by verbal threat, systematic or occasional humiliation, and ban to do certain things.

As for the judges, 63% of them viewed psychological violence as a consequence of physical violence directed towards third persons aiming at intimidating the victim, and 37% - as a sequence of actions directed towards victim's emotional condition, manifested by: exclusion, neglecting, isolation, excessive criticism, threat, corruption, humiliation, jealousy actions.

Spiritual violence is an underestimation of, or demeaning the importance of, the need to satisfy moral and spiritual needs by prohibiting, limiting, ridiculing or punishing the aspirations of family members by prohibiting, ridiculing or punishing access to cultural, ethnic, linguistic or religious values; by imposing a system of unacceptable personal values; or by other actions with similar effect or repercussions.

An amount of 56% of social assistants considered spiritual violence as an imposing mostly on children, of certain religion, an obligation to take part in various religious manifestations; 44% of social assistants could not come with an explanation of the term spiritual violence.

As for police representatives, 60% of officers considered spiritual violence as an imposing, including on children, of certain religion, an obligation to take part in various religious manifestations; 40% of officers could not come with an explanation of the term spiritual violence.

As for prosecutors, 62% of them could not provide a definition of spiritual violence, 38% - indicated that spiritual violence consisted in actions obliging the victim to observe certain religious traditions or to take another religious cult.

Comparatively, over 75% of judges could not give the definition of spiritual violence, associating it mostly with psychological violence; 12% - associated it with religious proselytism of family members; 13% - considered it as limitation of religious rights, as, for example, the ban to observe religious traditions.

Sexual violence is defined as any violence of a sexual character or any illegal sexual conduct within the family or within other interpersonal relationships, such as conjugal rape; prohibiting the use of contraception; sexual harassment; any unwanted and imposed sexual conduct; forced prostitution; any illegal sexual conduct with a minor family member, including fondling, kissing, setting the child into poses or other unwanted touching sexual connotations; or other similar actions.

Social assistants discern sexual violence as any sexual act committed against victim's will, including the prohibition to use contraception – 44%; 56% of respondents could not offer an explanation. Contrary to social assistants, 93% of police officers discern sexual violence as any sexual act committed against victim's will, including the prohibition to use contraception, while only 7% of respondents could not offer an explanation.

Over 63% of prosecutors could not come with an explicit definition of what sexual violence means. Only 37% of respondents mentioned that sexual actions against victim's will are classified as domestic violence, as well as the prohibition to use contraception, while sexual relations against victim's will are to be classified as conjugal rape.

Comparatively, all surveyed judges considered that coercion to sexual relations against victim's will was conjugal rape, but no example of sexual violence was provided.

Economic violence is the deprivation of economic means, including the deprivation essentials such as: food, drugs, and living necessities; the abuse of a position of authority as taking away personal property, prohibiting the possession, use or disposal of common property, unfair control over common property and resources; refusal to support the family; imposing hard or harmful labor or damaging health, including such actions affecting minor members of the family; or other similar actions.

Social assistants discern economic violence this way: the limitation of the access to shared goods, any financial debarments – 63% of respondents; the limitation of the right to have its own income – 25% of respondents; 12% - could not provide an explanation.

Police officers consider economic violence means the following: 60% of surveyed police officers saw it was the limitation of the access to shared goods, any financial debarments; 20% - conflicts arisen by precarious financial condition in a family; 20% - could not come with a definition.

As for prosecutors, 38% of them could not explain what economic violence was; over 50% considered it as a deprivation from necessary domestic material means in favor of a single member, excessive expenses of the perpetrator in his own interest to the detriment of other family members. Over 12% of respondents perceive economic violence as damage and destruction of shared goods.

Similarly, the judges also do not have a well-defined opinion on economic violence. According to them, it represents the ban to undertake a certain activity implying remuneration; taking over all money from the victim; the ban to administrate money; the destruction of shared goods. Surveyed judges also pointed out that in their activity they had not confronted situations concerning economic violence. The term appeared mostly in situations of goods division or divorce.

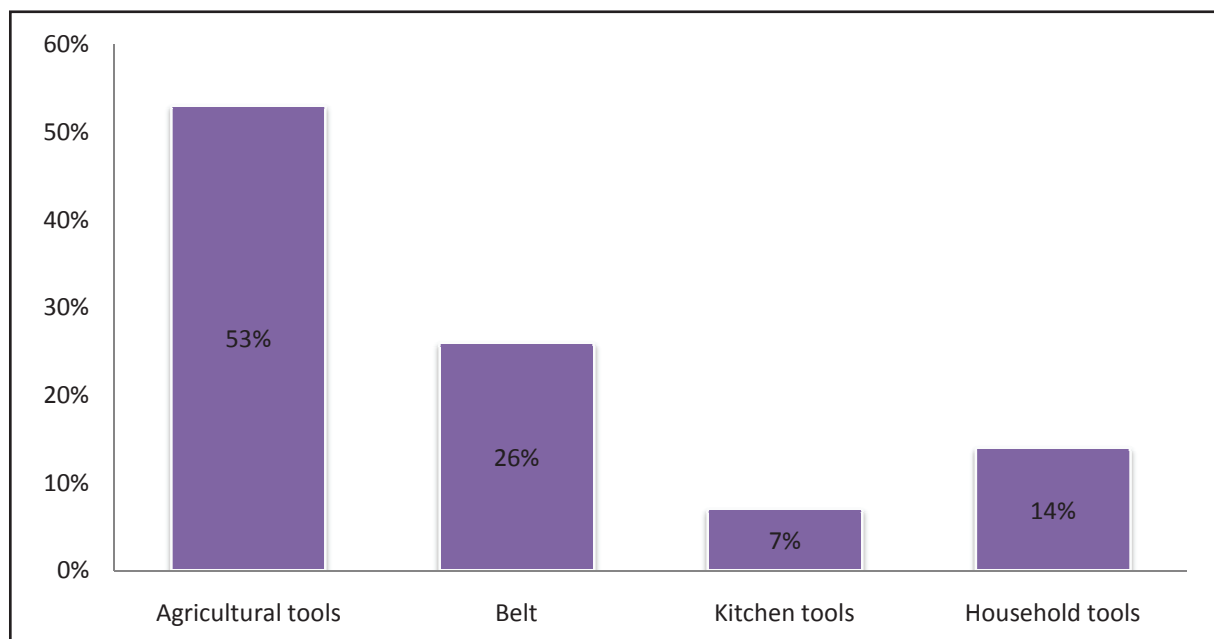
In conclusion, the only type of violence univocally defined by all actors involved in prevention and combating domestic violence was physical violence.

As for the most frequent types of violence the victims have experienced, 86% of them indicated that it referred to physical violence combined with psychological; 2% - stated that they were subjected to psychological violence; 2% - to spiritual violence; 10%- to economic violence; and 10% - to economic violence.

Asked whether the perpetrator made use of arms or objects at the moment of inflicting violence, 34% of victims answered positively, while 66% claimed no particular objects had been used.

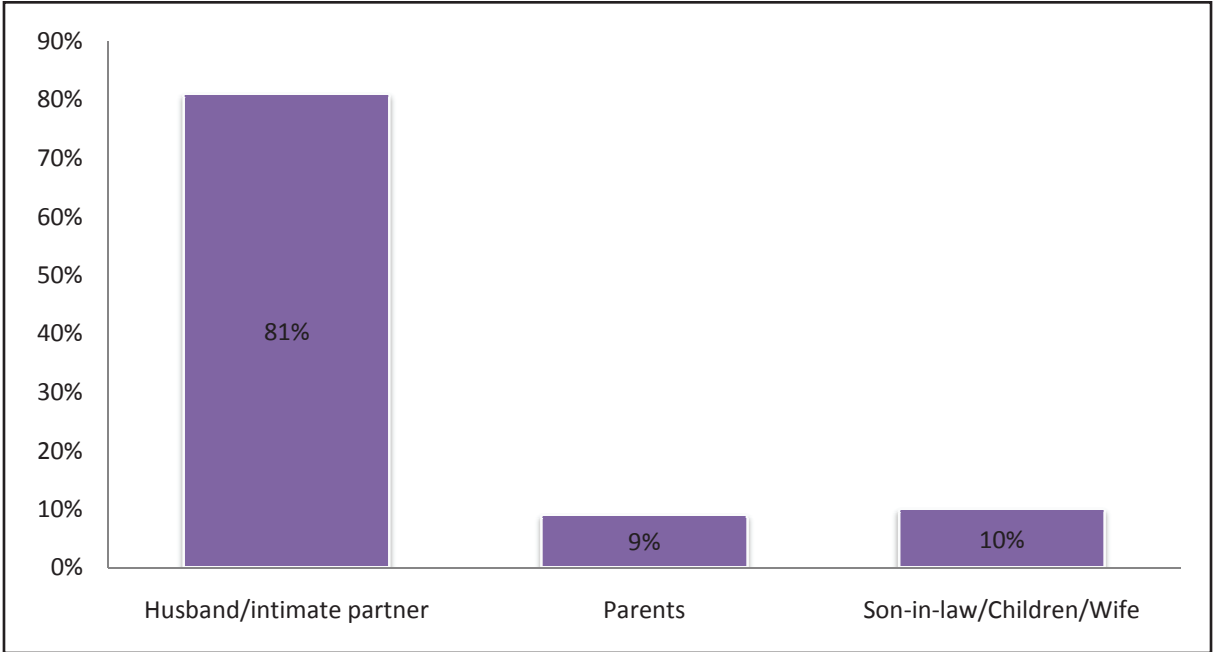
As for objects and fire arms used to inflict violence, 53% of victims indicated that the perpetrator made use of agricultural tools – hoe, axe; in 26% - of the belt; in 7% - of kitchen tools, while in 14% - of other household tools (see Diagram 21).

Diagram 21. Objects or arms used by perpetrators in committing acts of domestic violence

As for the relations of the victim with the perpetrator, in 81% the perpetrator was the husband/intimate partner, in 9% - the parents, while in 10% - the intimate partner, son-in law, children and wife (see Diagram 22).

Diagram 22. Victim-perpetrator relationship

CONCLUSION

Follow-up the interviews, it is ascertained that specifically the victims themselves could not explain the term domestic violence and its forms of manifestations. Moreover, even social assistants have a vague perception of the forms of domestic violence which, in most cases, is associated with physical violence and, subsequently, no other types of violence were being examined. Given the situation, it is understandable why victims are not aware of the types of domestic violence. Specifically social assistants deal more with its types and forms and they found cases of domestic violence. Due to the fact that social assistants are not able to explain certain forms of domestic violence, victims believe that respective manifestations are normal and acceptable.

Contrarily, the judges, prosecutors and police officers demonstrated a consequent approach towards domestic violence, which points to the knowledge of the legislation in the respective area.

Even so, certain types of domestic violence could not have been explained by authorities. Thus, the majority of judges failed to give an explicit definition of sexual, spiritual and economic violence, the same applies to 50% of prosecutors. Unfortunately, the fact represents an alarming indicator as specifically the judges should estimate what type of violence had occurred and according to it to undertake necessary measures. In respect to the prosecutors, they have the duty to conduct the criminal investigation and qualify perpetrators' actions.

3.2. The perceptions of dynamics of domestic violence phenomenon by competent bodies and victims

This subchapter covers the results of a survey on importance of the issue of domestic violence, conducted among the parties involved in enforcing the Law 45.

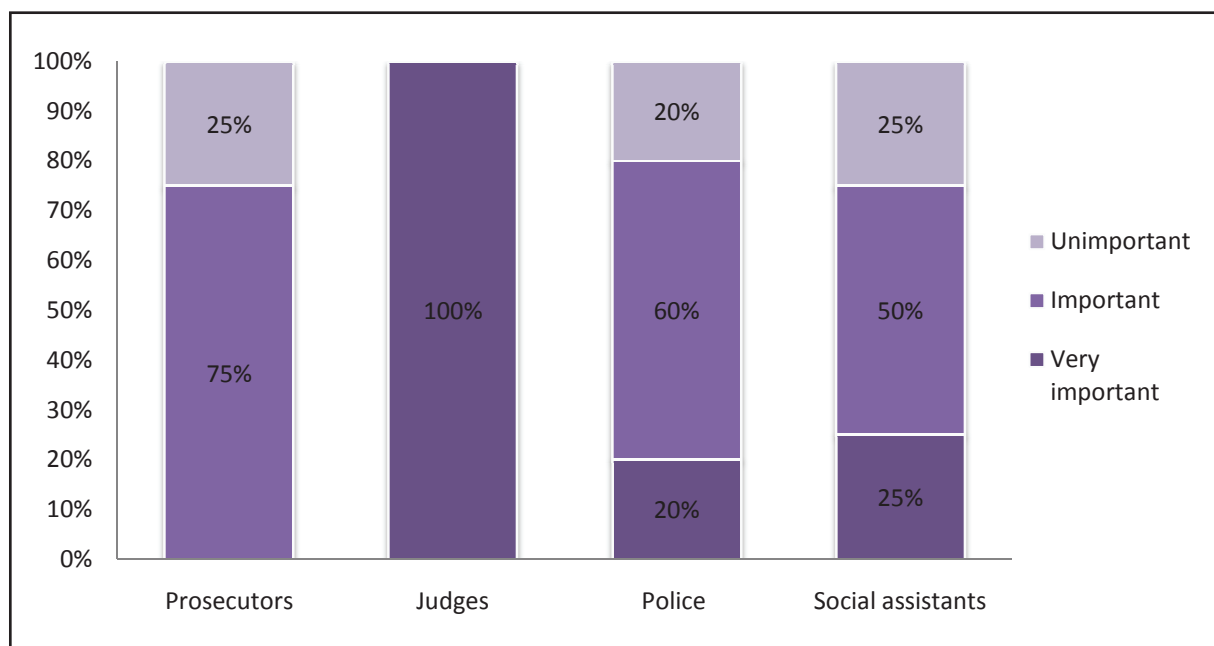
A proportion of 25% of social assistants think that the given issue is foreground and very important, for 50% - it is generally important, while 25% of respondents consider the issue being irrelevant and unimportant. Most of social assistants answered that the phenomenon of domestic violence is increasing.

With the police the situation is quite similar: 20% of them consider the given issue to be of a major priority and very important, for 60% - it is generally important, while 20% of respondents consider the issue being irrelevant and unimportant.

75% of prosecutors pointed out that the issue of domestic violence, either at national or community level is one of the most serious issues that society might face - as it occurs within a family, while 25% of respondents do not consider this issue to be an important one.

According to the judges - the issue of domestic violence is the most serious problem a society may face as many matrimonial and family problems are connected to it (see diagram 23).

Diagram 23. The importance of the phenomenon of domestic violence in respondent's opinion

CONCLUSION

TALL respondents consider domestic violence as a first-priority issue in view of its dynamics. Thus, most of the judges and prosecutors tackle the issue very seriously - while only 25% of social assistants and 20% of police officers think likewise. On the other hand, over ¼ of prosecutors, police officers and social assistants do not think that domestic violence is an issue.

3.3. The level of awareness of the role and competences in protecting and sustaining victims of domestic violence by competent bodies' representatives

In order to tackle the issue of awareness of the competent bodies assigned to implementation of Law 45, two aspects shall be examined: firstly - the role of such bodies in promoting the fight against domestic violence, and, secondly - the way they perceive the activities of other parties involved in combating domestic violence. At this stage it is important to analyze the issues that authorities face while exercising their assigned duties.

Social assistants pointed out that their duty amounted only to supervising the situations, and filing reports on abuse with relevant authorities. According to 56% of respondents, the social assistant's duty is to keep a register of vulnerable families and provide assistance, while 44% of respondents weren't able to explain their role in preventing domestic violence. On the other hand - referring to the question on their understanding of legal provisions - 50% of them stated that they were aware of them and applied them, while 50% - recognized that they were not quite familiar with the provisions - invoking different reasons – such as lack of time and the fact that they have only just started their work with the DSA quite recently.

80% of police officers were able to identify their duties in cases of domestic violence, as provided by Civil Law. Most of police representatives are aware of their duties in respect to domestic violence and their active role in combating the phenomenon, including filing paperwork on domestic violence. On the other hand, one out of five police officers wasn't able to come up with explanations of their duties in respect to domestic violence, but rather to explain in common terms – their duties in maintaining public safety. As far as their knowledge of procedures on combating domestic violence - all police officers stated that they knew all about legal provisions. They also claimed to have benefited from training in relevant areas.

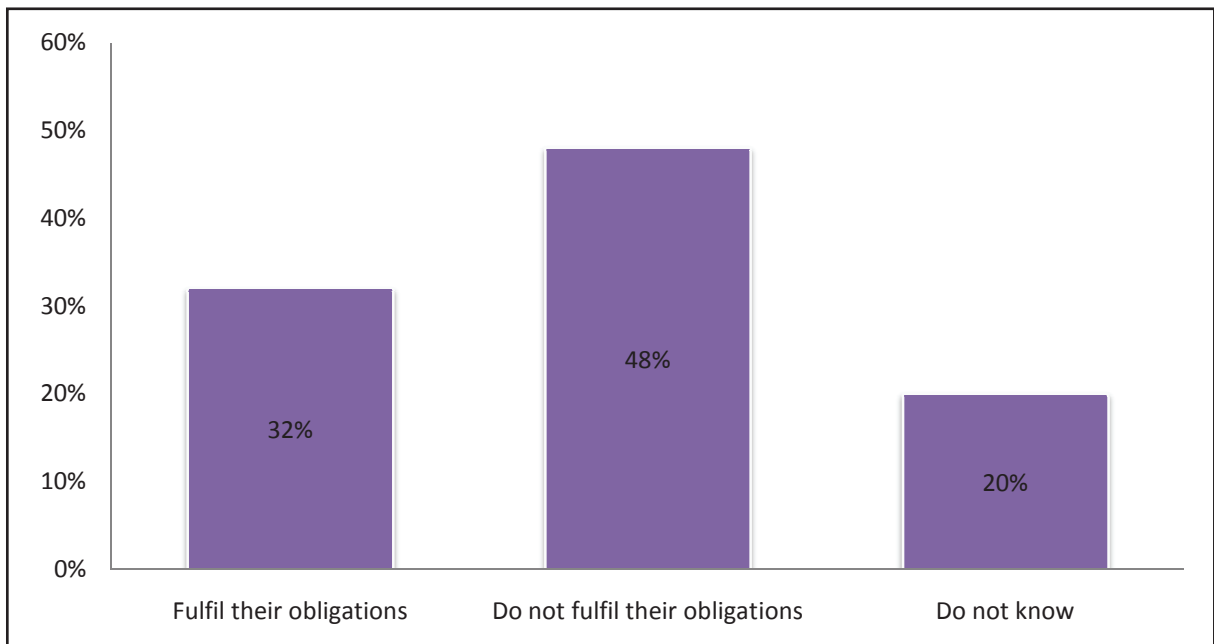
All prosecutors acknowledged that their duty was to conduct a criminal investigation and, if necessary - to file applications to impose protection orders; and that they were not active parties of Law 45. As for the level of knowledge of Civil Law, all of them stated that knew it excellently.

Similar to the prosecutors, all judges acknowledged their professional duties in respect to domestic violence: to investigate complaints, and, if necessary, to contact police and social assistants in order for them to provide evidences of domestic violence. Therefore, they do not play an active role in the respective field. Similarly, all judges claimed to be aware of the legal framework and have necessary knowledge to apply the law accordingly.

Also the victims were asked to name the responsibilities of the authorities and to say whether police and social assistants perform their duties according to legal provisions.

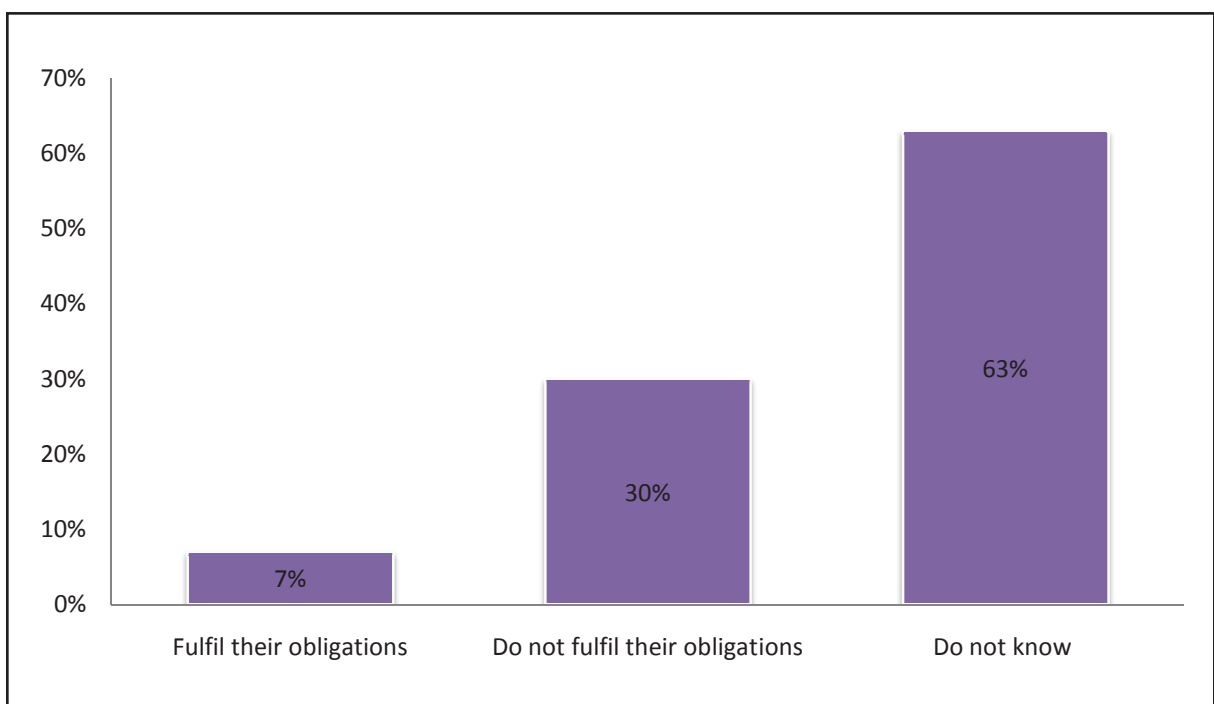
Considering the performance by the police - 75% of victims named their duties in respect to domestic violence, while 25% failed to do so. Regarding police performance - 32% of surveyed victims stated that police did perform its duties, 48% - did not perform and 20% - did not know (see Diagram 24).

Diagram 24. The opinion of the victims of domestic violence on police performing its assigned duties

As for the activity of social assistants - 27% of victims named their duties in respect to domestic violence, while a rather high number of 73% - could not name them. Regarding the social assistants performing their duties, 7% of surveyed victims state that social assistants do perform their duties, 30% - do not perform and 63% - could not appreciate the fact (see Diagram 25).

Diagram 25. The opinion of the victims of domestic violence on social assistants performing their assigned duties

An alarming situation is revealed - as the number of cases reported to family doctors, is only 27%, while in 83% of cases - it remained unreported. 17% of the victims addressed their family doctor twice, 25% addressed their family doctor once, while 58% do not remember how many times. The reasons for reporting to their doctors were as follows: in 7% - cerebral commotion, in 21% - bodily injuries, in 35% - in order to request a medical report while in 37% - to be provided with general medical aid.

On question about the response of the victims - 66% confessed they've chosen to run away from the perpetrator, 7% - responded to violence, 11% - did nothing, while 16% immediately called the police.

The respondents were asked to share their opinion on the way the authorities performed their assigned duties.

Thus, according to 87% of social assistants – they thought that police should play a major role in combating domestic violence and only a small amount of 13% think that it was a duty of prosecutors' offices, courts and their own to combat the phenomenon.

In the opinion of 80% of police officers, DSA and medical institutions play a first and foremost role in preventing domestic violence; 20% of police officers state that it depends on the way prosecutors and judges apply legal norms.

Most of the prosecutors have, in general terms, a negative opinion on social assistants' activity - with few exceptions, and on police activity which, according to them, should be the main force designed to fight domestic violence.

According to judges, both police and social assistants are aware of their duties but fail to implement them. The reasoning behind is the lack of motivation.

80% of victims have not initially asked social assistants for help; only one out of five persons mentioned to have done so, of which 67% were satisfied with provided services, while 33% - weren't, and according to them - the authority did not contribute to solving the issue.

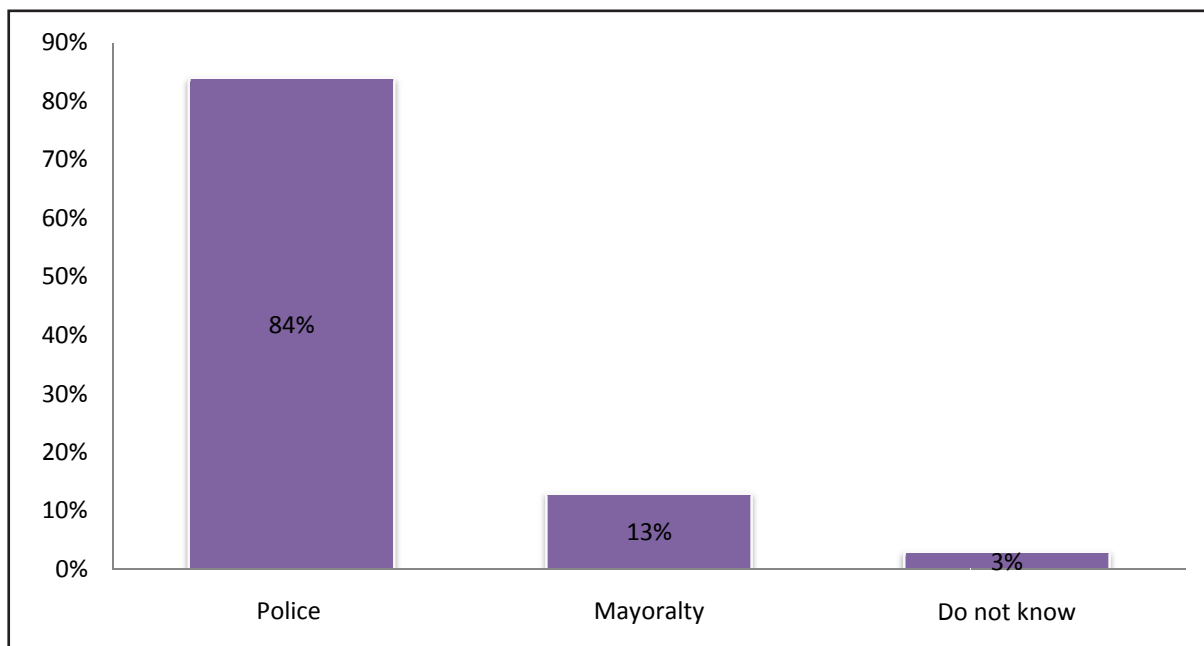
As far as police activity is concerned - 70% of victims contacted them immediately or soon after the incident, while 30% of victims didn't. 55% of victims who reported the incidents to the police - were satisfied with the provided services, but 45% - weren't, as police, in their opinion, failed to react promptly or the intervention wasn't successful.

The victims, being asked whether they filed a petition on committing domestic violence acts with the court, 45% of victims claimed they didn't, while 55% - did altogether with police officer.

As for the functions of the prosecutor's office – the victims could name any of them. Moreover, no victims claimed to have contacted the prosecutors personally in case of domestic violence.

Victims of domestic violence were asked who would they prefer to report to and 84% of them stated they would prefer to address to the police, 13% - prefer to address to Mayoralty, and only 3% did not know who to go if they were subjected to violence (see diagram 26).

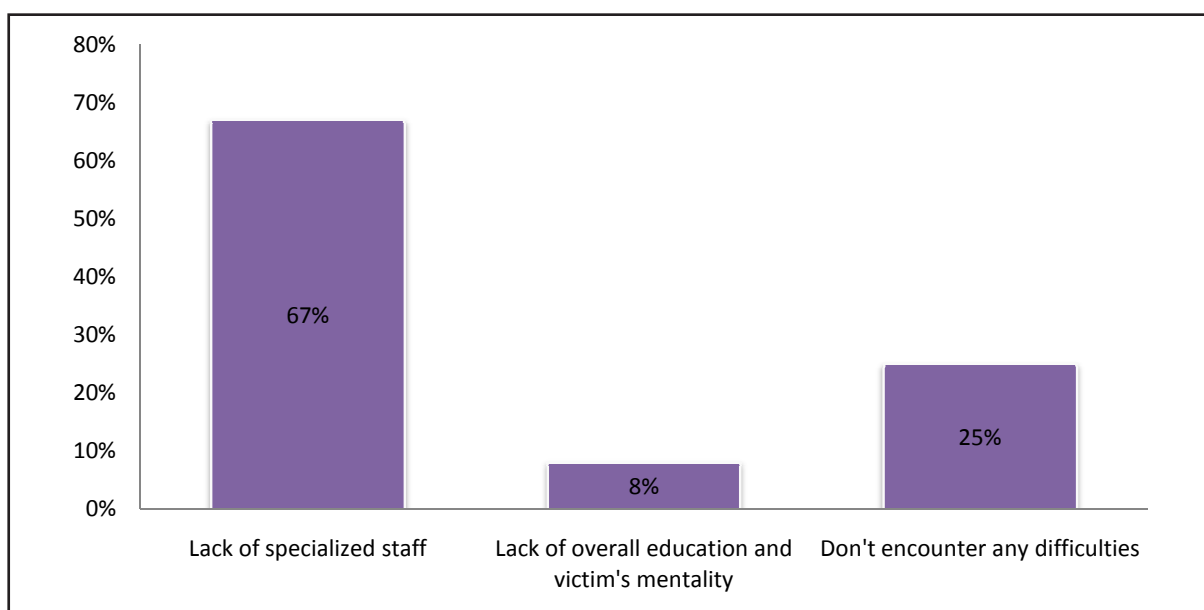
Diagram 26. The authorities that victims of domestic violence chose to report to

Issues to be addressed by the authorities

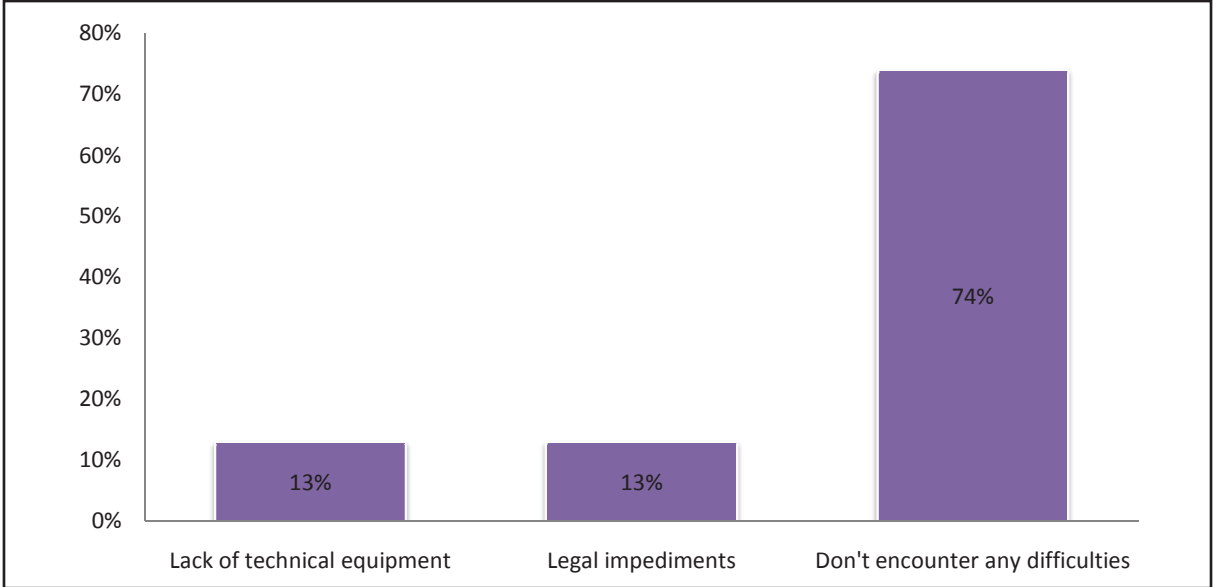
All surveyed groups admitted to have faced obstacles while performing their duties. Thus, social assistants claim to have been facing technical and institutional issues when providing support to a victim of domestic violence. Firstly, the lack of specialized staff impedes to perform properly their duties (it is the opinion of 67% of social assistants), the lack of general education and victims' mentality seem to be another issue in the opinion of 8% and only 25% of them did not face any difficulties (see Diagram 27).

Diagram 27. Issues to be addressed by social assistants while providing assistance to victims of domestic violence

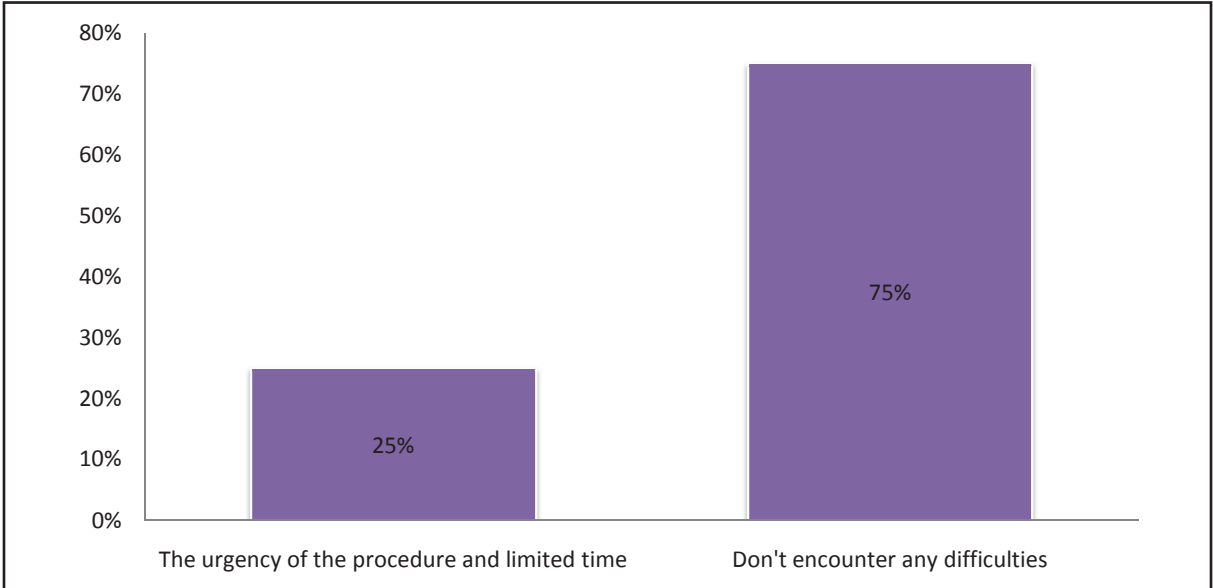
In their turn, police officers pointed out to the lack of technical equipment (13%), as, for example, computer, car; the same number of 13% indicated certain impediments of legal nature (for example, the fact that the perpetrator cannot be retained for more than 3 hours), while 74% of respondents have not encountered any difficulties. (see Diagram 28).

Diagram 28. Issues to be addressed by police officers while providing assistance to victims of domestic violence

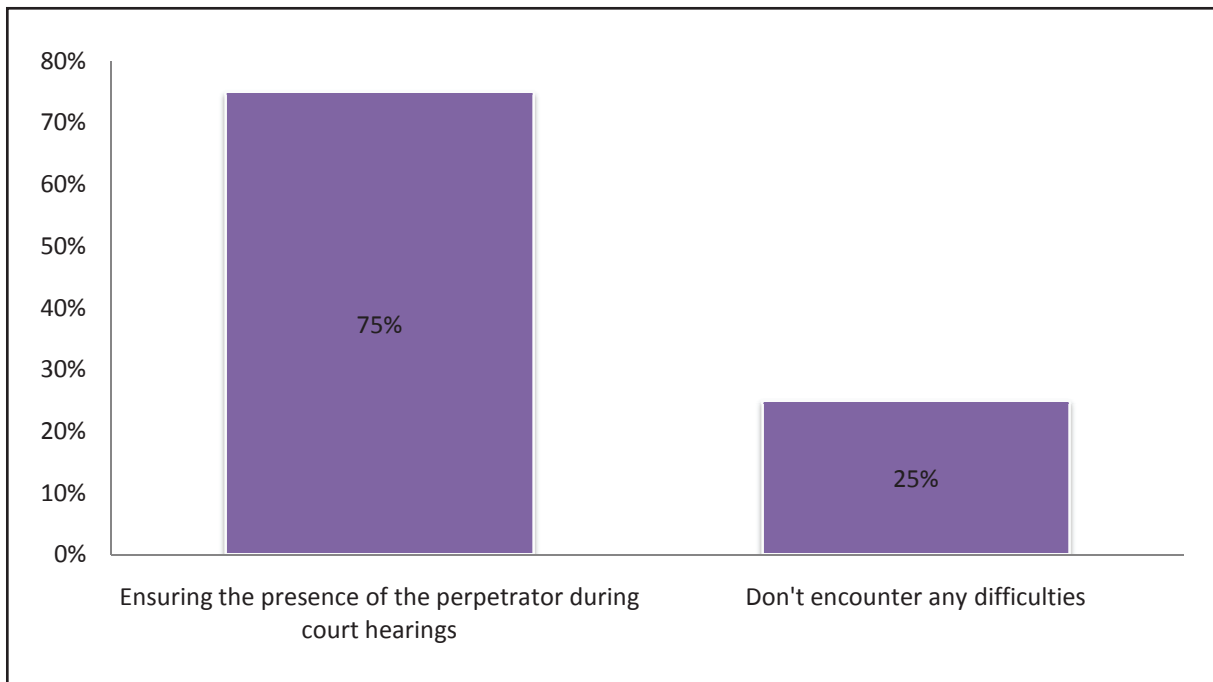
Comparatively, 75% of prosecutors, asked about problems faced in supporting a victim of domestic violence, answered that there were no issues in examining cases of domestic violence, while 25% think the issues lies in the urgent measures they had to undertake and in the lack of time (see Diagram 29).

Diagram 29. Issues to be addressed by prosecutors while providing assistance to victims of domestic violence

As for the judges, 75% of them consider that the main issues lie in the necessity to ensure perpetrator’s presence during court hearings and the fact that prosecutors and police do not gather documentary evidences. Therefore, the judges must establish the circumstances of the case. Due to the lack of documentary evidences and numberless court hearings, it is quite difficult for them to comply with the term of 24 hours provided to issue orders. Only 25% of judges stated there were no issues in issuing protection orders (see Diagram 30).

Diagram 30. Issues to be addressed by judges while providing assistance to victims of domestic violence

CONCLUSIONS

Follow-up the interviews and gathered data, it is ascertained that all surveyed groups, except for social assistants, have the propensity to consider they know absolutely everything about normative frame on combating and prevention domestic violence. They also mentioned to have benefited from trainings in the field. Only half of the surveyed social assistants admitted knowing little about law provisions.

Although their statements are contrary to the way they expose their assigned duties, a large number of social assistants are not fully aware of their obligations stipulated by Law. Moreover, victims themselves do not see them as credible actors in respect to domestic violence: only ¼ of victims approached social assistants of which 7% were satisfied with provided services and an alarming number of 93% considered services whether being unsatisfactory or were not happy with their provision.

In respect to services provided by local mayoralty and family doctor, the situation is critical – the victims prefer not to approach family doctors and only a small number of victims approaching doctors are satisfied with their services. Similar is the situation with central public administration: the victims do not consider them to be viable authorities.

As for police officers, the statistics show a controversial situation: although many of them benefit from trainings, over 1/5 are not fully aware of the duties assigned by Law 45. Only ¼ of victim of domestic violence are aware of police duties in respect to domestic violence but only 32% consider that police officers perform their obligations. In spite of this, when a case of domestic violence occur, most of the victims would rather approach directly police officers.

As concerning the activity of judges and prosecutors, most of the victims are confused as they are not acquainted with their duties and obligations.

In respect to performing duties by relevant entities, it seems that social assistants and police are two entities declining competences in favor of the other. Also they are frequently criticized by prosecutors and judges.

As for existing issues, if we also take into account the opinions of judges and prosecutors, then we could identify some issues of technical and institutional nature.

Thus, it should be mentioned that staff turnover is pervasive among police officers and social assistants. Social assistants, besides duties stipulated by Law 45, have other various duties mostly related to social protection of vulnerable strata. Therefore, as the victims themselves considered, it seems that the social assistant is not the authority able to solve a case of domestic violence where a perpetrator is involved. This situation is tacitly accepted by social assistants who confined themselves to statisticians rather to active actors in the field of domestic violence.

The second issue relates to the negative impact of staff turnover as it is not possible to provide social assistants with qualitative specialized trainings. Therefore, it is explicable that most of them are not aware of legal provisions.

The mentioned issues affect the process of adopting protection orders by courts which depend mostly on the quality of social assistant' and police officer's activity.

3.4. The level of information and sources used by victims of domestic violence in respect to organizations and institutions able to provide them with support

In the Republic of Moldova, there are centers and institutions providing assistance to victims of domestic violence. Some of them are shelters. Informational Center “La Strada”, Association “Refugiul Casa Marioarei”; Center of assistance and protection of victims, as well as of potential victims, of trafficking in human beings, Chisinau; Center of psycho-social assistance of the child and family “AMICUL”; National unity of coordination of national system in the field of providing protection and assistance to victims, as well as to potential victims, of trafficking in human beings; Maternal center “PRO femina” for the pair mother-child – victims of

domestic violence, Hincesti; Family Crisis Center “SOTIS”; Temporary foster center for children in situations of risk “Drumul spre casa”, Balti; Maternal center “INCREDERE”, Cahul; Maternal center “PRO FAMILIA”, Causeni; Maternal center “ARIADNA”, Drochia; Center of assisting victims of trafficking in human beings, Causeni; Law Center, Causeni; and “Promo-LEX” Association, Chisinau. Most of them are located in municipalities and rayon centers. Unfortunately, not all of them provide specialized services, especially legal assistance, in order to be able to help victims of domestic violence. Some of them provide only psychological support.

Being asked whether there are any temporary foster centers or guidance services for victims of domestic violence, 41% of victims answered affirmatively, 23% - negatively, while 36% - are not aware. All respondents that claimed to have rehabilitation centers for victims of domestic violence located in the proximity of their residence are satisfied with provided services. In respect to the level of information on issuing protection order, 27% of victims stated they had found out about it at shelters, 4% - from social assistants, 41% - from police officers, while 28% - from other sources.

As for the available services for victims of domestic violence, other than those provided by law enforcement bodies, 33% of social assistants claimed that there are shelters and centers for family crisis. 67% of social assistants stated that victims cannot be assisted by such centers due to their lack.

Over 75% of prosecutors could not name available services of which victims of domestic violence could benefit, other than those provided by law enforcement bodies, while 25% stated that in their communities there are services of psychological assistance and temporary shelters for victims of domestic violence.

Controversially, none of the surveyed judges could list available services of which victims of domestic violence could benefit from, other than those provided by law enforcement bodies. All judges consider that it is necessary to create shelters and centers for both, victims and perpetrators.

Authorities’ opinion on the quality of provided services by counseling centers and shelters is also very important.

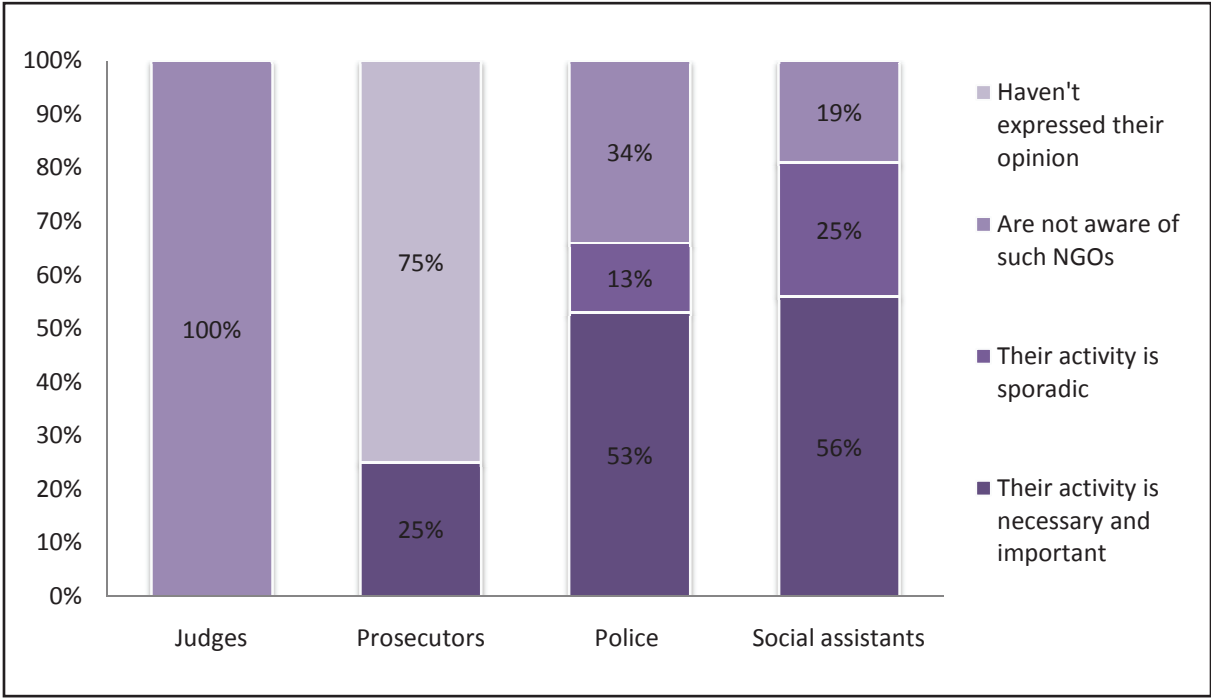
Thus, 56% of social assistants pointed out that NGOs and counseling centers play an essential and necessary role, while 25% think that the activity such centers and NGOs is sporadic and cannot contribute to preventing domestic violence. 19% of respondents showed reticence towards private counseling centers and NGOs.

53% of police officers stated that the activity of NGOs and of private counseling centers is important and necessary; 13% think their activity is sporadic and cannot contribute to preventing domestic violence. The remaining 34% of respondents have not heard of specialized counseling centers or NGOs.

As for prosecutors, 25% of respondents stated that NGOs have a major role, while 75% - have not expressed their opinion on NGOs’ activity and on its impact upon the issue of violence.

Surveyed judges claimed that the activity of any organization operating in the area would be benefic considering the lack of such organizations (see Diagram 31).

Diagram 31. Respondents’ perceptions of the role of NGOs in relation to domestic violence

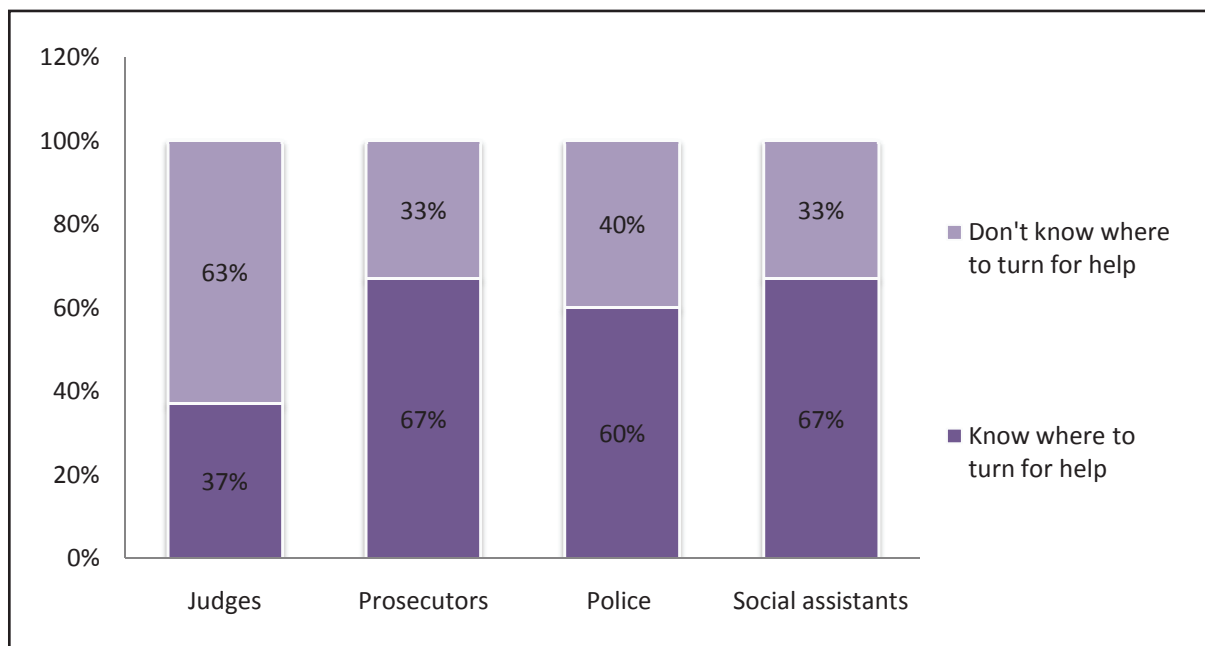
All surveyed groups were requested to share their opinion on whether potential/existing victims of domestic violence where to turn for help. 67% of social assistants claimed that victims are not informed on such issue, 33% consider that victims are well-informed.

The distribution of percentage of police officers is the following: 60% of them consider that potential/existing victims of domestic violence know where to turn for help, while 40% of them consider that victims don't.

As for prosecutors, 67% of them claimed that victims know where to address, while 33% - that victims should be more informed about their rights.

Regarding the judges, 37% consider that victims are aware of their right to address competent bodies, and 63% - that victims are not fully aware of their rights (see Diagram 32).

Diagram 32. Respondents' perceptions of the victim's awareness on where to turn for help

CONCLUSIONS

Based on the interviews data and information, we conclude that 60% of victims, regardless their place of domicile, are not aware of NGOs or centers able to provide them with necessary assistance, including on legal matters, in case of domestic violence. The situation is similar in relation with relevant authorities who stated that they are not aware of any available counseling centers in their locality. Thus, all surveyed judges could not say whether in their locality there are any counseling centers or shelters, just like ¾ of interviewed prosecutors. Most of social assistants – 67% - stated that in their localities there were no such centers.

As concerning the necessity of the activity of counseling centers and NGOs, over 50% of surveyed authorities welcomed a major involvement of such specialized centers.

Regarding the level of information by victims in respect to relevant legal provisions, the authorities are convinced that there were undertaken sufficient measures on promoting rights and victims know to whom to address. Thus, according to social assistants, police officers, and prosecutors, the victims are aware of relevant legal provisions and of the way of solving cases of domestic violence. Contrary to them, judges showed reticence in this respect, thus most of them claimed that victims of domestic violence don't know relevant legal provisions.

3.5. The level of awareness of the requirements for issuing and enforcing protection orders by victims and authorities

According to the information provided by MLSPF, during 2007-2012, this institution, in collaboration with other actors involved in preventing and combating domestic violence, held a series of seminars and round tables aiming at training relevant authorities. On 01.06.2009, at institutional scale, by the order No.52 “The strategy on creating the system of continuous professional training of personnel involved in the system of social assistance (for 2009-2012) and Action Plan” was adopted. Eventually, by the order No. 56 dated of 15.06.2009 the “Curriculum for initial training in social assistance area and Frame course for initial training of social assistants” which includes a section on preventing domestic violence, was also adopted. MLSPF reported that 520 social assistants benefited from the course in 2009.

MLSPF considers that relevant authorities have benefited from professional consultancy and training within many projects, including the Project “Protection and empowerment of victims of human trafficking and domestic violence in Moldova”, implemented during 2008-2011 with the support of Government of Japan and United Nations Fund for Human Security. The project covered 5 districts: Anenii Noi, Soldanesti, Rezina, Vulcanesti and Grigoriopol. Following this project and based on the acquired experience, multidisciplinary teams were created in 30 communities where 28 of them provide counseling-informative services.

Furthermore, in September 2009, National Institute of Justice (NIJ) held a series of training seminars for 50 prosecutors, judges and attorneys.

On 20.01.2010, by the order No. 041 the National Curriculum and Frame course for initial training of managerial competences for the system of social assistance was adopted. During 18.11.2010 - 20.11.2010, with the support of the OSCE, UNFPA, and NIJ and with the participation of specialists from MLSPF, a training of trainers on domestic violence was held for 25 experts. Training was conducted by judges, prosecutors, attorneys and police officers.

During 2009-2010, an overall number of 190 law professionals benefited from trainings.

In 2010, the National Reference System was extended in 5 rayons: Basarabeasca, Briceni, Drochia, Glodeni, and Orhei. Over 125 specialists attended the launching of this initiative.

In the framework of another project aiming at extending the National Reference System, MLSPF, in collaboration with IOM, Terres de Homes and the Center PAS, organized and carried on seminars for multidisciplinary teams in other 10 administrative territorial units from the rayons Ungheni, Calarasi, Telenesti, Riscani, Cantemir, Rezina, Comrat, Stefan Voda, Leova and Chisinau municipality where over 280 individuals were trained.

During November-December 2011, MLSPF, with the support of UNFPA, carried on 3 training seminars on topic “The role of competent authorities in solving cases of domestic violence and assisting victims of domestic violence within the National Reference System”. Over 90 persons attended these seminars.

According to the data provided by the General Prosecutor’s Office, during 2010-2012, over 72 prosecutors were trained in the field of preventing domestic violence, within 9 seminars.

MIA could not provide any data on the exact number of police officers who were trained in this area. At the same time it was mentioned that within the Academy of Police “Stefan cel Mare” a manual on implementing law provisions in the field of preventing and combating domestic violence was elaborated. MIA also mentioned that police officers receive relevant compulsory trainings within PC.

General knowledge on actions directed against the perpetrator

The social assistants, asked about the measures undertaken according to the law against the perpetrator, could not provide any answer.

Most of police officers pointed out to restrictive measures such as detention, arrest of the perpetrator as well as the possibility to file a request on committing acts of violence.

Similarly to police officers, prosecutors claimed it was in their competences to initiate a criminal investigation, to file a request on committing acts of domestic violence with the court.

As for judges, they mentioned the provisions of the Code of Criminal Procedure and the Code of Civil Procedure on the possibility to issue a protection order in case such a request is filed or to undertake measures limiting the freedom, such as detention.

The frequency of filing requests on issuing protection orders.

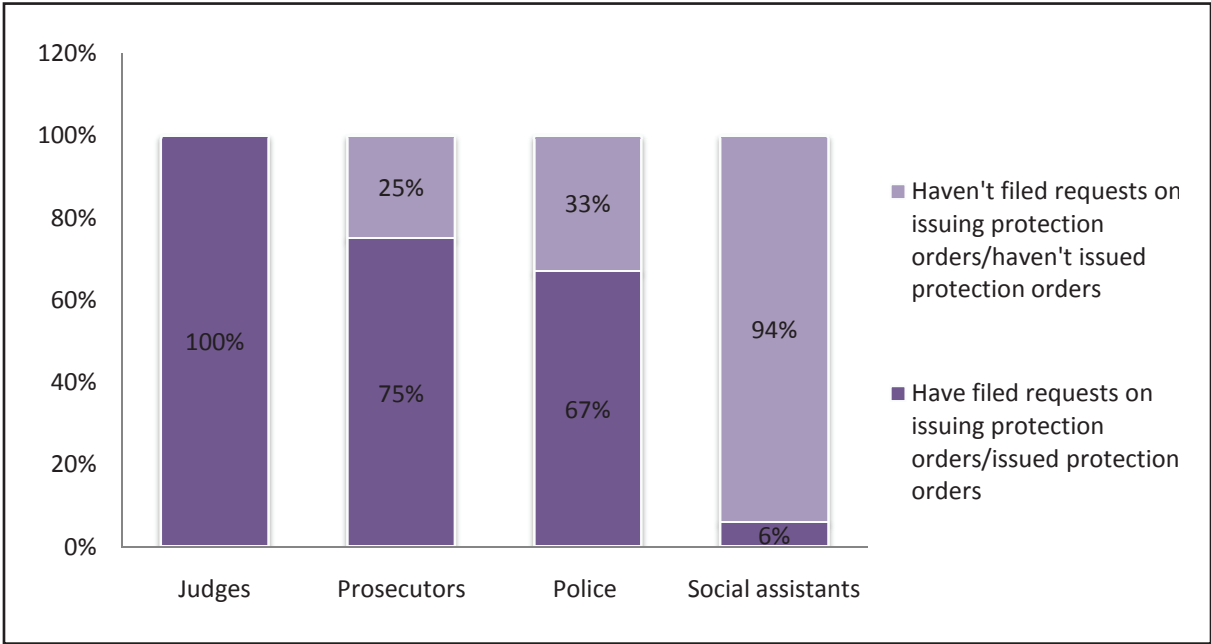
Being asked how often they were in the position of drafting up a request on committing acts of domestic violence and a request on issuing a protection order, 94% of social assistants stated that they never drafted up a request on issuing a protection order, and only 6% submitted such a request.

As for police officers, 67% of them stated that they had personally filed requests or participated at filing a request on issuing a protection order in victim’ s interests, while 33% of them did not participate at drafting such a request.

The prosecutors, in proportion of 75%, indicated that they had participated at drafting and filing requests on committing acts of domestic violence while 25% of them have never participated and drafted requests on issuing protection orders.

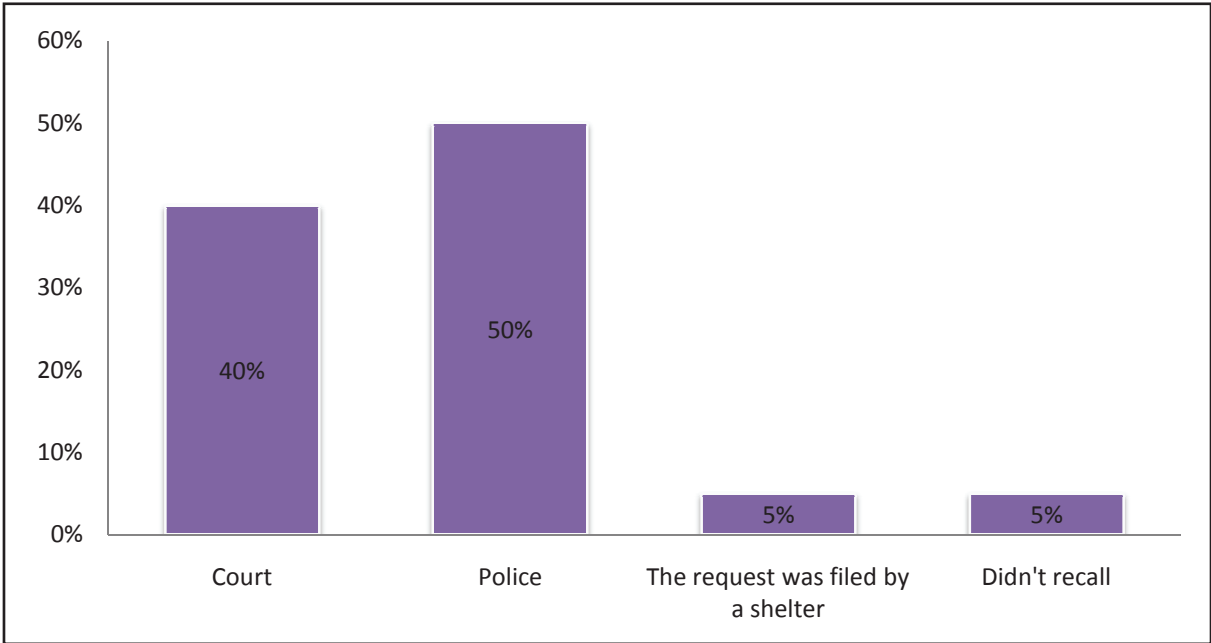
In respect to the judges, all respondents claimed to have examined requests on issuing protection orders. On issuing protection orders, most of them collaborate with police and request additional data regarding the committed acts of violence (see Diagram 33).

Diagram 33. Distribution of respondents according to whether or not they filed applications for protection orders

When asked to whom they initially filed the application for a protection order, 40% of victims have indicated the court, 50% indicated the police, which subsequently submitted the application to the court, 5% of victims stated that their application was submitted by a shelter, while 5% - don't recall the circumstances in which their application was filed (see Diagram 34).

Diagram 34. Distribution of victims depending on where they filed requests for protection orders

Time limits for issuing protection orders

As for the legal term of issuing a protection order, no social assistant could name it, claiming that it is judges' competences.

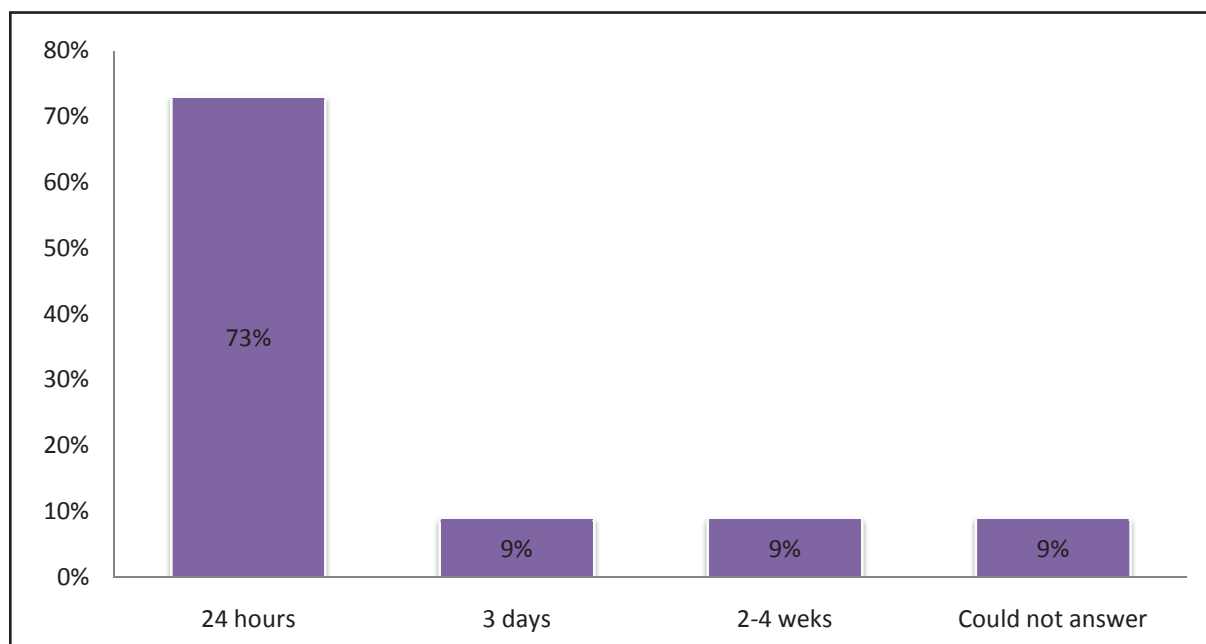
Comparatively, 87% of surveyed police officers could name the time limits of issuing a protection order and indicated that the courts respect this term, while 13% of them could not name the term of issuing a protection order.

As for prosecutors, 63% of them named the term of issuing protection orders and stated that judges observed this terms. However, they stated that the term of 24 hours is not reasonable and should be extended to 72 hours. Concurrently, 37% of prosecutors pointed out that the term of 24 hours settled to issue protection orders was not observed by judges, as some requests were examined within 2 weeks.

Concerning the term of issuing protection orders, all judges are aware of the term. At the same time, only 50% of them admitted issuing protection orders within 24 hours, while the other 50% admitted to have exceeded this term owing to the delay of police officers in filing reports on the circumstances of domestic violence. It is only 25% of judges who consider the term of 24 hours to be reasonable, while the remaining 75% consider that an extension of 72 hours should be applied so as to succeed in documenting the case.

Referring to the terms the protection order was issued, over 73% of victims stated to have received it within 24 hours, 9% - within 3 days, 9% - within 2 - 4 weeks and 9% - are not aware of the exact term of issuing protection order (see Diagram 35).

Diagram 35. The term in which the protection order was issued

Simultaneously, in 91% of cases the victims were summoned and took part in court hearing at the stage of issuing protection orders altogether with the perpetrator, while 9% claimed to have not been summoned.

Monitoring the enforcement

Being asked who are responsible for monitoring the enforcement of protection orders, 56% of social assistants admitted that both they and police officers are responsible for the enforcement of the protection orders, as well as for monitoring its enforcement, while 44% of surveyed assistants consider that monitoring is police officers' duty.

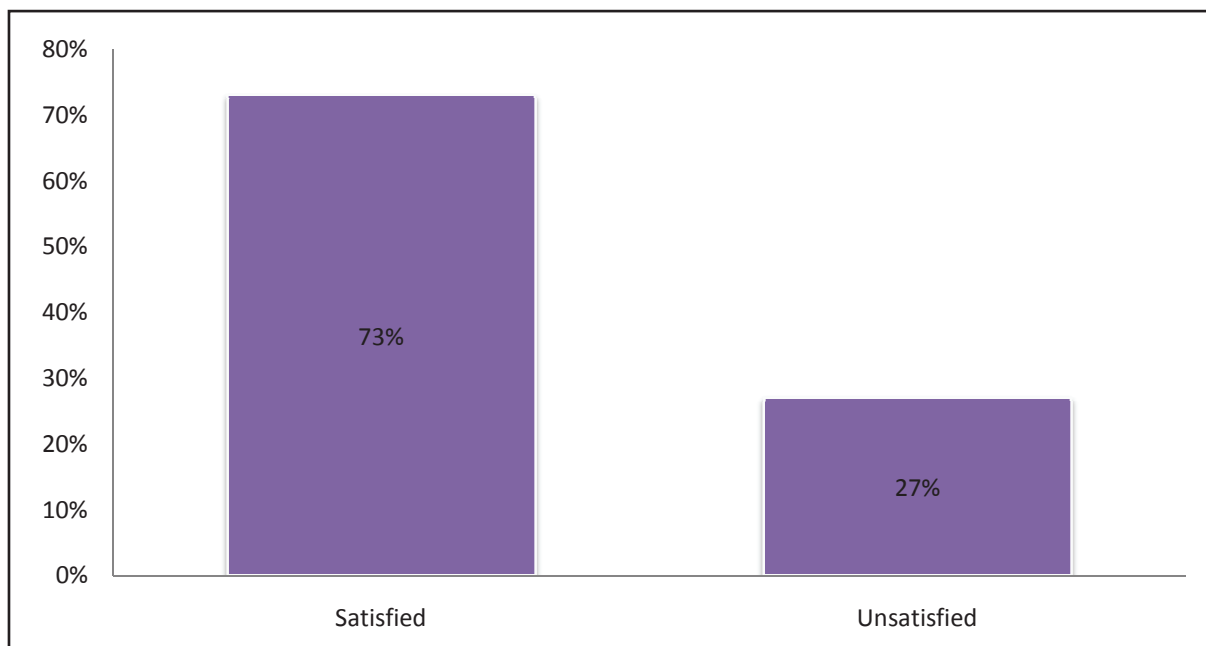
As for police officers, over 80% of them claimed that they are responsible for the enforcement of protection orders and monitoring its observance by the perpetrator, while 20% consider it is social assistant's concern.

Over 62% of prosecutors stated that it is police officers' and social assistant' responsibility to enforce protection orders, while 38% of them monitor the way police officers' fulfill the obligations stipulated in a protection order.

All judges claimed not to be responsible for monitoring the enforcement of protection orders as it is police responsibility.

Among victims in whose respect it was issued protection orders, 27% are not satisfied with terms of issuing protection orders, while 73% are satisfied. (see Diagram 36).

Diagram 36. The level of victims' satisfaction in respect to the term of issuing protection orders

Protection order – effective measure

Asked whether protection order was indeed an effective measure directed to protect victims, 87% of social assistants think it was necessary and useful, while 13% consider them to be unnecessary as perpetrators should be punished more severely.

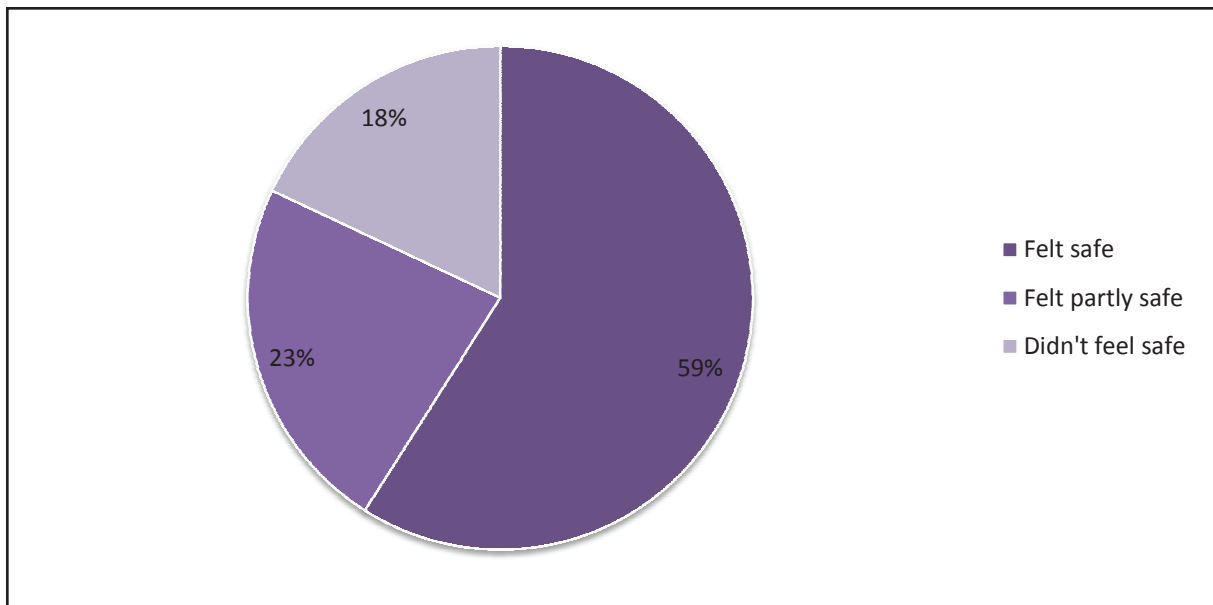
In respect to the addressed question, 75% of police officers think that protection order is necessary and useful; while 25% consider that protection order does not solve the issue of domestic violence.

As for prosecutors, 87% of them state that protection order is an effective measure in prevention and combating domestic violence, while 13% - ineffective mechanism as more severe punishments should be applied in respect to the perpetrator.

All surveyed judges consider protection order to be an effective and necessary measure directed to protect victims, particularly from rural areas where community is aware of circumstances in which an act of violence occurred and adopting a protection order would make other perpetrators be aware of consequences.

The victims stated that in 90% of cases the court imposed the obligation on the perpetrator to stay away from victim' and child's/children's place of living, not to apply violence, while in 5% cases – the obligation to pass over the gun and in the remaining 5% - to see a doctor. In 95% of cases victims claimed to be satisfied with undertaken measures, and in 5% the victims consider more severe measures should have been undertaken. Anyway, only 59% of victims felt safe, 23% - felt partly safe, while 18% - didn't feel safe at all as for the fear not to be abused again (see Diagram 37).

Diagram 37. The level of safety that the victims felt following the issuance of protection orders

In 23% of cases protection orders stipulated treatment procedure, while 77% did not stipulate such a measure. The victims could not say whether redressing measures have been applied.

In 73% of cases protection orders were issued for a term of 90 days, in 27% - for 30 days. All victims stated that if a case of violence was to occur repeatedly, they would report it directly to the judge. At the question which measures should be taken in order to prevent domestic

violence, the victims named the following: limiting alcohol commerce, increasing attention towards cases of domestic violence; creating alcohol rehabilitation facilities; training relevant actors; immediate intervention of competent bodies; systemic information of actors; providing victims of domestic violence with shelter.

CONCLUSIONS

As for the mechanisms of issuing protection orders, it is established that though MLSPF reported to have carried on a large number of seminars, trainings and undertaken instructive measures, it is social assistants who are less informed in relation to protection orders. Most of social assistants have never participated in submitting a request on issuing a protection order; they are not aware of measures to be taken in respect to perpetrators. Controversially, police officers and prosecutors, in proportion of 67% and 75% respectively, indicated to have participated at drafting up and submitting requests on issuing protection orders.

In respect to the terms of issuing protection orders, half of the judges admitted to have issued protection orders by exceeding the time limit of 24 hours set by the law. Anyway, most of the police officers, prosecutors and victims consider the term of 24 hours to have been observed.

Follow-up performed interviews, it is to be noticed that the term of issuing protection orders depends on the way the request is drafted up and whether it contains conclusive evidences.

Similarly, the perception on the effectiveness of protection order is different. Thus, the persons participating at drafting and submitting requests on issuing protection orders consider the measures to be necessary and useful, while those who have never participated in the respective procedure consider the undertaken measures to be inefficient. The difference is to be observed particularly with social assistants who, though never participated in submitting requests on issuing protection orders, consider the undertaken measures to be ineffective.

The opinion of judges on the related matter is quite valuable: they consider protection order to be an effective and necessary measure. The same opinion is shared by victims of domestic violence who unanimously stated that in case of repeated abuse inflicted by perpetrators they would file with the court a request on issuing a protection order.

However, one should notice that only 59% of victims in whose respect a protection order was issued felt safe. The rest of 41% didn't feel safe due to the way protection orders were enforced.

3.6. The level of collaboration between competent bodies in issuing and enforcing protection orders

Referring to the mechanism of coordination with other entities in issuing and enforcing protection orders, 50% of social assistants claimed to have effective coordination at local scale, even within multidisciplinary teams, though the other half consider there is a lack of effective coordination.

As for police officers, over 53% claimed to have an effective coordination at local or municipal scale, while 47% of them consider there is no such coordination.

Prosecutor’s opinion is as follows: 25% of respondents claimed to have effective coordination only with local social assistants, while 25% - with police officers, and the rest of 50% - with multidisciplinary teams.

The surveyed judges pointed out that the most effective coordination is with police officers.

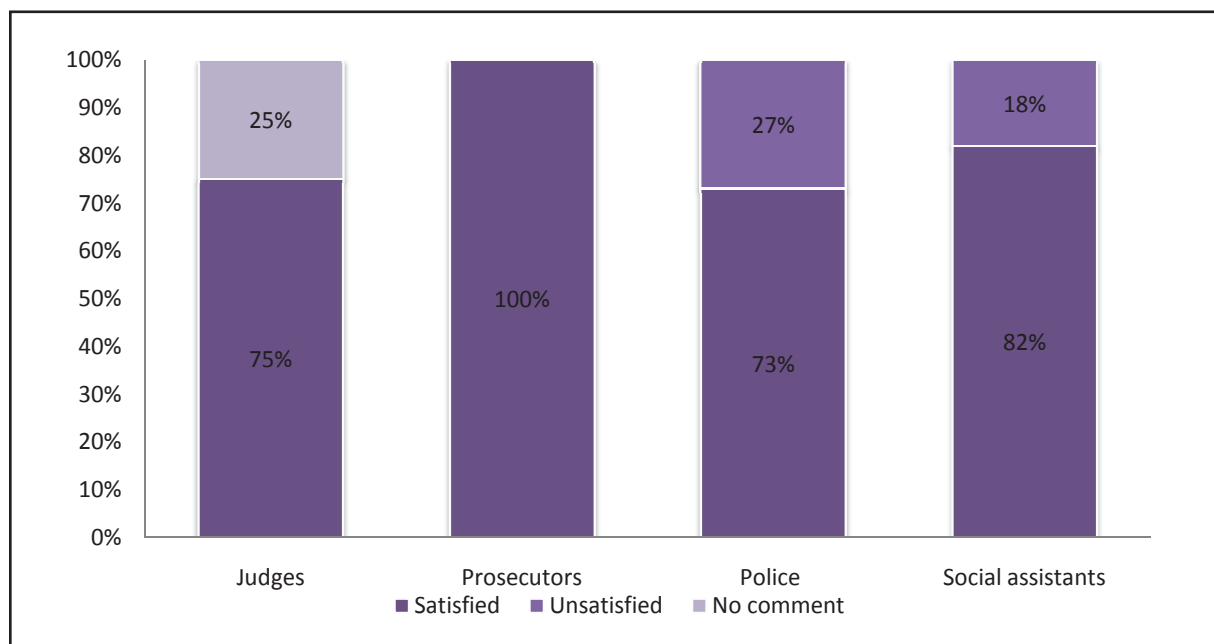
Being asked on the level of satisfaction with the content of Law 45, 82% of social assistants asserted to be satisfied with it, while 18% of them think the terms are too complex and the law is only declaratory.

73% of police officers are satisfied with the provisions of the Law, while 27% claimed not to be satisfied with them as, in their opinion, the provisions are rather declaratory.

All prosecutors claimed to be satisfied with the provisions as the Law 45 contributes to eradicating the phenomenon of domestic violence.

At this point, the judges asserted as follows: 75% - to be satisfied as the Law 45 contributes to eradicating the phenomenon of domestic violence, while 25% cannot answer the question as the position of the judge implies only executing laws, not their assessment (see Diagram 38).

Diagram 38. The level of satisfaction of the respondents with the content of Law 45

CONCLUSIONS

Referring to the coordination of authorities at community scale, over half of the respondents claimed that there is no collaboration, nor mechanisms of joint intervention. As resulting from statements made by authorities, there are no viable mechanisms at the local level that would make all authorities co-operate. Obviously, there is certain collaboration during the process of gathering evidences, but not all the entities are being part of the respective process.

Police is the most demanded entity: both court and social assistants prefer to cooperate with it. Controversially, social assistants are the least demanded representatives. Prosecutors are also not considered to be viable partners in combating perpetrators' actions by other authorities.

As for the level of satisfaction, we notice that over $\frac{3}{4}$ of authorities are satisfied with the provisions of the Law 45 and its instituted mechanisms.

■ CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

According to statistical data provided by monitored entities, the period 2008-2011 revealed a raise in the number of complaints filed with the authorities involved in implementing the Law 45. This dynamics is to be seen both, at the national and local levels. The raise could be determined by the introduction in 2010 of the law amendments in the Code of Civil Procedure and in the Code of Criminal Procedure, as well as by the adoption in 2010-2011 of the institutional practice concerning the intervention in cases of domestic violence.

Nonetheless, statistical data do not seem credible and there are suspicions that the number of complaints would be much larger. The assertion is based on the fact that many of the complaints on domestic violence were qualified as administrative offences within a family. Thus, some cases which, supposedly, should have been examined according to the art.201/1 Criminal Code, have been qualified as minor offences. The primary responsibility lies on police. Particularly, police officers qualify perpetrators as troublemakers and keep a separate register with their names. Thus, police doesn't report such cases in terms of domestic violence.

At the same time, based on the qualitative analysis of the protection orders, it was concluded that most of the requests on issuing protection orders were filed by the police officers. Thus, out of 160 examined protection orders, 69 were filed by police, 49 – by prosecutors, 37 – by victims, while only 5 – by social assistants. Therefore, the conclusions set out in previous chapters regarding the passiveness of the DSA in solving domestic violence issues, is confirmed by the data collected from protection orders made available by the courts.

The analysis of protection orders also shows that in 85 out of 160 judgments and decisions issued by courts in relation with issuance of protection orders, minors were also listed. Therefore, more than 50% of orders regarded the protection of minors.

Repeated requests on acts of domestic violence had a rather small share: out of 160 requests only 4 regarded the extension of protection order. Similar is the situation with the share of requests on orders withdrawal as only 4 out of 160 were reported. Therefore, the conclusions on limiting some perpetrators' rights with the scope to prevent further violence were confirmed and the victims were somehow protected by these measures. Protection orders have been challenged by a rather small number of perpetrators; this points out to the fact that undertaken actions were, in general, accepted by perpetrators or that undertaken measures reached their scope.

Considering the general information provided by the judges, in 2011 we notice an increase in number of issued protection orders.

As for the term of issuing protection orders, we established that, during 2008-2010, most of the protection orders were issued after 24 hours, thus exceeding the dead-line, while in 2011 we notice a raise in the number of protection orders issued within 24 hours.

In most cases, the validity of protection orders did not exceed 3 months, fact indicated in more than 90% of court orders on disposing protection measures.

Here it should be mentioned that there is no unified regulation on issuing protection orders. In most cases, judges issue the protection order as a separate act. In some cases, protection orders are issued following a court decision, while some judges issued decisions on application of restrictive measures. We mention that such divergences were met even in the same court house.

The report doesn't provide any functional mechanisms at the rayon level since the authorities involved in implementing the Law 45 could not provide any relevant data on the matter.

Thus, the implementation of Law 45 faces some deficiencies due to the lack of trainings among the judges during 2008-2011, as well as to the lack of a unified judicial practice in this respect.

The deficiencies are also generated by the ineffective collaboration between authorities involved in implementing the Law 45 which, in its turn, jeopardize victims of domestic violence who are not guaranteed the security.

There is no mechanism for monitoring the enforcement of protection orders. Thus, in many cases, the perpetrator is bound to natural actions, such as, for example, not to abuse the victim. Also, there is no mechanism to verify the enforcement under the stipulated conditions. Thus, the assessment of the manner of enforcement is at victim's discretion, while victims are not aware of the enforcement requirements and legal provisions. Although many cases of non-enforcement of a protection order were reported, no measures were undertaken as to hold the perpetrator accountable for non-observance.

Also, there is no clear and effective mechanism for monitoring the enforcement of protection orders that imply the obligation to leave the shared home or to stay away from victim's place of living.

Moreover, the monitored period revealed an ineffective coordination at central institutional scale, as well as at the local one. The authorities failed to apply the system of monitoring and reference, no clear instructions related to the way of interfering before a court with a request on issuing protection orders were adopted, in particular for the local DSA.

The data gathered within the project reveal that only a small number of training activities organized during the reporting period were held with all groups involved in implementing the Law 45.

Furthermore, we highlight that the programs implemented by the central authorities and by nongovernmental organizations during 2010-2011 resulted in issuing recommendations either at central or local level. In particular, we point to dozens of recommendations submitted by organizations active in the area of domestic violence to central authorities. Most of them were accepted by the relevant authorities and courts. Thus, in 2012, a series of decisions and acts were adopted. Here it is important to mention the Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Justice No.1 dated of 28.05.2012 which provides with indications to the judges on how to examine applications for protection orders.

Additionally, on 24.02.2012, by the order No.155 of the Ministry of Health of the Republic of Moldova, the Instruction on the intervention of the medical institutions in cases of domestic violence with reference to the actions of medical workers in cases of domestic violence was adopted. It is important to mention that data from interviews reveal problems in relation to providing medical care for victims of domestic violence.

Referring to MLSPF, it should be mentioned that concrete steps and results were achieved as to establishing positive practices. Thus, on 09.02.2012 the order No. 22, was adopted, by which Instructions on intervention of the sections/divisions of social assistance, law enforcement bodies and medical institutions in cases of domestic violence was approved. The act stipulates practical recommendations on the intervention of sections/divisions of social assistance.

Subsequently, by order No.105 of 02.08.2012, the MLSPF approved a set of instructions for local authorities on how to enforce their obligations in relation to preventing and combating domestic violence. Thus, the MLSPF recommended that local public authorities should establish collaboration agreements with local social assistance bodies, educational institutions, health protection institutions and.

At least at a declarative level, central authorities support the development of the social services infrastructure at the rayon level aimed to provide the counseling and rehabilitation for victims and perpetrators. It was recommended to organize awareness raising campaigns for population on the issue of domestic violence.

The MIA also reviewed its methodical frame on examining the cases of domestic violence. Pursuant to the order No. 275 of 14.08.2012, new instructions on the police intervention to prevent and combat domestic violence were adopted.

RECOMMENDATIONS

In 2012 a set of instructions and documents aiming to eliminate many gaps related to the implementation of the public policies in the area of domestic violence were adopted. To this end, this report includes recommendations that focus on applicable local practices.

Thus, we consider necessary:

1. To increase the capacities of the prosecuting bodies, police and social assistants within each rayon by training them on their obligations to ensure victims' security and protection. Thus, each institution should delegate and train persons responsible for domestic violence area. The latter would have to inform victims and to react promptly in filing requests on issuing protection orders;
2. To implement efficiently at local level the instructions adopted by MLSPF, MIA and Ministry of Health; to oblige central structures to report on the implementation of instructions related to domestic violence;
3. To adjust administrative acts issued by the local and central public authorities so as to implement the instructions adopted by these;
4. Due to the importance of assuring victim's protection, to make responsible the actors involved in implementing the Law 45 as we consider that local public authority is not sufficiently involved in this field; subsequently, it is essential to adopt sanctions for inadequate fulfillment of assigned duties;
5. MIA and MLSPF should create a unified functional data base containing a record on protection orders so as to monitor their enforcement; to involve the prosecuting bodies in protection orders enforcement monitoring;

6. To organize trainings, especially with judges who examine requests on issuing protection orders so as to unify the practices and strictly observe legal provisions referring to the examination term, circumstances required to be established, reasons of admitting or refusal of requests;
7. In order to implement MLSPF recommendations on creating effective co-operation, to submit clear models and to specify the duties and role of the authorities so as to avoid an erroneous approach of the limits of co-operation between them.